

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการความขัดแย้ง)

ปริญญา

การจัดการความขัดแย้ง

สังคมศาสตร์

สาขา

คณะ

เรื่อง

การเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป
ภายใต้ EU Timber Regulation

Thai-European Union Trade Negotiations on Timber and Wood Products
Under EU Timber Regulation

นามผู้วิจัย

นายชนพนธ์ ภักดี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์กึ่งนก ชวลิตธำรง, Ph.D.)

ประธานสาขาวิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไสวัตร วัฒนกลาง, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

สิงสีทิจี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป

ภายใต้ EU Timber Regulation

Thai-European Union Trade Negotiations on Timber and Wood Products

Under EU Timber Regulation

โดย

นายธนพนธ์ ภัคดี

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการความขัดแย้ง)

พ.ศ. 2557

ธนพนธ์ ภัคดี 2557: การเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป
ภายใต้ EU Timber Regulation ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการความขัดแย้ง)
สาขาการจัดการความขัดแย้ง คณะสังคมศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
อาจารย์กึ่งนก ชวลิตธำรง, Ph.D. 216 หน้า

การวิจัยเรื่อง การเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป ภายใต้ EU Timber Regulation เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาการเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป ภายใต้ EU Timber Regulation (2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป โดยใช้การวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้าไม้ไทย-สหภาพยุโรป ได้แก่ สำนักงานคณะผู้แทนสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย กรมป่าไม้ กรมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมยุโรป กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สมาคมธุรกิจไม้ยางพาราไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่า (1) การเจรจาข้อตกลงทางการค้าด้วยความสมัครใจ (Voluntary Partnership Agreements: VPAs) ของไทยกับสหภาพยุโรปยังอยู่ในขั้นเริ่มต้น ซึ่งมีผลต่อต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการขนาดเล็กของไทย รวมถึงอาจมีผลต่อการยอมรับในสินค้าจากผู้ประกอบการของสหภาพยุโรปเรื่องความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ที่ไทยนำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน (2) ประเทศไทยมีปัญหากฎนิยามไม้ เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีนิยามคำว่า “ไม้ถูกกฎหมาย” ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของไทยจึงจำเป็นต้องร่วมกันนิยามคำว่า “ไม้ถูกกฎหมาย” เพื่อให้แยกไม้ถูกกฎหมายออกจากไม้ผิดกฎหมายได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ สินค้าประเภทไม้ยางพารามีปัญหาเรื่องความไม่ชัดเจนในการจัดประเภทไม้ยางพารา ว่าเป็นผลผลิตการเกษตรหรือเป็นไม้ รวมถึงปัญหาความทับซ้อนของกฎหมายที่ดูแลเรื่องไม้ยางพารา เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวกับไม้ยางพาราอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขณะที่ไม้ส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ และสุดท้าย พิกัดศุลกากรในปัจจุบันยังไม่สามารถแยกสินค้าไม้ยางพาราออกจากสินค้าไม้ชนิดอื่นได้

Thanapol Pakdee 2014: Thai-European Union Trade Negotiations on Timber and Wood Products Under EU Timber Regulation. Master of Arts (Conflict Management), Major Field: Conflict Management, Faculty of Social Sciences. Thesis Advisor: Miss Kingkanok Chawalitthomrong, Ph.D. 216 pages.

This study of Thai-European Union Trade Negotiations on Timber and Wood Products Under EU Timber Regulation is a qualitative research project with 2 objectives: (1) to study Thai-European Union trade negotiations on timber and wood products under EU Timber Regulation and (2) to study the problems and difficulties relating to timber and wood products which are traded between Thailand and the European Union. It was conducted through exploration of documentary sources, and in-depth interviews with stakeholders of the Thailand and European Union timber and wood products trade: the Delegation of the European Union to Thailand, the Royal Forest Department, the Foreign Trade Department, the Department of International Trade Promotion, the Department of Trade Negotiations, the Department of European Affairs, the Department of International Economic Affairs, the Thai Rubber Wood Association and the Federation of Thai Industries.

The results of the study showed that: (1) the Voluntary Partnership Agreements (VPAs) negotiations between Thailand and the European Union are still at an early stage, which affects the production costs of Thailand's small entrepreneurs, and the product acceptance of the European Union entrepreneurs with regard to the legality of timber and wood products imported from Thailand's neighbors; (2) Thailand has a problem with regard to producing a definition of the term "legal timber". The Thai government has not set a precise definition of "legal timber", which means that Thai stakeholders need to mutually define the term so as to clearly separate legal timber from illegal timber. Furthermore, there is a problem concerning categorization of rubber wood: whether it should be classified as an agricultural or a wood product. Additionally, there is a problem of overlapping authority related to rubber wood. Rubber wood laws fall under the jurisdiction of the Ministry of Agriculture and Cooperatives, whilst laws which apply to other woods are mostly the responsibility of the Royal Forest Department. Lastly, current customs codes do not separate rubber wood from other types of wood.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กึ่งนก ชวลิตธำรง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสวัตรี ณ ถลาง ประธานสาขาวิชาการจัดการความขัดแย้ง รองศาสตราจารย์นิตยา เงินประเสริฐศรี อธิการบดีประธานสาขาวิชาการจัดการความขัดแย้ง คณาจารย์ในสาขาวิชา และคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ให้คำปรึกษาในการเรียน การค้นคว้าวิจัย ตลอดจนการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ และกราบขอบพระคุณผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณความกรุณาของคุณพ่อและคุณแม่ที่ได้ให้ชีวิต อบรมสั่งสอนผู้วิจัย และมอบความรู้อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปใช้เป็นพื้นฐานของสรรพวิชา และขอขอบคุณ เอกอัครราชทูตแห่งสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมการค้าระหว่างประเทศ อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ อธิบดีกรมยุโรป อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ นายกสมาคมธุรกิจไม้อย่างพาราไทย ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รวมถึงผู้แทนหัวหน้าหน่วยงานทุกท่าน เจ้าหน้าที่สาขาวิชาการจัดการความขัดแย้งทุกท่าน และผู้เกี่ยวข้องท่านอื่นที่มีส่วนช่วยเหลือและให้คำแนะนำต่าง ๆ ตลอดช่วงของการศึกษาและการทำวิจัย

ด้วยความดีหรือประโยชน์อันใดเนื่องจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบแด่พ่อแม่ครูอาจารย์ที่ได้อบรมให้ผู้วิจัยมีศีลธรรมจรรยาและเป็นหลักในการดำเนินชีวิตมาตลอด และหากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับคำวิจารณ์และติชมจากทุกท่านเพื่อปรับปรุงในการทำงานวิจัยและงานวิชาการฉบับต่อไป

ธนพนธ์ ภัคดี

มิถุนายน 2557

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(4)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
การค้าระหว่างประเทศ	10
การเจรจาการค้า	19
ไม่ผิดกฎหมาย	20
แนวคิดของไทยเกี่ยวกับไม้และผลิตภัณฑ์ไม้	21
แผนปฏิบัติการ FLEGT	30
ตัวอย่างการเจรจา VPAs ของต่างประเทศ	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
กรอบแนวคิดในการวิจัย	61
คำถามการวิจัย	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
รูปแบบการวิจัย	63
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	64
กลุ่มตัวอย่าง	65
วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	70
คำถามในการวิจัย	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	72
การตรวจสอบข้อมูล	72
การวิเคราะห์ข้อมูล	72
บทที่ 4 ผลการวิจัย	73
การเจรจา VPAs	74
บทบาทในการเจรจา VPAs ของหน่วยงานต่าง ๆ	74
กฎระเบียบ EUTR	77
แผนปฏิบัติการ FLEGT	78
การจัดทำ VPAs	82
ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ระหว่างไทยและอียู	90
ภาพรวมของปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง	90
แนวทางในการแก้ไข	94
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	99
สรุปผลการวิจัย	99
การเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทยและอียู ภายใต้ EUTR	99
ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้	101
ข้อเสนอแนะ	102
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้	102
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	103
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	105
ภาคผนวก	118
ภาคผนวก ก เอกสารราชการสหภาพยุโรป	119

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ข เอกสารราชการไทย	170
ภาคผนวก ค Joint Press Release: Thailand and European Union launch negotiations for a bilateral agreement strengthening forest governance and timber trade	185
ภาคผนวก ง ตัวอย่างเอกสารของอินโดนีเซีย	188
ภาคผนวก จ บทสัมภาษณ์	194
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างหนังสือจากประธานสาขาวิชาการจัดการความขัดแย้งถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	213
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	216

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	มูลค่าการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปยังอียู ปี 2552 – 2555	3
---	---	---

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงมูลค่าการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปยังตลาดโลก และมูลค่าการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปยังตลาดอื่นๆ	5
ภาพผนวกที่		
1	ใบแสดงสินค้าและการบรรทุก	189
2	ใบ Invoice	190
3	ใบแสดงรายการ Packing	191
4	ใบแสดงถิ่นกำเนิด	192
5	ใบรับรองสุขอนามัยพืช	193

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศได้มีแนวโน้มไปสู่การค้าเสรี (Free Trade Area หรือ FTA) มากขึ้น ประเทศและกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ ได้ทำข้อตกลง FTA อย่างกว้างขวาง ทำให้การกีดกันทางการค้าโดยใช้ภาษีศุลกากร (Tariff Barriers หรือ TBs) ไม่สามารถทำได้ แต่มีการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (Non-Tariff Barriers หรือ NTBs) เกิดขึ้นแทน ทำให้เกิดความขัดแย้งทางการค้า โดยข้อมูลจากโครงการการศึกษาวิจัยเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศเพื่อรองรับการเจรจาเปิดเสรีทางการค้า ระบุว่า การเจรจาการค้าระหว่างประเทศเพื่อลดความขัดแย้งทางการค้าเป็นเรื่องยุ่งยาก เพราะความซับซ้อนของการค้าระหว่างประเทศเกิดจากข้อพิพาทจากการใช้และตีความกฎระเบียบทางการค้า (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2544)

สำหรับในธุรกิจการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างประเทศ นโยบายทางการค้าของสหภาพยุโรป (อียู) ที่มีบทบัญญัติบางประการที่เป็นผลให้มีต้นทุนในการจัดการสินค้าของประเทศผู้ส่งออกสูงขึ้น จัดเป็น NTBs เช่นกัน โดยเมื่อปี 2546 อียูได้ออกแผนปฏิบัติการการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้า (European Union's Forest Law Enforcement, Governance and Trade Action Plan หรือ FLEGT) และอียูได้ประกาศกฎระเบียบอียูว่าด้วยไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ (EU Timber Regulation หรือ EUTR) ภายใต้ FLEGT ซึ่งกำหนดให้บังคับใช้ในวันที่ 3 มีนาคม 2556

EUTR ภายใต้ FLEGT มีผลกระทบต่อการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทย กล่าวคือผู้ประกอบการไทยจะต้องแสดงใบรับรองสินค้าของตน ว่าได้มาอย่างถูกต้องตามที่อียูกำหนด โดยมีผลบังคับใช้กับไม้และผลิตภัณฑ์ไม้เกือบทั้งหมด เช่น เฟอร์นิเจอร์ไม้ กรอบรูปไม้ ชิ้นส่วนที่ทำจากไม้ ไม้ยางพารา ผลิตภัณฑ์จากเศษไม้อัด (Wood in Chips or Particles) ผลิตภัณฑ์จากไม้เลื้อย

และเศษไม้ (Sawdust and Wood Waste) ไม่ว่าจะอัดออกมาในรูปใดก็ตาม รวมไปถึง ไม้ MDF (Medium-density Fibreboard) ไม้ Particle Board ไม้ลามิเนต (Laminated Wood) กระดาษและเยื่อกระดาษ เหล่านี้ต้องมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์ (Product Standards) และเนื่องจากเนื้อหาของ EUTR ระบุว่า ‘ประเทศคู่ค้าสามารถเจรจาข้อตกลงทางการค้าด้วยความสมัครใจ (Voluntary Partnership Agreements หรือ VPAs) เพื่อให้ได้ใบอนุญาต FLEGT’ จึงหมายความว่า รัฐบาลไทยต้องเจรจากับอียูจนบรรลุข้อตกลง ไทยจึงจะได้รับใบอนุญาต FLEGT ส่งผลให้ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไม่ ต้องถูกตรวจสอบสถานะความถูกต้องทางกฎหมายจากทางอียู

รัฐบาลไทยจึงต้องเจรจา VPAs เพื่อให้ได้ใบอนุญาต FLEGT จากทางอียู ซึ่งการเจรจา VPAs จะสำเร็จได้นั้น รัฐบาลไทยต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการป่าไม้ให้มีความเข้มงวดมากขึ้น เพื่อให้อียูยอมรับ และออกใบอนุญาตแก่ประเทศไทย

เนื่องจากรัฐบาลไทยไม่สามารถเจรจา VPAs และได้รับใบอนุญาต FLEGT จากอียูภายใน วันที่ 3 มีนาคม 2556 ผลกระทบที่ตามมาคือ ภาคเอกชนไทยที่ต้องการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ไปจำหน่ายในอียู อาจมีภาระค่าใช้จ่ายเรื่องการรับรองไม้ตามมาตรฐานอียู ซึ่งต้องว่าจ้างเอกชนที่อียูยอมรับ เช่น ว่าจ้าง Forest Stewardship Council (FSC) หรือ Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) ให้ตรวจพิสูจน์และออกใบรับรองให้ แต่ดำเนินการดังกล่าวมีภาระค่าใช้จ่ายสูง (คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรป, 2555)

ทั้งนี้ EUTR ดังกล่าว จะใช้ตรวจสอบผลิตภัณฑ์จากผู้ประกอบการในอียู แต่จะส่งผลกระทบต่อผู้ส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากผู้ประกอบการในอียูอาจไม่ต้องการนำเข้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยถ้าไม่มีหลักฐานยืนยันว่า ผลิตภัณฑ์ของไทยถูกต้องตรงกับกฎระเบียบ EUTR เพื่อป้องกันปัญหาการถูกตรวจ และลงโทษจากอียู กรณีตรวจพบว่าเป็นไม้ผิดกฎหมาย

การเจรจา VPAs ให้สำเร็จเพื่อให้อียูออกใบอนุญาต FLEGT แก่ประเทศไทยนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจาก EUTR มีรายละเอียดที่เป็นภาระต่อไม้ส่งออกเป็นจำนวนมาก เช่น ต้องระบุถึง

พื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งที่ไม้ถูกตัด และโครงการหรือแปลงสัมปทานที่มีการตัดฟัน รวมถึงปริมาณ (ระบุเป็นปริมาตร น้ำหนัก หรือ จำนวนหน่วย) ชื่อและที่อยู่ของผู้จัดหาให้แก่ผู้ประกอบการ ชื่อ และที่อยู่ของผู้ซึ่งผู้ค้าได้จัดหาไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ให้ และต้องแสดงเอกสารหรือข้อมูลอื่น ๆ ที่ระบุว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้เหล่านี้ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งประเทศไทยยังมีอุปสรรคเรื่องความพร้อมในการปฏิบัติตาม

นอกจากนี้ ยังมีอุปสรรคสำคัญในการเจรจา VPAs อีกประการหนึ่ง คือ ประเทศไทยยังมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีเรื่องการลักลอบตัดไม้ผิดกฎหมาย โดยปีงบประมาณ 2552-2554 เกิดคดีบุกรุกป่า 8,589 คดี คดีทำไม้ 10,838 คดี คดีสัตว์ป่าและของป่า 231 คดี รวมทั้งสิ้น 19,658 คดี มีรายงานพื้นที่บุกรุก 113,863 ไร่ 1 งาน 68.59 ตารางวา และทางราชการยึดไม้แปรรูปผิดกฎหมาย 7,245.96 ลูกบาศก์เมตร ไม้ท่อนผิดกฎหมาย 26,785.72 ลูกบาศก์เมตร มีมูลค่าความเสียหายมากถึง 6,195,120,771.14 บาท (กรมป่าไม้, 2556)

การส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปยังตลาดโลกมีมูลค่า 182,544.65 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ไปยังตลาดอียู มูลค่า 15,080.8 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 8.26 และพบว่าการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปยังตลาดอียู ได้ลดลงจากปี 2552 - 2555 อย่างต่อเนื่อง แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 มูลค่าการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปยังอียู ปี 2552 – 2555

(มูลค่า: ล้านบาท)

ลำดับที่	ประเภทผลิตภัณฑ์	2552	2553	2554	2555
1	ไม้แปรรูป	7.75	8.79	10.26	25.6
2	ไฟเบอร์บอร์ด	126.01	106.1	74.97	83.6
3	ไม้อัด	2.5	2.94	3.91	0.6
4	แผ่นไม้วีเนียร์	39.73	60.52	50.76	54.89
5	ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้	3,116.20	2,433.60	2,219.33	2,068.81
6	ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้อื่น ๆ	180.39	153.62	193.9	231.28

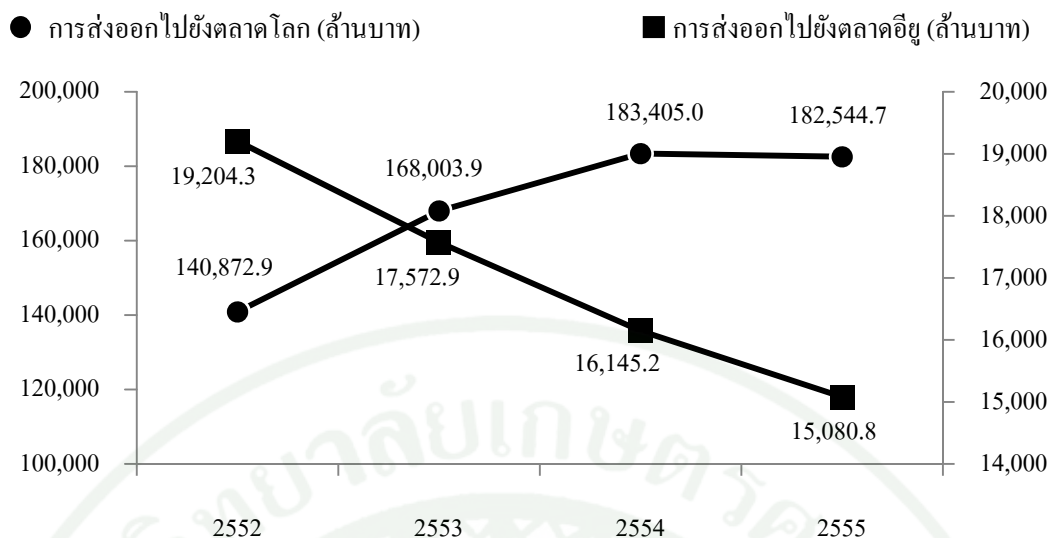
ตารางที่ 1 (ต่อ)

(มูลค่า: ล้านบาท)

ลำดับที่	ประเภทผลิตภัณฑ์	2552	2553	2554	2555
7	เครื่องใช้ทำด้วยไม้	829.81	605.08	658.72	635.30
8	อุปกรณ์ก่อสร้างทำด้วยไม้	872.21	507.01	379.48	290.06
9	ชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์	1,323.63	1,785.03	1,416.56	2,086.95
10	รูปแกะสลัก และเครื่องประดับทำด้วยไม้	608.85	614.34	583.36	548.97
11	เฟอร์นิเจอร์ไม้	3,395.18	3,196.42	3,304.26	2,362.31
12	กรอบรูปไม้	448.94	375.19	263.98	198.46
13	เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน	8,253.14	7,724.22	6,985.73	6,493.89
รวม		19,204.34	17,572.86	16,145.22	15,080.8

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2556)

เป็นที่น่าสังเกตว่ามูลค่าการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปยังตลาดโลกที่มีแนวโน้มการปรับตัวสูงขึ้น สวนทางกับมูลค่าการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปยังตลาดอียู ซึ่งมีการปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงมูลค่าการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปยังตลาดโลกและมูลค่าการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปยังตลาดอียู ช่วงปี 2552 – 2555

ข้อมูลการลดลงของการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ไปยังอียูตามแผนภูมิที่ 1 สอดคล้องกับสรุปการประชุมคณะผู้เชี่ยวชาญอาเซียนเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินนโยบายป่าไม้ระหว่างประเทศ ครั้งที่ 8 ที่พัทยา วันที่ 18-19 มิถุนายน 2555 ที่ระบุว่าสถิติส่งออกไม้ไปยังอียูที่ค่อย ๆ ลดลงอาจเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้นจากอียู (กรมป่าไม้, 2556) และไทยอาจมีกฎหมายหรือกฎเกณฑ์บางประการที่ยังไม่สอดคล้องกับ EUTR ภาครัฐจึงต้องเจรจากับอียูให้ไทยได้รับใบอนุญาต FLEGT เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยสามารถส่งออกสินค้าไม้ไปยังอียูได้อย่างราบรื่นและสามารถแข่งขันกับประเทศผู้ส่งออกสินค้าไม้รายอื่นในตลาดอียูได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเจรจการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป ภายใต้ EU Timber Regulation
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถทราบปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป และสามารถนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไปสู่การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าได้

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเชิงเนื้อหา ได้แก่ ข้อมูลทศนิยมและข้อมูลปฐมภูมิที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย แผนปฏิบัติการ กฎหมาย กฎระเบียบ แนวปฏิบัติ และข้อมูลอื่น ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายอียู

ขอบเขตเชิงประชากร ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจาก EUTR ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 16 คน

ขอบเขตเชิงเวลา การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลทศนิยมระหว่าง มกราคม 2555 ถึง ธันวาคม 2556 และเก็บข้อมูลปฐมภูมิระหว่าง มกราคม 2557 ถึง มีนาคม 2557

นิยามศัพท์

ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ หมายถึง สินค้า 13 ชนิด ได้แก่ ไม้แปรรูป ไฟเบอร์บอร์ด ไม้อัด แผ่นไม้วีเนียร์ ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้อื่น ๆ เครื่องใช้ทำด้วยไม้ อุปกรณ์ก่อสร้างทำด้วยไม้ ชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์ รูปแกะสลักและเครื่องประดับทำด้วยไม้ เฟอร์นิเจอร์ไม้ กรอบรูปไม้ และเฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน

สหภาพยุโรป (อียู) หมายถึง ประเทศหรือดินแดน ดังนี้

ออสเตรีย เบลเยียม บัลแกเรีย สาธารณรัฐเช็ก ไซปรัส เดนมาร์ก เอสโตเนีย ฟินแลนด์
ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ฮังการี ไอร์แลนด์ อิตาลี ลัตเวีย ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มอลตา เนเธอร์แลนด์
โปแลนด์ โปรตุเกส โรมาเนีย สโลวาเกีย สโลวีเนีย สเปน สวีเดน และสหราชอาณาจักร

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากกฎระเบียบสหภาพยุโรปว่าด้วยไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ หมายถึง บุคคล
คณะกรรมการ และนิติบุคคล 16 คน ทั้งฝ่ายไทยและอียู ได้แก่

1) คณะกรรมการเจรจาการทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ใน
กรอบ FLEGT ฝ่ายอียู

2) รองนายกรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ ผู้กำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการ
เจรจาการทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT

3) คณะกรรมการเจรจาการทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ใน
กรอบ FLEGT

4) กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5) กรมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

6) กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

7) กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

8) กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ

9) กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

- 1) กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ
- 2) สมาคมอุตสาหกรรมเครื่องเรือนไทย
- 3) สมาคมธุรกิจไม้
- 4) สมาคมธุรกิจไม้ยางพาราไทย
- 5) หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
- 6) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- 7) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายใต้ศุลกากร (Non-Tariff Barriers หรือ NTBs) ของกฎระเบียบสหภาพยุโรปว่าด้วยไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ (EU Timber Regulation หรือ EUTR) ภายใต้แผนปฏิบัติการการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้า (European Union's Forest Law Enforcement, Governance and Trade Action Plan หรือ FLEGT) หมายถึง มาตรการกีดกันทางการค้าของอียู เพื่อให้ประเทศที่สามหยุดผลิตไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ที่ผิดกฎหมาย และส่งเสริมการบริหารจัดการธรรมชาติป่าไม้และปกป้องสิทธิของคนพื้นเมืองดั้งเดิมของประเทศผู้ผลิตไม้

การเจรจาการค้า หมายถึง การเจรจาการทำความตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ของไทยและอียู

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาเรื่อง การเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป ภายใต้ EU Timber Regulation ผู้วิจัยขอนำเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องตามลำดับต่อไปนี้

1. การค้าระหว่างประเทศ
2. การเจรจาการค้า
3. ไม้ผิดกฎหมาย
4. แนวคิดของไทยเกี่ยวกับไม้และผลิตภัณฑ์ไม้
5. แผนปฏิบัติการ FLEGT
6. ตัวอย่างการเจรจา VPAs ของต่างประเทศ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การค้าระหว่างประเทศ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (ม.ป.ป.) ให้ความหมายว่า การค้าระหว่างประเทศ เป็นการซื้อ – ขาย แลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศหนึ่งกับอีกประเทศหนึ่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ม.ป.ป.) ให้ความหมายว่า การค้าระหว่างประเทศคือ กิจกรรมที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยน (Exchange) สินค้าและบริการระหว่างประเทศ อาจเป็นการแลกเปลี่ยนสิ่งของกันโดยตรง (Barter System) หรือการค้าโดยใช้เงินเป็นสื่อกลาง ทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนและวิทยาการเทคโนโลยีต่าง ๆ ระหว่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศจะต้องมีการตกลงว่าจะใช้เงินสกุลใดในการค่านั้น แล้วจึงมีการแลกเปลี่ยนเงินตามอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลที่ตกลงกันแล้วจึงนำมาชำระค่าสินค้าตามที่ตกลงกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ (ม.ป.ป.) ให้ความหมายว่า การค้าระหว่างประเทศคือการซื้อสินค้าและบริการระหว่างรัฐต่อรัฐ รัฐกับเอกชน หรือเอกชนกับเอกชนที่อยู่คนละประเทศ ซึ่งมีกฎหมาย ระบบเงินตรา ระบบภาษี และนโยบายเศรษฐกิจที่ต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (ม.ป.ป.) ให้ความหมายว่า การค้าระหว่างประเทศเป็นกิจกรรมที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศ อาจเปลี่ยนเป็นสิ่งของต่อสิ่งของโดยตรง หรือใช้เงินตราต่างประเทศเป็นที่ยอมรับทั่วไปเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ

สำนักพิมพ์ MACeducation (ม.ป.ป.) ให้ความหมายว่า การค้าระหว่างประเทศ คือการติดต่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศหนึ่งกับอีกประเทศหนึ่ง ประกอบด้วย การส่งสินค้าและบริการออกนอกประเทศและการนำสินค้าและบริการเข้าสู่ประเทศ

Abedini (n.d.) ให้ความหมายว่า การค้าระหว่างประเทศ หมายถึงการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศหรือดินแดนต่าง ๆ

Leibovici and Waugh (2012) ให้ความหมายว่า การค้าระหว่างประเทศ คือการแลกเปลี่ยนสินค้าชนิดหนึ่งไปสู่อีกชนิดหนึ่ง

Ward (n.d.) ให้ความหมายว่า การค้าระหว่างประเทศ คือการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างบุคคลหรือหน่วยใด ๆ ในระหว่าง 2 ประเทศ

United Overseas Bank (Singapore) (n.d.) ให้ความหมายว่า การค้าระหว่างประเทศ คือการซื้อขายสินค้าและบริการข้ามชาติหรือดินแดน โดยผู้ซื้อและผู้ขายมีการขยายตลาดสินค้าและบริการที่ไม่สามารถหาได้ในท้องถิ่น

สรุปได้ว่าการค้าระหว่างประเทศ คือการติดต่อซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างประเทศหนึ่งกับอีกประเทศหนึ่ง โดยใช้สื่อกลางในการแลกเปลี่ยนหรือเงื่อนไขในการแลกเปลี่ยนที่ทั้ง 2 ฝ่ายยอมรับ

แนวคิดพาณิชยนิยม

แนวคิดพาณิชยนิยม เป็นแนวคิดหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมทางการค้าระหว่างประเทศ และวิเคราะห์การใช้นโยบายทางการค้าระหว่างประเทศของภาครัฐบาล คำว่า พาณิชยนิยม (Mercantilism) มาจาก Mercantile แปลว่าพ่อค้าหรือพาณิชย์ ส่วน ism แปลว่าลัทธิ (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2556) เป็นแนวคิดที่เก่าแก่และสำคัญมากที่สุดในเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องความมั่นคงของรัฐและระบบตลาด (Balaam and Veseth, 2005) แนวคิดนี้ถือกำเนิดในคริสต์ศตวรรษที่ 16 ท่ามกลางความต้องการของมนุษย์ที่ต้องการความมั่งคั่ง (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2546) ช่วงเวลาดังกล่าวประเทศแถบยุโรปได้สร้างความมั่งคั่งทางการค้าด้วยการส่งเสริมการส่งออกและจำกัดการนำเข้าโดยถือหลักว่าการพึ่งพาสินค้าของประเทศอื่นด้วยการนำเข้าเป็นความอ่อนแอ ขณะที่การส่งออกเป็นการสร้างความมั่งคั่งและอำนาจจากการได้เปรียบดุลการค้า (Balaam and Veseth, 2005)

วิโรจน์ เชนาปัญญาชัย (2548) กล่าวว่า ทฤษฎีพาณิชย์นิยมเป็นทฤษฎีแรกของการค้าระหว่างประเทศ เกิดขึ้นช่วงกลางศตวรรษที่ 16 โดยรัฐบาลจะใช้วิธีส่งออกเพื่อรับผลตอบแทนเป็นทองคำและเก็บสะสมเอาไว้ให้ได้มากที่สุด ขณะเดียวกันรัฐบาลจะจำกัดการนำเข้าให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อรักษาความมั่งคั่งของประเทศ เช่น ให้การส่งเสริมผู้ผลิตในประเทศขณะที่เก็บภาษีนำเข้าในอัตราสูง

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ (2545) กล่าวว่า แนวคิดพาณิชย์นิยมมองว่ารัฐแต่ละรัฐจะสร้างความมั่งคั่งของตนเองด้วยการพยายามส่งออกให้มากที่สุดแต่นำเข้าให้น้อยที่สุด โดยแนวคิดนี้เป็นแนวคิดการปกป้องทางการค้า (Protectionism)

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ (2546) กล่าวว่า แนวคิดพาณิชย์นิยมมองว่าประเทศจะร่ำรวยมั่งคั่งได้ต้องมีดุลการค้าเกินดุล รัฐบาลต้องพยายามหามาตรการและนโยบายเพื่อช่วยเหลือธุรกิจในประเทศให้มีความได้เปรียบในการค้า เช่น เก็บภาษีนำเข้า จำกัดโควตานำเข้า อุดหนุนผู้ผลิตในประเทศ เพื่อที่จะทำให้เกิดดุลการค้าได้เปรียบ

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงแนวคิดพาณิชย์นิยมว่า พาณิชย์นิยมมองทุกอย่างเป็นสินค้าที่สามารถเอาไปขายในตลาดทำกำไรได้

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ (2553) กล่าวว่า แนวคิดพาณิชย์นิยมมองว่าความมั่งคั่งของประเทศชาติจะเกิดจากการพาณิชย์กับประเทศด้อยพัฒนา การกอบโกยทรัพย์สินสมบัติ สินแร่โลหะและของมีค่า

Balaam and Dillman (2011) กล่าวว่า แนวคิดพาณิชย์นิยมเป็นแนวคิดหนึ่งที่เก่าแก่ที่สุดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ และถือเป็นแนวคิดที่จำเป็นของประเทศที่มีอำนาจอธิปไตยของตนเองเพื่อใช้ในการเสริมสร้างความมั่งคั่งและอำนาจ ปกป้องความมั่นคงของรัฐ และรักษาความเป็นอิสระของตนจากต่างประเทศ โดยแนวคิดนี้ได้เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการส่งเสริมการส่งออกและจำกัดการนำเข้า รัฐบาลจะสร้างการค้าแบบเกินดุล (Trade Surpluses) เพื่อการยกระดับความมั่งคั่ง อำนาจ และความเป็นปึกแผ่นของมวลชน

Balaam and Dillman ยังได้ยกตัวอย่างการใช้แนวคิดแบบพาณิชย์นิยมที่สำคัญ ดังนี้

- ปี 1973 องค์กร OPEC (Organization of the Petroleum Exporting Countries) โดยภาคีสมาชิกผู้ผลิตน้ำมันเห็นชอบให้ปรับขึ้นราคาน้ำมัน 4 เท่าตัว ภายในเวลาข้ามคืน
- การเพิ่มขึ้นของ NTBs ของหลายประเทศช่วงปี 1970s อาทิ การกำหนดระเบียบที่มีความซับซ้อนเรื่องมาตรฐานสุขอนามัยและความปลอดภัย กำหนดข้อบังคับเรื่องใบอนุญาตและฉลากสินค้า และการกำหนดมาตรฐานสินค้านำเข้า
- บางประเทศกำหนดโควตาการนำเข้า โดยจำกัดปริมาณและกำหนดระเบียบปลีกย่อยของสินค้า
- การกำหนดโควตาสินค้านำเข้าของสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปในสินค้าเกษตรหลายชนิด เช่น น้ำตาล เพื่อช่วยเหลือผู้ผลิตในประเทศ
- การทำข้อสัญญาสุภาพบุรุษ (Gentlemen's Agreement) โดยอาศัยความสมัครใจในการทำความตกลงของผู้นำเข้า เพราะผู้นำเข้าอาจมีการนำเข้าสินค้าราคาถูกมาจำหน่าย
- การปกป้องธุรกิจท้องถิ่นของประเทศญี่ปุ่น และไม่สนับสนุนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Balaam and Dillman cited Prestowitz, 1988)
- ประเทศเกาหลีใต้ ฮองกง สิงคโปร์ และไต้หวัน เลียนแบบประเทศญี่ปุ่นเพื่อปกป้องธุรกิจในประเทศ

Balaam and Veseth (2005) กล่าวว่า แนวคิดพาณิชย์นิยมเป็นแนวคิดแบบชาตินิยม มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ สร้างอำนาจ และดำรงความเป็นอธิปไตยของชาติ

โดยรัฐจะใช้มาตรการที่ได้เปรียบดุลการค้า เช่น การอุดหนุนให้เอกชนส่งออกสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ขณะเดียวกันรัฐจะจำกัดการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ

นอกจากนี้ Balaam and Veseth cited Heilbroner (1996) อ้างถึงคำกล่าวของ ผู้อำนวยการบริษัทอินเดียตะวันออก (Thomas Mun) ว่า “การป้อนสินค้าที่เป็นที่ต้องการไปยังอาณาจักรอังกฤษทำให้เราได้เปรียบดุลการค้า” เป็นประโยคสำคัญที่สนับสนุนแนวคิดพาณิชย์นิยมในยุคล่าอาณานิคม

Brien and Williams (2007) กล่าวว่า แนวคิดพาณิชย์นิยมช่วยส่งเสริมอำนาจรัฐ ปกป้องกิจการท้องถิ่นจากต่างประเทศ โดยรัฐจะกีดกันทางการค้า แต่หลายประเทศมักไม่ใช้วิธีการ TBs ดังเช่นในอดีต แต่จะใช้ NTBs เพราะเป็นการกีดกันที่ทำได้ง่ายที่สุด ใช้ได้หลายวิธีการ เช่น กำหนดโควตาการนำเข้า มาตรฐานผลิตภัณฑ์ มาตรฐานสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด เป็นต้น

Oatley (2004) กล่าวถึงแนวคิดพาณิชย์นิยมว่า ในอดีต ประเทศกำลังพัฒนาเป็นอาณานิคมของประเทศพัฒนาแล้ว และส่งออกสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมต้นน้ำไปยังประเทศพัฒนาแล้วโดยไม่มีการกีดกันทางการค้า แต่ในยุคต่อมาเมื่อประเทศกำลังพัฒนาเป็นอิสระ มีอำนาจตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ได้เกิดแรงกดดันทางการเมืองจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ ส่งผลให้เกิดการกีดกันทางการค้าขึ้นมากมาย อาทิ นโยบายเน้นการส่งออกและจำกัดการนำเข้า (นโยบายพาณิชย์นิยม) ทำให้เกิดสภาพความขัดแย้งทางการค้าระหว่างประเทศ

กัตญญ หิรัญญสมบุรณ์ (2547) กล่าวว่า พาณิชย์นิยมเน้นการได้เปรียบดุลการค้าระหว่างประเทศ (Favorable Balance to Trade) โดยการส่งออกมีมูลค่าสูงกว่าการนำเข้า และการเสียเปรียบดุลการค้าระหว่างประเทศ (Unfavorable Balance to Trade) เป็นสิ่งที่ประเทศต่าง ๆ ไม่ปรารถนา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2555) กล่าวว่า แนวคิดพาณิชย์นิยมเน้นการแทรกแซงควบคุม หรือผูกขาดการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยรัฐด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งทางด้านการผลิต การบริโภค และการค้า

สถาบันรัชต์ภาคย์ (2553) กล่าวว่า ในปัจจุบันแนวคิดพาณิชย์นิยมมีการพัฒนาเป็นมาตรการ NTBs ด้านต่าง ๆ เช่น มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม มาตรการด้านแรงงาน มาตรการด้านสิทธิมนุษยชน มาตรการด้านคุณภาพสินค้า เป็นต้น

สรุปได้ว่า แนวคิดพาณิชย์นิยมมีการพัฒนาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันและมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของรัฐ แนวคิดนี้มีหลักการสำคัญ คือ รัฐบาลจะใช้นโยบายสนับสนุนการส่งออกสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศให้ได้มากที่สุด ขณะเดียวกันรัฐบาลจะมีมาตรการจำกัดการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศให้ได้มากที่สุด มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่งคั่งจากการได้เปรียบดุลการค้าระหว่างประเทศ และสำหรับการจำกัดการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศนั้น ปัจจุบันมักอยู่ในรูปของ NTBs เนื่องจากทำได้ง่ายและสามารถใช้ได้หลายวิธี เช่น การกำหนดกฎระเบียบเพื่อปกป้องสิ่งแวดล้อม การกำหนดโควต้า การใช้มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด หรือวิธีการอื่น ๆ

การกีดกันทางการค้า (Protectionism)

ในการทำการค้าระหว่างประเทศ ผู้ส่งออกมักพบมาตรการกีดกันทางการค้าจากประเทศผู้นำเข้า ซึ่งแบ่งออกเป็นการกีดกันทางการค้าที่ใช้มาตรการภาษี และมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี โดยมีผู้กำหนดคำจำกัดความไว้ดังต่อไปนี้

การกีดกันทางการค้า หมายถึง การที่รัฐบาลหรือประเทศใด ๆ ใช้มาตรการแทรกแซงเพื่อลดปริมาณการนำเข้าสินค้ามาในประเทศตน หรือเพื่อลดปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศอื่น (สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) โดยจะออกมาตรการ กฎระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2555)

1. การกีดกันทางภาษี

มาตรการปกป้องทางการค้าระหว่างประเทศโดยใช้ภาษีศุลกากร (Tariff Barriers หรือ TBs) หมายถึง การที่ประเทศผู้นำเข้าตั้งกำแพงภาษีการนำเข้าสินค้าต่าง ๆ ไว้ในอัตราที่สูง (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2555) เป็นมาตรการกีดกันทางการค้า มาตรการหนึ่งที่นิยมใช้ในอดีต เพื่อปกป้องผู้ผลิตภายในประเทศตน (สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.)

2. การกีดกันทางการค้าที่ไม่มีใช้ภาษี

มาตรการปกป้องทางการค้าระหว่างประเทศที่ไม่มีใช้ภาษีศุลกากร (Non-Tariff Barriers หรือ NTBs) หมายถึง การควบคุม การจำกัดปริมาณการนำเข้า การอุดหนุนผู้ผลิตภายในประเทศ และการอุดหนุนการส่งออก (สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) การออกกฎระเบียบข้อบังคับโดยรัฐบาล อันมีผลบิดเบือน ราคา ปริมาณ โครงสร้างหรือทิศทางการค้าระหว่างประเทศ รวมถึงทรัพยากรที่ใช้เพื่อการผลิตเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ และอาจไม่สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ โดย NTBs อาจออกมาในรูปการกำหนดคุณภาพ เกินมาตรฐานสากล การเข้มงวดในการตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ การปฏิบัติด้านพิธีการศุลกากรที่ไม่เป็นธรรม การกำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการค้า (Trade-related Environmental Measures) (คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549) ทำให้เป็นอุปสรรคทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ส่งสินค้าเข้าประเทศนั้น ๆ เพื่อที่จะปกป้องสินค้าของประเทศตน (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2555)

ทั้งนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2555) จำแนก NTBs ออกเป็น 8 กลุ่ม

1. มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping: AD)

ประเทศผู้นำเข้าเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดเพิ่มเติมจากภานำเข้าปกติ โดยอ้างว่า มีการทุ่มตลาดจากบริษัทผู้ส่งออกมายังประเทศผู้นำเข้า

2. มาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Counter-Vailing Duty: CVD)

ประเทศผู้นำเข้าเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนเพิ่มเติมจากภานำเข้าปกติ โดยอ้างว่า สินค้านำเข้าได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลประเทศที่ผลิตสินค้านั้น ๆ

3. มาตรการปกป้องจากการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น (Safeguard)

ประเทศผู้นำเข้าเก็บอากรปกป้องเพิ่มเติมจากภานำเข้าปกติได้ โดยอ้างว่า มีการนำเข้าที่ผิดปกติ ทั้งในรูปของการนำเข้าของสินค้าในปริมาณที่มากกว่าปกติ หรือมีการนำเข้ามาในราคาที่ต่ำกว่าปกติ

4. มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary: SPS)

การใช้มาตรฐานเรื่อง SPS ที่สูงมาก จนเป็นอุปสรรคต่อสินค้านำเข้าในเชิงพาณิชย์

5. มาตรการอุปสรรคเทคนิคทางการค้า (Technical Barrier to Trade: TBT)

กำหนดมาตรฐานทางการค้า อาทิ การกำหนดการติดฉลากและบรรจุภัณฑ์ที่สูงมาก จนเป็นอุปสรรคต่อสินค้านำเข้าในเชิงพาณิชย์

6. มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม

อาทิ นำเรื่อง ปัญหาโลกร้อน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มาเป็นข้ออ้างในการ กีดกันทางการค้า

7. มาตรการด้านแรงงาน

ตัวอย่างเช่น สินค้านำเข้า ต้องไม่ได้ผลิตโดยเด็กหรือนักโทษ เป็นต้น

8. NTBs รูปแบบอื่น ๆ

อาทิ การจัดซื้อโดยรัฐ การผูกขาดการนำเข้า การกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า เป็นต้น

นอกจากนี้ กัตัญญ หิรัญญสมบุรณ์ (2547) ได้กล่าวถึงอีกมาตรการหนึ่ง ได้แก่ มาตรการการอนุญาตเป็นการเฉพาะ (Specific Permission Requirement) โดยผู้ส่งออกต้องได้รับใบอนุญาตนำเข้า (Import License) จากประเทศปลายทาง และขั้นตอนการได้ใบอนุญาตต้องผ่านขั้นตอนที่ไม่แน่นอนจำนวนมาก มีค่าใช้จ่าย และสิ้นเปลืองเวลา

อย่างไรก็ตาม องค์การการค้าโลก (WTO) อนุญาตให้ใช้ NTBs ได้ ในกรณีของการส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรม ใช้สิทธิเป็นข้อยกเว้นในกรณีฉุกเฉินและจำเป็น รวมทั้งเพื่อคุ้มครองชีวิตและสุขภาพมนุษย์ พืชและสัตว์ แต่ต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติอย่างไม่มีเหตุผล และต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ภายใต้ความตกลงที่กำกับดูแล โดยเป็นผลจากการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัยปี 2536 (คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549) ปัจจุบัน NTBs เกิดจากหลายประเทศพยายามเจรจาเขตการค้าเสรีเพื่อลด TBs และขจัดอุปสรรคทางการค้า แต่ในขณะเดียวกันประเทศเหล่านี้มีความพยายามนำเอา NTBs มาบังคับใช้ โดยนำประเด็นทางสังคมต่าง ๆ มากำหนดเป็นมาตรฐานทางการค้าระหว่างประเทศ (กรมควบคุมมลพิษ, 2552) ทั้งนี้ NTBs เช่น การกำหนดโควต้า การอุดหนุน และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาหรือนำมาซึ่งอนามัยและความปลอดภัย จะกระทบส่วนแบ่งการเจริญเติบโตทางการค้าระหว่างประเทศอย่างมาก (Husted and Melvin, 2004)

สำหรับ EUTR อาจจัดเป็น NTBs ประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. มาตรการอุปสรรคเทคนิคทางการค้า (Technical Barrier to Trade หรือ TBT) โดยเป็นมาตรการด้านคุณภาพ (Qualitative Measures) ของอียู (คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรป, 2555)

2. มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เรื่องไฟฟ้าและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกในรายละเอียดแผนปฏิบัติการ FLEGT

3. มาตรการการอนุญาตเป็นการเฉพาะ (Specific Permission Requirement) ได้แก่ ไทยต้องเจรจา VPAs แล้วได้รับใบอนุญาต FLEGT จึงจะได้รับการยอมรับให้ค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ตามบัญชีที่ตกลงกับอียู

4. NTBs รูปแบบอื่น ได้แก่ การกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าไม้

การเจรจาการค้า

Federation of Swaziland Employers and Chamber of Commerce (n.d.) ให้ความหมายว่าการเจรจาการค้าเป็นกระบวนการที่กลุ่มประเทศตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไป มาร่วมพูดคุยเรื่องโอกาสทางการค้า โดยมีเป้าหมายเพื่อทำข้อตกลงทางการค้าระหว่างกัน

Southern African Customs Union (2010) ให้ความหมายว่าการเจรจาการค้าเป็นกระบวนการที่ประเทศต่าง ๆ มาพบปะเพื่อพูดคุยเรื่องความเป็นไปได้ทางการค้า

Elbeshbishi (2008) cited Myerson (1991) and Brander and Spencer (1992) กล่าวถึงการเจรจาการค้าว่าเป็นเกมการต่อรองและเป็นธรรมชาติของการสื่อสารระหว่างกัน ทั้งนี้ ข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้จะมีผลต่อผลลัพธ์ของการเจรจา และประเทศหรือกลุ่มขนาดใหญ่ ตัวอย่างเช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป จะอยู่ในตำแหน่งที่ได้เปรียบอย่างชัดเจนหากเจรจากับประเทศกำลังพัฒนา

Chinese National Knowledge Infrastructure (n.d.) cited Ying (2006) ให้ความหมายว่าการเจรจาการค้าเป็นกระบวนการปฎิหาระหว่างกลุ่มผู้ซื้อและกลุ่มผู้ขาย และสามารถชักนำให้เกิด 'ความร่วมมือ' หรือ 'การเผชิญหน้า' ในโต๊ะเจรจาได้

Zamroni (2009) กล่าวว่า การเจรจาการค้ามีลักษณะเป็นแนวปฏิบัติที่มีความแน่นอน ซึ่งประเทศผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพยายามทำให้บรรลุเป้าหมายโดยการปรับความต้องการทางการค้าเข้าหากันผ่านความตกลงร่วม และโดยปกติแล้วจะพบว่า กลุ่มประเทศที่เจรจาการค้าจะมีมูลค่าการค้าระหว่างกันเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงมีผลต่อสวัสดิการทางสังคมที่ดีขึ้นของประเทศเหล่านั้นด้วย

สรุปได้ว่า การเจรจาการค้าคือกระบวนการที่กลุ่มประเทศตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไป มาพบปะและนำข้อมูลทางการค้ามาพูดคุยกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำข้อตกลงทางการค้า

ไม้ผิดกฎหมาย

สำหรับประเทศไทย ขณะนี้ยังไม่มีคำจำกัดความของคำว่า “ไม้เถื่อน” ที่ยอมรับกันทั่วไป แต่หลัก ๆ แล้ว “ไม้เถื่อน” จะหมายถึงไม้ที่ถือเป็นไม้ผิดกฎหมายในประเทศเจ้าของไม้ ซึ่งจะแล้วแต่ว่าประเทศนั้น ๆ มีกฎหมายอะไรบ้าง (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2554)

อียู ให้คำจำกัดความไม้ผิดกฎหมายว่า การตัดไม้โดยการละเมิดกฎหมายของประเทศ (เจ้าของไม้) ; สัมปทานที่ได้มาจากการแทรกแซงกฎหมาย/คอร์รัปชัน ; การตัดไม้จากพื้นที่ควบคุมโดยไม้ได้รับอนุญาต ; การตัดไม้คุ้มครองหรือตัดเกินปริมาณที่ได้รับอนุญาต ; การลักลอบ/การกระทำผิดกฎหมายอื่น ๆ ตลอดเส้นทางการผลิต (การขนส่ง ลักลอบส่งออก ลักลอบแปรรูป หลีกเลี่ยงภาษี/ค่าธรรมเนียม สำแดงเท็จ ฯลฯ) (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2554) อนึ่ง แม้ว่าประเทศไทยไม่ได้จำกัดความคำว่า “ไม้เถื่อน” ที่ยอมรับกันโดยทั่วไป อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2532) ได้มีบทกำหนดโทษเรื่องไม้ผิดกฎหมายไว้ อาทิ ความผิดเรื่องการครอบครองไม้หวงห้ามที่ยังไม่มีการแปรรูปโดยไม่มีตราประทับ การทำลายป่าไม้ โดยประเทศไทยได้มีการยกเลิกสัมปทานป่าไม้ทั้งหมดในปี 2532 แหล่งที่มาของไม้ส่วนใหญ่จึงเป็นไม้ปลูก และไม้นำเข้า

ไอยูซีเอ็น¹ ฉบับแปล (2553) อ้างถึง แผนปฏิบัติการ FLEGT ว่า ประเทศที่กำหนดนิยามไม้ ผิดกฎหมายชัดเจน การพัฒนานิยามดังกล่าวจะเป็นเรื่องง่าย แต่กรณีประเทศอื่นที่ไม่ชัดเจนจะเป็น การยากที่จะนิยาม โดยกรณีที่ไม่ชัดเจนอาจจำเป็นต้องหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนำนิยาม ไปทดสอบด้วยการทดลองใช้ ทั้งนี้ คำนิยามต้องเข้าใจง่ายและเข้าใจถูกต้องตรงกันทุกภาคส่วน โดย ต้องมีความชัดเจนว่ากฎหมายและระเบียบฉบับใด และข้อใด ถูกนำมารวมในคำนิยาม และฉบับใด ข้อใด ไม่ถือว่าอยู่ในคำนิยาม รวมถึงต้องมีการทดสอบ อาทิ เกณฑ์ชี้วัด เพื่อพิจารณากฎหมายและ ระเบียบที่อยู่ในนิยามนี้ นอกจากนี้ การบังคับใช้อาจต้องมีการฝึกอบรมให้กับผู้ใช้ประโยชน์และผู้ บังคับใช้กฎหมาย

แนวคิดของไทยเกี่ยวกับไม้และผลิตภัณฑ์ไม้

มติคณะรัฐมนตรี

มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 11 ธันวาคม 2555 เห็นชอบให้มีกรอบการเจรจาจัดทำข้อตกลง เป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้า (FLEGT) ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรป (อียู) โดยให้มีสาระสำคัญ คือ

1. กำหนดคำนิยามและกรอบสินค้าประเภทไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของประเทศไทย
2. กำหนดการรับรองแหล่งที่มาของไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ที่ประเทศไทยส่งออกสู่ตลาด สหภาพยุโรป
3. ปรับปรุงและกำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติในการรับรองแหล่งที่มาของไม้และ

¹ สหภาพนานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources หรือ World Conservative Union : IUCN)

ผลิตภัณฑ์ไม้ให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ ไม่สร้างภาระต้นทุนที่ไม่เหมาะสมและอำนวยความสะดวกทางการค้าเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยรวมทั้งการลดอุปสรรคทางการค้าของสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของประเทศไทยให้มากที่สุดเพื่อขยายการส่งออกสินค้าประเภทนี้ของไทยอย่างยั่งยืน

4. ให้มีมาตรการป้องกันและเยียวยาสำหรับผู้ประกอบอุตสาหกรรมไม้ประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากกฎระเบียบการทำ VPAs

5. ให้มีกลไกการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

6. ให้มีมาตรการช่วยเหลือจากสหภาพยุโรป เช่น การสนับสนุนจากสหภาพยุโรปให้ใช้สินค้าไม้ของประเทศไทย ผ่านทางการจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Green Procurement) การเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมไม้ของประเทศไทย โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นต้น

7. ให้มีการเจรจาเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในภาพรวม

ต่อมา รัฐสภานุมัติกรอบการเจรจา FLEGT VPAs ณ วันที่ 29 มกราคม 2556 ให้เจรจาเพื่อให้ได้ใบอนุญาต FLEGT โดยเตรียมกระบวนการเพื่อนำไปสู่การเจรจา VPAs และรัฐบาลไทยประกาศเจตจำนงในการขอเริ่มเจรจาไปยังอียู

เมื่อรัฐสภานุมัติกรอบการเจรjadังกล่าวแล้ว กรมป่าไม้มีหนังสือที่ 626/2556 ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2556 แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อรองรับการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติบาล และการค้า โดยรองอธิบดีผู้กำกับดูแลสำนักบริหารการป่าไม้เป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเจรจา VPAs ตามกรอบ FLEGT กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงานเพื่อรองรับการดำเนินการจัดทำข้อตกลง VPAs ตามกรอบ FLEGT ประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ ทั้ง

ในและต่างประเทศด้านความร่วมมือการปฏิบัติตามระเบียบและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการส่งสินค้าไม้ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงสุด และดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมป่าไม้

ปัจจุบัน (8 กันยายน 2556) ประเทศไทยยังไม่เริ่มเจรจา ขณะที่ EUTR มีผลบังคับใช้แล้ว ตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม 2556 ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้จากไทยจะสามารถเข้าไปยังตลาดอียูได้ โดยต้องมีใบรับรองของเอกชนที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลและรวมถึงอียู เช่น Forest Stewardship Council (FSC) หรือ Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) เป็นต้น หากไม่มีใบรับรองดังกล่าว ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้จากไทยอาจถูกเรียกตรวจสอบโดยทางการอียู และหากพบว่าเป็นไม้ และ/หรือ ผลิตภัณฑ์ไม้ที่ผิดกฎหมาย ผู้ประกอบการในอียูจะถูกดำเนินคดีทางกฎหมาย ดังนั้น ผู้ประกอบการของอียูจะต้องสามารถแสดงเอกสารรับรองให้เจ้าหน้าที่อียูเห็นว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ที่ตนขายนั้นถูกต้องตามกฎหมาย

เนื่องจากอียูได้คำนึงถึงประเด็นการตัดไม้ผิดกฎหมายและเน้นการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่า และเนื่องจากประเทศไทยยังมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีเรื่องการลักลอบตัดไม้ผิดกฎหมายทำให้มีพื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี ไม้ผิดกฎหมายที่หลุดรอดจากการจับกุมได้เข้าไปสู่ระบบการค้า ทางประเทศไทยจึงมีแนวโน้มต้องปรับนโยบายการป้องกันและปราบปรามตามการเจรจา VPAs กับอียู ผู้วิจัยจึงตรวจสอบเอกสารนโยบายป่าไม้ของไทยเป็นประเด็นถัดไป

นโยบายด้านป่าไม้ของไทย

นโยบายด้านป่าไม้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็นนโยบายของกรมป่าไม้ (การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้) และนโยบายของตำรวจป่าไม้ (ปัจจุบันคือกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

กรมป่าไม้

กรมป่าไม้ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่ให้ความรู้ และทักษะแก่ประชาชนเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่จะได้รับจากทรัพยากรป่าไม้ ผลเสียจากการตัดไม้ ทำลายป่า รวมถึงเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญของทรัพยากรป่า ไม้ที่มีต่อส่วนรวม

กรมป่าไม้ (2556) กำหนดให้มีพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศอย่างน้อยร้อยละ 40 เพื่อการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่หายากและป้องกันภัยธรรมชาติอันเกิดจากน้ำท่วมและการ พังทลายของดิน รวมถึงเพื่อผลิตไม้ และของป่าเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ข้อมูล การสำรวจปี 2551 มีเนื้อที่ป่าไม้เหลือร้อยละ 33.44 ของพื้นที่ทั้งประเทศเท่านั้น

กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (บก.ปทส.) สังกัดกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่ ป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และสืบสวนคดีในความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่า ด้วยป่าไม้ ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และการทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบและคุ้มครองพื้นที่ป่า พื้นที่สาธารณะ จัดการให้ พื้นที่ที่ถูกบุกรุกสามารถยึดกลับคืนมาเป็นทรัพย์สินของประเทศ และบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความ เกรงกลัว ไม่กล้าตัดไม้ทำลายป่า

บก.ปทส. (2556) ยังมีมาตรการเสริมอื่น ๆ ได้แก่ การจ่ายสินบนแก่ผู้ชี้เบาะแสในความผิด เกี่ยวกับป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมาตรการทางปกครอง เช่น มาตรการยึด ทรัพย์สิน มาตรการภาษีอากร นอกจากนี้ ยังมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารกับองค์กรของรัฐ และเอกชนต่าง ๆ เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ หลายพื้นที่ในประเทศไทยยังมีปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าตามแนวชายแดน การลักลอบนำเข้าไม้จากต่างประเทศ การนำเข้าไม้ในประเทศไปสวมเป็นไม้ต่างประเทศ และปัญหาอื่น ๆ รวมทั้งปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศเพื่อนบ้านที่ให้การสนับสนุนการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าและการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

นโยบายปราบปราม บก.ปทส. (2556) สรุปได้กว้าง ๆ ว่า บก.ปทส. ปฏิบัติการปราบปรามการกระทำผิดในจุดที่พบการกระทำผิดบ่อยครั้ง จุดที่ได้รับแจ้ง จุดที่ต้องสงสัยว่าจะมีการกระทำผิด และจุดอื่น เช่น ชายแดนจังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อุทยานแห่งชาติแม่ยวม ป่าสงวนแห่งชาติแม่ละมาด แม่ละเมา อุทยานแห่งชาติสาละวิน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง สำหรับอุทยานแห่งชาติหลายแห่งที่มีผู้กระทำความผิดโดยใช้เลื่อยยนต์ตัดไม้และแปรรูปในป่า ได้แก่ ที่อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก ภูผายน ภูพาน (พบการทยอยลำเลียงออกเป็นกองทัพมด นำไปส่งให้นายทุนหรือขายตามร้านไม้ พบทั้งเป็นขบวนการและชาวบ้าน) การนำเข้าไม้แปรรูปบางชนิดจากประเทศลาว เช่น ไม้ประเทตะเคียนทอง ไม้ประดู่ ไม้กระยาเลย (พบการกระทำผิดโดยการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร หรือนำเข้าเกินกว่าที่ระบุในใบเบิกทาง โดยผลการประเมินพบว่าทำให้รัฐบาลสูญเสียรายได้หลายล้านบาทต่อปี) รวมถึงโรงงานไม้ผิดกฎหมายในภาคกลาง

แผนงานของ บก.ปทส. ที่อาจเกี่ยวข้องกับ EUTR ภายใต้ FLEGT มีทั้งสิ้น 3 แผนงาน ได้แก่

1. แผนงานป้องกันการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. แผนงานปราบปรามการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า
3. แผนงานปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

จากแผนงานที่เกี่ยวข้อง สรุปการดำเนินการได้ว่า บก.ปทส. จัดการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าไม้ ปฏิบัติการจิตวิทยามวลชนเชิงรุกในพื้นที่เป้าหมายทุกรูปแบบ ฝึกกำลังในพื้นที่และสร้างจิตสำนึกในการหวงแหน ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการปกป้องคุ้มครองรักษาป่าไม้ ประสานกรมป่าไม้และกรมแผนที่ทหารเพื่อใช้ภาพถ่ายดาวเทียมตรวจสอบพื้นที่ป่าไม้ และประสานตำรวจตระเวนชายแดนและกองทัพบก ในการลาดตระเวนเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายป่า ตั้งจุดสกัดในบริเวณที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบโรงงานในพื้นที่ ที่สงสัยว่ามีการกระทำความผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กรณีพบผู้กระทำความผิด บก.ปทส. มีนโยบายสอบสวนขยายผลให้ถึงกลุ่มผู้อยู่เบื้องหลัง (ถ้ามี) และส่งข้อมูลให้สื่อมวลชนเพื่อประชาสัมพันธ์การจับกุมผ่านสื่อต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบข้อมูล

นอกจากนั้น บก.ปทส. มีนโยบายรับแจ้งการกระทำความผิดเกี่ยวกับการตัดไม้ทำลายป่าจากประชาชนด้วยสายด่วน 1136 โดยสามารถพูดคุยและแจ้งเบาะแสการกระทำความผิดกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ บก.ปทส. ได้จากทั่วประเทศ

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการตัดไม้ทำลายป่าเหล่านี้ได้สร้างความเสียหายในหลายด้าน สำหรับด้านการค้าระหว่างประเทศ บก.ปทส. พบว่า การกระทำความผิดเหล่านี้มีการนำมาเป็นหัวข้อในการกีดกันทางการค้าและการลงทุน โดยหลายประเทศได้ให้ความสำคัญและให้ความสนใจในปัญหาเกี่ยวกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กฎหมายป่าไม้ของไทย

ปัจจุบันประเทศไทยใช้กฎหมายพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) คือ พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. 2484 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2532) โดยสาระสำคัญกล่าวว่า “การนำไม้ทุกชนิดออกจากป่าด้วยวิธีใด ๆ และรวมถึงไม้ยาง ไม้สัก ไม้หายากหรือไม้ที่ควรสงวน ที่ขึ้นอยู่ในที่ดินที่มีป่า” คือ การทำไม้หวงห้ามจะต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ (กรณีไม้หายากหรือไม้ที่ควรสงวนจะต้องขออนุญาตจากรัฐมนตรี) การกำหนดค่าธรรมเนียมการประกอบการ (เรียกว่า ค่าภาคหลวง) คือผู้ได้รับสัมปทานป่าไม้จะต้อง

จ่ายให้รัฐตามอัตราที่กำหนด² การห้ามเคลื่อนย้ายไม้ตั้งแต่พระอาทิตย์ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้น เว้นแต่ได้รับอนุญาต การควบคุมการแปรรูปไม้ (กำหนดให้ขออนุญาตตั้งโรงงาน และชนิดไม้ที่อนุญาตให้นำเข้ามาในโรงงาน เช่น ไม้มีตราประทับ) การกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตาม พ.ร.บ. รวมถึงการกำหนดโทษ (ปรับและจำคุก) ต่อผู้ฝ่าฝืน และแนบท้ายอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เช่น ค่าแบบพิมพ์คำขอ ค่าใบอนุญาตตั้งโรงงาน ค่าการอุทธรณ์ ค่าจดทะเบียนตราประทับไม้เอกชน ค่าธรรมเนียมขอตรวจเอกสาร เป็นต้น)

ทั้งนี้ การกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับไม้มีหลายประการ ที่สำคัญได้แก่

1. การครอบครองไม้หวงห้ามที่ยังไม่ได้แปรรูปโดยไม่มีตราอนุญาต (ระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ)
2. การรับไว้ด้วยประการใด ซ่อนเร้น จำหน่าย หรือช่วยพาเอาไปเสียให้พ้นซึ่งไม้ที่ทราบว่าได้มาโดยการกระทำผิด (ระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ)
3. ใช้ตราประทับที่ไม่ได้รับอนุญาต (ระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ)
4. การแผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า เว้นแต่ในพื้นที่ที่จำแนกไว้เป็นประเภทเกษตรกรรมและรัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือโดยได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ (ระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ)
5. ผู้ได้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาต (ระวางโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ)

² ประเทศไทยยกเลิกสัมปทานป่าไม้ตั้งแต่ปี 2532

³ นิยาม “ไม้” ตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้ หมายถึง ไม้สักหรือไม้อื่นทุกชนิดที่เป็นต้น เป็นกอ เป็นเถา รวมตลอดถึงไม้ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ไม้ไผ่ทุกชนิด ปาล์ม หวาย ตลอดจนราก ปุ่ม ตอ เศษ ปลาย และกิ่งของสิ่งนั้น ๆ ไม่ว่าจะถูกตัด ทอน เลื่อย ผ่า ถาก ขุด หรือกระทำโดยประการอื่นใด

ในส่วนของพระราชกฤษฎีกา (พ.ร.ฎ.) ภายใต้ พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. 2484 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2532) นั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ ได้แก่ พ.ร.ฎ.กำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ. 2530 มีทั้งสิ้น 171 ลำดับ ตั้งแต่ กระเจา กระเซา (*Holoptelea integrifolia* Planch.) ไปจนถึง แผลง แผลงยวนฝิ่ง ลุง (*Ficus albipila* King) ซึ่งทุกลำดับกำหนดเป็นไม้หวงห้ามตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ ฯ

สำหรับการทำไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ส่งออก กรมป่าไม้มีระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการออกหนังสือรับรองไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ และถ่านไม้ เพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พ.ศ. 2552 โดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.ฎ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตราที่ 6, 7 และ 35

กรณีไม้ส่งออก

แบบคำขอของกรมป่าไม้จะให้ระบุชื่อและที่อยู่ผู้ขอ ระบุชนิดไม้ ปริมาณ สถานที่เก็บไม้ ประเทศที่จะส่งออก และแนบหลักฐาน ได้แก่ สำเนาใบสั่งสินค้า ภาพถ่ายไม้ บัตรประจำตัวผู้ขอ หนังสือมอบอำนาจ (กรณีมอบอำนาจมาดำเนินการแทน) สำเนาหนังสือรับรองนิติบุคคล (กรณีเป็นนิติบุคคล) และเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ตัดฟันไม้ สำหรับกรณีไม้หวงห้ามตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ ฯ จะต้องมีเอกสารที่แสดงการได้มาของไม้ด้วย

กรณีผลิตภัณฑ์ไม้ส่งออก

แบบคำขอของกรมป่าไม้จะให้ระบุชื่อและที่อยู่ผู้ขอ ระบุประเภทผลิตภัณฑ์ไม้ ชนิดไม้ที่นำมาทำผลิตภัณฑ์ แหล่งที่มาของวัตถุดิบไม้ (กรณีเป็นผลิตภัณฑ์ไม้ที่มีแหล่งวัตถุดิบไม้จากประเทศที่ 3 ให้ระบุชื่อประเทศ) สถานที่เก็บไม้ ประเทศที่จะส่งออก และแนบหลักฐาน ได้แก่ ตัวอย่างหรือภาพถ่ายผลิตภัณฑ์ไม้ สำเนาใบสั่งสินค้า บัตรประจำตัวผู้ขอ หนังสือมอบอำนาจ (กรณีมอบอำนาจมาดำเนินการแทน) สำเนาหนังสือรับรองนิติบุคคล (กรณีเป็นนิติบุคคล) กรณีแหล่งวัตถุดิบไม้มาจากในประเทศให้แนบเอกสารการได้มาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และกรณีแหล่งวัตถุดิบไม้มาจากต่างประเทศให้แนบบันทึกทางหรือเอกสารแสดงความถูกต้องตามกฎหมายมาด้วย

ตัวอย่างการตัดไม้ในประเทศไทยที่มีความผิดตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. 2484 และ EUTR

- บก.ปทส. สนธิกำลังร่วมกับป่าไม้จังหวัดสระแก้วตรวจยึดไม้พะยูน 8 ท่อนที่ถูกลักลอบ
ตัดในเขตป่าสงวนแห่งชาติ นับเป็นมูลค่าหลายแสนบาท (ASTV ผู้จัดการออนไลน์, 2556)

- พ.ต.ท.พิบูลย์ เวียงจันทร์ รอง ผกก. 5 บก.ปทส. นำกำลังลงพื้นที่หมู่ 1 ต.ท่าขนุน อ.ทอง
ผาภูมิ จ.กาญจนบุรี เข้าตรวจค้นโรงงานแปรรูปไม้แห่งหนึ่ง พบนางประเทือง นาคบุญ อายุ 59 ปี
อยู่บ้านเลขที่ 205/1 หมู่ 1 ต.ท่าขนุน อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี เป็นเจ้าของที่ดินใช้จัดตั้งโรงงาน
โดยมีนายพรชัย นาคบุญ ลูกชายเป็นเจ้าของโรงงาน ขณะเข้าตรวจสอบนายพรชัยไม่อยู่ ซึ่งนาง
ประเทือง ได้นำใบอนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงงาน มาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ จากการ
ตรวจสอบทั้งภายนอกและภายในโรงงานพบไม้สักท่อนจำนวน 69 ท่อน ปริมาตร 6.711 ลบ.ม.
ไม้แดงท่อนจำนวน 5 ท่อน ปริมาตร 0.737 ลบ.ม. ไม้สักแปรรูปจำนวน 240 แผ่น ปริมาตร 1.677
ลบ.ม. ไม้ตะคร้อแปรรูป จำนวน 277 แผ่น ปริมาตร 1.691 ลบ.ม. และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ อีก 31 ชิ้น
ไม่พบมีการตีรูปรอยดวงตรา เจ้าหน้าที่จึงทำการตรวจยึดเอาไว้ (ไทยรัฐ, 2556)

- ร.ต.ต.วีระพงษ์ คงสูงเนิน รอง สว.กก.3 บก.ปทส. นำกำลังเข้าตรวจค้นในพื้นที่บ้านโคก
ตะเคียน หมู่ 13 ต.โคกตะเคียน อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์ พบไม้พะยูนจำนวน 26 ท่อน ยาว 2.5 เมตร
ปริมาตร 0.26 ลูกบาศก์เมตร มูลค่าประมาณ 300,000 บาท เจ้าของชื่อนายมุล ไกรสุข อายุ 52 ปี รับ
สารภาพซื้อมาจากชาวบ้านบ้านโนนทอง อ.กาบเชิง จึงจับกุมดำเนินคดี จากการสอบสวนทราบว่า
นายมุลมีประวัติเคยถูกจับกุมตัวในข้อหาไม้หวงห้ามไว้ในครอบครอง (ไม้พะยูน) เมื่อปี 2555 ครั้ง
นี้ไม่เจ็ดหลบได้หันไปค้าไม้เถื่อนอีก เจ้าหน้าที่ป่าไม้และชุด ปทส. จะสรุปสำนวนประวัติให้ศาล
พิจารณา (มติชน, 2556)

อนึ่ง กฎหมาย พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. 2484 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2532) มีผลบังคับใช้ถึงปัจจุบัน
รวมเป็นระยะเวลา 24 ปี โดยจุดนี้อาจเป็นประเด็นที่อยู่นำมาเป็นหัวข้อในการเจรจา VPAs ตาม
กฎระเบียบ FLEGT ข้อ 1.5 ที่ระบุว่า “กฎหมายป่าไม้ดั้งเดิมอาจไม่ทันการณ์และมีวิธีการดำเนินงาน
แบบสั่งจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง (Top-Down Approach) ซึ่งไม่เป็นธรรมและไม่มีประสิทธิภาพ...”

โดยอียูแจ้งว่าระบบของไทยในขณะนี้ยังไม่เพียงพอในการปฏิบัติตาม EUTR โดยต้องมีระบบตรวจสอบและประเมินค่าของบริษัทที่ทำการค้า (Due Diligence) เพิ่มเติม จึงมีความเป็นไปได้ที่คณะกรรมการเจรจา VPAs ของอียูจึงอาจให้ไทยพัฒนาระบบ Due Diligence หรือใช้ชื่อเรียกแบบอื่น แต่เป็นระบบในทำนองเดียวกันเช่นเดียวกับประเทศอินโดนีเซียที่ได้พัฒนาระบบ Sistem Verifikasi Legalitas Kayu ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในหัวข้อที่ 6 เรื่องตัวอย่างการเจรจา VPAs ของต่างประเทศ

ดังนั้น เพื่อให้การเจรจา VPAs บรรลุผล ไทยอาจต้องพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับการค้าไม้ และผลิตภัณฑ์ไม้และระบบตรวจสอบของไทย รวมถึงจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ไปตามผลการเจรจา VPAs กับอียูในแต่ละครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับ EUTR จนไปสู่การได้รับใบอนุญาต FLEGT ในที่สุด

แผนปฏิบัติการ FLEGT

แผนปฏิบัติการ FLEGT เป็นแผนปฏิบัติการที่ European Commission (EC) แห่งอียูจัดทำขึ้น เพื่อเน้นการปฏิรูปธรรมชาติด้านอุตสาหกรรมไม้ให้มีการอุปโภคไม้ผิดกฎหมายลดลง สนับสนุนประเทศหุ้นส่วนในการสร้างระบบยืนยันไม้ที่ตัดอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สนับสนุนให้เกิดความโปร่งใส และสนับสนุนการปฏิรูปนโยบายการค้าไม้ โดยรายงานของ EC ถึงผู้บริหารและรัฐสภาอียู : เรื่อง FLEGT : แผนโครงการสำหรับแผนปฏิบัติการของอียู (2003)⁴ อ้างถึง World Bank Revised Forest Strategy (2002) ว่า “ไม้ผิดกฎหมายในประเทศผู้ผลิตไม้ทำให้ภาครัฐสูญเสียรายได้ 10-15 พันล้านยูโรต่อปี ซึ่งงบประมาณเหล่านี้สามารถนำไปสนับสนุนการสาธารณสุข การศึกษา และบริการภาครัฐ อีกทั้งยังสามารถนำไปพัฒนาระบบการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน” รายงานของ EC ยังกล่าวถึงผลกระทบจากการตัดไม้ผิดกฎหมายว่าได้สร้างความเสียหายให้กับสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมการค้าสัตว์ป่าอย่างผิดกฎหมาย และยังเป็นปัจจัยของไฟป่าซึ่งเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลก

⁴ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL AND THE EUROPEAN PARLIAMENT - FLEGT - PROPOSAL FOR AN EU ACTION PLAN (2003)

ทั้งนี้ รายงานของ EC ได้ระบุถึงแผนปฏิบัติการ FLEGT ซึ่งกำหนดมาตรการต่อสู้กับปัญหาไม้ผิดกฎหมายเพื่อให้มั่นใจว่าไม้ผิดกฎหมายจะไม่สามารถเข้าสู่ตลาดได้ ประกอบด้วยเรื่องกว้าง ๆ 7 เรื่อง ดังนี้

1. การให้ความช่วยเหลือประเทศผู้ผลิตไม้
2. การค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้
3. การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ
4. ความกีดกันเริ่มของภาคเอกชน
5. การเงินและการลงทุน
6. การสนับสนุนเครื่องมือทางกฎหมายในปัจจุบัน
7. ไม้ที่มึนเรื่องความขัดแย้งเข้ามาเกี่ยวข้อง

มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. การให้ความช่วยเหลือประเทศผู้ผลิตไม้

ประเทศกำลังพัฒนาและตลาดเกิดใหม่มีปัญหาการทำไม้ผิดกฎหมายมากที่สุด ความร่วมมือระหว่างกันจะช่วยให้สามารถรับมือกับปัญหาการทำไม้ผิดกฎหมายได้

1.1 ระบบการจัดการที่ถูกต้อง

การตัดไม้ผิดกฎหมายมีหลายระดับตั้งแต่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ภายในเขตอุทยานแห่งชาติไปจนถึงเกษตรกรรายย่อย ทั้งนี้ เป็นการตัดไม้โดยไม่มีใบอนุญาตที่ถูกต้อง การจัดการจึงเป็นความท้าทายที่จำเป็นต้องมั่นใจได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นผู้ตัดไม้ผิดกฎหมายรายใหญ่หรือรายย่อย รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนรู้เห็น

สำหรับชาวบ้านในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่กับป่า อีซูและชาติสมาชิกสนับสนุนการจัดการป่าชุมชนโดยชาวบ้าน เพื่อต่อสู้กับการตัดไม้ผิดกฎหมาย

1.2 ระบบการตรวจสอบ

หลายประเทศมีการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ที่อ่อนแอ ระบบที่เชื่อถือได้จะสามารถแยกไม้ที่ถูกกฎหมายและไม่ผิดกฎหมายออกจากกันได้ ระบบดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการตรวจสอบไม้ที่จะส่งออกไปยังตลาดอีซู โดยระบบสามารถตรวจสอบแหล่งตัดฟัน กระบวนการผลิต การนำสินค้าลงเรือบรรทุกสินค้า และการขนส่งไปยังปลายทาง

1.3 ความโปร่งใส

การระบุถึงแหล่งตัดฟันและความเป็นเจ้าของ สภาพป่าไม้ที่ตัดฟัน และข้อบัญญัติตามกฎหมาย รวมถึงการให้ข้อมูลต่อสาธารณะ โดยผู้ตรวจสอบอิสระรายต่าง ๆ รวมไปถึงองค์กรเอกชนไม่แสวงหากำไร เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนความโปร่งใส

ทั้งนี้ อียูมีเทคโนโลยีตรวจสอบระยะไกลและภาพถ่ายทางอากาศโดย JRC⁵ โดยจะพิจารณาพื้นที่ป่าไม้และรายละเอียดแวดล้อมประกอบการทำแผนปฏิบัติการ FLEGT กับประเทศคู่ค้า

1.4 การสร้างสมรรถนะแก่ประเทศคู่ค้า

ประเทศคู่ค้าจะได้รับการสนับสนุนเครื่องมือการเปลี่ยนแปลงระบบธรรมาภิบาลอย่างกว้าง เช่น การตรวจพิจารณาความผิดด้านป่าไม้ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจการตำรวจป่าไม้และกิจการทหารป่าไม้ ซึ่งในหลายประเทศเกิดการคอร์รัปชันและมีปัญหาเรื่องการตรวจพิจารณาองค์กรที่เกี่ยวข้องไม่เพียงพอ ทำให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์จากป่า

การช่วยเหลือประเทศคู่ค้าของอียูคือการร่วมมือกันเพิ่มความเกรงกลัวการกระทำผิดของผู้ละเมิด โดยอียูจะสนับสนุนการอบรมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ เช่น เจ้าหน้าที่ศุลกากรและสร้างความตระหนักให้สังคม รวมถึงภาคการเมือง ให้จัดการกับการคอร์รัปชันเรื่องการตัดไม้อย่างผิดกฎหมาย การสร้างสมรรถภาพเหล่านี้สามารถสนับสนุนรายได้ภาครัฐในภาคป่าไม้ (Forest Sector) ซึ่งจะสร้างรายรับให้กับประเทศคู่ค้า

1.5 การปฏิรูปนโยบายป่าไม้

กฎหมายป่าไม้ดั้งเดิมอาจไม่ทันสมัยและมีวิธีการดำเนินงานแบบสั่งจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง (Top-Down Approach) ซึ่งไม่เป็นธรรมและไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในถิ่นที่ห่างไกล กฎหมายอาจมีความซับซ้อนและเป็นอุปสรรคในการดำเนินการ ดังนั้น การพบปะกันระหว่างอียูและประเทศคู่ค้าจะสามารถส่งเสริมการปฏิรูปนโยบายป่าไม้ที่จำเป็น

⁵ THE JOINT RESEARCH CENTRE OF THE EUROPEAN COMMISSION (JRC)

2. การค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้

มีการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ผิดกฎหมายจำนวนมากในประเทศกำลังพัฒนา ขณะที่ความต้องการไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ในตลาดโลกสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มต่าง ๆ อย่างมหาศาล องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD)⁶ ประมาณการว่าการค้าที่มาจากไม้ทั้งหมดทั่วโลก มีมูลค่าสูงถึง 150 พันล้านยูโรต่อปี⁷

2.1 การนำเข้าของอียู

มี 4 ประเทศ/ภูมิภาคหลัก ที่แผนปฏิบัติการ FLEGT ครอบคลุม คิดเป็นเกือบร้อยละ 60 ของพื้นที่ป่าไม้โลก ได้แก่ แอฟริกากลาง รัสเซีย อเมริกาใต้ (โซนร้อน) และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อียูนำเข้าไม้เขตร้อนจากเอเชียโดยเฉพาะไม้ที่แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ แล้ว เช่น เฟอร์นิเจอร์ โดยยากที่จะติดตามต้นตอความถูกต้องกฎหมายของไม้ ประเด็นแรกคือไม้ที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากไม้ มาจากแหล่งที่มาหลายแหล่ง ประเด็นต่อมาคือการแปรรูปกระทำโดยประเทศที่สามก่อนส่งออกมายังประเทศปลายทางซึ่งเป็นเช่นนี้เฉพาะแถบเอเชีย มีข้อมูลระบุว่า การตัดไม้จำนวนมากทำอย่างผิดกฎหมาย เช่น ประเทศอินโดนีเซีย พม่า กัมพูชา และส่งต่อไปยังแหล่งใหญ่ที่ทำการแปรรูปไม้เหล่านี้ในประเทศที่สามภายในภูมิภาค ต่อมาผลิตภัณฑ์ไม้แปรรูปเหล่านี้จะถูกส่งออกมายังผู้ซื้อรายใหญ่ เช่น ภูมิภาคยุโรป โดยพบว่าผลิตภัณฑ์แปรรูปจากไม้เหล่านี้มักมีราคาถูกและเป็นบ่อนทำลายบรรษัทภิบาลของการค้าสินค้าไม้

การติดตามผลิตภัณฑ์จากไม้ซึ่งตัดในประเทศหนึ่งแล้วส่งต่อไปอีกประเทศหนึ่งจะยิ่งซับซ้อนกว่ากระบวนการที่ทำเสร็จภายในประเทศเดียว

⁶ ORGANIZATION FOR ECONOMICS CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

⁷ OECD ENVIRONMENTAL OUTLOOK (PARIS, 2001 PAGE 122)

2.2 การพัฒนารอบพหุภาคีและความร่วมมือระหว่างประเทศ

มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการค้าที่มีในแผนปฏิบัติการ FLEGT ได้ผูกมัดประเทศผู้บริโภครอื่น (นอกจากอียู) และยังเชิงหนทางที่จะทำงานร่วมกันเพื่อให้ครอบคลุมกรอบการคิดกันการค้าไม้ที่ตัดอย่างผิดกฎหมาย ในส่วนนี้ EC มีความร่วมมือที่สำคัญของกลุ่มประเทศ G8 ดังนี้

อียู สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ได้ร่วมกันเสนอภาวะการณ์เรื่องไม้ผิดกฎหมายในการประชุมสุดยอดโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนในเดือนสิงหาคม ปี 2545⁸ ในการประชุมมีตัวแทนรัฐบาลประเทศผู้ผลิตไม้ ตัวแทนภาคเอกชน และองค์กรเอกชนไม่แสวงหากำไรเข้าร่วม และทั้งหมดแสดงท่าทีเห็นด้วยการร่วมกันจัดการปัญหาไม้ผิดกฎหมาย

ความร่วมมือกันของอียู สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น เป็นความพยายามในการผูกมัดประเทศผู้บริโภครอื่น โดยเฉพาะประเทศจีน ในการขยายขอบเขตเรื่องแนวคิดแผนปฏิบัติการ FLEGT ประเทศผู้ผลิตไม้และผู้นำเข้าไม้จะได้ปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อจัดการกับปัญหาไม้ผิดกฎหมายที่ละขั้นตอน

เพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ EC จะดำเนินการดังนี้

- ติดต่อกับญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาอย่างต่อเนื่อง และขยายความร่วมมือไปยังตลาดสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากไม้ และประเทศผู้ผลิตไม้
- ขยายความร่วมมือไปยังประเทศที่อียูมีข้อตกลงเขตการค้าเสรี⁹

⁸ WORLD SUMMIT ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT (WSSD) (JOHANNESBURG, 2002)

⁹ ขณะนี้ (31 ธันวาคม 2556) ประเทศไทยไม่มีข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับอียู

- สนทนาแบบผูกมัดในเวทีระหว่างประเทศบนพื้นฐานแนวคิดว่ายูจะมีการเสนอแผนปฏิบัติการกับประเทศอื่น โดยจะเหมาะสม เช่น การประชุมสหประชาชาติเรื่องการป่าไม้ องค์การป่าเขตร้อนนานาชาติ โครงการร่วมป่าไม้คองโกเบซิน เป็นต้น

- รวบรวมกรณีศึกษาจากประเทศต่าง ๆ ในกรณีสินค้าชนิดอื่น เช่น กรณี Kimberly Process ซึ่งเป็นความคิดริเริ่มของประเทศต่าง ๆ ในการห้ามการค้าเพชรที่ได้มาจากการต่อสู้กัน มุมมองอันหลากหลายจะทำให้สามารถวางเงื่อนไขที่เหมาะสมและสร้างกรอบการปฏิบัติการระดับนานาชาติ

2.3 ใบอนุญาต

ยูจะมีการทำโครงการเพื่อรับใบอนุญาตโดยสมัครใจ เพื่อให้แน่ใจว่าไม้ส่งออกจากประเทศคู่ค้าเป็นไม้ถูกกฎหมาย ประเทศคู่ค้าจะต้องสร้างระบบที่เชื่อถือได้ในการระบุและตรวจสอบรวมถึงติดตามการส่งมายังยูและภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วโลก

ในระยะเริ่มแรกจะครอบคลุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับไม้เนื้อแข็งเนื่องจากมีความยากลำบากเรื่องการตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้า แต่อาจมีการขยายเพิ่มไปสู่ผลิตภัณฑ์อื่นได้ ทั้งนี้รวมถึงกรณีที่ประเทศคู่ค้านำเข้าไม้จากประเทศที่สามก็ต้องทำตามกฎหมายของประเทศที่สามด้วย วิธีการตรวจสอบไม้จากประเทศที่สามจะได้รับการสนับสนุนจากยู

ผลประโยชน์ที่ประเทศคู่ค้าจะได้รับ

- เพิ่มความมั่นใจให้ตลาด

- การมีรายได้เพิ่มขึ้นจากภาษีการค้า ภาษีศุลกากร ซึ่งตัวชี้วัดคือรายได้ที่เกินต้นทุน การพัฒนาระบบตรวจสอบความถูกต้องของไม้

- เครื่องมือเพิ่มเติมเพื่อต่อสู้กับการทำไม้ผิดกฎหมาย
- กลไกการตรวจสอบความถูกต้องของไม้สามารถพัฒนาเพื่อตรวจสอบไม้จากป่าที่จัดการได้อย่างยั่งยืน
- ความช่วยเหลือจากยุโรปในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติการ FLEGT การออกใบอนุญาตต้องมีประสิทธิผล มีประสิทธิภาพด้านค่าใช้จ่าย เชื่อถือได้ โปร่งใส และไม่เป็นโทษแก่ธุรกิจที่ถูกกฎหมาย

2.4 ทางเลือกอื่น

บางประเทศอาจตัดสินใจไม่เข้าร่วมการเจรจาเพื่อให้ได้ใบอนุญาตกับอียู EC จะทบทวนทางเลือกอื่นที่มีอยู่สำหรับประเทศคู่ค้านั้น ทบทวนผลกระทบ และมาตรการอื่น

3. การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

ประเทศสมาชิกอียูจะใช้คู่มือการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว¹⁰ ที่ถูกพัฒนาขึ้น โดยมีคำแนะนำและตัวอย่างการจัดซื้อโดยคำนึงถึงปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4. ความคิดริเริ่มของภาคเอกชน

ภาคเอกชนมีส่วนช่วยในการต่อสู้กับการทำไม้เถื่อนด้วยการทำธุรกิจโดยคำนึงถึงสังคมโดยรวม อียูสนับสนุนให้ภาคเอกชนทำงานร่วมกับภาคเอกชนของประเทศผู้ผลิตไม้ และเข้มงวดใน

¹⁰ HANDBOOK OF GREEN PROCUREMENT

การตรวจสอบห่วงโซ่อุปทาน และจะกระตุ้นให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในความเห็นทางเทคนิคและความคิดเห็นในด้านการเงินเพื่อทำให้มั่นใจได้ว่าในห่วงโซ่อุปทานจะมีเพียงไม้ที่ถูกกฎหมาย

5. การเงินและการลงทุน

เรื่องสถาบันการเงินที่เป็นแหล่งเงินทุนให้โครงการต่าง ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับไม้เถื่อน

5.1 การปรับกระบวนการตรวจสอบ

เงินลงทุนในภาคป่าไม้มีปริมาณที่สูง ธุรกิจประเภทจาวไม้หรือโรงกระดาษสามารถมีนัยทางความเสี่ยงได้ถ้าไม่สามารถนิยามได้ว่าคือธุรกิจอะไร การตรวจสอบกิจการลูกค้าของธนาคารและสถาบันการเงินต่าง ๆ และการประเมินความเสี่ยงสำหรับการลงทุนในภาคป่าไม้ยังมีไม่เพียงพอ

ธนาคารและสถาบันการเงินที่มีเงินลงทุนในภาคป่าไม้ควรได้รับการกระตุ้นให้ประเมินความเสี่ยงด้านปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ปัจจัยทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับป่าไม้นั้นรวมถึงความขัดแย้งเรื่องที่ดินและการเข้าถึงแหล่งทรัพยากร (เช่น การโต้แย้งสิทธิของฝ่ายอื่น ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับเจ้าของที่ดินในท้องถิ่น) ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมรวมถึงความถูกต้องตามกฎหมายในระยะยาว และการทำป่าไม้อย่างยั่งยืน

เพื่อปรับปรุงระบบตรวจสอบ EC จะดำเนินการดังนี้

- ส่งเสริมธนาคารและสถาบันการเงินให้มีตัวชี้วัดเรื่องปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมในธุรกิจป่าไม้ โดยเฉพาะการทำป่าไม้อย่างยั่งยืน

- จะให้พัฒนาวิธีการเฉพาะ สำหรับตรวจสอบโดยองค์กรตรวจสอบความน่าเชื่อถือในการส่งออก¹¹

- ระบุหนทางความช่วยเหลือองค์กรตรวจสอบความน่าเชื่อถือในการส่งออกและองค์รวมการกู้ยืมที่เกี่ยวกับการลงทุนในภาคป่าไม้และความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน

6. การสนับสนุนเครื่องมือทางกฎหมายในปัจจุบัน

6.1 การฟอกเงิน

การหารือในสภานั้นที่ 26 มิถุนายน 2001 ประเทศสมาชิกยึดถือว่าการฟอกเงินเป็นการกระทำผิดที่รุนแรง ซึ่งจะส่งผลให้ถูกจำกัดเสรีภาพหรือกักขังมากกว่า 1 ปี หรือตามกฎหมายของรัฐสมาชิกกำหนด การกระทำความผิดโดยฟอกเงินจากไม้ผิดกฎหมายหรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะมีการลงโทษดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ การต่อต้านการฟอกเงินของอียูมีทิศทางมาจากรายปี 1991 (ปรับปรุงเมื่อปี 2001) มีผลผูกมัดรัฐสมาชิกให้ตรากฎหมายต่อต้านการฟอกเงิน มีการกำหนดให้สถาบันการเงินรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัย

เรื่องการฟอกเงิน EC จะดำเนินการดังนี้

- รับหน้าที่ทำงานสร้างกรอบการต่อต้านการฟอกเงินในภาคป่าไม้ และประสานข้อมูลไปให้ธนาคาร สถาบันการเงิน หน่วยกำกับตรวจสอบการกระทำความผิดทางการเงิน และองค์การเอกชนไม่แสวงหากำไรในอียู

- กระตุ้นให้รัฐสมาชิกกำหนดว่าการทำไม้ผิดกฎหมายเป็นอาชญากรรม ตามเจตจำนงของคำสั่ง ที่ EC 97/2001 เรื่องการฟอกเงิน

¹¹ EXPORT CREDIT AGENCIES (ECAS)

- เมื่อมีความเหมาะสม EC จะสร้างความร่วมมือกับประเทศกำลังพัฒนาในการจัดการกับปัญหาการฟอกเงินในอุตสาหกรรมไม้

- กระตุ้นให้เกิดการแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยกำกับตรวจสอบการกระทำ ความผิดทางการเงินในอียูในด้านที่เกี่ยวข้องกับการป่าไม้

6.2 สัญญาทางการค้าระหว่างประเทศ เรื่อง สัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์¹² หรือ CITES

ปี 1973 สัญญาทางการค้าระหว่างประเทศ เรื่อง สัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ มีบทบาทที่สำคัญในการปกป้องสปีชีส์พันธุ์พืชที่ใกล้สูญพันธุ์ CITES ได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือตามกฎระเบียบที่ EC 338/97 ลงวันที่ 9 ธันวาคม 1996 และ EC 1808/2001 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2001 เพื่อให้มั่นใจได้ว่า การค้าในรายชื่อสปีชีส์ที่ระบุ จะมีความถูกต้องตามกฎหมายและสามารถมีความยั่งยืนได้

มีต้นไม้จำนวน 19 สปีชีส์ในรายชื่อของ CITES หมายความว่าสินค้าไม้ที่นำเข้ามายังอียูต้องได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องจากทั้งประเทศผู้ส่งออกและประเทศสมาชิกอียู โดยต้นไม้ที่อยู่ในรายชื่อจะใช้ได้เฉพาะไม้ที่ตัดในประเทศแหล่งกำเนิดของต้นไม้เท่านั้น อียูจะอนุญาตให้นำเข้าเพราะกรณีที่ไม่เป็นอันตรายต่อสปีชีส์หรือขอบเขตพันธุ์ไม้ที่เกี่ยวข้อง

การประชุม CITES ครั้งที่ 12 ณ กรุงปารีส (2002) ได้มีการจำกัดการค้าไม้มะฮอกกานีใบใหญ่ เช่นเดียวกับสปีชีส์จำพวก Guaiacum (แก้วเจ้าจอม) โดยจากหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อาจต้องเพิ่มสปีชีส์อื่นในอนาคตอีกจำนวนหนึ่ง

ตามสัญญาทางการค้า CITES นั้น EC จะดำเนินการดังนี้

¹² CONVENTION ON INTERNATIONAL TRADE IN ENDANGERED SPECIES (CITES)

- สนับสนุนการวิจัยสปีชีส์ไม้ที่ใกล้สูญพันธุ์เพื่อรวมรายชื่อเข้าไปในสัญญาทางการค้า CITES ในอนาคต

- กระตุ้นประเทศผู้ผลิตไม้ให้ใส่รายชื่อสปีชีส์ในสัญญาทางการค้า CITES

- กระตุ้นประเทศที่สามให้บริหารจัดการรายชื่อสปีชีส์ของ CITES อย่างยั่งยืน

6.3 เครื่องมือทางกฎหมายอื่น ๆ

กฎหมายสำหรับสินค้าของโจรและอื่น ๆ นั้น ในบางกรณีสามารถลงรอยกับกรณีการทำไม้ผิดกฎหมายได้ กฎหมายนี้ทำให้การจัดการไม้ที่ตัดอย่างผิดกฎหมาย ถูกจัดการภายในประเทศผู้บริโภคไม้มากกว่าจะถูกหยุดแค่ที่ท่าเรือ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐสมาชิก

การประชุม OECD ว่าด้วยเงินสินบนและการคอร์รัปชันมีความเกี่ยวข้องด้วย เพราะการทำไม้ผิดกฎหมายเกี่ยวข้องกับเงินสินบนและการคอร์รัปชัน

สำหรับเรื่องเครื่องมือทางกฎหมายอื่น ๆ EC จะดำเนินการดังนี้

- เพิ่มความตระหนักและกระตุ้นประเทศสมาชิกให้บังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่และใช้เครื่องมือทางกฎหมายอื่น ๆ เช่น กฎหมายสำหรับสินค้าของโจร สมาชิกจะรวบรวมข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

- กระตุ้นประเทศสมาชิกให้นำมาตรการของ OECD ว่าด้วยเงินสินบนและการคอร์รัปชันมาใช้ รวมถึงปฏิเสธการให้ความไว้วางใจเมื่อมีหลักฐานว่าการค้าครั้งนั้นมีสินบนเข้ามาเกี่ยวข้อง

7. ไม้ที่มีเรื่องความขัดแย้งเข้ามาเกี่ยวข้อง

ไม้ที่มีเรื่องความขัดแย้งเข้ามาเกี่ยวข้องกับกฎหมายไว้หลวม ๆ ว่าเป็นไม้ที่ค้าโดยกลุ่มติดอาวุธ และเงินที่ได้นำไปใช้ในการต่อสู้และมีความขัดแย้งโดยใช้อาวุธ ทั้งนี้กลุ่มติดอาวุธมักไม่ได้รับการรับรองโดยรัฐบาลใด ๆ ดังนั้นโดยทั่วไปกลุ่มติดอาวุธจึงผิดกฎหมาย แต่บางครั้งกลุ่มติดอาวุธจะ “ถูกกฎหมาย” ถ้าถูกรับรองโดยรัฐบาลและเกิดขึ้นในพื้นที่ควบคุม

กรณีไม้ที่มีเรื่องความขัดแย้งเข้ามาเกี่ยวข้องกับ EC จะดำเนินการดังนี้

- สนับสนุนการนิยาม ไม้ที่มีเรื่องความขัดแย้งเข้ามาเกี่ยวข้อง
- ติดตามทรศนะของนานาชาติที่จะเกิดขึ้นในคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ
- พัฒนาเพื่อให้เกิดการรับรู้กรณีไม้ที่มีเรื่องความขัดแย้งเข้ามาเกี่ยวข้อง และปราศรัยหรือมีสุนทรพจน์ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้รวมถึงเรื่องคนพื้นเมืองและสิทธิของคนพื้นเมืองที่พึ่งพาป่าไม้ในการดำรงชีวิต ธรรมชาติในพื้นที่ย่างไกล ประชากรที่มีถิ่นอาศัยห่างไกลในพื้นที่ป่า
- ริเริ่มพูดคุยกับรัฐสมาชิก ผู้เกี่ยวข้อง และประเทศที่มีพื้นที่ป่าไม้มาก ในเรื่องความขัดแย้งที่เกี่ยวข้อง เรื่องสถานการณ์ก่อนและหลังความขัดแย้ง และจะทำอย่างดีที่สุดได้อย่างไรในการทำงานเรื่องการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้และธรรมชาติป่าไม้

กฎระเบียบ EUTR ภายใต้ FLEGT

กฎระเบียบ EUTR เป็นมาตรการภายใต้แผนปฏิบัติการ FLEGT โดย EUTR มีทั้งหมด 21 มาตรา ระบุถึงวัตถุประสงค์ กำกักความ สถานะของไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ตลอดจนรายละเอียด

ต่าง ๆ และได้เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม 2556 ทำให้กระบวนการนำเข้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ต้องผ่านขั้นตอนมากขึ้น โดยมีหลักการสำคัญ 4 ประเด็น ได้แก่

1. การจัดทำระบบการตรวจสอบและประเมินค่า (Due Diligence) โดยผู้ประกอบการของอียูที่จำหน่ายไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ในอียู (EU Operators) เพื่อตรวจสอบว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ที่นำเข้ามาจำหน่ายนั้นมาจากแหล่งที่ถูกกฎหมาย

2. การห้ามการจำหน่ายไม้ที่ผิดกฎหมายในตลาดอียู

3. การสร้างระบบที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับ โดยผู้ดำเนินการค้าในตลาดอียู (Traders) เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มาและความถูกต้องตามกฎหมายของไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ โดยต้องได้รับข้อมูลดังกล่าวจากบริษัทผู้จัดหา (Suppliers) ที่ตนซื้อสินค้ามาและมีข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทที่ตนขายสินค้าดังกล่าวในห่วงโซ่อุปทาน

4. ประเทศสมาชิกอียูมีหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการตามข้อกำหนดของกฎระเบียบ EUTR โดยแต่ละประเทศสมาชิกอียูจะกำหนดบทลงโทษของตนเอง

ทั้งนี้ EUTR มีนิยามที่สำคัญ ได้แก่

1. ประเทศที่ตัดฟัน (Country of Harvest) หมายถึง ประเทศที่ตัดฟันไม้และผลิตภัณฑ์ไม้
2. การตัดฟันอย่างถูกกฎหมาย (Legally Harvested) หมายถึง การตัดฟันที่ถูกกฎหมายของประเทศที่ตัดฟัน
3. การตัดฟันอย่างผิดกฎหมาย (Illegally Harvested) หมายถึง การตัดฟันที่ผิดกฎหมายของประเทศที่ตัดฟัน

อย่างไรก็ตาม EUTR ไม่ได้ระบุว่า การตัดฟันอย่างถูกกฎหมายในประเทศที่ตัดฟันจะเพียงพอในการได้รับการยอมรับจากอียู

กฎระเบียบ EUTR ได้มีผลครอบคลุมไม้และผลิตภัณฑ์ไม้จำนวนมาก เช่น เฟอร์นิเจอร์ไม้ กรอบรูปไม้ ชิ้นส่วนที่ทำจากไม้ ไม้ยางพารา ผลิตภัณฑ์จากเศษไม้อัด (Wood in Chips or Particles) ผลิตภัณฑ์จากขี้เลื่อยและเศษไม้ (Sawdust and Wood Waste) ไม้ว่าจะอัดออกมาในรูปแบบใดก็ตาม รวมไปถึง ไม้ MDF (Medium-density Fibreboard) ไม้ Particle Board ไม้ลามิเนต (Laminated Wood) กระดาษและเยื่อกระดาษ ซึ่งสินค้าเหล่านี้ต้องมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์ (Product Standards) คือ ได้รับการรับรองตามผู้นำเข้ากำหนด ภาคเอกชนในอียูต้องแสดงใบรับรองว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้นั้นไม้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผิดกฎหมายโดยประเทศที่สามคือฝั่งผู้ส่งออกในประเทศไทย ต้องสามารถแสดงใบรับรองต่อผู้นำเข้าในอียูว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของตนถูกกฎหมาย กรณีที่ตรวจพบไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ผิดกฎหมายผู้นำเข้าในอียูต้องเป็นผู้รับผิดชอบ (คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรป, 2555) ทั้งนี้ EUTR ได้ระบุถึงการเจรจา VPAs โดยเมื่อเจรจา VPAs สำเร็จ จะทำให้ประเทศคู่ค้าได้รับใบอนุญาต FLEGT ทำให้ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ 5 ประเภทได้รับการรับรองจากอียู ได้แก่

1. ไม้แบบหยาบ
2. ไม้สำหรับทำหมอนรองรางรถไฟ
3. ไม้ตัดที่หนากว่า 6 มิลลิเมตร
4. แผ่นไม้อัด ไม้ลามิเนต หรือไม้ชนิดอื่น ๆ ที่หนาไม่เกิน 6 มิลลิเมตร
5. ไม้อัด ไม้ลามิเนต และไม้ชนิดอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน

นอกเหนือจากนี้ รัฐบาลไทยสามารถขอเพิ่มการเจรจาสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ประเภทอื่นเพิ่มเติมได้ (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครแฟรงก์เฟิร์ต, 2555)

อย่างไรก็ตาม คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรปกล่าวว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้รับยกเว้น ได้แก่

1. ไม้หรือผลิตภัณฑ์ไม้ที่หมดอายุ (“have completed their lifecycle”) และอย่างไรเสียก็ต้องถูกกำจัดทิ้ง (“would otherwise be disposed of as a waste”) และไม้รีไซเคิล ที่ไม่ว่าจะใช้กระบวนการใดหรือเทคโนโลยีใดในการผลิต จะได้รับยกเว้นและไม่อยู่ภายใต้กฎระเบียบ EUTR ทั้งนี้เศษไม้ที่เป็นผลพลอยได้จากการผลิต ไม่จัดเป็นของเสีย (waste) และอยู่ภายใต้บังคับกฎระเบียบ EUTR

2. กล่องหรือลังบรรจุสินค้าที่ทำจากไม้หรือเศษไม้และถูกใช้เป็นส่วนประกอบในการรองรับ หุ้ม หรือแบกรับน้ำหนักของสินค้าที่วางขาย (“Not packing material used exclusively as packing material to support, protect or carry another product placed on the market”) ไม่จัดเป็นสินค้าภายใต้กฎระเบียบ EUTR อย่างไรก็ดี หากเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่ด่านตรวจบังคับชี้ว่ากล่องหรือลังไม้นั้น มีสถานะเป็น “สินค้า” ให้ถือว่ากล่องหรือลังไม้นั้นดังกล่าวอยู่ในความควบคุมของกฎระเบียบ EUTR

3. เยื่อกระดาษ และกระดาษตาม Chapters 47 และ 48 ของ the Combined Nomenclature ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของกฎระเบียบ EUTR แต่หากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวทำมาจากไม้ไฟหรือผลิตภัณฑ์รีไซเคิล (“Pulp and paper of Chapters 47 and 48 of the Combined Nomenclature, with the exception of bamboo-based and recovered (waste and scrap) products”) ก็จะได้รับยกเว้นและไม่จัดเป็นสินค้าภายใต้กฎระเบียบ EUTR

4. ผลิตภัณฑ์ของเล่นและเครื่องดนตรีที่ทำจากไม้

ผลกระทบกรณีผู้ส่งออกไทยไม่สามารถแสดงใบรับรองสินค้าได้ ผู้นำเข้าในอียูอาจพิจารณานำเข้าสินค้าจากประเทศอื่นที่มีใบรับรองแทน เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจถูกอียูดำเนินคดีหากไม้และผลิตภัณฑ์ไม้นั้น ๆ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผิดกฎหมาย

แม้ว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยจะมีเอกสารรับรองจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (Certificate of Legality) คณะกรรมาธิการยุโรป (EC) แจ้งว่ายังไม่เพียงพอในการปฏิบัติตาม EUTR แต่ผู้ประกอบการจะต้องมีการจัดทำ การประเมินความเสี่ยงภายใต้ระบบการตรวจสอบและประเมินค่าของบริษัทที่ทำการค้า “Due Diligence” ตามข้อกำหนดในมาตรา 6 ของกฎระเบียบด้วย (คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรป, 2555)

ขณะนี้ EUTR ได้บังคับใช้แล้ว ภาครัฐบาลไทยโดยสถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ (2556) ได้ประกาศการเตือนภัยที่ต้องเฝ้าระวังสำหรับกรณีของ EUTR โดยระบุว่า “อาจทำให้ผู้นำเข้าของอียูมีความลังเลหรือตัดสินใจไม่เลือกซื้อสินค้าจากประเทศไทย เนื่องจากมีความเสี่ยง และความไม่แน่นอนในการดำเนินธุรกิจ”

ระบบการตรวจสอบและประเมินค่าของบริษัทที่ทำการค้า (Due Diligence) ของ EUTR ภายใต้ FLEGT

Due Diligence อยู่ในมาตรา 6 ของ EUTR โดย EU FLEGT Asia Regional Support Programme (2554) ได้ระบุรายละเอียดไว้จำนวนมาก โดยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยสามารถสรุปได้ว่าบริษัทผู้ทำการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของอียูควรมีรายละเอียดชื่อการค้า ประเภทของสินค้า ชื่อสามัญของต้นไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ (หากสามารถหาได้) ประเทศที่ตัดฟัน (ให้ระบุถึงพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งที่ไม้ถูกตัด และโครงการหรือแปลงสัมปทานที่มีการตัดฟัน) ระบุปริมาณ (เป็นปริมาตร น้ำหนัก หรือจำนวนหน่วย) ชื่อและที่อยู่ของผู้จัดหาให้แก่ผู้ประกอบการ ชื่อและที่อยู่ของผู้ซึ่งผู้ค้าได้จัดหาไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ให้ และเอกสารหรือข้อมูลอื่น ๆ ที่ระบุว่าไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้เหล่านี้ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย

ตัวอย่างการเจรจา VPAs ของต่างประเทศ

ประเทศอินโดนีเซีย

อินโดนีเซียเริ่มเจรจาเดือนมีนาคม 2550 และได้มีความตกลง VPAs วันที่ 4 พฤษภาคม 2554 โดยนาย Zulkifli Hasan รัฐมนตรีป่าไม้ ลงนามร่วมกับนาย Karel De Gucht ผู้แทนคณะกรรมการการค้าสหภาพยุโรป บรรลุข้อตกลงเรื่องการตรวจสอบและติดตามผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากไม้จากป่าที่ส่งออก เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการปฏิบัติตามกฎหมายของอินโดนีเซีย โดยครอบคลุมไปถึงผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากไม้ทั้งหมดของอินโดนีเซีย นอกจากนี้ พลโท Susilo Bambang Yudhoyono ประธานาธิบดีอินโดนีเซีย ได้กล่าวปฎิญาณว่าจะกวาดล้าง ‘มาเฟียป่าไม้’ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ป่าไม้ของรัฐและเจ้าหน้าที่ทหารที่คอร์รัปชัน ซึ่งจะสร้างผลกระทบอย่างรุนแรงต่อผู้ที่ลักลอบตัดไม้ (European Forest Institute, 2555 และทีมงานเอเชียสถาบันป่าไม้ยุโรปในแผนปฏิบัติการ การบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติบาล และการค้า (FLEGT), ม.ป.ป.)

อินโดนีเซียพัฒนาระบบตรวจสอบไม้ถูกกฎหมาย เรียกว่า Sistem Verifikasi Legalitas Kayu หรือ Timber Legality Verification System (SVLK) ประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ เช่น การนิยามไม้ถูกกฎหมาย การควบคุมห่วงโซ่อุปทาน ระบบตรวจสอบ เป็นต้น ซึ่งจะมีผลถึงความเชื่อมั่นทางธุรกิจ ส่งเสริมความเป็นธรรม และมีแรงจูงใจที่ดีสำหรับอุตสาหกรรมที่ต้องใช้ไม้เป็นวัตถุดิบ รวมทั้งมีผลดีต่อการเก็บภาษี และรายละเอียดที่ตรวจสอบได้ เช่น คำอธิบายผลิตภัณฑ์ ชื่อการค้า ชื่อวิทยาศาสตร์ (ถ้ามี) ชนิดของผลิตภัณฑ์ ประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดไม้ ปริมาณ ชื่อและที่อยู่ของผู้ขาย (Suppliers) ชื่อและที่อยู่ของผู้ซื้อ เอกสารและข้อมูลอื่น ๆ ที่กำหนดตามกฎหมาย โดยการลดลงของไม้เถื่อนได้ถูกคาดหวังว่าจะมีผลเชิงบวกในระยะยาวในเรื่องสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพด้วย (EU FLEGT Facility, 2012)

ทั้งนี้ European Forest Institute (2013) อ้างถึง Jakarta Globe (2013) รายงานว่ายอดขายไม้ของอินโดนีเซียกับอียูสูงขึ้นร้อยละ 114 ในไตรมาสแรกของปี 2556 โดยมูลค่าการส่งออกสูงถึง 416 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจาก 193.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงเดียวกันของปีก่อน

ประเทศคองโก (สาธารณรัฐ)

สาธารณรัฐคองโก เริ่มเจรจา VPAs เดือนมิถุนายน 2551 และได้มีความตกลง VPAs วันที่ 17 พฤษภาคม 2553 โดยมีการกำหนดนิยาม ‘ไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย’ ตกลงให้มีการตรวจสอบและติดตามไม้โดยเริ่มตั้งแต่การตัดฟันจากแหล่งกำเนิดจนกระทั่งบรรจุไม้ลงเรือบรรทุกสินค้า และจัดให้มีการตรวจสอบ ทั้งนี้ สาธารณรัฐคองโกและอียูตกลงให้มีคณะกรรมการมาร่วมมาประชุมหารือกันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

ประเทศคาเมรูน

คาเมรูนเริ่มเจรจา VPAs เดือนพฤศจิกายน 2550 และได้มีความตกลง VPAs วันที่ 6 ตุลาคม 2553 โดยตกลงให้มีการตรวจสอบและติดตามไม้ตั้งแต่แหล่งที่ตัดจนกระทั่งบรรจุไม้ลงเรือบรรทุกสินค้า พร้อมทั้งมีการตรวจสอบกระบวนการดังกล่าว

ประเทศกานา

เริ่มเจรจา VPAs เดือนธันวาคม 2549 และได้มีความตกลง VPAs วันที่ 20 พฤศจิกายน 2552 โดยมีการกำหนดนิยาม ‘ไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย’ และติดตามไม้ตั้งแต่ตัดฟันจากแหล่งกำเนิดจนถึงห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ทั้งหมด จัดให้มีการตั้งองค์กรตรวจสอบไม้ (Timber Validation Department) เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของไม้ที่ขนส่ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการเจรจา VPAs ระหว่างไทยและอียูเพื่อให้ได้ใบอนุญาต FLEGT จัดเป็นแนวทางที่รัฐบาลไทยเลือกใช้ตาม EUTR ซึ่งเป็นมาตรการทางการค้าแบบ NTBs ของอียูที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับด้านการทำอุตสาหกรรมป่าไม้ และอาจมีผลให้มูลค่าการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยกับอียูเป็นไปในทิศทางบวกเหมือนกับประเทศที่เจรจา

สำเร็จแล้ว ดังนั้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงเป็นเรื่องมาตรการทางการค้าที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือมีผลกระทบกับประเทศคู่ค้าด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

เต็มศิริ เล็กละเอียด (2552) ได้ศึกษาผลของมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของสหภาพยุโรปที่มีต่อการส่งออกเครื่องปรับอากาศของไทย

ผลการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมเครื่องปรับอากาศเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นอย่างมาก ปริมาณการส่งออกในแต่ละปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตเครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบรายใหญ่ที่สุดในอาเซียน การผลิตเพื่อส่งออกสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 80 และเป็นผู้ส่งออกเครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบรายใหญ่อันดับ 2 ของโลกรองจากจีน แต่เนื่องจากเดือนสิงหาคม ปี 2547 กลุ่มสหภาพยุโรปซึ่งเป็นกลุ่มตลาดการส่งออกที่มีขนาดใหญ่ 1 ใน 5 ของประเทศได้ประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยเศษเหลือทิ้งผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (WEEE directive) และต่อมายังได้ประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยการจำกัดการใช้สารอันตรายในผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (RoHS directive) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2549 เมื่อพิจารณาปริมาณการส่งออกเครื่องปรับอากาศไปยังกลุ่มสหภาพยุโรปในช่วงที่มีการบังคับใช้มาตรการดังกล่าวพบว่าปริมาณการส่งออกเครื่องปรับอากาศลดลง โดยวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เพื่อศึกษาถึงสาระสำคัญของมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของสหภาพยุโรป และผลของมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของสหภาพยุโรปที่มีต่อการส่งออกเครื่องปรับอากาศของไทย

สุชัญญา เหลืองอร่ามวงศ์ (2552) ได้ศึกษาผลของมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกส่วนประกอบอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของไทย

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกส่วนประกอบของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ คือ ราคาสินค้าส่งออกเฉลี่ย อัตราแลกเปลี่ยน ผลกระทบมวลรวมของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ความยืดหยุ่นต่ออัตราแลกเปลี่ยน และความยืดหยุ่นต่อรายได้

ราคาสินค้าส่งออกได้ปรับเพิ่มขึ้นเพราะผู้ประกอบการมีต้นทุนในการผลิตเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สินค้าดังกล่าวเป็นไปตามมาตรการ WEEE อัตราแลกเปลี่ยนมีบทบาทด้านการส่งออก เพราะหากค่าเงินบาทอ่อนค่าทำให้อำนาจการส่งออกเพิ่มมากขึ้น และหลังจากการใช้มาตรการ WEEE ดังกล่าวส่งผลให้การส่งออกลดลงเนื่องจากผู้ประกอบการส่งออกสินค้าไม่ได้ตามมาตรการที่กำหนดไว้ แต่ผู้ประกอบการที่มีรายได้สูงมั่นใจว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีการรับประกันการซื้อซากกลับคืนโดยผู้ประกอบการ

จันต์ กล้าวิกรณ์ (2552) ได้ศึกษาผลกระทบการค้าเสรี อาเซียน-จีน ต่อเกษตรกรรายย่อยภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากข้อตกลงการค้าเสรี แม้ว่าความรุนแรงของผลกระทบจะไม่เท่ากัน เนื่องจากสินค้าเกษตรข้าวและลำไย เกษตรกรยังไม่ได้รับผลกระทบมากนักและยังมีเวลาปรับตัวเมื่อเปรียบเทียบกับกระเทียมและผักเมืองหนาว ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีแยกเป็น 2 ระดับ

ระดับแรก ผลกระทบที่เกิดจากการค้าเสรีโดยตรง ได้แก่ การที่เกษตรกรไม่สามารถขายผลผลิตได้ เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันด้านราคานำเข้าจากประเทศจีนซึ่งมีราคาต่ำกว่า ระดับที่สอง การค้าเสรีตอกย้ำปัญหาในภาคเกษตรที่เรื้อรังมานานและไม่ได้รับการแก้ไข ส่งผลต่อวิถีชีวิตทำให้ประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ มีชีวิตที่ยากลำบาก

ตัวอย่างของปัญหาเหล่านี้ ได้แก่ การใช้สารเคมีในการเกษตร หนี้สินของเกษตรกร การจัดความสมดุลระหว่างอุปสงค์ อุปทานของสินค้าเกษตร และบทบาทที่ควรจะเป็นของระบบสหกรณ์ เป็นต้น แต่เกษตรกรมีการปรับตัวเพื่อการอยู่รอด คือ ปรับเปลี่ยนการผลิตเพื่อบริโภคในชุมชน หรือ

หันมาสู่การผลิตแบบดั้งเดิมโดยพึ่งตนเอง ปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชอื่นทดแทนหรือปลูกพืชแบบผสมผสาน มีการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มรายได้ ลดต้นทุน และสร้างอำนาจการแข่งขัน เช่น รวมกันซื้อปัจจัยการผลิต รวมกันขายผลผลิต รวมถึงเลิกประกอบอาชีพเกษตรหันมาประกอบอาชีพรับจ้างรายวัน

เกษตรกรมีทักษะและข้อเสนอต่อรัฐในทิศทางเดียวกัน คือต้องรับฟังความเห็นของเกษตรกรซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง และรัฐบาลควรมีบทบาทในการลดต้นทุนการผลิต สนับสนุนการทดลองปลูกพืชนอกฤดูกาล สนับสนุนการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูก กำกับดูแลระบบเกษตรแบบพันธะสัญญา ควบคุมการขายสารเคมี กำหนดเขตการเพาะปลูก เสริมสร้างความเข้มแข็งเกษตรกร และสนับสนุนการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

Xiong (2012) ได้ศึกษามาตรการกีดกันที่มีใช้มาตรการทางภาษีและแนวคิด Gravity Equation ในการค้า ผู้วิจัยตรวจสอบว่าความเข้มงวดของระเบียบว่าด้วยปริมาณตกค้างสูงสุด (Maximum Residue Limits : MRLs) ของสารอะฟลาทอกซินของสหภาพยุโรป (อียู) เป็นตัวขัดขวางการส่งออกถั่วลิสงแอฟริกันหรือไม่ ด้วยการใช้สมการ Gravity Equation แบบก้าวหน้า ผู้วิจัยได้ย้อนกลับไปก่อนเหตุการณ์การตรวจสอบที่ธนาคารโลกได้จัดทำไว้โดยการคาดการณ์ผลกระทบที่ร้ายแรงของความเข้มงวดในการส่งออกถั่วลิสงของแอฟริกาที่กำลังจะมีขึ้น

ผลการศึกษาพบว่าการส่งออกถั่วลิสงของแอฟริกาถูกจำกัดโดยข้อจำกัดในการจำหน่ายถั่วลิสงภายในประเทศของตนเอง สำหรับความเข้มงวดของระเบียบว่าด้วยค่า MRLs ของสารอะฟลาทอกซินของอียู ไม่ได้ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการส่งออกถั่วลิสงแอฟริกัน งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการระบุปัญหาเกี่ยวกับซื้อขายสินค้าในแอฟริกาจากมุมมองของการพัฒนา โดยการเน้นไปที่ข้อจำกัดของการจำหน่ายภายในประเทศก่อนที่จะส่งออก ไม่ใช่ความเข้มงวดอย่างมากเกี่ยวกับค่า MRLs ของอียู

Gupta and Gupta (2011) ได้ศึกษาสิ่งแวดล้อมการแข่งขันที่มีมาตรการกีดกันทางภาษีและที่มีมาตรการทางภาษีจำนวนมากซึ่งประเทศต่าง ๆ ใช้เนื่องจากเครื่องมือกีดกันทางภาษีที่สำคัญที่

อินเดียกำลังบังคับใช้ในประเทศ ได้แก่ ภาษีศุลกากร ภาษีโควต้าศุลกากร ค่าธรรมเนียมพิเศษการนำเข้า และอื่น ๆ เช่น ระบบเพดานภาษี เป็นต้น

ผลการศึกษาพบว่า มาตรการกีดกันที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษียังมีความสำคัญมากขึ้นสำหรับผลิตภัณฑ์พวกเวชภัณฑ์ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีการกำกับดูแลอย่างเข้มงวด

Bathla (2011) ได้ทำการศึกษาการเปิดเสรีทางการค้าและสินค้าเกษตรของอินเดีย การศึกษานี้มุ่งไปที่การตรวจสอบผลกระทบของการเปิดเสรีทางการค้า เศรษฐกิจมหภาค มาตรการและปัจจัยต่าง ๆ เฉพาะภาคเกษตรกรรมผ่านกระบวนการส่งผ่านราคา (Price Transmission) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปลูก การส่งออก การนำเข้า และการตอบสนองทางพื้นที่ (Acreage Response) การศึกษาทำขึ้นทั้งในระดับประเทศและระดับรัฐ แบ่งสินค้าออกเป็นสินค้าที่ซื้อขายได้ (Tradable Commodities) จำนวน 6 ประเภท คือข้าวสาลี ข้าว ฝ้าย น้ำตาล ถั่วลิสง และถั่วเหลือง ภายในระยะเวลาสองทศวรรษ ตั้งแต่ปี 1980-1991 และอีกช่วงหนึ่งตั้งแต่ปี 1992-2003

น่าสังเกตว่าการค้าในภาคการเกษตรถูกนำมารวมไว้ในระบบการค้าพหุภาคหลังจากที่มีการก่อตั้ง WTO และมีการทำข้อตกลงว่าด้วยการเกษตร (Agreement of Agriculture : AOA) เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงมีการเปิดภาคการเกษตรในอินเดียบางส่วนเนื่องจากมีมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTBs) และข้อจำกัดทางการค้าแบบอื่น ๆ ดังนั้น การส่งผ่านราคาในตลาดระดับรัฐและระดับโลกจึงไม่สมบูรณ์ การค้นพบนี้เปิดเผยว่าการตอบสนองต่อการเปิดการค้าเสรีของภาคการเกษตรอินเดียกำลังดีขึ้นแม้การปฏิรูปเศรษฐกิจไม่ได้ทำให้เกิดการปรับตัวในทางที่ดีขึ้นอย่างชัดเจนในภาคเกษตรก็ตาม

การศึกษานี้สามารถสรุปว่า การเกษตรของอินเดียต้องการการแทรกแซงที่เหมาะสม ในเวลาที่เหมาะสมในประเด็นด้านนโยบายการค้า ราคา และการตลาด รวมไปถึงมาตรการการแข่งขันอื่น ๆ ที่ไม่เพียงแต่จะช่วยรักษาโครงสร้างของราคาที่เหมาะสม แต่ยังช่วยเร่งความสามารถในการแข่งขัน ผลลัพธ์ และการเติบโตด้วย

Mellado *et al.* (2010) วิเคราะห์มาตรการกีดกันที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษี (NTBs) ว่าเป็นตัวกีดกันการพัฒนาของการค้าระหว่างประเทศของสินค้าการเกษตรในกลุ่มประเทศแอฟริกาหรือไม่ มีประเทศที่เลือกศึกษา 5 ประเทศ โดยประเทศเหล่านี้ทำการค้ากับสหภาพยุโรป (อียู) จากคำจำกัดความแบบกว้าง (Broad Definition) กลุ่มของมาตรการ NTBs สามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มต่อไปนี้

1. การกีดกันทางการค้าในทางเทคนิค ตามคำจำกัดความขององค์การการค้าโลก (WTO)
2. มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชตามคำจำกัดความของ WTO และโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งและค่าขนส่ง
3. การโทรคมนาคม รวมถึง ระบบโทรศัพท์ โทรสาร และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต
4. มาตรฐานแรงงานภาคเอกชน
5. การทำธุรกรรม

วิธีที่เลือกในการวัดผลกระทบของมาตรการ NTBs ต่อการค้าคือการสร้างแบบสอบถามแจกให้ผู้ส่งออกสินค้าการเกษตรขนาดใหญ่ที่อยู่ภายใต้ระเบียบด้านอาหารของอียูบางรายในประเทศแถบทวีปแอฟริกาที่เลือก 5 ประเทศ ประเทศที่เลือกเป็นตัวแทนของพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ต่าง ๆ ครอบคลุมเกือบทั้งทวีปแอฟริกา ทั้งระดับของเศรษฐกิจ และการพัฒนา โดย 5 ประเทศนี้ได้แก่ ประเทศโกตดิวัวร์ เคนยา โมร็อกโก อุกันดา และแอฟริกาใต้ ข้อสรุปที่ได้จากการศึกษา (แม้จะน่าสนใจ) แต่อาจเป็นที่น่ากังขา อันดับแรกคือ จำนวนของผู้ส่งออกที่อยู่ภายใต้การสำรวจยังมีขนาดเล็กเกินไปกว่าที่จะทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ละเอียดยิ่งขึ้นได้ อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่า มีความเป็นไปได้ที่จะมีการเก็บข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับอาหารและสินค้าการเกษตรต่าง ๆ นอกจากนี้ จากขนาดตัวอย่างที่สำรวจยังแสดงให้เห็นข้อมูลเกี่ยวกับอุปสรรคทางการค้าจำนวนมาก เมื่อพิจารณาจากผลงานวิจัยชิ้นอื่น ๆ ที่แทบจะไม่พบข้อมูลเหล่านี้

อย่างไรก็ตาม การวิจัยในภาคสนามเพิ่มเติมจำเป็นต้องมีการจัดเก็บและปรับปรุงข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ ที่แสดงการจัดวางการค้าระหว่างยุโรปและแอฟริกาโดยรวม ผลของการสำรวจนี้ได้นำไปใช้ในการประเมินแบบจำลองทางเศรษฐกิจที่พยายามที่จะหาขนาดของผลกระทบของมาตรการ NTBs ที่มีต่อการค้าระหว่างประเทศ

จากกลุ่มตัวอย่างพบว่าอุตสาหกรรมการส่งออกและอุปสงค์ของตลาดโลกสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมาตรการต่าง ๆ ได้แก่ มาตรการการปิดตลาด การบรรจุหีบห่อผลิตภัณฑ์ และการปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศและมาตรฐานของภาคเอกชน โดยมีการให้ความสำคัญต่อการยกระดับมาตรฐานคุณภาพที่เกี่ยวข้องประเด็นด้านการคุ้มครองสุขภาพและประเด็นสิ่งแวดล้อมที่มากขึ้นของผู้บริโภค แบบสอบถามนี้ได้เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผลกระทบที่เป็นไปได้ ของนโยบายการค้าที่มีผลต่อการส่งออกจากประเทศในทวีปแอฟริกา ทั้งนี้ ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยภาคสนามในเรื่องนี้ต่อไป

อนึ่ง คณะผู้วิจัยมีการใช้ผลลัพธ์ของการทดสอบในเชิงเศรษฐมิติในแบบจำลองดุลยภาพทั่วไปที่คำนวณได้ (Computable General Equilibrium Model : CGE) ภายใต้การจำลองตลาดโลกเพื่อวิเคราะห์การค้าระหว่างประเทศที่เป็นผลจากการลดมาตรการกีดกันที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษี มาสนับสนุนข้อมูลทางสถิติ

Tiedemann (2009) ได้ทำการศึกษาคณะทำงานเพื่อการเข้าสู่ตลาดของอียู (EU Market Access Team) โดยใช้เครื่องมือใหม่ในการแก้ไขมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษี โดยใช้เอกสารเกี่ยวกับการค้า แหล่งข่าว แบบสอบถามและการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยพบว่าในการตอบโต้การกีดกันทางการค้ายุคใหม่ สหภาพยุโรปได้ปรับนโยบายการค้าของตนโดยอ้างอิงหลักการของการเป็นหุ้นส่วนและการจัดลำดับความสำคัญ (Principles of Partnership and Prioritisation) ด้วยความเป็นหุ้นส่วนในการเข้าสู่ตลาด อียูได้สร้างเครื่องมือการค้าเชิงการทูตแบบใหม่ในประเทศที่สามนั่นคือ คณะทำงานเพื่อการเข้าสู่ตลาดของอียู คณะทำงานเหล่านี้เป็นเครือข่ายของผู้ที่เกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ จำนวนมาก ซึ่งทำงานกันในลักษณะกระจายอำนาจ

ในแต่ละประเทศของอียู มีการสร้างคณะทำงานเข้าสู่ตลาดในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกตั้งแต่ปี 2007 ที่มีส่วนได้เสียกับการเติบโตจากอียู ประเทศสมาชิก และธุรกิจ ด้วยเครื่องมือนโยบายการค้าเชิงรุก (Offensive Trade Policy Instruments) เครื่องมือเหล่านี้มุ่งไปที่การเปิดตลาดในประเทศ และกำจัดอุปสรรคในการค้าให้แก่ผู้ส่งออกของยุโรป การวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์ภายใต้เงื่อนไขที่คณะทำงานเข้าสู่ตลาดสามารถกำจัดมาตรการกีดกันการค้าที่มีใช้มาตรการทางภาษี (NTBs) ให้แก่ผู้ส่งออกยุโรปในประเทศที่สามได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะทำงานเน้นไปที่ NTBs ของอุตสาหกรรมเวชภัณฑ์ที่ยุโรปมีการจำหน่ายในประเทศเอเชีย 3 ประเทศ (ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และญี่ปุ่น) และเวชภัณฑ์เป็นผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่ายทั่วโลก จึงง่ายต่อการขนส่ง ง่ายต่อการเผชิญการแข่งขันในตลาดโลก และตัวสินค้าต้องพึ่งพาความรู้และสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมาก นักวิจัยชี้ว่าคณะทำงาน (จากองค์ประกอบและการทำงานของคณะทำงาน) เพียงพอที่จะส่งผ่านความต้องการที่ชัดเจนสำหรับผู้ส่งออกในยุโรปผ่านนโยบายการค้าเชิงรุก

กรณีที่พบว่าเป็นมาตรการ NTBs ที่ชัดเจนสำหรับคณะมนตรีแห่งยุโรปแต่ละเดียนั้น ปรากฏว่าเป็นเป็นมาตรการ NTBs ที่ไม่ค่อยเด่นชัดนักในมุมมองของประเทศที่สาม คณะทำงานเข้าสู่ตลาดมักจะประสบความสำเร็จอย่างมาก คณะทำงานจะมีความเหนียวแน่นของสมาชิกมาก

Ardakani, Yazdani and Gilanpour (2009) ได้ศึกษาผลกระทบของมาตรการกีดกันที่มีใช้มาตรการทางภาษีที่มีต่อการส่งออกผลผลิตทางการเกษตรในอิหร่าน

เนื่องจากข้อตกลงการค้าได้ทำให้มาตรการทางภาษีทั่วโลกลดลง แต่มีมาตรการกีดกันการค้าแบบอื่น ๆ เกิดขึ้นแทน มาตรการกีดกันที่มีใช้มาตรการทางภาษี (NTBs) เป็นตัวสร้างปัญหา เช่นเดียวกับมาตรการภาษีในประเทศผู้ส่งออก โดย NTBs ประกอบด้วยเครื่องขัดขวางจำนวนมากที่จำกัดความสามารถในการส่งออกของภาคเอกชน ในขณะนี้ NTBs อาจสร้างผลกระทบต่อการค้าได้มากกว่ามาตรการทางภาษี

การวิจัยนี้ใช้แบบจำลอง Gravity Model ในการประมาณการผลกระทบต่อการค้าของมาตรการ NTBs ที่กำหนดโดยประเทศผู้นำเข้าต่ออิตาลี อิตาลี และอิตาลี ที่อิหร่านส่งออก

ผลการวิจัยพบว่า NTBs ส่งผลกระทบในทางลบต่อการส่งออกถั่วพิสตาชิโอและถั่ว และผลกระทบนี้เกิดมากกว่าผลกระทบจากภาษี แต่การส่งออกถั่วเกิดไม่ได้รับผลกระทบจากมาตรการ NTBs

การส่งออกและอุปทานในตลาดโลกสำหรับสินค้าการเกษตรมุ่งไปที่คุณภาพ การบรรจุหีบห่อ และมาตรฐานผลิตภัณฑ์มากขึ้น ผู้กำหนดนโยบายในประเทศที่ส่งออกสินค้าการเกษตรเช่น อีหร่าน จะต้องพิจารณาคุณลักษณะเหล่านี้เพื่อออกแบบแผนการของประเทศ ดังนั้น หากอีหร่านสร้างระบบการผลิตที่ทันสมัยต่อเหตุการณ์ การส่งออกสินค้าการเกษตรของประเทศก็จะเพิ่มขึ้น

Liu and Yue (2009) ได้ศึกษามาตรการกีดกันการค้าที่มีใช้มาตรการทางภาษีที่มาจากมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary : SPS) และกระบวนการศุลกากรที่มีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของผลิตภัณฑ์

การศึกษานี้ได้พัฒนาวิธีหาขนาดของผลกระทบแบบผสมผสานระหว่างมาตรการกีดกันที่มีใช้มาตรการทางภาษี (NTBs) 2 มาตรการ นั่นคือ มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) และกระบวนการทางศุลกากรและพิธีการทางปกครอง การวิจัยนี้ใช้ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ (Utility function) ค่าความยืดหยุ่นในการทดแทน (Constant Elasticity of Substitution หรือ CES) แบบคงที่ที่มีความก้าวหน้าทางเทคนิคแบบเพิ่มพูนแฟกเตอร์ (Factor-augmenting Technical Progress) เพื่อรวมปัจจัยการเปลี่ยนแปลงเข้ากับคุณภาพของสินค้า จากนั้นประมาณการผลกระทบของมาตรการ NTBs ทั้ง 2 มาตรการ ในตลาดไม้ตัดดอก ของประเทศญี่ปุ่น ผลแสดงว่าค่าโดยประมาณของ SPS มีความเอนเอียง (Biased) โดยไม่พิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากกระบวนการทางศุลกากรและพิธีการทางปกครองสำหรับสินค้าเกษตรที่มีการเปลี่ยนแปลงทางคุณภาพได้ง่าย

หากมีการขจัดมาตรการ NTBs ของญี่ปุ่น คณะผู้วิจัยพบที่สำคัญว่าประเทศญี่ปุ่นจะมีการนำเข้าไม้ตัดดอกเพิ่มขึ้น

Kramb and Herrmann (2009) ได้ศึกษาว่าอะไรคือผลกระทบต่อการค้าของมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary : SPS) ในแบบจำลอง Gravity model สำหรับการค้าเนื้อวัวของอียู

การศึกษานี้ได้ตรวจสอบว่ามาตรการ SPS ที่ใช้โดยประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกอียู ภายใต้บริบทของ โรควัวบ้า (Bovine Spongiform Encephalopathy : BSE) ส่งผลกระทบต่อการค้าแบบเปิดเสรีกับอียูอย่างไร ในกลุ่มผลิตภัณฑ์ 31 กลุ่ม โดยใช้แบบจำลองผลกระทบคงที่ (Fixed-effects Model) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีแบบภาคตัดขวางผสมเวลา (Panel data) มีการตรวจสอบฐานข้อมูลของ WTO เกี่ยวกับการแจ้งเตือนข้อมูลมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) จากนั้นใช้ Gravitation Model กับการค้าเนื้อวัวของอียู ระหว่างเดือนมกราคม 1995 ถึงเดือนมิถุนายน 2001

การค้นพบแสดงว่ามาตรการ SPS ที่เกี่ยวข้องกับ BSE ทำให้รายได้การส่งออกเนื้อวัวของอียู ในกลุ่มผลิตภัณฑ์หลักลดลงอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม มาตรการกีดกันการค้าที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษี (NTBs) ไม่ได้ทำให้การส่งออกลดลงจนเป็นศูนย์ตามที่คาดไว้ การลดลงของรายได้อาจมาจากการส่งออกคิดเป็นร้อยละ 49 สำหรับวัวเป็น ๆ ร้อยละ 74 สำหรับเนื้อวัวสดและเนื้อวัวแช่เย็น และร้อยละ 86 สำหรับเนื้อวัวแช่แข็ง สำหรับผลิตภัณฑ์กลุ่มอื่นส่วนใหญ่ ยอดขายในอัตราร้อยละลดลงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ลดลงในอัตราที่ต่ำกว่า เห็นได้ชัดว่า การแจ้งข้อมูล SPS (SPS Notifications) บ่งชี้ว่ามีการจำกัดระบบการค้าเสรี แต่ไม่ได้แสดงชัดเจนว่ามีการใช้มาตรการ SPS (SPS Measures) ที่แจ้งโดยประเทศผู้นำเข้าจริงหรือไม่และ ณ เวลาใด โดยในอนาคตจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์มาตรการ SPS เพื่อแยกแยะระหว่างการแจ้งข้อมูล SPS กับมาตรการ SPS

Yue and Beghin (2009) ได้ศึกษาเพื่อเทียบหาอัตราภาษีศุลกากร (Tariff Equivalent) และผลกระทบทางการค้าที่ถูกละเลย (Forgone Trade Effects) ของมาตรการกีดกันการค้าที่ไม่อนุญาตให้ใช้ (Prohibitive Technical Barriers to Trade)

คณะผู้วิจัยใช้วิธีทางเศรษฐมิติเพื่อประมาณเทียบหาอัตราภาษีศุลกากร และผลกระทบทางการค้าที่ถูกละเลยของมาตรการกีดกันการค้าทางเทคนิคที่ไม่อนุญาตให้ใช้ โดยอ้างอิงจาก

แนวคิดของ Wales and Woodland's Kuhn–Tucker เพื่อผูกขาดทางเลือกของผู้บริโภค วิธีนี้สามารถ
 พินิจข้อมูลสังเกตการณ์ที่ขาดหายไปเกี่ยวกับกระแสของการค้าเสรีและแยกสินค้าที่แตกต่างกัน
 ตามแหล่งกำเนิด

คณะผู้วิจัยใช้แบบจำลองอรรถประโยชน์แบบสุ่มกับการค้าเปิดเปื้อนระหว่างประเทศเพื่อหา
 เทียบหาอัตราภาษีศุลกากรของมาตรการสุขอนามัยพืชที่ไม่อนุญาตให้ใช้ที่ออสเตรเลียกำหนดกับ
 การนำเข้าเปิดเปื้อนจากนิวซีแลนด์ที่อาจเกิดขึ้นได้ คณะผู้วิจัยประมาณมูลค่าการค้าเปิดเปื้อนที่ถูก
 ละเลยระหว่างสองประเทศ อนุমানความเสียหายจากการค้าในทางอ้อมที่ออสเตรเลียจะเสียให้แก่
 นิวซีแลนด์ และการสูญเสียสวัสดิการ (Welfare loss) แก่ออสเตรเลีย การกำจัดนโยบายของ
 ออสเตรเลียนี้จะทำให้ออสเตรเลียได้รับผลประโยชน์สุทธิ (Net Welfare Gain) ราว 50 ล้าน
 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี

Fliess and Kim (2008) ได้ศึกษามาตรการกีดกันที่มีใช้มาตรการทางภาษีของการค้าสินค้า
 ด้านสิ่งแวดล้อมบางชนิด (Selected Environmental Goods) และบริการร่วม (Associated Services)
 โดยทำการสำรวจบริษัทผู้ส่งออกจำนวน 136 ราย จากประเทศที่เป็นสมาชิกองค์การเพื่อความ
 ร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) และประเทศที่ไม่เป็นสมาชิก OECD

บทความนี้ได้บันทึกอุปสรรคและผลกระทบของมาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีซึ่งเป็นที่
 รับรู้ว่าเป็นอุปสรรคในการค้าในกลุ่มสินค้าสิ่งแวดล้อมและบริการร่วม 7 กลุ่ม แม้ว่าการ
 เจรจารอบโดฮา (Doha Development Agenda : DDA) จะมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลที่กิจการประสบ
 ในการทำการส่งออก เช่น การกีดกันทางการค้า แต่อย่างไรก็ดียังไม่ค่อยมีการเปิดเผยกันมากนัก
 รายงานจากบริษัทผู้ส่งออกในประเทศออสเตรเลีย บราซิล แคนาดา ชิลี ฝรั่งเศส เยอรมนี อินเดีย ญี่ปุ่น
 เกาหลี และสหรัฐอเมริกา เตือนว่ากลุ่มสินค้าสิ่งแวดล้อมกำลังเผชิญหน้ากับอุปสรรคนานัปการ
 ขณะที่ซื้อขายในต่างประเทศ

บริษัทที่เข้าร่วมการสำรวจ มีการระบุปัญหาที่พบได้ค่อนข้างบ่อย เช่น การทดสอบ
 ผลิตภัณฑ์และเงื่อนไขของใบรับรอง กระบวนการทางศุลกากร ระเบียบควบคุมการชำระเงิน ปัญหา

เรื่องการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา กระบวนการจัดซื้อของรัฐบาล และข้อกำหนดทางเทคนิค และมาตรฐาน อุปสรรคที่มีการรายงานบางประเภทเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นในตลาดบางแห่ง เช่น กระบวนการทางศุลกากรสร้างปัญหาต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนผ่านเศรษฐกิจ และปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาก็พบได้มากในจีนเป็นพิเศษ

มาตรการกีดกันที่มีใช้มาตรการทางภาษีที่บริษัทรายงานค่อนข้างเป็นปัญหาทั่วไป และไม่เจาะจงไปที่ภาคธุรกิจสินค้าด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษานี้แสดงว่าในหลาย ๆ ประเทศ อุตสาหกรรมสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย SMEs (Small and Medium Enterprises) เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งธุรกิจเหล่านี้มีอุปสรรคของต้นทุนที่เพิ่มขึ้นเป็นปัญหาที่ใหญ่กว่ามาก เนื่องจากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดของธุรกิจเอง การสำรวจช่วยให้เข้าใจผลกระทบที่ NTBs มีแต่ละระดับกิจการ และกิจการทำอะไรเมื่อพบกับมาตรการกีดกันแบบต่าง ๆ

ธุรกิจที่เข้าร่วมการศึกษานี้ พยายามจะหาวิธีในการเอาชนะปัญหาที่ตนประสบ แทนที่จะขอรับความช่วยเหลือจากรัฐบาล เนื่องจากมาตรการเหล่านี้เป็นมาตรการเฉพาะกิจและไม่ได้ระบุปัญหาที่รากเหง้า ธุรกิจจึงไม่สามารถขอให้รัฐบาลดำเนินการเพื่อช่วยเหลือได้ ทั้งนี้ สำหรับระดับทวิภาคีและภูมิภาค บริษัทในภาคธุรกิจสิ่งแวดล้อมจะสามารถระบุปัญหาต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น

Chemingui and Dessus (2008) ศึกษาการประเมินผลของมาตรการกีดกันที่มีใช้มาตรการทางภาษีในซีเรีย คณะผู้วิจัยพบว่าการค้าระหว่างประเทศในซีเรียอยู่ภายใต้การควบคุมของอัตราภาษีในรูปแบบต่าง ๆ ที่ใช้อย่างผสมผสาน รวมถึงมาตรการกีดกันที่มีใช้มาตรการทางภาษี อัตราภาษีที่ใช้นั้นอยู่ในอัตราค่อนข้างต่ำที่ร้อยละ 8 ของมูลค่าการนำเข้าโดยเฉลี่ย

อย่างไรก็ตามในความเป็นจริง มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี (NTBs) ทำให้ความกดดันในการค้าของซีเรียอยู่ในระดับสูง การเปรียบเทียบกับราคาในตลาดโลกและราคานำเข้าในประเทศ บอกให้ทราบว่ามาตรการกีดกันที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษีทำให้ราคาสินค้านำเข้าที่ขายในประเทศสูงขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 17 เห็นได้ชัดว่าเป็นผลมาจากการจำกัดปริมาณซื้อขาย การประเมินต้นทุนของ NTBs ต่อเศรษฐกิจของซีเรียโดยใช้แบบจำลองดุลยภาพทั่วไป (General Equilibrium

Model) บอกให้ทราบว่าผลได้จากการจัดสรรใหม่ (Reallocation) ที่เป็นผลจากการกำจัด NTBs ออกไปอย่างสิ้นเชิงอาจเป็นตัวเลขที่มีนัยสำคัญ หากมีการเน้นหนักไปที่การลดอัตราภาษีเพียงอย่างเดียว การปฏิรูปการค้าจะจำกัดผลประโยชน์ของการเจริญเติบโต หากรัฐบาลยกเลิกมาตรการกีดกันการค้าที่มีใช้มาตรการทางภาษีอย่างถ้วนหน้า รวมถึงการยกเลิกการจำกัดปริมาณการซื้อขายนโยบายการค้าจะกลายเป็นเครื่องมือกลาง (Central Instrument) ในการแก้ไขปัญหาการเติบโตของซีเรีย

Pokrivcak *et al.* (2013) ศึกษาบทบาทของการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี กรณีการค้าขายผลิตภัณฑ์นมของอียูกับรัสเซีย โดยเปรียบเทียบมาตรฐานการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมใน 2 ประเทศ

ผลสำรวจพบว่า ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์นมจากเนเธอร์แลนด์ เยอรมัน และสโลวาเกีย เห็นว่ามาตรฐานของรัสเซียแตกต่างจากประเทศอื่น มีมาตรฐานหลายอย่างที่ไม่จำเป็นและมีมากเกินไป เป็นผลให้เกิดการกีดกันทางการค้า ขั้นตอนการตรวจสอบและรับรองที่ใช้เวลานานทำให้ผู้ส่งออกเกิดความเลื่อมใส เป็นปัญหาหลักของการนำเข้าผลิตภัณฑ์นมไปยังรัสเซีย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

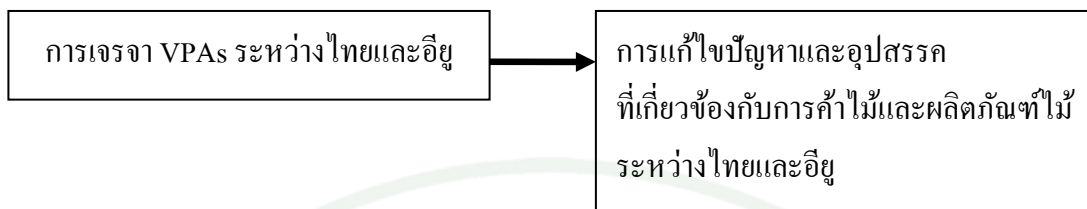
จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดตัวแปรได้ดังนี้

ตัวแปรต้น : การเจรจา VPAs ระหว่างไทยและอียู

ตัวแปรตาม : การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้

ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. การเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป ภายใต้ EU Timber Regulation อยู่ในขั้นตอนใด และปัจจุบันมีผลออกมาเป็นอย่างไร
2. อะไรเป็นปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป ภายใต้ EU Timber Regulation เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
3. กลุ่มตัวอย่าง
4. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
5. คำถามในการวิจัย
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การตรวจสอบข้อมูล
8. การวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน “งานสัมมนาสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกฎระเบียบสหภาพยุโรปว่าด้วยไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ - ผลกระทบและยุทธศาสตร์การส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปสหภาพยุโรป” รวม 14 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีก 2 คน

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในงานสัมมนาฯ ทั้ง 14 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการเจรจาการค้าข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายอียู กรมป่าไม้ กรมการค้าระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการส่งออก กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมยุโรป กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย สมาคมอุตสาหกรรมเครื่องเรือนไทย สมาคมธุรกิจไม้ สมาคมธุรกิจไม้ยางพาราไทย หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) รวมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีก 2 คน ได้แก่ ผู้กำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการเจรจาการค้าข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย และประธานคณะกรรมการเจรจาการค้าข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย เพื่อให้ทราบรายละเอียดการเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป และทราบปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทย-สหภาพยุโรป

การสัมภาษณ์อาศัยแบบสัมภาษณ์ที่ออกแบบไว้ล่วงหน้า โดยอาศัยกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้แล้ว การสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้าง เพื่อสะท้อนข้อมูลให้ตรงกับความเป็นจริงที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้ข้อมูล โดยเรียงตามลำดับก่อน-หลัง การสัมภาษณ์แต่ละครั้งจะครอบคลุมประเด็นในแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ และแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ การเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทยและอียู ภายใต้ EUTR และปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทยและอียู โดยมีข้อมูลที่รวบรวมได้ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการสัมมนาเรื่อง กฎระเบียบอียูว่าด้วยไม้และผลิตภัณฑ์ไม้
2. ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ ที่มาของไม้ และผลิตภัณฑ์ไม้ ตลอดจนการควบคุมในประเทศไทย ฉบับกรกฎาคม 2555
3. รายงานการศึกษาเรื่องผลกระทบของการบังคับใช้กรอบกฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติป่า และการค้า (Forest Law Enforcement, Governance and Trade: FLEGT) ต่อประเทศไทย
4. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานชุดที่ 5 ประเทศไทย : บทสรุปย่อของการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ระบบการจัดการ และการค้าไม้ (FLEGT)
5. รายงานความคืบหน้าผลการดำเนินงาน สศช. ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2556

2. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคคลหรือนักคิดที่เป็นตัวแทนของหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง เป็นข้อมูลที่สำคัญ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรปและกรมป่าไม้เชิญมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่อง EUTR ในกรอบ FLEGT

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในการศึกษา ได้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากกฎระเบียบสหภาพยุโรปว่าด้วยไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ มีทั้งสิ้น 16 คน

1. ผู้เจรจา VPAs ในกรอบ FLEGT ฝ่ายอียู

หัวหน้าคณะเจรจา

หรือผู้แทน

2. ผู้กำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการเจรจา VPAs ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย

รองนายกรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจ

หรือผู้แทน

3. ผู้เจรจา VPAs ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย

ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานคณะกรรมการเจรจา VPAs ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย

หรือผู้แทน

4. กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อธิบดีกรมป่าไม้

หรือผู้แทน

5. กรมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

อธิบดีกรมการค้าระหว่างประเทศ

หรือผู้แทน

6. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

หรือผู้แทน

7. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

หรือผู้แทน

8. กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ

อธิบดีกรมยุโรป

หรือผู้แทน

9. กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

หรือผู้แทน

10. กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ

อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

หรือผู้แทน

11. สมาคมอุตสาหกรรมเครื่องเรือนไทย

นายกสมาคมอุตสาหกรรมเครื่องเรือนไทย

หรือผู้แทน

12. สมาคมธุรกิจไม้

นายกสมาคมธุรกิจไม้

หรือผู้แทน

13. สมาคมธุรกิจไม้อย่างพาราไทย

นายกสมาคมธุรกิจไม้อย่างพาราไทย

หรือผู้แทน

14. หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ประธานหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

หรือผู้แทน

15. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

หรือผู้แทน

16. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม

เลขาธิการ สมอ.

หรือผู้แทน

ทั้งนี้ ได้รับการตอบรับจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 คน ดังนี้

1. ผู้เจรจา VPAs ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย

เอกอัครราชทูตแห่งสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย มอบหมายให้ Delegation of the European Commission to Thailand (Environment and Natural Resources) ตอบแบบสัมภาษณ์แทนผู้เจรจา VPAs ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย

2. ผู้เจรจา VPAs ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย

ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มอบหมายให้ผู้เชี่ยวชาญ สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศเป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แทนประธานคณะกรรมการเจรจาการค้าข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย

3. กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อธิบดีกรมป่าไม้ มอบหมายให้นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ สำนักรับรองการป่าไม้ เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แทนอธิบดีกรมป่าไม้

4. กรมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

อธิบดีกรมการค้าระหว่างประเทศ มอบหมายให้นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ สำนักบริหารการค้าสินค้าทั่วไป เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แทนอธิบดีกรมการค้าระหว่างประเทศ

5. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

อธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ มอบหมายให้ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการค้าและธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมตอบแบบสัมภาษณ์เป็นหนังสือตอบรับ โดยตอบเฉพาะคำถามข้อ 6 “หน่วยงานเห็นว่าเมื่อประเทศไทยได้รับใบอนุญาต FLEGT แล้วจะส่งผลต่อการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยกับสหภาพยุโรปอย่างไร” เนื่องจากเห็นว่าคำถามข้ออื่นยังไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน

6. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ มอบหมายให้มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ท่าน ได้แก่

6.1 นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ สำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ

6.2 นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ สำนักยุโรป

7. กรมยุโรปและกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

อธิบดีกรมยุโรปและอธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้ส่งผู้แทนร่วมกัน โดยมอบหมายให้ข้าราชการกองสนเทศเศรษฐกิจ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แทนอธิบดีของทั้ง 2 กรม

8. สมาคมธุรกิจไม้อย่างพาราไทย

นายกสมาคม ฯ ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นหนังสือตอบรับ

9. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มอบหมายให้ผู้จัดการบริษัทเอกชนขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แทนประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มีการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ มีการจดบันทึก สังเกต และบันทึกเสียง ดังนี้

1. การจดบันทึก

เป็นอุปกรณ์ที่เตรียมไว้ล่วงหน้า มีการทำเครื่องหมาย (Mark) สำหรับแต่ละคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อให้แน่ใจว่าผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อย่างครบถ้วนทุกคำถามตามแบบสัมภาษณ์

2. การสังเกต (Observation)

เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้วิจัยเข้าไปรับการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญบอกกล่าว มีการจดบันทึก บันทึกเสียง และซักถามในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งจะครอบคลุมคำถามในแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด

3. การบันทึกเสียง

ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเสียงจากผู้ให้การสัมภาษณ์ เพื่อบันทึกรายละเอียดและประเด็นสำคัญของข้อมูล ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถตรวจสอบกับข้อมูลที่จดบันทึกได้ และยืนยันว่าได้ข้อมูลครบถ้วนตามแบบสัมภาษณ์

คำถามในการวิจัย

สำหรับคำถามในการวิจัย ผู้วิจัยจะใช้คำถามในแบบสัมภาษณ์ที่อิงตามการทบทวนเอกสาร

และปัญหาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยกับอียูที่ยังมีประเด็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ โดยแบบสัมภาษณ์มีทั้งสิ้น 7 ข้อ ดังนี้

1. หน่วยงานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสียในเวทีเจรจาข้อตกลงความเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ หรือ VPAs (Voluntary Partnership Agreements) อย่างไร

2. เนื่องจาก EU Timber Regulation ของสหภาพยุโรปมีผลบังคับใช้แล้ว วันที่ 3 มีนาคม 2556 โดยประเทศไทยไม่สามารถเจรจา VPAs ได้ทันก่อนวันที่มีผลบังคับใช้ หน่วยงานมีความเห็นเรื่องผลกระทบในขณะนี้อย่างไร

3. จากการเข้าร่วมเจรจา VPAs ของรัฐบาลไทย ในมุมมองของหน่วยงาน หน่วยงานมีความเห็นว่ากฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับด้านการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยในประเด็นใดบ้าง ที่ควรมีการเปลี่ยนแปลง และควรเปลี่ยนแปลงอย่างไร

4. หน่วยงานมีความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับ จะมีส่วนบรรเทาปัญหาการลักลอบตัดไม้ผิดกฎหมายในประเทศไทยหรือไม่

5. หน่วยงานเห็นว่าปัจจัยใดที่จะทำให้ความร่วมมือในการเจรจา VPAs กับสหภาพยุโรปประสบผลสำเร็จได้เร็วที่สุด

6. หน่วยงานเห็นว่าเมื่อประเทศไทยได้รับใบอนุญาต FLEGT แล้ว จะส่งผลต่อการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยกับสหภาพยุโรปอย่างไร

7. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการเจรจา VPAs เพื่อให้ได้รับใบอนุญาต FLEGT ในครั้งนี้ (ถ้ามี)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) จากวารสาร เอกสาร หนังสือ และอินเทอร์เน็ต โดยรวบรวมเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง สำหรับการเก็บข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยได้ส่งเอกสารเป็นหนังสืออย่างเป็นทางการถึงหัวหน้าหน่วยงานที่ได้รับการระบุว่ามีส่วนได้ส่วนเสียกรณีกฎระเบียบ EUTR จากคณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรป และกรมป่าไม้ เพื่อนัดหมายเวลาในการขอสัมภาษณ์ จากนั้นจึงเข้าไปทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหน่วยงาน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชุดเดียวกันในการสัมภาษณ์ทุกครั้ง รวมถึงขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์บันทึกเสียงการสนทนาเพื่อนำมาใช้ถอดความหลังจากการสัมภาษณ์

การตรวจสอบข้อมูล

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลปฐมภูมิ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ หลังจากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เมื่อได้เก็บข้อมูลแต่ละครั้งผู้วิจัยจะทบทวนข้อมูลที่ได้รับ และสอบทานรายละเอียดเพื่อให้การนำเสนอข้อมูลมีความถูกต้อง เชื่อถือได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการรวบรวมข้อมูลเอกสารและข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยที่ได้จากแหล่งข้อมูลเอกสาร (ข้อมูลทุติยภูมิ) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (ข้อมูลปฐมภูมิ) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิและแหล่งข้อมูลปฐมภูมิสามารถจัดเป็นหัวข้อได้ดังนี้

เรื่อง การเจรจา VPAs ประกอบด้วย

1. บทบาทในการเจรจา VPAs ของหน่วยงานต่าง ๆ
2. กฎระเบียบ EUTR
3. แผนปฏิบัติการ FLEGT
4. การจัดทำ VPAs

เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทยและอียู ประกอบด้วย

1. ภาพรวมของปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง
2. แนวทางการแก้ไข

การเจรจา VPAs

จากการค้นคว้าแหล่งข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ เรื่องการเจรจา VPAs สามารถแบ่งรายละเอียดได้เป็น 4 ประเด็น ได้แก่

1. บทบาทในการเจรจา VPAs ของหน่วยงานต่าง ๆ
2. กฎระเบียบ EUTR
3. แผนปฏิบัติการ FLEGT
4. การจัดทำ VPAs

มีรายละเอียด ดังนี้

1. บทบาทในการเจรจา VPAs ของหน่วยงานต่าง ๆ

บทบาทในการเจรจา VPAs ของหน่วยงานของอียูและของไทย ทั้งหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน มีรายละเอียดดังนี้

1.1 หน่วยงานภาครัฐบาล

หน่วยงานภาครัฐบาล จะมีผู้แทนทำหน้าที่เป็นประธานคณะทำงานในการเจรจา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ระดับสูงของทั้งสองฝ่าย ประกอบด้วยหัวหน้าผู้แทนการค้าของอียู และปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของไทย โดยมีสำนักรับรองการป่าไม้ กรมป่าไม้ กระทรวง

ทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบการดำเนินงานตามกรอบการเจรจา VPAs โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 หน่วยงานของอียู

สำนักงานผู้แทนอียูประจำประเทศไทย (The Delegation of the EU to Thailand) เป็นหน่วยงานระดับสถานเอกอัครราชทูต และมีฝ่ายการค้าอียูทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานรัฐบาลไทย

1.1.2 หน่วยงานของไทย

1) หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

กรมป่าไม้ โดยสำนักรับรองการป่าไม้เป็นที่ตั้งของสำนักงานการดำเนินงานตามกรอบ FLEGT

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เป็นหนึ่งในคณะกรรมการการเจรจา VPAs ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย

2) หน่วยงานกำกับ

กรมการค้าต่างประเทศมีบทบาทเป็นหน่วยงานกำกับดูแลการนำเข้า-ส่งออก ไม้โดยนำกฎหมายมาบังคับใช้ และกรมฯ มีส่วนร่วมในการประชุมหารือ ให้ความเห็นในกรณีต่าง ๆ ของ EU FLEGT

1) หน่วยงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ อาจมีส่วนช่วยสนับสนุนหน่วยงานรับผิดชอบหลักของการเจรจาข้อตกลง VPAs โดยใช้เครือข่ายการประสานงานที่กรมฯ มีอยู่เพื่อช่วยเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์มาตรการของอียู

2) หน่วยงานประสาน

กรมยุโรปและกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงแต่ช่วยในเรื่องการประสานงานกับทางคณะทำงานของไทย ณ จุดติดต่อสหภาพยุโรป กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม ในด้านข้อมูล ข้อกำหนด และประกาศต่าง ๆ จากทางอียู

1.2 หน่วยงานภาคเอกชน

ภาคเอกชนเป็นภาคส่วนที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายราย โดยมีผู้ทำหน้าที่แทนภาคเอกชนในการติดต่อหน่วยงานราชการสำหรับกรณีทีเรื่อนั้น ๆ เป็นเรื่องระดับนโยบายและส่งผลกระทบต่อภาพรวมของอุตสาหกรรม ได้แก่ สภาการค้าและสมาคมการค้าที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

สมาคมธุรกิจไม้อย่างพาราไทย ระบุว่าสมาคมฯ เข้าร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และผลกระทบจากการเจรจา VPAs ที่เกี่ยวข้องกับไม้อย่างพารา

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นตัวแทนของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไม้เพื่อการประสานงานและเสนอข้อแนะนำแก่ภาครัฐ

2. กฎระเบียบ EUTR

Atanasova (2012) เจ้าหน้าที่กฎหมายของ EC ระบุว่ากฎระเบียบ EUTR มีหลักการสำคัญ 4 ข้อ ได้แก่

1. การจัดทำระบบการตรวจสอบไม้และผลิตภัณฑ์ไม้
2. การห้ามการจำหน่ายไม้ที่ผิดกฎหมายในอียู
3. การสร้างระบบที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับโดยผู้ประกอบการอียูต้องได้รับข้อมูลดังกล่าวจากบริษัท Suppliers ที่ซื้อสินค้ามา
4. ประเทศสมาชิกอียูมีหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการตามข้อกำหนดของกฎระเบียบ EUTR ของผู้ประกอบการในอียู

โดย EUTR มีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ 5 ข้อ ได้แก่

1. สิทธิที่ถูกต้องตามกฎหมายในการปลูก
2. ภาษีและค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องในการปลูก
3. การปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปลูก รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการป่าไม้
4. การเคารพสิทธิของบุคคลที่สามเกี่ยวกับสิทธิการถือครองที่ดิน
5. กฎหมายด้านการค้าและศุลกากร

Atanasova (2012) ระบุว่า ไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมายคือไม้ที่ปลูกหรือมาจากแหล่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งกำหนดตามกฎหมายของประเทศแหล่งที่ปลูกไม้นั้น ๆ โดยการประเมินความเสี่ยงของไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ภายใต้มาตราที่ 6 ของ EUTR ว่าด้วยเรื่อง “Due Diligence” จะมีสาระสำคัญคือ มีการแบ่งปันข้อมูลระหว่างผู้ประกอบการตลอดห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งหมายความว่าผู้ประกอบการไทยที่ส่งออกไม้ไปยังตลาดอียูต้องจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องและให้ความเชื่อมั่นผู้ซื้อยุโรปให้ได้เกี่ยวกับความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ ซึ่งจะมีการประเมินความเสี่ยง รวมถึงการลดความเสี่ยงกรณีที่เหมาะสมได้ว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้มาจากแหล่งที่มีความเสี่ยง ผู้ประกอบการอียูจะต้องเป็นผู้ทำการลดความเสี่ยงโดยให้ขอข้อมูลและเอกสารเพิ่มเติมจากผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องเพื่อได้รับความมั่นใจว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้นั้น ๆ มาจากแหล่งที่ถูกกฎหมาย อย่างไรก็ตามในเรื่องเอกสารรับรองความถูกต้องตามกฎหมายของไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ หากมีเพียงใบรับรองของ Forest Stewardship Council (FSC) เพียงอย่างเดียวจะไม่เพียงพอในการพิสูจน์ความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ตามข้อกำหนดของ EUTR แต่จะเป็นเอกสารที่สามารถใช้ประกอบการลดความเสี่ยงได้

3. แผนปฏิบัติการ FLEGT

ตามที่แผนปฏิบัติการ FLEGT ถูกจัดทำขึ้นเพื่เน้นการปฏิรูปธรรมาภิบาลด้านอุตสาหกรรมไม้ให้มีการอุปโภคไม้ผิดกฎหมายลดลง สนับสนุนประเทศหุ้นส่วนในการสร้างระบบยืนยันไม้ที่ตัดอย่างถูกต้องตามกฎหมาย สนับสนุนให้เกิดความโปร่งใส และสนับสนุนการปฏิรูปนโยบายการค้าไม้ นั้น

ในแผนปฏิบัติการได้กำหนดเรื่อง ใบอนุญาต ในข้อที่ 2.3 ของแผน ฯ สามารถสรุปได้ว่า อียูจะมีการทำโครงการ VPAs เพื่อให้แน่ใจว่าไม้ส่งออกจากประเทศคู่ค้าเป็นไม้ถูกกฎหมาย โดยประเทศคู่ค้าจะต้องสร้างระบบที่เชื่อถือได้ในการระบุและตรวจสอบรวมถึงติดตามการส่งมายังอียูและภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วโลก และ EUTR ภายใต้ FLEGT ได้ระบุรายละเอียดเรื่องคำจำกัดความ สถานะของไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อการออกใบอนุญาต FLEGT ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ในกรณีที่ประเทศไทยเข้าร่วมเจรจา VPAs กับอียู ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเจรจา VPAs กับอียูอย่างเป็นทางการในปี 2556

สำหรับการเจรจา VPAs เพื่อให้ได้ใบอนุญาต FLEGT นั้น คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรปและกรมป่าไม้ (2555) อ้างถึงข้อเสนอแนะของ Fratini Vergano โดยจัดจ้างจากคณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรปและกรมป่าไม้ (2555) สรุปว่า ประเทศไทยควรกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์การเจรจา VPAs ให้ชัดเจนเพื่อการต่อรองกับอียูระหว่างการเจรจา และควรจัดตั้งระบบรับรองความถูกต้องของไม้ที่เป็นความริเริ่มและสอดคล้องกับสภาพการภายในประเทศของไทยเองไว้รองรับก่อน ซึ่งจะถือเป็นการปฏิบัติตามกฎระเบียบ EUTR ภายใต้แผนปฏิบัติการ FLEGT

สำนักรับรองการป่าไม้ กรมป่าไม้ ระบุว่า ราชการไทยจะต้องมีการเตรียมการจัดทำระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) และระบบเพื่อรับรองความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ตามแนวทางของแผนปฏิบัติการ FLEGT และจากการเจรจา VPAs โดยความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญของ European Forest Institute (EFI) และอียู และจะสนับสนุนการเจรจา VPAs ของไทยกับอียูตามกฎระเบียบ EUTR

3.1 ใบอนุญาต FLEGT และผลทางการค้า

ในอนาคต เมื่อการเจรจา VPAs เป็นผลสำเร็จ โดยสามารถปฏิบัติตาม EUTR ภายใต้ FLEGT และรับใบอนุญาต FLEGT เพื่อใช้สำหรับประเทศไทยแล้ว แต่ละหน่วยงานมีความเห็นว่าจะส่งผลต่อการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยกับสหภาพยุโรป ดังนี้

ฝ่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะผู้แทนสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย เห็นว่า เมื่อการเจรจา VPAs สำเร็จ เกิดการพัฒนาระบบอุตสาหกรรมป่าไม้ไปตามการเจรจา และอียูออกใบอนุญาต FLEGT สำหรับประเทศไทย จะทำให้เกิดโอกาสทางตลาดสำหรับประเทศไทย เนื่องจากไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยจะสอดคล้องกับกฎระเบียบ EUTR ทำให้ผู้ประกอบการในยุโรปไม่ติดขัดในการนำเข้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้จากไทย บุคคลที่เป็นผู้ประกอบการในอียูจะเลือกระหว่างการสู้มเสี่ยงต่อการนำเข้าสินค้าที่ไม่มีใบอนุญาต หรือนำเข้าสินค้าประเภทเดียวกันและมีคุณภาพเท่ากันจากประเทศที่มีใบอนุญาตตามกฎหมาย และเห็นว่าเมื่อประ

ประเทศไทยได้รับใบอนุญาต FLEGT สำหรับไม้และผลิตภัณฑ์ไม้สำหรับใช้ส่งออกไปยังตลาดอียู จะเป็นใบเบิกทาง (Green Lane) ที่ทำให้มั่นใจถึงการเพิ่มปริมาณการค้าโดยตรง (Direct Trade) และเป็นหนึ่งในการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)

สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นว่า หากไทยเจรจา VPAs และได้รับใบอนุญาต FLEGT จะทำให้ไทยร่วมมือกับอียูได้อย่างยั่งยืน เมื่อพัฒนาระบบต่าง ๆ แล้วไทยจะมีเงินทุนเพียงพอที่จะดูแลป่าชุมชน (การช่วยเหลือสนับสนุนตามนโยบายอียู) และเนื่องจากป่าไม้เป็นแหล่งอาหารและน้ำ หากทำตามธรรมาภิบาลของ FLEGT และธรรมาภิบาลอื่น ๆ ได้ จะทำให้การป่าไม้มีความยั่งยืน

สำนักรับรองการป่าไม้ กรมป่าไม้ เห็นว่า หากไทยเจรจา VPAs และสามารถทำตาม EUTR ตามการเจรจาได้ จะส่งผลให้ไทยมีใบอนุญาต FLEGT ในที่สุด ทำให้เป็นผลดีต่อการค้า อียู จะซื้อไม้ของไทยมากขึ้น จึงเป็นเรื่องของศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ถ้าประเทศมีใบอนุญาต FLEGT จะทำให้จำหน่ายไม้ไปยังอียูได้ง่ายกว่าการไม่มีใบอนุญาต

สำนักบริหารการค้าสินค้าทั่วไป กรมการค้าต่างประเทศ ให้ความเห็นเห็นว่า ประเทศไทยได้ส่งสินค้าไปยังอียูค่อนข้างมาก และหากไทยได้รับใบอนุญาต FLEGT แล้วจะทำให้เกิดความสะดวก มีแนวโน้มทำให้ไทยส่งออกได้ดีขึ้น ทำให้เป็นผลดีต่อผู้ประกอบการ ช่วยเพิ่มช่องทางการค้า แต่ขณะเดียวกันต้องพิจารณาว่าเศรษฐกิจของอียูชะลอตัวหรือไม่ และต้องพิจารณาว่าเมื่อได้รับใบอนุญาต FLEGT แล้ว ในขณะนั้นเศรษฐกิจอียูมีการชะลอตัวหรือไม่ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณาอีกปัจจัยหนึ่ง

สำนักพัฒนาการค้าและธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ แสดงความเห็นเห็นว่า หากประเทศไทยสามารถเจรจา VPAs กับอียูได้สำเร็จ และได้รับใบอนุญาต FLEGT จะทำให้ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้บางประเภทจากไทยที่จะส่งออกไปอียูได้รับการยกเว้นจากขั้นตอนการพิสูจน์สถานะที่จะมีขึ้นตามกฎหมาย EUTR จะเป็นผลดีอย่างมากต่อการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปยังอียู เนื่องจากการได้รับใบอนุญาตดังกล่าวจะเป็น

เครื่องมือสำคัญทางการตลาดที่ช่วยเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการไทย ตลอดจนสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทย ทำให้สินค้าไทยเป็นที่ยอมรับจากผู้บริโภคมากขึ้น โดยเฉพาะผู้บริโภคในอียูซึ่งเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมสูง ที่เน้นการใช้สินค้าซึ่งประหยัดพลังงานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-friendly Products) โดยผู้นำเข้าอียูจะหันมาเลือกซื้อสินค้าจากไทยซึ่งมีใบอนุญาต FLEGT แทนการนำเข้าจากประเทศที่ไม่มีใบอนุญาตดังกล่าว ทำให้สินค้าไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขัน ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้จากไทยไปยังตลาดอียูขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต

สำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เห็นว่า เมื่อไทยได้รับใบอนุญาต FLEGT แล้ว มูลค่าการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยกับอียูจะสูงขึ้น ความต้องการไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยในอียูจะมากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยสามารถเป็นห่วงโซ่อุปทานให้อียูได้ ซึ่งในเวลานั้นถือว่ามีการบูรณาการทำให้ที่อียูเชื่อถือ และเมื่อประเทศคู่แข่งของไทยยังไม่มีใบอนุญาต FLEGT ผู้ประกอบการอียูจะเลือกไม้จากไทยก่อน เป็นผลมาจากระบบของไทยมีมาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือสูงกว่า ไม่มีการลักลอบตัดไม้ผิดกฎหมาย ซึ่งจะเป็นโอกาสของไทย

สำนักยุโรป กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เห็นว่า เมื่อไทยสามารถสรุปผลข้อตกลง VPAs กับอียู และสามารถเริ่มใช้ระบบออกใบอนุญาต FLEGT ได้แล้ว จะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทย ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเป็นเครื่องมือในการรับประกันว่าสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยที่ได้รับใบอนุญาต FLEGT เป็นสินค้าที่ดีและถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำเข้าของอียูให้หันมาสั่งซื้อสินค้าจากไทยมากขึ้น แทนการสั่งสินค้าจากประเทศอื่น ๆ ที่ยังไม่มีใบอนุญาต FLEGT อีกทั้งจะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มและเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันให้กับสินค้าไทยทั้งสำหรับในตลาดอียู และตลาดของประเทศอื่น ๆ ที่มีความต้องการสินค้าที่ดีและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ จะช่วยอำนวยความสะดวกต่อสินค้าไทยในการเข้าสู่ตลาดอียู เนื่องจากจะได้รับความเชื่อถือในการนำเข้าและสามารถผ่านกระบวนการศุลกากรของอียูได้อย่างสะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น

กองสนเทศเศรษฐกิจ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เห็นว่า เมื่อไทยมีการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ตามการเจรจา VPAs และไปถึงการได้รับใบอนุญาต FLEGT นั้น จะทำให้ไทยส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ได้มากขึ้น และโดยทั่วไปแล้วเมื่อทางอียูจะให้ประเทศใดเปลี่ยนมาตรฐาน อียูจะติดต่อกับประเทศนั้นพร้อมมาตรการความช่วยเหลือ

สมาคมธุรกิจไม้ยางพาราไทย เห็นว่าเมื่อไทยได้รับใบอนุญาต FLEGT จะทำให้ข้อจำกัดทางการค้าลดลง และทำให้ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ไทย เป็นไปตามข้อกำหนดของอียู

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เห็นว่า เมื่อมีใบอนุญาต FLEGT จะทำให้การส่งออกดีขึ้น เป็นโอกาสทางธุรกิจ เป็นผลดีกับไทยด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศ และเป็นผลดีต่อการติดต่อระหว่างประเทศ

จากความเห็นของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า เมื่อประเทศไทยเจรจา VPAs โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบ EUTR ตามแผนปฏิบัติการ FLEGT และมีการพัฒนาระบบตรวจสอบและติดตามไม้ จนอียูให้การยอมรับ เชื่อถือในระบบของไทย จะทำให้ไทยได้รับใบอนุญาต FLEGT ซึ่งมีผลทำให้เกิดผลดีต่อการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทย มีความได้เปรียบในการแข่งขันมากกว่าประเทศที่ยังไม่มีใบอนุญาต และอาจได้รับความร่วมมือด้านต่าง ๆ กับอียูเนื่องจากมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน

4. การจัดทำ VPAs

จากการศึกษาแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยพบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ VPAs ระหว่างไทยและอียู ดังนี้

Hinrichs (2012) ที่ปรึกษา EFI ระบุว่า VPAs มีความผูกมัดทางกฎหมายระหว่างอียูกับประเทศที่สามที่เป็นคู่เจรจาในการต่อสู้กับการค้าไม้เถื่อน โดยมีวัตถุประสงค์ 5 ข้อ ดังนี้

1. ยืนยันว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้จากประเทศที่สามเป็นไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมายตาม EUTR

2. ส่งเสริมธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการป่าไม้ที่โปร่งใส

3. ทบทวนนโยบายที่อยู่ภายใต้ข้อป้โดยของประเทศที่สามและอาจนำไปสู่การปฏิรูป กรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4. ส่งเสริมศักยภาพ (Capacity Building)

5. กำหนดมาตรการบรรเทาผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชนที่ยากจน

ทั้งนี้ ระหว่างการเจรจา VPAs จะมีการจัดทำระบบ Timber Legality Assurance System (TLAS) ในประเทศที่สาม และ VPAs ไม่ใช้มาตรการทางออกที่ส่งผลกระทบเร็วและจัดเป็น ยุทธศาสตร์ระยะกลาง โดยเป็นกระบวนการเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งให้ระบบการบริหารจัดการ ด้านป่าไม้ภายในประเทศ รวมทั้งระบบการรับรองที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการป่าไม้ที่เฉพาะด้าน และสำหรับกระบวนการภายในประเทศ เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับ VPAs การหารือระหว่างผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย การทำการวิเคราะห์ช่องว่างและศึกษากระบวนการทางเทคนิค (Gap Analysis / Technical Study) เกี่ยวกับการจัดทำระบบการควบคุมความถูกต้องตามกฎหมายของไม้และผลิต- ภัณฑ์ไม้ ซึ่งประเทศไทยได้เริ่มดำเนินการแล้ว

สำหรับประเด็นที่ Hinrichs (2012) คาดว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังกังวล ได้แก่ ความถูกต้อง ตามกฎหมายของไม้ยางพารา ความขัดแย้งเรื่องสิทธิในการปลูกป่าและสิทธิในการครอบครองที่ดิน การขาดข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับการผลิตและการใช้ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ภายในประเทศ การยืนยัน ความถูกต้องตามกฎหมายของไม้วัตถุดิบที่นำเข้าจากประเทศที่สามมายังประเทศไทย ความ โปร่งใสและการตรวจสอบได้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และความท้าทายและข้อจำกัดของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลักดันการเดินหน้าการเจรจา VPAs

ส่วนการปฏิรูปกรอบกฎหมายป่าไม้ที่เกี่ยวข้องของไทยนั้น Hinrichs ได้สรุปผลการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญของทาง EFI และผู้เชี่ยวชาญไทยว่า ประเทศไทยจะต้องปรับปรุงข้อบังคับและการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องความโปร่งใสและการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านป่าไม้

ทั้งนี้ ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับ De Turck (2012) เลขาธิการสมาพันธ์ผู้นำเข้าไม้เบลเยียมและสมาพันธ์ผู้ผลิตเฟอร์นิเจอร์ยุโรปที่มีข้อเสนอแนะสำหรับการเจรจาของไทย ว่าภาครัฐอาจพิจารณาจัดทำระบบรับรองความถูกต้องตามกฎหมายที่อยู่อับรองผ่านการเจรจา VPAs ระหว่างไทยและอียู

4.1 สถานการณ์ในปัจจุบัน

ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลปฐมภูมิ เป็นช่วงหลังจากวันที่ 3 มีนาคม 2556 โดย EUTR ได้มีผลบังคับใช้แล้ว อย่างไรก็ตาม การจัดทำ VPAs ของไทยยังไม่แล้วเสร็จ ดังนั้นจึงมีผลกระทบต่อการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยและภาคส่วนต่าง ๆ อาจต้องมีการปรับตัว ดังนี้

1) หน่วยงานภาครัฐ

ฝ่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะผู้แทนสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย ให้ข้อมูลว่า ในห้วงเวลาที่มีการเจรจา VPAs ระหว่างไทยและอียูยังไม่มีความตกลง คู่ค้าฝั่งยุโรปอาจสอบถามผู้ส่งออกของประเทศไทยว่ามีเอกสารที่ยืนยันความถูกต้องตามกฎหมายของไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ที่จะนำมายังอียูหรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นจึงเป็นการตอบสนองแบบธุรกิจต่อธุรกิจ (Business to Business : B2B) กล่าวคือ บริษัทเอกชนในอียูอาจไม่ซื้อไม้จากบริษัทของไทยเนื่องจากการเจรจา VPAs ยังไม่แล้วเสร็จ ไม่มีใบอนุญาต FLEGT ทำให้บริษัทเอกชนในอียูอาจมีความเสี่ยงที่จะถูกดำเนินการทางกฎหมายกรณีมีปัญหาการตรวจสอบความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ที่นำเข้าจากประเทศไทย ขณะที่การเจรจา VPAs นั้น ขึ้นอยู่กับการเจรจาระหว่างกันเป็นพื้นฐาน และคณะผู้แทนการเจรจาของทั้งสองฝ่ายสามารถแสดงให้เห็นได้ร่วมกันว่าได้มีการ

ร่วมปรึกษาหารือกันในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกส่วนไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน ภาคประชาสังคม หรือชุมชน หลังจากนั้นการเจรจา VPAs จึงจะสามารถประสบความสำเร็จได้ การเจรจานี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากสำหรับไทยและอียู ที่ผ่านมาไทยและอียูมีความร่วมมือที่ดีต่อกัน โดยรัฐบาลไทยให้ความร่วมมือที่ดีกับอียูอย่างมาก ทั้งฝ่ายไทยและอียูได้มีการพูดคุยกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และได้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ EUTR เนื่องจากมีความต้องการทำให้มั่นใจว่าภาคธุรกิจตระหนักเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับ แต่อย่างไรก็ดี การเจรจาระหว่างกันมีความล่าช้าเล็กน้อย ในส่วนของความเห็นส่วนตัว ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวเสริมว่า แม้จะมีความล่าช้าในการเจรจาเล็กน้อย ไทยและอียูยังสามารถพูดคุยได้ต่อเนื่องเกี่ยวกับเรื่องทางเทคนิค และในลำดับต่อไปหากสถานการณ์การเมืองมีเสถียรภาพมากกว่าในปัจจุบัน และรัฐบาลสามารถสานต่อการเจรจาต่อไป ผู้แทนฝ่ายไทยและอียูจะมีการเจรจาในทางปฏิบัติขั้นแรก

สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบุว่า หลังจาก EUTR มีผลบังคับใช้ในเดือนมีนาคม 2556 ที่ผ่านมา กฎระเบียบต่าง ๆ ในการรับรองไม้ รวมถึงการผลิตสินค้าที่จะมีผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมนั้น คาดว่าขณะนี้ในภาพรวมทางอียูยังค่อนข้างผ่อนคลาย ทิ้งนี้ บริษัทใหญ่ยังคงปรับตัวได้ โดยการเจรจา VPAs จะต้องอาศัยความร่วมมือของหลายภาคส่วน ขึ้นอยู่กับความพร้อมของหน่วยงานหลัก เนื่องจากกลไกสำคัญในขณะนี้ เป็นกลไกการเจรจา หน่วยงานหลักคือกรมป่าไม้ และการเจรจาควรพิจารณาให้เกิดประโยชน์ด้วยกันทั้งฝ่ายไทยและอียู

สำนักรับรองการป่าไม้ กรมป่าไม้ กล่าวว่า ไทยกับอียูมีการพบกันครั้งแรก ซึ่งถือว่าการเจรจา VPAs อย่างเป็นทางการ ในขณะนี้ได้มีการพูดคุยกับผู้ประกอบการ หน่วยงานยังไม่พบการร้องเรียนเรื่องผลกระทบใด ๆ จาก EUTR

กรมการค้าต่างประเทศ ระบุว่า จากข้อมูลที่ได้แลกเปลี่ยนกับอียู พบว่าหลังจากวันที่ 3 มีนาคม 2556 ผู้ประกอบการไทยยังคงส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ได้ แต่มีการตรวจสอบที่เข้มงวดมากขึ้นหากทางอียูไม่แน่ใจว่าไม้ นั้น ๆ ได้มาอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งอาจมีผลกระทบกับผู้ส่งออกรายย่อย แต่กรมการค้าต่างประเทศยังไม่พบการร้องเรียนปัญหาด้าน

ผลกระทบ อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการของอียูอาจหันไปซื้อผลิตภัณฑ์จากแหล่งที่ภาคธุรกิจมั่นใจ จึงจำเป็นต้องร่วมมือกันในการเจรจา VPAs ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน

สำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กล่าวว่า สำหรับการส่งออกไม้จากประเทศไทยในช่วงที่มีการเจรจา VPAs อียูน่าจะผ่อนปรนอยู่บ้าง กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศยังไม่พบการร้องเรียนปัญหาด้านผลกระทบ สำหรับการเจรจา VPAs ให้สำเร็จจะเกี่ยวข้องกับ ภาครัฐ-ภาครัฐ ที่ถูกระเบียบไม่ได้ตรงกันเสียทีเดียว และยังเป็นเรื่องของ เอกชนกับเอกชนในประเทศที่จะต้องตกลงการแสวงหาที่ผ่านสมาคมการค้า สมาคมการค้า หรือ หอการค้า ที่จะได้เป็นตัวแทนของภาคเอกชนในการเข้าประชุมการรับฟังความเห็นกรณีที่มีรัฐบาล เปิดรับฟังความเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเจรจา VPAs นอกจากนี้ ยังมีเรื่องภาคเอกชน ไทยกับภาคเอกชนของทางอียู ที่จะต้องหารือกันว่าจะต้องทำการค้าอย่างไรและมีการบรรเทาความ เสี่ยงอย่างไรถ้ายังไม่มี VPAs ในภาพกว้างจึงเกี่ยวข้องกันทุกส่วน รวมไปถึงผู้ปลูกป่าชุมชนด้วย เป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายจะต้องหารือและผลักดันร่วมกัน

สำนักยุโรป กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ระบุว่า ขณะที่ไทยยังเจรจาไม่เสร็จ สิ้น ผู้นำเข้าของอียูอาจป้องกันความเสี่ยงโดยการหันไปซื้อสินค้าจากประเทศที่ได้เจรจาข้อตกลง VPAs เสร็จสิ้นแล้ว ตัวอย่างเช่น อินโดนีเซีย โดยในปัจจุบันผู้ประกอบการที่ต้องการจะส่งสินค้าไม้ และผลิตภัณฑ์ไม้ไปยังอียูอาจต้องพยายามจัดเตรียมข้อมูล เอกสาร หรือหลักฐานต่าง ๆ เพื่อใช้เป็น เครื่องพิสูจน์ว่าสินค้าของตนเป็นสินค้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคและต้นทุนที่เพิ่ม ขึ้นกับภาคธุรกิจ ทำให้สินค้าของไทยเข้าสู่ตลาดอียูได้ยากขึ้น และทำให้เสียเปรียบในการแข่งขัน กับสินค้าของประเทศอื่นที่มีข้อตกลง VPAs หรือสามารถออกใบอนุญาต FLEGT ได้ก่อนไทย และ กฎระเบียบของอียูยังส่งผลกระทบต่อการนำเข้าวัตถุดิบของไทย เนื่องจากไทยนำเข้าไม้จากประเทศ เพื่อนบ้านเป็นจำนวนมากเพื่อผลิตเป็นสินค้า เช่น เฟอร์นิเจอร์ ซึ่งหากวัตถุดิบที่นำเข้ามาเพื่อผลิต หรือแปรรูปเป็นสินค้าไม้สามารถพิสูจน์หรือมีหลักฐานเรื่องความถูกต้องตามกฎหมายจากประเทศ ต้นกำเนิดได้ จะส่งผลกระทบต่อเนื่องกับการผลิตไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยที่จะส่งออกไปยังอียูด้วย สำหรับการเจรจา VPAs นั้น ฝ่ายไทยควรมีข้อมูลประกอบการเจรจาที่ครบถ้วน เพื่อที่จะ สามารถใช้สื่อสารและทำความเข้าใจกับฝ่ายอียูได้อย่างราบรื่น ในขณะที่ฝ่ายอียูก็จะต้องพร้อมที่จะ

ให้ความยืดหยุ่นแก่ฝ่ายไทย โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ รวมถึงระดับความพร้อมและการพัฒนาของไทยด้วย และทั้งสองฝ่ายควรร่วมมือกันในการเจรจาเพื่อจัดทำข้อตกลง VPAs ให้สำเร็จอย่างรวดเร็ว โดยต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันในภาพรวม เพราะหากปล่อยให้เกิดอุปสรรคทางการค้าระหว่างสองประเทศ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะไม่ได้เกิดกับผู้ส่งออกสินค้าของไทยเท่านั้น แต่จะมีผลกระทบต่อผู้นำเข้าและผู้ประกอบการที่ต้องการวัตถุดิบภายในอียูเองด้วย

อนึ่ง เนื่องจากอียูแจ้งว่าวัตถุประสงค์ของการเจรจาเพื่อจัดทำข้อตกลง VPAs กับประเทศต่าง ๆ ก็เพื่อให้มีการติดตามตรวจสอบย้อนกลับถึงความถูกต้องตามกฎหมายของสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ตามกฎหมายภายในประเทศ ดังนั้น ไทยควรเจรจาให้เกิดผลกระทบกับฝ่ายไทยน้อยที่สุด ชี้คกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติของไทยในปัจจุบัน เพื่อไม่ให้เป็นการสร้างภาระในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ และเพิ่มต้นทุน สร้างความยุ่งยาก หรือเพิ่มอุปสรรคในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน

ในการเจรจา ภาครัฐที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบการเจรจา ควรต้องให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และต้องมีการประสานงานกับผู้มีส่วนได้เสียอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดการกำหนดยุทธศาสตร์และท่าทีในการเจรจาที่บูรณาการและเป็นประโยชน์กับฝ่ายไทยในภาพรวม โดยต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุก ๆ ภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคเอกชน

กองสนเทศเศรษฐกิจ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ผู้แทนอธิบดีกรมยุโรปและกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เห็นว่า ขณะที่ไทยยังเจรจา VPAs ไม่แล้วเสร็จ แต่ EUTR มีผลบังคับใช้แล้ว ทำให้ผู้ผลิตอาจมีต้นทุนที่เพิ่มขึ้น การเจรจา VPAs ให้สำเร็จได้ ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการเจรจาของประเทศ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศสนับสนุนทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศ ส่วนการประชาสัมพันธ์นั้น กรมป่าไม้ได้กระทำอย่างเต็มที่และอาจมีความร่วมมือกันในลำดับต่อไป

2) หน่วยงานภาคเอกชน

สมาคมธุรกิจไม้อย่างพาราไทย ระบุว่า เนื่องจากมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากพอสมควร การเจรจา VPAs จึงต้องใช้เวลา และต้องไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการส่งออกและเกิดข้อจำกัดของผู้ส่งออก รวมถึงผู้ผลิต ควรให้มีการเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนอย่างจริงจัง ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่ทำให้การเจรจา VPAs ประสบความสำเร็จ

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กล่าวว่า การที่ EUTR มีผลบังคับใช้แล้ว แต่ประเทศไทยยังเจรจา VPAs ไม่แล้วเสร็จ อาจเป็นผลให้ไม้ที่ปลูกโดยเกษตรกรรายย่อยมีต้นทุนเพิ่มขึ้น และรายย่อยที่ค้าไม้ส่งออกควรทำความเข้าใจกฎระเบียบของอียู ส่วนของภาครัฐควรทำการประสานงานและเจรจา VPAs อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากหากขาดความต่อเนื่องจะมีผลให้การเจรจาล่าช้า ทั้งนี้ ยังไม่ชัดเจนว่าปัจจัยความไม่สงบทางการเมืองจะทำให้ล่าช้าด้วยหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ความสำคัญในการเจรจาอยู่ที่หน่วยงานของรัฐควรเป็นปึกแผ่นและรวดเร็วในการดำเนินการ เนื่องจากตัวแทนของภาครัฐเป็นตัวแทนประเทศไทยในการเจรจา และผู้มีส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการไม้อย่างพารา ไม้สัก เกษตรกรรายย่อย ผู้ประกอบการที่ใช้ไม้เป็นวัตถุดิบทั้งหมด ควรจัดให้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิด และเตรียมมาตรการหรือแผนการรองรับ

อนึ่ง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นบริษัทใหญ่อาจมีเอกสารรับรอง (Certificate) ซึ่งไม่ได้รับผลกระทบมากนัก แต่สำหรับธุรกิจรายย่อยนั้น ภาครัฐควรมีมาตรการช่วยเหลือเพื่อที่จะไปพร้อม ๆ กัน ภายใต้กติกาเดียวกัน แต่หากจะให้ทำเหมือนกับรายใหญ่คงจะเป็นเรื่องยาก เพราะขนาดของธุรกิจมีความแตกต่าง

ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เสริมประเด็นที่ส่งผลเกี่ยวข้องกับการเจรจา VPAs ดังนี้

1. หน่วยงานราชการยังมีอุปสรรคเรื่องการประสานงานและขั้นตอนการดำเนินงานของระบบราชการ
2. การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารฝ่ายการเมืองบ่อยครั้งเป็นผลให้การทำงานไม่ต่อเนื่องราบรื่น และอาจส่งผลให้การเจรจาทำความตกลงระหว่างไทยและอียูเกิดความล่าช้า
3. หน่วยงานราชการที่มีส่วนได้ส่วนเสียยังมีความขัดแย้งทางความเห็นกันเอง รวมถึงยังมีความเห็นขัดแย้งกันเองของภาคเอกชน
4. ประเทศที่อียูกำลังเจรจา VPAs หรือประเทศที่เจรจา VPAs สำเร็จแล้วเป็นประเทศที่ต้องพึ่งพาการค้ากับอียู และอียูมีเครือข่ายที่ใหญ่ จึงไม่แน่ใจว่าเป็นการกีดกันทางการค้าที่มีไข่มุก (NTBs) หรือไม่
5. ภาคเอกชนขนาดกลางและขนาดเล็ก ไม่ควรรอภาครัฐเจรจาเพียงฝ่ายเดียว แต่ควรพัฒนาระบบของตนเองให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทำให้เกิดระบบที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปแนวทางการเจรจา VPAs

แนวทางการเจรจา VPAs ให้ประสบความสำเร็จควรอาศัยการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วนทั้งหน่วยงานราชการและเอกชน เมื่อมีประเด็นสำคัญที่จะมีผลต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทางหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบควรเปิดรับฟังความคิดเห็นเพื่อให้ผลของการเจรจามีความเหมาะสมแก่สภาพการณ์ของไทย หน่วยงานราชการควรประชาสัมพันธ์ความคืบหน้าของสถานการณ์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างใกล้ชิด มีความรวดเร็วในการดำเนินการ และคำนึงถึงผลจากความร่วมมือในการเจรจา VPAs ซึ่งประเทศไทยจะได้รับประโยชน์ในระดับมหภาค

อย่างไรก็ตาม การเจรจา VPAs ของประเทศไทยที่ยังไม่แล้วเสร็จอาจมีผลต่อต้นทุนการค้าของผู้ประกอบการรายย่อย รวมถึงอาจมีผลต่อการยอมรับจากผู้ประกอบการอียูเรื่องความถูกต้อง

ตามกฎหมายของไม้ที่นำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านอีกทอดหนึ่ง และการเจรจา VPAs ยังเป็น NTBs ที่ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของ WTO ด้วย

ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทยและอียู

ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทยและอียู จะส่งผลกระทบต่อภาครัฐและภาคเอกชนไทยที่มีส่วนได้ส่วนเสียแตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ภาพรวมของปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทยและอียู โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ภาพรวมของปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง

1.1 ระบบข้อมูลและการควบคุมการทำไม้ของไทย

ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ ที่มาของไม้ และผลิตภัณฑ์ไม้ ตลอดจนการควบคุมในประเทศไทย ฉบับกรกฎาคม 2555 ของสำนักงานการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้า ประจำภูมิภาคเอเชีย หรือ FLEGT Asia (2555) ระบุว่า กรมป่าไม้ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงนั้น ยังมีข้อจำกัดอย่างมากในเรื่องการสร้างระบบข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลที่ครอบคลุมการผลิตผลิตภัณฑ์ไม้ทั้งหมด รวมทั้งยังไม่มีรวบรวมหรือจัดพิมพ์เอกสารระดับประเทศเพื่อแสดงปริมาณการผลิตและการใช้ประโยชน์ไม้ในประเทศไทย ทั้งนี้ พบว่ามีความไม่ตรงกันระหว่างข้อมูลที่เหมือนกันแต่รายงานโดยหน่วยงานภาครัฐที่แตกต่างกัน และสำหรับไม้ที่นำเข้ามายังประเทศไทยนั้น พบว่า มีบ่อยครั้งที่มีความสะเปะสะปะ ส่งผลให้ไม่สามารถบอกที่มาของไม้ได้ ยิ่งไปกว่านั้นพบว่า กิจกรรมการทำไม้เถื่อนมีการสมรู้ร่วมคิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ การตรวจวัดกิจกรรมการทำไม้เถื่อนของประเทศไทยยังทำได้ค่อนข้างยากและปัญหาไม้เถื่อนยังคงเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในสังคมไทยแม้จะไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัดก็ตาม จึงสามารถสรุปได้ว่าประเทศไทยมีความเสี่ยงที่จะมีไม้เถื่อนปะปนมาได้ค่อนข้างสูง ทั้งนี้ FLEGT Asia ต้องการให้ประเทศไทยพัฒนา

ระบบการเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การแสดงผลข้อมูล สถิติการผลิตรายปีของประเทศไทยของไม้แต่ละชนิดตามแหล่งที่มาของไม้ให้มากขึ้น และควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเพียงหน่วยงานเดียว

1.2 การบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ระบบการจัดการ และการค้าไม้

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานชุดที่ 5 ประเทศไทย : บทสรุปย่อของการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ระบบการจัดการ และการค้าไม้ (FLEGT) โดยสำนักงาน FLEGT โดยเควิน วูดส์, คีธ บาร์นีย์ และเคอร์สติน แคนบี (2554) ได้นำข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากเอกสารภาษาไทย รายงาน และสื่อสารมวลชนมาวิเคราะห์ร่วมกับการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ป่าไม้ อาจารย์มหาวิทยาลัยและภาคเอกชน สรุปได้ว่าประเทศไทยมีความชำนาญในการต่อสู้กับปัญหาการลักลอบตัดไม้ผิดกฎหมาย แต่การกระจายอำนาจของไทยและการจัดการด้านทรัพยากรชุมชนดำเนินไปอย่างไม่สม่ำเสมอ ทั้งนี้ ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายป่าไม้ชุมชน

สำหรับสินค้าไม้ ผู้เพาะปลูกไม้รายย่อยหลายพันรายไม่ได้อยู่ภายใต้ระเบียบข้อบังคับของกรมป่าไม้ ทำให้การจัดทำเอกสารพิสูจน์ที่มาที่มีความซับซ้อนและต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ส่วนไม้ยางพารา ผู้เพาะปลูกยางพารารายย่อยอาจประสบปัญหาเพื่อให้ได้การรับรองไม้และอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายแพงและไม่คุ้มค่า รวมถึงอาจพบอุปสรรคทางกฎหมายในการถือครองที่ดินบางพื้นที่ เนื่องจากกรอบแผนงานการจัดการป่าสงวนของไทยได้นำมาสู่ข้อพิพาท โดยประชากรมากถึง 20-25 ล้านคน ได้มีบ้านเรือนตั้งอยู่ในเขตป่าสงวน

สำหรับระบบข้อมูลของทางราชการไทย คณะทำงานพบว่าข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไม้ไทยยังไม่โปร่งใส ภาครัฐยังไม่ได้เก็บข้อมูลหรือเผยแพร่อย่างเพียงพอ ข้อมูลมักเป็นข้อมูลเก่าหรือขัดแย้งกัน และเป็นเรื่องยากที่จะสืบทราบจำนวนเอเคอร์และจำนวนเพาะปลูกต่อปีในพื้นที่เพาะปลูกเนื่องจากยังไม่มีการสำรวจข้อมูลผู้เพาะปลูกรายย่อย ขณะที่ภาครัฐดำเนินโครงการหาทุนเพื่อการเพาะปลูกรายย่อยค่อนข้างมากแต่กลับมีการตรวจสอบรับรองเป็นจำนวนน้อย

นอกจากนี้ ในกระบวนการส่งออกไม้ยังมิปัญหาการปลอมแปลงเอกสารรับรองแหล่งกำเนิดไม้ที่ใช้รับรองต่อกรมศุลกากร และการรายงานตัวเลขการส่งออกที่แตกต่างกันระหว่างราชการไทยและประเทศผู้นำเข้า โดยเฉพาะตัวเลขไม้อัดจากเศษไม้ที่เหลื่อมกันถึง 1 ใน 3 จึงจำเป็นต้องสืบสวนหาข้อเท็จจริงต่อไป สำหรับไม้นำเข้ายังมีการควบคุมที่ยังไม่เพียงพอ มีความเป็นไปได้ว่าตัวเลขการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ยังต่ำกว่าความเป็นจริงมากเนื่องจากการลำเลียงไม้เข้ามาทางชายแดนพม่าซึ่งไม่ถูกรวมไว้ในสถิติ ทั้งนี้ นับตั้งแต่ พ.ศ. 2548 กรมป่าไม้และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รายงานคดีลักลอบตัดไม้ผิดกฎหมายและสำนักงาน FLEGT ในทวีปเอเชีย ได้รับรู้ข้อมูลคดีที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามผลิตภัณฑ์ไม้ไทยอาจมีความเสี่ยงต่ำกว่าผลิตภัณฑ์จากจีนและเวียดนาม เนื่องจากการส่งออกมากกว่าร้อยละ 50 ได้ส่งไปยังตลาดที่มีมาตรฐานทางสิ่งแวดล้อมสูง

ทั้งนี้ FLEGT Asia (2555) และ เควิน วูดส์, คีธ บาร์นีย์ และเคอร์สติน แคนบี (2554) สอดคล้องกับ De Turck (2012) เลขาธิการสมาพันธ์ผู้นำเข้าไม้เบลเยียมและสมาพันธ์ผู้ผลิตเฟอร์นิเจอร์ยุโรป ที่ระบุว่าภาครัฐบาลไทยอาจพิจารณาจัดทำระบบรับรองความถูกต้องตามกฎหมายที่อยู่รับรองผ่านการเจรจา VPAs และสอดคล้องกับ Hinrichs (2012) ที่ปรึกษา EFI ที่ระบุว่าจะต้องมีการจัดทำ Timber Legality Assurance System (TLAS) ในประเทศไทย ซึ่งจากการเสนอของ De Turck และ Hinrichs นั้น ไทยจะต้องมีการปรับกฎเกณฑ์บางประการให้สอดคล้องไปตามการเจรจา VPAs

1.3 นิยาม “ไม้ถูกกฎหมาย”

ฝ่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะผู้แทนสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย ระบุว่า อุปสรรคแรกของการเจรจา VPAs คือไทยไม่มีนิยามคำว่า “ไม้ถูกกฎหมาย” จึงต้องระบุคำนิยามคำว่า “ไม้ถูกกฎหมาย” ว่ามีความหมายอย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมากและเป็นขั้นแรกสุดของกระบวนการเจรจา

1.4 ภาคประชาชน

ในส่วนของภาคประชาชน ประธานสหกรณ์สวนป่าภาคเอกชน กล่าวว่า สหกรณ์ฯ มีความเห็นว่าการปลูกต้นไม้ต้องใช้ระยะเวลา และการที่ไทยจะมีพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้นได้นั้น การสนับสนุนอย่างจริงจังจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ขณะนี้เกษตรกรในกลุ่มขาดเงินสนับสนุน และประเทศไทยยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ทำหน้าที่สนับสนุนให้อุตสาหกรรมต้นน้ำที่ปลูกสวนป่าให้อยู่ได้อย่างยั่งยืน จึงอยากเรียกร้องให้มีการสนับสนุนเงินทุนเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม และเมื่อมีการสนับสนุนการปลูกสวนป่า ก็จะเกิดความยั่งยืนในอาชีพของเกษตรกรผู้ปลูกสวนป่าด้วย

1.5 ไม้ยางพารา

Naumov (2012) ผู้ประสานงานด้านการป่าไม้ของบริษัทอียิปต์ เห็นว่ายังมีความไม่ชัดเจนในหลายประเด็นเกี่ยวกับไม้ยางพารา ว่าไม้ยางพาราจะถือเป็นไม้หรือถือเป็นพืชเศรษฐกิจ หากไม้ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจ EUTR ก็จะไม่ครอบคลุมไม้ยางพารา และมีปัญหาเรื่องการตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของไม้ยางพารา โดยหากสามารถหาแหล่งที่มาได้ ก็จะพบว่าไม้ยางพาราส่วนมากมาจากแหล่งที่ไม่มีสิทธิในการปลูกอย่างเป็นทางการ

สุทิน พรชัยสุริย์ (2555) นายกสมาคมธุรกิจไม้ยางพาราไทย กล่าวว่า ไม้ยางพาราเป็นไม้ที่ได้รับการยกเว้นและไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของกรมป่าไม้ จึงขอให้พิจารณาไม้ยางพาราเป็นพืชเกษตรกรรม และเห็นด้วยกับการรวมไม้ยางพาราไว้ในกรณีเจรจา VPAs กับอียู

จิรวุฒน์ ตั้งกิจงามวงศ์ (2555) นายกสมาคมธุรกิจไม้ กล่าวว่า ไม้ภาคเกษตร อาทิ ไม้ยางพารา ไม้ขนุน ไม้มะม่วง ซึ่งยังมีปัญหาว่าหน่วยงานใดจะรับผิดชอบการออกใบเกิดหรือสูติบัตร และยังมีเรื่องแหล่งที่มาและความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ที่ต้องจัดทำต่อไป

2. แนวทางการแก้ไข

ผู้วิจัยได้พบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทยและอียู ดังต่อไปนี้

2.1 แนวทางของภาครัฐ

สำหรับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง มีแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทยและอียู ดังนี้

ฝ่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะผู้แทนสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย ระบุว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น รัฐบาล ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ทุกภาคส่วนต้องตกลงนิยามเรื่อง “ความถูกต้องตามกฎหมาย” ให้ชัดเจน ว่าจะอะไรคือ “ไม้ถูกกฎหมาย” และอะไรคือ “ผลิตภัณฑ์ไม้” และเมื่อนิยามแล้ว คำนิยามเหล่านั้นจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป โดยไปสู่การระบุว่า ช่องว่างในแง่มุมทางกฎหมายและกฎระเบียบอยู่ตรงจุดใด ซึ่งจะนำไปสู่การปรับแก้กฎหมายและกฎระเบียบเหล่านั้น แต่การระบุว่าอะไรบ้างที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงนั้น ไม่ใช่สำหรับอียูที่จะกล่าว

ในกรอบการเจรจามีความสำคัญสำหรับอียูเรื่องการนิยามความถูกต้องตามกฎหมายในแง่มุมของการตัดฟัน การแปรรูปไม้ การขนส่ง และการส่งออก รวมถึงอียูยังคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคม และชุมชนท้องถิ่นด้วย และการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เป็นเรื่องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะต้องทำให้เกิดขึ้น สำหรับการเปิดการเจรจา อียูได้เปิดเจรจา VPAs กับประเทศไทยอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนกันยายน 2013 ที่ผ่านมา โดยมีการประชุมในกรมป่าไม้ของประเทศไทย แต่ยังไม่มีการเจรจาในทางปฏิบัติ สิ่งที่ยูกำลังรออยู่คือ การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ตกลงกันเรื่อง “นิยามไม้ถูกกฎหมาย” เนื่องจากไทยไม่มีนิยามดังกล่าว ซึ่งกรมป่าไม้จะต้องให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียปรึกษากันเรื่องนิยาม ขณะนี้กรม ฯ อยู่ระหว่างดำเนินการ แต่อย่างไรก็ดี ในขณะนี้มีความรุนแรงทางการเมืองในประเทศไทย ภาครัฐจึงอาจล่าช้าด้วยเหตุสุญญัตติ

ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นส่วนตัวว่า แม้การทำนิยามให้ชัดเจน และการปรับแก้กฎหมาย จะสามารถช่วยแก้ปัญหาไม่เถื่อนได้ แต่ยังไม่เพียงพอ เนื่องจากทางกฎหมายไทยอาจมีกฎหมายและข้อบังคับที่มีขอบเขตกว้างขวางมาก ซึ่งอาจไม่ได้ถูกดำเนินการอย่างเหมาะสม ดังนั้น ผลที่ได้จะยังไม่ดีเท่าที่ควร กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงจะไม่เป็นเพียงการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเท่านั้น แต่การเปลี่ยนแปลงนี้จะมีการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ (Law Enforcement) โดยเมื่อไทยมีกระบวนการต่าง ๆ และมีความโปร่งใส ในการนี้ไม่เพียงแต่ภาครัฐบาลเท่านั้น แต่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งระบบ โดยสรุป การนิยามให้ชัดเจน ว่าจะไรถูกกฎหมาย และอะไรผิดกฎหมาย เป็นเรื่องสำคัญ แต่ยังไม่เพียงพอ ต้องมีการตรวจสอบและบังคับใช้ที่ครอบคลุมถึงการลงโทษ และการค้าของผิดกฎหมายในประเทศไทยยังคงมีอัตราโทษน้อย ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ควรคำนึงเช่นกัน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2556) ระบุในรายงานความคืบหน้าผลการดำเนินงาน สศช. ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2556 ว่ากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแจ้งว่าอาจต้องมีการแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับการเจรจา FLEGT VPAs และสำหรับการกำหนดให้ต้องมีการรับรองไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ว่าได้มาอย่างถูกกฎหมายของอียู

สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า อียูจะให้ทำนิยามไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย จึงจะมีการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดว่ามีจุดอ่อน มีช่องว่างตรงไหนบ้าง โดยไทยอาจต้องจัดสรรงบประมาณบางส่วนเพื่อทำในส่วนนี้

สำหรับการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องนั้น เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบที่จำเป็น แต่มีความเห็นว่าเรื่องของตัวบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ความตระหนักของทั้งสังคม ประเทศไทยจะต้องสร้างความตระหนักถึงความสำคัญ of ทรัพยากรป่าไม้ ในปัจจุบันสื่อสารมวลชนสามารถเสนอข่าวได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นการทำลายป่าขนาดใหญ่อาจจะยากขึ้น แต่การทำให้เกิดการเสื่อมโทรมลงทีละน้อยอาจยังคงมีอยู่

สำนักรับรองการป่าไม้ กรมป่าไม้ กล่าวว่า ในเรื่องเกี่ยวกับสินค้าไม้ไทยมีกฎหมายที่เข้มงวดทุกขั้นตอน และมีกฎหมายจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็น พ.ร.บ. ปี 2484 และอื่น ๆ ซึ่งทางอียูมีความพอใจ แต่อียูเน้นการนิยามเรื่องไม้ที่ถูกกฎหมายให้ชัดเจนและการตรวจสอบย้อนกลับมากกว่า โดยระหว่างนี้เรายังไม่มีการตรวจสอบย้อนกลับที่เรียกว่า Trace Back กรมป่าไม้จึงกำลังทำงานประสานกับฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเพื่อนิยาม “ไม้ที่ถูกกฎหมาย” ที่สามารถยอมรับกันได้ทั่วไป และนำมาใช้ในการเจรจา VPAs

กรมการค้าต่างประเทศ ระบุว่า ในขณะนี้ไทยยังไม่ได้เริ่มเจรจา VPAs ในทางปฏิบัติ และหน่วยงานของไทยต้องการให้อียูมาพิจารณาว่ากระบวนการตรวจสอบไม้ของไทยเพียงพอที่ทางอียูจะยอมรับได้หรือไม่ อย่างไรก็ตามการแก้ประกาศต่าง ๆ ของทางการไทยค่อนข้างยุ่งยากและใช้เวลานาน ทางหน่วยงานจึงต้องการให้อียูมาศึกษาระบบของไทยก่อน หากเป็นเพียงการปรับระเบียบเล็กน้อยเพื่อให้สอดคล้องกับกฎระเบียบของอียู ทางหน่วยงานไทยก็ยังไม่ทราบว่าอาจต้องแก้ไขกฎต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด และหน่วยงานใดจะเป็นผู้ดำเนินการบ้าง อาจเป็นกระทรวงพาณิชย์ หรือกรมป่าไม้ หรือหน่วยงานอื่น ทางราชการยังเห็นภาพไม่ชัด แต่หากเป็นส่วนที่กระทรวงพาณิชย์ดำเนินการแล้วเกิดความสะดวก สามารถส่งออกไปยังอียูได้อย่างสะดวก คล่องตัวเป็นระบบ และยังสามารถกำกับดูแลได้ก็เป็นเรื่องที่ยินดีดำเนินการ เนื่องจากในปัจจุบันกรมการค้าต่างประเทศควบคุมการส่งออกเฉพาะไม้และไม้แปรรูป ซึ่งหมายถึงช่วงก่อนกับไม้แผ่นแปรรูปเท่านั้น แต่กรณีที่ยูต้องให้ควบคุมทุกอย่าง รวมถึงสินค้า รวมถึงผลิตภัณฑ์ และกระดาษด้วย อาจจะต้องมีการออกประกาศเพิ่ม เช่น เฉพาะที่ส่งไปอียู จะต้องมียกสารฉบับนี้ แต่หากส่งไปญี่ปุ่น อเมริกา จีน ก็ไม่จำเป็นต้องมียกสาร เพราะทางปลายทางไม่ได้บังคับไว้ มิฉะนั้นผู้ส่งออกที่ไม่ได้ส่งออกไปยังตลาดอียูก็อาจเห็นต่างว่า เขาไม่มีตลาดในอียูจะต้องเข้าสู่ระบบของอียูหรือไม่ จึงจำเป็นต้องรับฟังความเห็นเพิ่มเติม และผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นส่วนตัวเรื่องการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ว่าผู้ดูแลเรื่องไม้ผิดกฎหมายในส่วนของการบังคับใช้จะเป็นทหารและตำรวจที่ปฏิบัติงานในภาคสนาม

สำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ระบุว่า การเจรจา VPAs ระหว่างไทยและอียูนั้น อียูเน้นกระบวนการที่ชัดเจน และต้องทำให้แน่ใจว่า

กระบวนการชัดเจนและถูกกฎหมาย และคิดว่ากฎหมายของไทยมีเป็นจำนวนมาก แต่มีปัญหาบางประการที่ตัวกฎหมายเองยังมีข้อทับซ้อน เช่น กฎหมายที่ดูแลเรื่องไม้ยางพาราอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขณะที่ไม้ชนิดอื่น ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ ทั้งนี้เนื่องจากไทยมองว่าไม้ยางพาราเป็นไม้เพื่อการพาณิชย์ โดยตัวพิกัดศุลกากรจะไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นไม้ยางพาราหรือไม้ชนิดอื่น ทำให้ระเบียบไม่สอดคล้องกันทีเดียว การจะทำให้เป็นระบบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหารือกัน ทั้งนี้ ความเห็นส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ คาดว่าไทยสามารถคงกฎหมายเดิมไว้ได้ สำหรับเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย เห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจนน่าจะมีผลให้การลักลอบตัดไม้ลดลง

สำนักยุโรป กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ระบุว่า จากการเข้าร่วมหรือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย พบว่าปัญหาหนึ่งของไทยคือปัญหาไม้และผลิตภัณฑ์ไม้จากภาคเกษตร ยกตัวอย่างกรณีที่มีผู้ประกอบการจำนวนมากมีความกังวลต่อกรณีไม้ยางพารา ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกสำคัญของไทย และมีผู้ประกอบการจำนวนมาก ทั้งที่เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่และเกษตรกรรายย่อย เนื่องจากยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับกฎหมายที่ใช้กำกับดูแล รวมถึงแนวทางในการรับรองความถูกต้องของกฎหมาย

การปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับ รวมถึงแนวทางปฏิบัติให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น จะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามปัญหาการลักลอบตัดไม้ รวมถึงช่วยส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ดี จะต้องมีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพควบคู่ไปด้วย และจะต้องมีปัจจัยอื่น ๆ สนับสนุน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายประสบความสำเร็จ ยกตัวอย่างเช่น จำนวนบุคลากรและงบประมาณที่พอเพียง การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ ต่าง ๆ ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน เป็นต้น

กองสนเทศเศรษฐกิจ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ระบุว่า มีกฎระเบียบที่ต้องปรับมากพอสมควร กรมป่าไม้ตั้งใจและตื่นตัวเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามเรื่องนี้เป็นเรื่องทางเทคนิค และต้องตรวจสอบว่ากฎระเบียบของไทยมีครบตามที่ข้อกำหนดหรือไม่

2.2 ความเห็นของภาคเอกชน

สมาคมธุรกิจไม้อย่างพาราไทย ระบุว่า ไทยควรทบทวน ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ ในบางฉบับ อย่างไรก็ตาม ไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนของกฎหมาย และมีความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับ จะไม่มีส่วนบรรเทาปัญหาการลักลอบตัดไม้ผิดกฎหมายในประเทศไทย

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ระบุว่า ขึ้นอยู่กับหน่วยงานของรัฐเองที่ต้องทำให้กระบวนการเจรจา VPAs มีเอกภาพ ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวกับไม้มีหลายหน่วยงาน และไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะหน่วยงานในประเทศมีความแตกต่างหลากหลายมากพอสมควร ขณะนี้ กฎหมายไทยคือ พ.ร.บ. ป่าไม้ 2484 และในยุคนั้นไม่มีระบบ GPS ซึ่งระเบียบในสมัยเดิมอาจต้องมีการปฏิรูปทบทวน เพราะเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงไป และทางอียูจะมีการตรวจสอบย้อนกลับไม่ด้วย เช่น กระดาษที่ถืออยู่ใช้ไม้อะไรในการผลิตและไม้ที่ผลิตมีการจัดการอย่างไร และสำหรับการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องนั้น เห็นว่า การเปลี่ยนแปลง กฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับ น่าจะมีผลบรรเทาปัญหากับไม้ที่โตช้าและไม้อยู่ในป่าที่มีมูลค่าสูง

ทั้งนี้ การเตรียมการของภาคเอกชนรายย่อยเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งรายย่อยอาจมีต้นทุนการดำเนินการสูงขึ้นจากมาตรการของอียู แต่สำหรับภาคเอกชนขนาดใหญ่มีความพร้อมสูงกว่า มีใบรับรอง (Certificate) ที่จำเป็นพร้อมอยู่แล้ว ที่ต้องปรับตัวพอสมควรจะเป็นเอกชนรายย่อย

อนึ่ง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เสริมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาไม้เถื่อนว่า การเสริมสร้างจิตสำนึกเรื่องความสำคัญของป่าไม้เป็นเรื่องสำคัญ และภาครัฐควรเพิ่มมาตรการป้องกันการนำเข้าไม้ผิดกฎหมายบริเวณตะเข็บชายแดน และมีความเห็นเกี่ยวกับตัวบทกฎหมายว่า พ.ร.บ. ป่าไม้ 2484 มีศัพท์ที่เป็นภาษาโบราณ และไม่สามารถอ่านให้เข้าใจทั้งฉบับได้ จึงควรเขียนใหม่ให้อ่านได้เข้าใจ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทยและอียู ภายใต้ EUTR ได้มีการทบทวนเอกสาร การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกรณี EUTR ภายใต้แผนปฏิบัติการ FLEGT ในช่วงระยะเวลาการวิจัย ตั้งแต่ มกราคม 2555 ถึง มีนาคม 2557 แล้ว และใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้สนใจเรื่องการเจรจา VPAs ระหว่างไทยและอียู เพื่อให้ประเทศไทยได้รับใบอนุญาต FLEGT ต่อไปในอนาคต

1. การเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทยและอียู ภายใต้ EUTR

การเจรจา VPAs ของไทยยังอยู่ในขั้นเริ่มต้น เป็นผลมาจากอียูได้ประกาศแผนปฏิบัติการ FLEGT กำหนดกฎระเบียบ EUTR กำหนดให้ประเทศคู่ค้าสามารถเจรจา VPAs ได้โดยสมัครใจ และต่อมาประเทศไทยจึงได้ยื่นเจตจำนงเจรจา VPAs กับอียู โดยผ่านขั้นตอนการอนุมัติของรัฐสภา ไทยเมื่อปี 2556 ที่ผ่านมา ทำให้ไทยมีต้นทุนการดำเนินการด้านบุคคล เงินตรา เวลา และอาจมีผลกระทบต่อการส่งออก จึงกล่าวได้ว่าอาจเข้าข่ายรูปแบบของแนวคิดพาดิชันนิยม โดยใช้ NTBs ประเภตมาตรการอุปสรรคเทคนิคทางการค้า มาตรการด้านสิ่งแวดล้อม มาตรการการอนุญาตเป็นการเฉพาะ จาก FLEGT License อีกทั้งอาจจัดประเภทเป็น NTBs รูปแบบอื่นได้อีก เช่น การกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าไม้

การนิยามคำว่า “ไม้ผิดกฎหมาย” หรือ “ไม้ถูกกฎหมาย” ประเทศไทยจำเป็นต้องนิยามให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถแยกแยะสินค้าไม้ที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย

ออกจากกันได้อย่างชัดเจน เนื่องจากการระบุความหมายจะมีความสำคัญมากในการเจรจา VPAs แต่ขณะนี้ประเทศไทยยังไม่มีนิยามดังกล่าว โดยกรมป่าไม้กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการนิยาม “ไม้ถูกกฎหมาย” อย่างไรก็ตาม การพัฒนาคำนิยามอาจต้องใช้เวลาเช่นกัน เนื่องจากไม่สามารถกำหนดได้โดยผู้หนึ่งผู้ใด และจำเป็นต้องมีการประชุมหารือร่วมกันในผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดเพื่อให้ได้คำนิยามที่ทุกคนยอมรับ สามารถใช้ได้จริง โดยถือตามไอยูซีเอ็น ฉบับแปล (2553) อ้างถึง แผนปฏิบัติการ FLEGT ว่า “คำนิยามต้องเข้าใจง่ายและเข้าใจถูกต้องตรงกันทุกภาคส่วน โดยต้องมีความชัดเจนว่ากฎหมายและระเบียบฉบับใด และข้อใด ถูกนำมารวมในคำนิยาม และฉบับใด ข้อใด ไม่ถือว่าเป็นอยู่ในคำนิยาม...” ทั้งนี้ คำนิยามดังกล่าวจะเป็นข้อมูลอ้างอิงของประเทศไทย

ในระหว่างการเจรจา VPAs ประเทศไทยอาจพิจารณาจัดทำระบบการรับรองไม้ในลักษณะโครงการความช่วยเหลือจากอียู และอาจมีการหารือกรณีป่าชุมชนว่าจะมีมาตรการอย่างไร อย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างร่วมกันได้แบบใดบ้าง เนื่องจากข้อ 1 ของ FLEGT ระบุว่า “สำหรับชาวบ้านในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่กับป่า อียูและชาติสมาชิกสนับสนุนการจัดการป่าชุมชนโดยชาวบ้าน เพื่อต่อสู้กับการตัดไม้ผิดกฎหมาย” ซึ่งสหกรณ์สวนป่าภาคเอกชนต้องการการสนับสนุนเงินทุนในการปลูกป่าเพื่อสิ่งแวดล้อมและเพื่อความยั่งยืนในอาชีพของผู้ปลูกป่าเอกชน

สำหรับปัญหาของประเทศไทยที่อาจเป็นอุปสรรคในการเจรจา VPAs คือ ไทยยังมีปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับไม้เถื่อนเป็นจำนวนค่อนข้างสูงในแต่ละปี (กรมป่าไม้, 2556) และมีการคอร์รัปชันที่ฝังรากลึก (FLEGT Asia, 2555) การรายงานข้อมูลสินค้าไม้ส่งออกต้นทางและปลายทางไม่ตรงกัน และปัญหาข้อมูลไม่ครอบคลุม/ไม่เพียงพอ ดังนั้น แม้ว่าอียูจะผ่อนปรนและผู้ประกอบการไทยยังส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ไปยังอียูได้ในการเจรจา VPAs แต่สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ (2556) ได้ประกาศเตือนว่าอาจทำให้ผู้นำเข้าของอียูมีความลังเลหรือตัดสินใจไม่เลือกซื้อสินค้าจากประเทศไทย เนื่องจากมีความเสี่ยงและความไม่แน่นอนในการดำเนินธุรกิจ ผู้ประกอบการจึงควรติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิดเพื่อข้อมูลในการปรับตัวทางธุรกิจด้วย

นอกจากนี้ยังมีประเด็นความล่าช้า ขณะนี้การเจรจา VPAs ของไทยล่าช้ากว่าอีกหลายประเทศ เช่น อินโดนีเซีย คองโก (สาธารณรัฐ) คาเมรูน กานา ปัจจัยหนึ่งนี้อาจส่งผลกระทบต่อ

เจรจา คือ เสถียรภาพทางการเมือง โดยข้อมูลปฐมภูมิบ่งชี้ว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้การประสานงานและการเจรจาของไทยล่าช้าได้ เช่น เกิดความรุนแรงจนไม่สามารถทำงานได้ การเปลี่ยนผู้บริหารฝ่ายการเมืองบ่อยครั้งทำให้กระทบกับทิศทางนโยบาย การไม่มีการเร่งรัดนโยบายจากฝ่ายการเมืองทำให้งานเป็นไปอย่างล่าช้า รวมถึงผู้วิจัยประสบปัญหาการติดต่อหน่วยงานเนื่องจากข้าราชการไม่สามารถเข้าปฏิบัติหน้าที่ได้ในบางสถานที่ในช่วงเวลาวิจัย ทั้งนี้ปัจจัยทางการเมืองเป็นปัจจัยที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้วิจัย

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่ไทยสามารถเจรจา VPAs จนได้รับใบอนุญาต FLEGT จากอียูแล้ว จะทำให้ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยสามารถส่งออกไปอียูได้อย่างราบรื่นกว่าประเทศอื่นที่ไม่มีใบอนุญาต เนื่องจากผู้ประกอบการอียูมีความต้องการจะซื้อสินค้าที่ไม่มีความเสี่ยงทางกฎหมาย ดังนั้น การประสานความร่วมมือและตื่นตัวในการพูดคุยกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนของไทยและอียู จะทำให้การเจรจาดำเนินไปได้ และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะขับเคลื่อนการเจรจา VPAs ไปสู่ความสำเร็จ

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทยและอียู

ประเด็นแรกได้แก่ การนิยามศัพท์คำว่า “ไม้ถูกกฎหมาย” ซึ่งมีความสำคัญ โดยคำนิยามจะนำไปสู่การระบุช่องว่างในแง่มุมทางกฎหมายและกฎระเบียบโดยตรงจุดใด ซึ่งจะนำไปสู่การปรับแก้กฎหมายและกฎระเบียบเหล่านั้น (สำนักงานคณะผู้แทนสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย, 2557) การนิยามยังคงเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพราะเป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้การเจรจา VPAs เดินหน้าต่อไปได้ เมื่อถึงขั้นที่ได้ผลจากการเจรจา VPAs ในระดับหนึ่ง การพิจารณาเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ให้สอดคล้องกับการเจรจา VPAs จึงเป็นเรื่องที่อาจนำมาพิจารณาต่อไป ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายและความเข้าใจเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นมีความสำคัญเช่นเดียวกัน

สำหรับกรณีไม้ยางพารา ประเทศไทยอาจพิจารณาเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่ดูแลเรื่องไม้ยางพาราให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ว่าไม้ยางพาราจัดเป็นพืชเกษตรกรรมหรือจัดว่าเป็นไม้ เนื่องจากในปี

ปัจจุบันยังมีความทับซ้อนของกฎหมาย กฎหมายที่ดูแลเรื่องไม้ยางพาราอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขณะที่ไม้ชนิดอื่น ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ รวมถึงพิกัดศุลกากรยังไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นไม้ยางพาราหรือไม้ชนิดอื่น ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกัน กรณีการจัดหมวดหมู่ไม้ยางพารา ประเทศไทยจำเป็นต้องพิจารณาว่าไม้ยางพาราอยู่ในหมวดใด ตามปกติแล้วหากกำหนดว่าไม้ยางพาราเป็นพืชโดยไม่ได้อยู่ในคำว่าไม้ ไม้ยางพาราจะไม่ถือว่ารวมอยู่ใน EUTR ทั้งนี้ นายกสมาคมธุรกิจไม้ยางพาราไทยขอให้พิจารณาไม้ยางพาราเป็นพืชเกษตรกรรมและรวมไม้ยางพาราไว้ในกรณีการเจรจา VPAs ซึ่งตรงกับความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องกำหนดและตัดสินใจเรื่องไม้ยางพาราเพื่อประโยชน์ของภาคธุรกิจไทย

โดยสรุป แม้ว่าอียูทำให้ไทยต้องดำเนินการนิยามความถูกต้องตามกฎหมายของไม้ ต้องมีการพิจารณาเรื่องหมวดหมู่ของไม้ยางพารา และเอกชนอาจมีค่าใช้จ่ายสำหรับการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้เพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันมาตรการของอียูได้ทำให้เกิดการตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำ อาหาร และออกซิเจนของมนุษย์และสัตว์ ขณะที่องค์การการค้าโลก (WTO) อนุญาตให้ใช้ NTBs กรณีของการส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรม เพื่อคุ้มครองชีวิตและสุขภาพมนุษย์ พืช และสัตว์ ทำให้กรณี EUTR อาจเข้าเงื่อนไขของ WTO ที่ใช้ NTBs เพื่อเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์และสัตว์ในภาพรวม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วยข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

จากผลการวิจัยเรื่อง การเจรจาการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ระหว่างไทยและอียู ภายใต้ EUTR ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สำหรับการเจรจา VPAs ระหว่างไทยและอียู ผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันนิยามความหมาย “ไม้ถูกกฎหมาย” เพื่อใช้ประโยชน์ในการเจรจา VPAs และเพื่อใช้อ้างอิงความหมายอย่างเป็นทางการของประเทศไทย เพื่อสร้างบรรทัดฐานและความชัดเจนยิ่งขึ้นในอุตสาหกรรมไม้ โดยอาจมีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ทุกภาคส่วนควรรณรงค์เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมาย เช่น ประชาสัมพันธ์ให้ใช้เฉพาะไม้ที่มีตราประทับตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ ประชาสัมพันธ์ให้แจ้งสายด่วน 1136 เมื่อพบไม้ผิดกฎหมาย อันจะเป็นการช่วยป้องกันการใช้ไม้ที่ผิดกฎหมายและปราบปรามผู้ที่ตัดไม้และค้าไม้อย่างผิดกฎหมาย

3. จัดให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลระดับชาติ (National Single Window) ที่เกิดขึ้นตามกระบวนการเจรจา ทุกภาคส่วนอาจได้รับประโยชน์จากการปรับระบบที่มีอยู่เดิมเป็นระบบใหม่ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปรับระบบ โดยร่วมกันศึกษาระบบใหม่และร่วมให้คำแนะนำ หรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอาจจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อเป็นศูนย์ประสานงานและรวมข้อมูลในการดำเนินงาน

4. การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ระบบ GPS ระบบพันธุกรรม (DNA) ฟิช มาใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบและติดตามไม้อาจช่วยลดภาระงานตรวจพิสูจน์ไม้และเพิ่มความมั่นใจให้ผู้ซื้อไม้ แต่ทั้งนี้อาจต้องมีการศึกษาต้นทุนและวิเคราะห์ความเสี่ยงของระบบการตรวจสอบและติดตามที่จะนำมาใช้โดยละเอียด

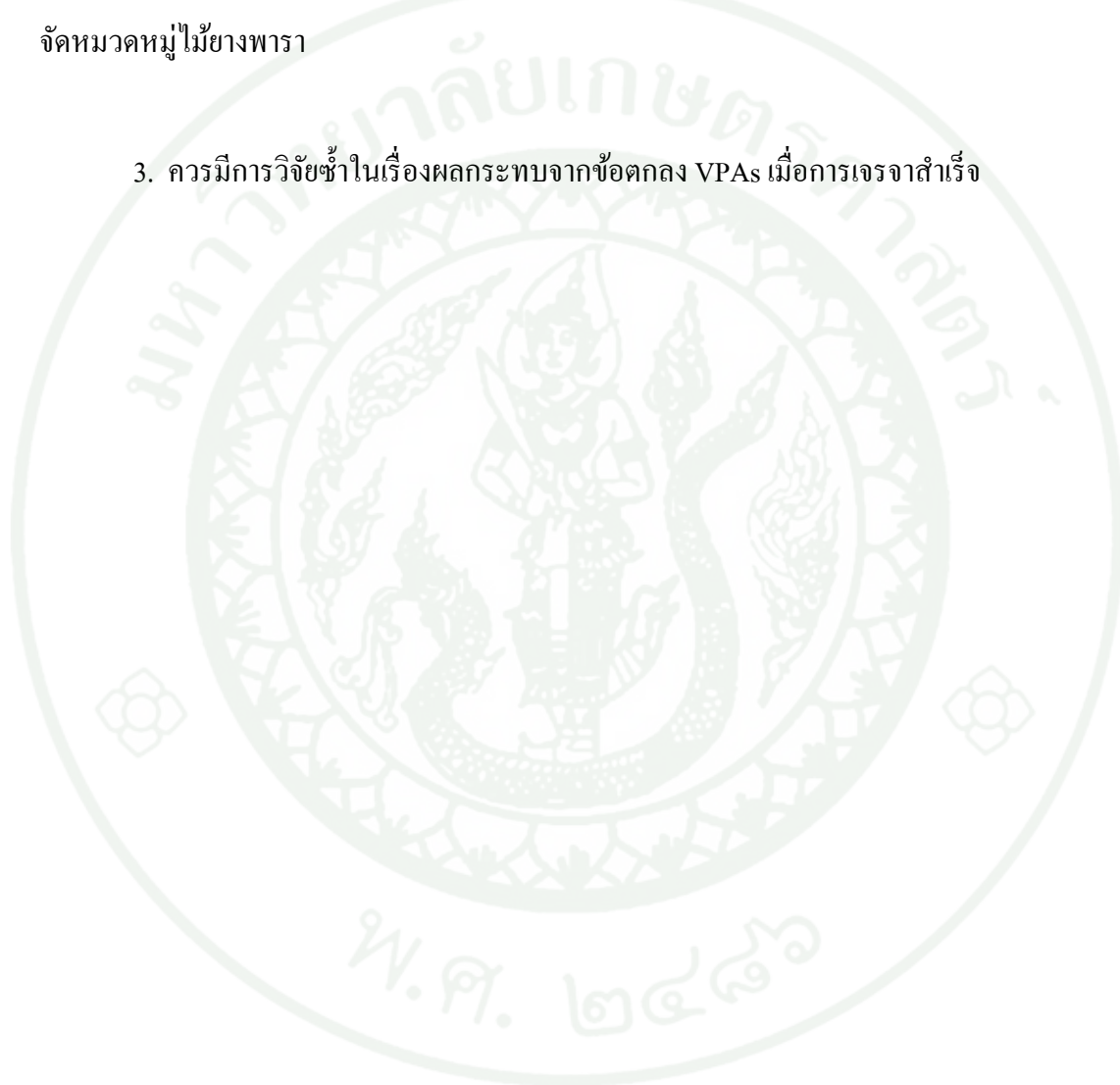
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยไม่เฉพาะประเภท เช่น ผลกระทบของ VPAs ต่อ ไม้อัด ขึ้นสวนเฟอร์นิเจอร์ หรือวิจัยกลุ่มธุรกิจเฉพาะ เช่น กลุ่มส่งออกไม้แปรรูป กลุ่มโรงงาน เฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาแนวทางการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการ จัดหมวดหมู่ไม้ยางพารา

3. ควรมีการวิจัยซ้ำในเรื่องผลกระทบจากข้อตกลง VPAs เมื่อการเจรจาสำเร็จ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กัตัญญู หิรัญญูสมบุญ. 2547. การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 6.

กรุงเทพมหานคร: บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.

กรมควบคุมมลพิษ. 2552. มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีไข่มุก (Online). <http://is.pcd.go.th/envecodb/ntms.php>, 4 กรกฎาคม 2556.

กรมป่าไม้. 2556. นโยบายป่าไม้แห่งชาติของกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

กรมป่าไม้. 2555. สถิติป่าไม้ (Online). <http://forestinfo.forest.go.th/55/Content.aspx?id=9>, 4 กรกฎาคม 2556.

กรมป่าไม้. 2555. สรุปการประชุมคณะผู้เชี่ยวชาญอาเซียนเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินนโยบายป่าไม้ระหว่างประเทศ ครั้งที่ 8 (Online). http://www.forest.go.th/foreign/index.php?option=com_content&view=article&id=348, 4 กรกฎาคม 2556.

กรมยุโรปและกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ. 2557. ข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ. สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2557.

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. 2544. รายงานการสัมมนาเพื่อรองรับการเจรจาเปิดเสรีทางการค้า เรื่อง โครงการการศึกษาวิจัยเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ (Online). <http://isc.ru.ac.th/data/PS0003295.doc>, 8 สิงหาคม 2556.

กระทรวงพาณิชย์. 2555. รายงานสรุปมูลค่าการส่งออกของไทย (Online).

<http://www.ops3.moc.go.th>, 4 กรกฎาคม 2556.

กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2556.

นโยบายการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรป. 2555. **กฎระเบียบเกี่ยวกับไม้และผลิตภัณฑ์ไม้:**

ผลกระทบต่อธุรกิจไทย (Online). <http://news.thaieurope.net/content/view/3883/247,4>

กรกฎาคม 2556.

คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรปและกรมป่าไม้. 2555. **รายงานสรุปผลการสัมมนาเรื่อง**

กฎระเบียบเกี่ยวกับไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ (Online). [http://www2.thaieurope.net/รายงาน](http://www2.thaieurope.net/รายงานสรุปผลการสัมมนา)

สรุปผลการสัมมนา, 4 กรกฎาคม 2556.

คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรปและกรมป่าไม้. 2555. **รายงานสรุปผลการสัมมนา เรื่อง**

กฎระเบียบเกี่ยวกับไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ อ้างถึง Atanasova, S. 2555. **สถานะล่าสุดของ**
การบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติและการค้า (EU's FLEGT) และกฎระเบียบเกี่ยวกับ
ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ (EU's Timber Regulation) (Online).

<http://www2.thaieurope.net/รายงานสรุปผลการสัมมนา>, 4 กรกฎาคม 2556.

คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรปและกรมป่าไม้. 2555. **EU Timber Regulation – FLEGT**

VPAs And Compliance Options for Thailand. อ้างถึง Fratini Vergano โดยจัดจ้างจาก

คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรปและกรมป่าไม้. 2555. **รายงานการศึกษาเรื่อง**

ผลกระทบของการบังคับใช้กรอบกฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้า (Forest Law
Enforcement, Governance and Trade: FLEGT) ต่อประเทศไทย (Online).

<http://www2.thaieurope.net/รายงานสรุปผลการสัมมนา>, 4 กรกฎาคม 2556.

คณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรปและกรมป่าไม้. 2555. รายงานสรุปผลการสัมมนาเรื่อง
กฎระเบียบอียูว่าด้วยไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ อ้างถึง Naumov, A. 2555. ทักษะของบริษัทที่
เกี่ยวข้องการบังคับใช้กฎระเบียบอียูว่าด้วยไม้และผลิตภัณฑ์ไม้และระบบ Due Diligence
(Online). <http://www2.thaieurope.net/รายงานสรุปผลการสัมมนา>, 4 กรกฎาคม 2556.

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2549. การสำรวจมาตรการกีดกันทางการค้ารูปแบบ
ใหม่ ๆ (Online). http://test.mfa.go.th/business/download/part7_chapter_2.doc,
4 กรกฎาคม 2556.

เควิน วูดส์, คีธ บาร์นีย์ และเคอร์สติน แคนบี. 2554. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานชุดที่ 5 ประเทศไทย
: บทสรุปย่อของการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ระบบการจัดการ และการค้าไม้ (FLEGT).

จันต์ กล้าวิกรณ์. 2552. ผลกระทบการค้าเสรี อาเซียน-จีน ต่อเกษตรกรรายย่อยภาคเหนือตอนบน
ของประเทศไทย. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

จิรวัดน์ ตั้งกิจงามวงศ์. 2555. บันทึกเสียง: ทำทีของสมาคมธุรกิจไม้ต่อกฎระเบียบ EUTR. [คลิป
เสียง]

ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. 2553. นโยบายการคลังสาธารณะ. สมุทรสาคร: โรงพิมพ์บริษัท
แปลน พรินต์ติ้ง จำกัด.

เต็มศิริ เล็กละเอียด. 2552. ผลของมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม ของผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและ
อิเล็กทรอนิกส์ ของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกเครื่องปรับอากาศของไทย.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไทยรัฐ. 2556. **ตร.ปทส.ยึดไม้เถื่อนรณ.แปรรูป500กว่าแผ่นพร้อมไม้ท่อน** (Online).

<http://www.thairath.co.th/content/region/346890>, 1 ธันวาคม 2556.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. ม.ป.ป. **บทอภิปราย เรื่อง ปรัชญาการสร้างสรรค์ศิลปะเอเชียในอดีต.**

ประยุทธ์ หล่อสุวรรณศิริ. 2555. **บันทึกเสียง: การบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้า (EU's FLEGT) – ความท้าทายและโอกาสสำหรับไทย.** [คลิปเสียง]

มติชน. 2556. **หน่วยป้องกันรักษาป่าสุรินทร์ ปทส.จับ"ไม้พะยุง" มูลค่า 3 แสนบาท** (Online).

http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1374734820&grpId=&catid=19&subcatid=1906, 1 ธันวาคม 2556.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ม.ป.ป. **การค้าระหว่างประเทศของไทย** (Online).

<http://arts.kmutt.ac.th/ssc260/ssc260text/การค้าระหว่างประเทศ.ppt>, 15 สิงหาคม 2556.

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์. ม.ป.ป. **เศรษฐศาสตร์ทั่วไป** (Online). <http://reg.ksu.ac.th/teacher/sakkasam/lesson8.html>, 15 สิงหาคม 2556.

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ม.ป.ป. **เศรษฐศาสตร์มหภาค** (Online).

<http://msci.chandra.ac.th/econ/ch14intrade.doc>, 15 สิงหาคม 2556.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. ม.ป.ป. **Macroeconomics** (Online).

<http://www.cs.ssru.ac.th/cs01/comart/Macroeconomics/12.html>, 15 สิงหาคม 2556.

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. 2546. **เอกสารประกอบการบรรยาย วิชา วิถีโลก. อุตรดิตถ์:**

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2555. เอกสารประกอบการเรียน เรื่อง แนวคิดนักเศรษฐศาสตร์
สำนักคลาสสิก.

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 2556. **International Trade** (Online). <http://elearning2.utcc.ac.th/officialtcu/ECONTENT/EC208/chapter1.pdf>, 4 กรกฎาคม 2556.

วิโรจน์ เชนาปัญญาชัย. 2548. **การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุชัยญา อร่ามเรืองวงศ์. 2552. ผลของมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า
และอิเล็กทรอนิกส์ของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกส่วนประกอบอุปกรณ์คอมพิวเตอร์
ของไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุทิน พรชัยสุรีย์. 2555. **บันทึกเสียง: ทำที่สมาคมธุรกิจไม้ยางพาราไทย**. [คลิปเสียง]

สถาบันรัชต์ภาคย์. 2553. **เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ**.

สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ. 2556. **โครงการสร้างระบบข้อมูลและองค์ความรู้ด้านมาตรฐาน
ระบบการจัดการและการเตือนภัย ปิงปวงประมาณ พ.ศ. 2556 : Regulation (EU) No
995/2010 : กฎหมายควบคุมการค้าไม้ (Timber regulation)** (Online).
http://www.masci.or.th/upload/warningfile/42_EU%20Timber.pdf, 21 ธันวาคม 2556.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2555. **การกีดกันทางการค้าใน
อุตสาหกรรมผักและผลไม้** (Online). [http://www.tistr-foodprocess.net/download/
should_know/Trade_Barrier_Veg_Fruit.htm](http://www.tistr-foodprocess.net/download/should_know/Trade_Barrier_Veg_Fruit.htm), 4 กรกฎาคม 2556.

สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย. ม.ป.ป. ความหมายของการค้าระหว่างประเทศ

(Online). [http:// www.isit.or.th/uploads/Trademeasures/CNT0000339-file.doc](http://www.isit.or.th/uploads/Trademeasures/CNT0000339-file.doc),

4 กรกฎาคม 2556.

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. 2557. ผู้จัดการ. สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2557.

สมาคมธุรกิจไม้อย่างพาราไทย. 2557. จดหมายตอบรับ. 18 กุมภาพันธ์ 2557.

สิริกมล อุดมผล และ ธนภรณ์ หิรัญวงศ์. 2553. “การรวมกลุ่มในรัฐเอเซีย” อ้างถึง กรมเศรษฐกิจ

การพาณิชย์. 2545. การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ (Online).

http://www.moc.go.th/thai/dbe/bilateral/speech/grp_eco.htm, 14 มีนาคม 2556.

สหกรณ์สวนป่าภาคเอกชน. 2555. บันทึกเสียง: ประธานสหกรณ์สวนป่าภาคเอกชน.

[คลิปเสียง]

สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ กระทรวง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2557. ผู้เชี่ยวชาญ. สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2557.

สำนักงานการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้า ประจำภูมิภาคเอเชีย (FLEGT Asia).

2555. ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ ที่มาของไม้ และผลิตภัณฑ์ไม้ ตลอดจนการควบคุมใน

ประเทศไทย ฉบับกรกฎาคม 2555.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2556. รายงานความคืบหน้าผล

การดำเนินการ ตามมติการประชุมร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจใน

ภูมิภาค (กรอ.ภูมิภาค) ครั้งที่ 7/2555.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2555. อุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษี (Non-Tariff Barriers: NTB) ต่อสินค้าเกษตร (Online). <http://www.oae.go.th/biae/download/KM/Technic/NTB.pdf>, 4 กรกฎาคม 2556.

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. 2554. โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไม้และเครื่องเรือนภายใต้กฎเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมโลก (Online). <http://www2.oie.go.th/GWoods>, 4 กรกฎาคม 2556.

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครแฟรงก์เฟิร์ต. 2555. รายงานกฎระเบียบเกี่ยวกับไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ (EU Timber Regulation 995/2010).

สำนักบริหารการค้าสินค้าทั่วไป กรมการค้าต่างประเทศ. 2557. นักวิชาการพาณิชย์. สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2557.

สำนักพัฒนาการค้าและธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. 2557. หนังสือตอบรับ. 11 มีนาคม 2557.

สำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2557. นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ. สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2557.

สำนักยุโรป กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2557. นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ. สัมภาษณ์, 6 มีนาคม 2557.

สำนักรับรองการป่าไม้ กรมป่าไม้. 2557. นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ. สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2557.

อภิชาติ ชินวรรณ. 2555. บันทึกเสียง: งานสัมมนาสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เรื่อง กฎระเบียบสหภาพยุโรปว่าด้วยไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ : ผลกระทบและยุทธศาสตร์การส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปสหภาพยุโรป. [คลิปเสียง]

อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์. 2556. ร่างรายงานกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ EU FLEGT (Legality Background Report).

ไอยูซีเอ็น. 2553. เอกสารสรุปย่อเรื่อง EU FLEGT (ชุดเอกสารปี 2550).

ASTV ผู้จัดการออนไลน์. 2556. บก.ปทส. ยึดไม้พะยูนแปรรูปค่าหลายแสน (Online).

<http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9560000110544>,

1 ธันวาคม 2556.

European Forest Institute และทีมงานเอเชียสถาบันป่าไม้ยุโรปในแผนปฏิบัติการ การบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติบาล และการค้า (FLEGT). 2555. บทความภาษาไทย เรื่อง การเป็นพันธมิตรของอินโดนีเซียกับสหภาพยุโรปในการต่อต้านการลักลอบตัดไม้.

MAC Education. ม.ป.ป. การค้าระหว่างประเทศ (Online). <http://www.maceducation.com/e-knowledge/2503105100/06.htm>, 4 กรกฎาคม 2556.

Abedini, J. n.d. **International Trade** (Online). <http://gsme.sharif.edu/~trade>, November 6, 2013.

Ardakani, Z., S. Yazdani, and O. Gilanpour. 2009. "Studying the Effects of Non-Tariff Barriers on the Export of the Main Agricultural Products of Iran." **American Journal of Applied Sciences** 6 (7): 1321-1326.

Atanasova, S. 2012. (Speaker), **Updates on the EU's FLEGT and the EU's Timber Regulation**. [Clip Recording]. Bangkok: Siam City Hotel.

Bathla, S. 2011. **Trade Liberalization and Indian Agriculture**. Jaipur: Rawat Publications.

Balaam, D.N. and B. Dillman 2011. **Introduction to International Political Economy**. 5th ed. U.S.: Pearson Education.

Balaam, D.N. and B. Dillman 2011. **Introduction to International Political Economy**. 5th ed. U.S.: Pearson Education. cited Prestowitz, C. 1988. **Trading Places: How We Allowed Japan To Take The Lead**. New York: Basic Book.

Balaam, D.N. and M. Veseth 2005. **Introduction to International Political Economy**. 3rd ed. New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Balaam, D.N. and M. Veseth 2005. **Introduction to International Political Economy**. 3rd ed. New Jersey: Pearson Prentice Hall. cited Heilbroner, R. 1996. **Teaching from the Worldly Philosophy**. New York: W.W.Norton.

Brien, R. O. and M. Williams 2007. **Global Political Economy**. 2nd ed. Hong Kong. Palgrave Macmillan.

Chemingui, M. A. and S. Dessus 2008. "Assessing Non-Tariff Barriers in Syria." **Journal of Policy Modeling**. 30 (5): 917-928.

- Chinese National Knowledge Infrastructure. n.d. **Chinese Science & Technology Translators Journal**. cited Ying, L. 2006. **Techniques of Language Intercourse in International Business Interpretation** (Online). http://en.cnki.com.cn/Article_en/CJFDTOTAL-KJFY200602_007.htm, December 31, 2013.
- De Turck, B. 2012. (Speaker), **European Private Sector's Views on the Implementation of the EU Timber Regulation and Due Diligence System**. [Clip Recording]. Bangkok: Siam City Hotel.
- Elbeshbishi, A. N. 2008. **The Use of Models in Economic Diplomacy.. Is It Really Effective?** cited (1) Myerson, R. 1991. **Game theory: An Analysis of Conflict**. Cambridge: Harvard University Press. (2) Brander, J. and Spencer, B. 1992. **Tariff protection and imperfect competition. In Grossman (ed.) Imperfect Competition and International Trade**. Cambridge: MIT Press. (Online). <http://www.cba.edu.kw/wtou/download/conf3/amal.pdf>, December 31, 2013.
- European Forest Institute. 2013. **Timber certification pays off for Indonesia with 114% increase in sales to EU** (Online). <http://www.euflegt.efi.int/portal/news/?bid=1196>, July 4, 2013.
- EU FLEGT Facility. 2013. **V-Legal-FLEGT shipment test – Lessons learned from the EU visits** (Online). <http://www.euflegt.efi.int/publications/-/document/27969>, July 4, 2013.
- EU FLEGT Facility. 2012. **Voluntary Partnership Agreements** (Online). <http://www.euflegt.efi.int/indonesia>, November 29, 2013.

Federation of Swaziland Employers and Chamber of Commerce. n.d. **Importance of Private**

Sector Role in Trade Negotiations – A Case of The Tripartite Free Trade Area

(TFTA) (Online). <http://www.business-swaziland.com/new/images/importance>

[%20of%20private%20sector%20participation%20in%20trade%20negotiations%20a%20case%20of%20tfta.pdf](http://www.business-swaziland.com/new/images/importance%20of%20private%20sector%20participation%20in%20trade%20negotiations%20a%20case%20of%20tfta.pdf), December 31, 2013.

Fliess, B. and J.A. Kim 2008. “Non–tariff Barriers Facing Trade in Selected Environmental Goods and Associated Services.” **Journal of World Trade**. 3: 535–562.

Gonzalez–Mellado, A. G. *et al.* 2010. **Evaluation of Non-tariff Measures for African Agricultural Exports to The EU in a CGE Framework**. Paper Presented at the Thirteenth Annual Conference on Global Economic Analysis at Penang, Malaysia.

Gupta, S. and D. Gupta 2011. “A Study of Trade Barriers in Indian Pharmaceutical Industries.” **BVIMR Management Edge**. 4 (2): 21-34.

Hinrichs, A. 2012. (Speaker), **Preparations for FLEGT VPA negotiations in Thailand and Next Steps**. [Clip Recording]. Bangkok: Siam City Hotel.

Husted, S. and M. Melvin 2004. **International Economics**. 6th ed. Boston: Pearson Education.

Jakarta Globe. 2013. **Timber Certification Pays Off for Indonesia With 114% Increase in Sales to EU** (Online). <http://www.thejakartaglobe.com/business/indonesias-timber-exports-to-eu-rises-114>, July 4, 2013.

Kramb, M. and R. Herrmann 2009. "What are the trade impacts of SPS measures? A gravity model of the EU's beef trade." **Agrarwirtschaft**. 58 (4): 187-197.

Leibovici, F. and M. E. Waugh 2012. **International Trade and Intertemporal Substitution** (Online). http://dept.econ.yorku.ca/~fleib/Leibovici_Waugh.pdf, November 6, 2013.

Liu, L. and C. Yue 2009. "Non-tariff Barriers to Trade Caused by SPS Measures and Customs Procedures with Product Quality Changes." **The Journal of Agricultural and Resource Economics**. 34 (1): 196-212.

Oatley, T. 2004. **International Political Economy**. U.S.: Pearson Education.

Pokrivcak, J. *et al.* 2013. "The Role of Non-tariff Measures in EU Dairy Trade with Russia." **Post-Communist Economies**. 25 (2): 175-189.

Southern African Customs Union. 2010. **Annual Report 09/10** (Online). <http://www.sacu.int/publications/reports/annual/2011/annual-report09-10.pdf>, December 31, 2013.

Tiedemann, A. 2009. **EU Market Access Teams: New Instruments to Tackle Non-tariff Barriers to Trade**. Belgium: College of Europe.

Trade and Economic Section, Delegation of the European Commission to Thailand. 2014. Programme Officer. **Interview**, March 14, 2014.

United Overseas Bank. n.d. **Introduction to International Trade** (Online).

http://www.uob.com.sg/assets/pdfs/corporate/corporate/TradeTutorials_Introduction.pdf,

November 6, 2013.

Ward, L. n.d. **Flat World Knowledge** (Online). [https://new.educationresources.org/what-is-](https://new.educationresources.org/what-is-international-trade-theory/)

[international-trade-theory](https://new.educationresources.org/what-is-international-trade-theory/), November 6, 2013.

Xiong, B. 2012. **Three Essays on Non-tariff Measures and The Gravity Equation Approach to Trade**. Iowa: Iowa State University.

Yue, C. and J. C. Beghin 2009. “The Tariff Equivalent and Forgone Trade Effects of Prohibitive Technical Barriers to Trade.” **American Journal of Agricultural Economics**. 91 (4): 930-941.

Zamroni. 2009. **East Asian Economic Integration: A Trade Negotiation Game Analysis**

(Online). http://www2.gsid.nagoya-u.ac.jp/blog/anda/files/2009/06/11_zamroni.pdf,

December 31, 2013.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เอกสารราชการสหภาพยุโรป

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

Brussels, 21.5.2003
COM (2003) 251 final

**COMMUNICATION FROM THE COMMISSION
TO THE COUNCIL AND THE EUROPEAN PARLIAMENT**

**FOREST LAW ENFORCEMENT, GOVERNANCE AND TRADE
(FLEGT)**

PROPOSAL FOR AN EU ACTION PLAN

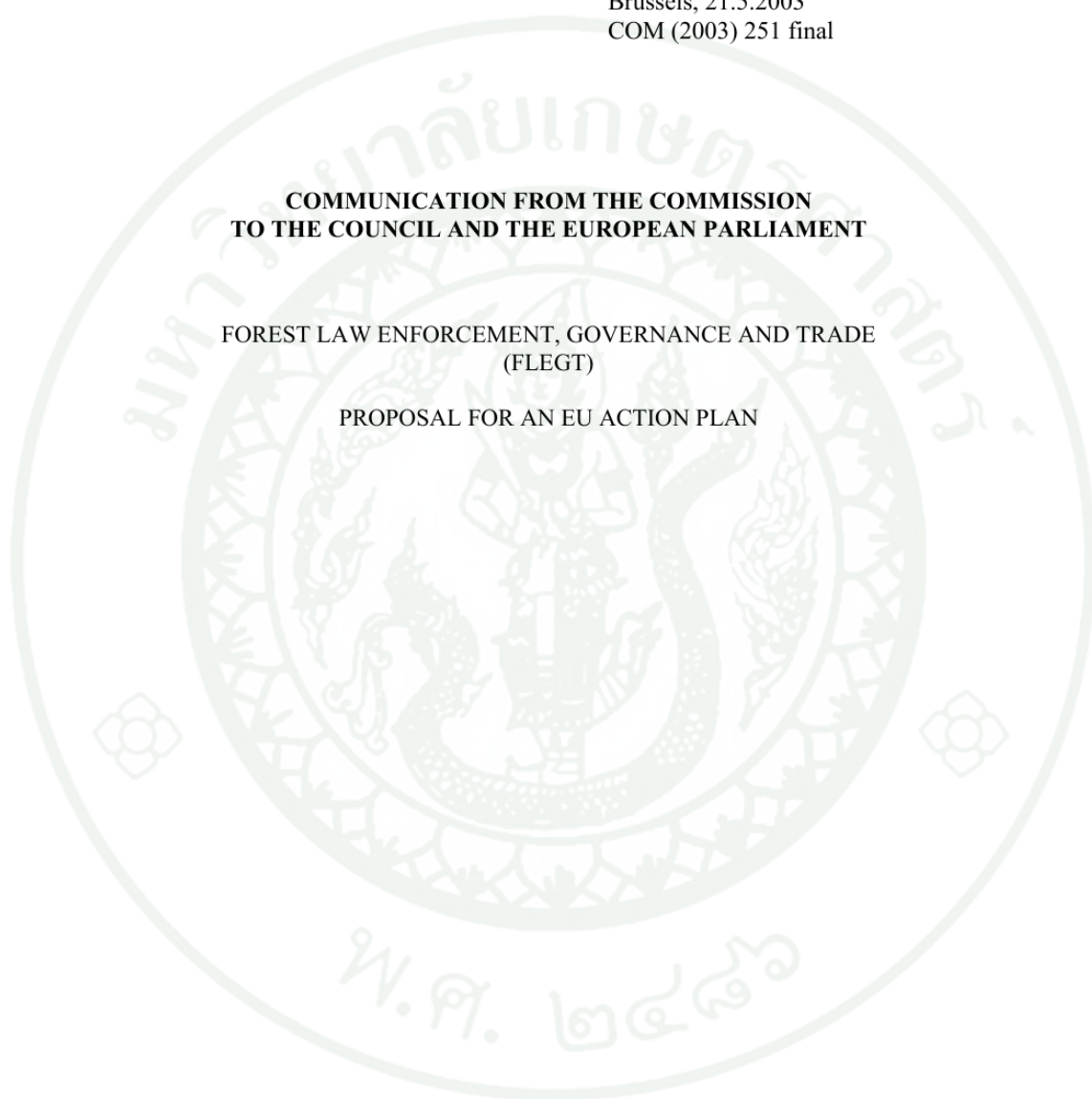

TABLE OF CONTENTS

1.	EXECUTIVE SUMMARY	3
2.	INTRODUCTION	4
3.	THE ORIGINS AND SCOPE OF THE ACTION PLAN	5
4.	THE EU ACTION PLAN FOR FOREST LAW ENFORCEMENT, GOVERNANCE AND TRADE (FLEGT)	6
4.1.	Support to timber-producing countries	6
4.2.	Trade in timber	9
4.3.	Public procurement	15
4.4.	Private sector initiatives	16
4.5.	Financing and investment	18
4.6.	Supporting the Action Plan with existing legislative instruments	19
4.7.	Conflict timber	21
5.	CO-ORDINATION AND PROGRAMMING	21
6.	THE NEXT STEPS	23
	ANNEXES	24

1. EXECUTIVE SUMMARY

This document, the EU Action Plan for Forest Law Enforcement, Governance and Trade (FLEGT), sets out a process and a package of measures through which the European Commission proposes to address the growing problem of illegal logging and related trade. Addressing this issue is one of the European Commission's priorities in the follow-up to the 2002 World Summit on Sustainable Development (WSSD).

The Action Plan is the start of a process which places particular emphasis on governance reforms and capacity building, supported by actions aimed at developing multilateral co-operation and complementary demand-side measures designed to reduce the consumption of illegally harvested timber¹ in the EU (and ultimately major consumer markets elsewhere in the world).

Development co-operation: Efforts will be focused on promoting equitable and just solutions to the illegal logging problem which do not have an adverse impact on poor people; helping partner countries to build systems to verify timber has been harvested legally; promoting transparency of information; capacity building for partner country governments and civil society; and promoting policy reform.

Trade in timber: The EU will initiate a longer-term process of dialogue with wood-producing and wood-consuming countries to extend international collaboration to tackle illegal logging and to develop a multilateral framework on which actions could be based. In the immediate term, a voluntary licensing scheme is proposed, whereby partner countries issue a permit attesting to the legality of timber exported to the EU. This will require a Council Regulation for implementation. The Commission will review options for, and the impact of, further measures, including, in the absence of multilateral progress, the feasibility of legislation to control the imports of illegally produced timber into the EU.

Public procurement: Practical information will be provided to guide contracting authorities on how to deal with legality when specifying timber in procurement procedures.

Private sector initiatives: Measures are proposed to encourage private sector initiatives for good practice in the forest sector, including the use of voluntary codes of conduct to source only legal timber.

Financing and investment safeguards: Banks and financial institutions which invest in the forest sector should be encouraged to develop due diligence procedures which take account of the environmental and social impact of forest sector lending; including conformity with relevant legislation. Export Credit Agencies should be encouraged to develop guidance on improved project screening procedures and codes of practice for forest sector projects.

Implementation: To support implementation of the above activities, a co-ordinated EU response is proposed, drawing on the different strengths and capacities of the Commission and EU Member states. A joint work programme will be prepared with Member States to facilitate this.

¹ Throughout the document the term 'timber' is used to refer to roundwood and rough sawnwood. The term 'timber products' implies additional further processing.

2. INTRODUCTION

Illegal logging takes place when timber is harvested in violation of national laws. The clandestine nature of illegal logging makes its scale and value difficult to estimate in relation to the global trade in forest products (estimated by the OECD to be worth over €150bn per year²), but strong evidence suggests that it is a substantial and growing problem. The World Bank's 1999 review of its global forest policy observed: "In many countries, illegal logging is similar in size to legal production. In others, it exceeds legal logging by a substantial margin."³

The illegal exploitation of natural resources, including forests, is closely associated with corruption and organised crime. In some forest-rich countries, the corruption fuelled by profits from illegal logging has grown to such an extent that it is undermining the rule of law, principles of democratic governance and respect for human rights.

In some cases the illegal exploitation of forests is also associated with violent conflict. Profits from the illegal exploitation of forests (and of other natural resources) are often used to fund and prolong these conflicts.

Illegal logging and associated trade undermines the competitiveness of legitimate forest industry operations in both exporting and importing countries. In so doing, this limits the ability of these industries to conduct operations that foster sustainable forest management, and sustainable development generally.

Illegal logging costs governments vast sums of money. Estimates suggest that illegal logging costs timber-producing countries €10-15 billion per year in lost revenues,⁴ which could otherwise be spent on the provision of better healthcare, education and other public services, as well as the implementation of sustainable forest management.

Illegal logging also causes enormous environmental damage and loss of biodiversity, for instance through logging of national parks, and can facilitate the illegal exploitation of wildlife. It can be a contributory factor to the process of deforestation, and it can increase the vulnerability of forests to fires – both of which have climate change implications. It undermines sustainable forest management and has a long term negative impact on the livelihoods of forest-dependent people, many of whom are amongst the world's poorest and most marginalised people.

Illegal logging thus undermines many essential elements of the EC's development objectives: public sector financing for development targeted at the poor, peace, security, good governance, the fight against corruption, and sustainable environmental management.

Although the supply-side of the problem lies in timber-producing countries, strong international demand for timber can be exploited by unscrupulous operators and traders, with the effect of encouraging illegal logging operations. As a major source of this demand, important measures can be taken by the EU and other major consumers of timber products to direct demand towards only legally harvested timber.

² OECD Environmental Outlook (2001)

³ World Bank, Forest Sector Review (1999)

⁴ World Bank Revised Forest Strategy (2002)

3. THE ORIGINS AND SCOPE OF THE ACTION PLAN

This Communication proposes an Action Plan through which the European Union intends to support efforts to tackle the problem of illegal logging. The Commission began work on this following a Ministerial Conference in Indonesia in September 2001, and held an international workshop in Brussels in April 2002 to which experts from the main wood-producing and importing countries, forest-based industries, civil society and other stakeholders were invited as part of the process of developing this Action Plan. The Plan also builds on the commitments made in the Communication on a Global Partnership for Sustainable Development⁵ and in the 6th Community Environmental Action Plan.⁶ The Action Plan represents a contribution to the implementation of the WSSD Plan of Implementation, specifically paragraph 45c.⁷

A description of EU involvement in national and international efforts to improve forest law enforcement and governance around the world is presented in Annex 1. Notable amongst international efforts are a series of regional initiatives addressing forest law enforcement and governance. The first such regional initiative was the Asia Forest Law Enforcement and Governance process. This has made considerable progress in raising political commitment to address illegal logging, and in bringing together the governments of timber-producing and consuming countries, local and international civil society, the private sector, and donors, in a co-ordinated programme of work. A similar process is now being initiated in Africa, with possible replication in other regions. The European Commission and a number of EU Member States have provided strong support to the processes in Asia and Africa – both through political support and financial contributions.

These regional initiatives in Africa and Asia focus only on the question of legality, and do not address wider and more complex questions concerning the sustainability of forest exploitation. There is a distinct difference between the two: legal timber can be harvested in an unsustainable manner, for example through authorised land clearance; and illegal timber can come from sustainable sources, for example, timber harvested under indigenous management systems which are sustainable but don't comply with formal legal requirements.

This Action Plan adopts the same approach taken in the Africa and Asia regional processes, and deals only with the question of legality, but it should be noted that the EU's wider objective is to encourage sustainable forest management. Since in many countries forest legislation is based on the premise of sustainable forest management, better law enforcement will in general lead to more sustainable forest management. Where this is not the case the EU should encourage a review of the legal framework. Better forest governance is therefore an important step on the path to sustainable development

The Action Plan should thus be placed in the context of the overall efforts of the European Community to achieve sustainable forest management, both within and outside the EU. European Community efforts in this regard include substantial tropical forest development co-operation programmes in Brazil, Central Africa and Indonesia.

⁵ COM(2002) 82, 13.2.2002

⁶ Decision No 1600/2002/EC of the European Parliament and the Council, 22 July 2002

⁷ Paragraph 45c states: Take immediate action on domestic forest law enforcement and illegal international trade in forest products, including in forest biological resources, with the support of the international community, and provide human and institutional capacity-building related to the enforcement of national legislation in those areas.

4. THE EU ACTION PLAN FOR FOREST LAW ENFORCEMENT, GOVERNANCE AND TRADE (FLEGT)

The Action Plan consists of support for timber-producing countries, efforts to develop multilateral collaboration to combat the trade in illegally harvested timber, voluntary measures to support governments wanting to ensure that illegally harvested timber from their territory is not admitted to the EU market, public procurement policy, private sector initiatives, measures to avoid investment in activities which encourage illegal logging, and conflict timber. In addition reference is made to existing legislation at Community and Member State level which could be applied to address the issue.

4.1. Support to timber-producing countries

The highest levels of illegal logging are found in developing and emerging market countries, and development co-operation has an important role to play in building capacity to tackle the illegal logging problem.

4.1.1. Equitable and just solutions

Illegal logging can range in scale from large industrial operations working openly and illegally in national parks, through to impoverished smallholder farmers clearing land for agriculture or cutting timber for housing without possessing the necessary licences.

The challenge is to ensure that actions to address illegal logging, particularly enhanced law enforcement, do not target weak groups, such as the rural poor, while leaving powerful players unscathed. This requires careful consideration in countries where corrupt elements within the police and judicial services operate in complicity with large scale illegal business activities.

Existing forest laws and policies frequently promote large scale forest operations and may exclude local people from access to forest resources. This inequity breeds resentment and conflict. It also forces local people who depend on forest resources to operate illegally, since they often have no choice in the way they meet their basic livelihood needs. However, given the correct incentives, forest-dependent communities can become key allies in the drive to reduce illegal logging. Many examples of this have evolved *in situ* – sometimes with and sometimes without donor help. For example, in West Kalimantan, Indonesia, a forest protection scheme launched by the village of Pendaun has been replicated by neighbouring settlements, effectively excluding illegal loggers from a large area of hitherto unprotected forest.⁸ In Brazil, the Mampiraua Sustainable Development Reserve is one of several examples of structures for participation of civil society in the management and protection of forests. Similar examples exist elsewhere in the world.

Donors, including the EU and Member States, can give greater weight to these initiatives by providing support to community-based forest management, by helping to propagate lessons from these schemes in national laws and policies, and by working with partner governments to ensure that key underlying factors, such as land tenure and access to forest resources, encourage local participation in the fight against illegal logging.

⁸ Case study presented at the Asia Ministerial Conference for Forest Law Enforcement and Governance. 11-13 September 2001, Bali, Indonesia.

4.1.2. *Verification systems*

In countries with weak forest law enforcement, reliable systems which can distinguish legal from illegal production will be essential in order to provide credible guarantees to the market that timber has been legally harvested. Such systems would form the basis for the identification of legally harvested timber for export to the EU market under proposed Partnership Agreements (Section 4.2). The setting up of such systems is likely to require technical development and additional capacity building and institutional strengthening in government institutions, civil society and the private sector.

Amongst the measures which can be applied, a range of technologies can help to monitor harvesting operations and track timber from point of harvest, through processing mills, ports and on to final markets. Development of such monitoring and tracking systems will be supported by future EC forest development co-operation.

4.1.3. *Transparency*

Donors can help to encourage greater transparency of information within the forest sector. Important aspects of transparency include the availability of accurate information on forest concession location and ownership, forest condition, and the provision of information on laws and regulations translated into languages understood by the general public.

Transparency is also helped by the involvement of independent monitoring and auditing of systems to verify the legality of timber in producing countries. Independent monitoring makes verification systems more credible and less prone to corruption. There are many examples of where independent monitoring has been used to good effect in the forest sector, at the instigation of the relevant national authorities. Accountants, auditors, consultants and non-governmental organisations have all played an important role in this ground-breaking work to promote transparency.

Technologies such as remote sensing and aerial photography also have an important role to play in ensuring transparency. The Joint Research Centre of the European Commission (JRC) has a long-standing expertise in the application of remote sensing technologies to forest mapping and monitoring and the management of information, and will be able to offer relevant expertise to support the evolving FLEGT programme.

4.1.4. *Capacity building*

Partner governments need donor support to implement broad governance reforms, for example in the judiciary, the police and the military. In many countries corruption and the lack of accountability in these institutions does much to encourage illegal and unsustainable exploitation of natural resources, including forests.

Direct help is also needed to build capacity to deal with the new and complex set of issues which government agencies in developing countries must deal with: monitoring and gathering evidence of environmental crime; building legal cases against those who transgress; raising awareness of environmental law within the police, the legal profession, public prosecution services and the courts; training of customs officials; and awareness raising to help build the public and political support needed to tackle the entrenched corruption which often lies beneath illegal logging. Capacity building can also be directed to support revenue collection in the forest sector, since it is through enhanced revenues that partner countries stand to gain

most from reducing illegal logging. Capacity building should not be limited to the public sector, but must also include civil society and the private sector.

4.1.5. Policy reform

Forest laws and policies prepared in past political eras (such as under colonial administrations or ousted dictatorships) may be outdated and over-emphasise a top-down approach which is neither equitable nor effective, especially in remote areas with little government presence. Laws may also be so complex that complying with all the requirements becomes a disproportionate burden, thus inadvertently creating incentives which encourage illegal activities. In other cases laws may be contradictory, especially where such legislation emanates from different sectors.

There is frequently a need for policy reform and simplification of procedures. National forest programme (nfp) processes provide a framework through which all stakeholders – governments, industry and civil society – can work towards this type of reform in the forest sector. The EC is supporting nfp processes in various countries.

Box 1: Indonesia as a pilot example of a forests and governance support programme

The case of Indonesia provides a pilot example of how development co-operation to support the Action Plan will work in practice.

The Indonesian government has identified stopping illegal logging as a high policy priority, and has taken some ground-breaking steps towards addressing the problem. Fighting illegal logging and corruption form an important focus in the political dialogue between the Indonesian government and the EU (and other) donors, who meet together in the forum of the Consultative Group on Indonesia (CGI). Indonesian ministers and European Commissioners have also on a number of occasions met to discuss closer collaboration to tackle illegal logging.

This policy priority is reflected strongly in EU development co-operation with Indonesia, including in the EC Country Strategy for the country, which prioritises the management of natural resources and good governance.

A process to identify a forests and governance support programme is now under way. The lessons learned both from the dialogue with the Indonesian government, and the experience with preparing the support programme will offer valuable lessons for other countries participating in the FLEGT programme.

Engagement in policy dialogue between donors and partner governments can also do much to promote the necessary reform. This is a very important area of work, since it is becoming clear that initiatives to promote good governance for the management of natural resources will fail in countries where the broader policy environment is not favourable to reform and change. Policy dialogue to promote forest sector reform has had some success in Cambodia, Indonesia and Cameroon (among others). In the latter, forest sector reform became a condition of future financial assistance from the IMF after a study highlighted the large revenue losses due to illegal logging.

To implement development co-operation actions for 4.1.1 to 4.1.5, the Commission will:

- work to integrate further support for FLEGT issues into future programming of EC Thematic, Country and Regional development co-operation, into EC Country and Regional

Strategy Papers, and into national Poverty Reduction Strategies (PRSPs), in countries where this is a national priority, and in particular in FLEGT Partner countries.

- use the funds available under the Tropical Forest Budget Line (B7-6200). Combating illegal logging is identified as a priority issue in the 2002/2003 strategic guidelines for the Tropical Forest Budget Line;⁹ and;
- use resources already earmarked for FLEGT-related activities under existing Regional and Country Programmes (box 1).

4.2. Trade in timber

Illegal logging is largely concentrated in developing and emerging market countries, but the international demand for timber provides a substantial market, within which there is scope for unscrupulous operators to procure and trade in illegally harvested timber. The OECD estimates that the global trade in timber is worth over €150bn a year.¹⁰ There is strong evidence – as summarised in the 1999 World Bank Forest Sector Review and demonstrated in a growing number of country-based studies – to show that a significant share of this trade is likely to be based on illegally harvested timber.

In the light of wood product trade patterns presented below and in Annex 2, and because of the nature of the problem of illegal logging, a multilateral framework gathering main importers and exporters would be the most effective way of tackling the issue.

However, given the complexity of building such a multilateral framework and considering the urgency of helping exporting countries to better control the legal origin of their exports, the EU, in addition to pursuing multilateral co-operation, aims to immediately conclude bilateral or regional FLEGT partnership agreements, which are described further below. These complementary measures can play an important role in restricting the entry of illegally harvested timber into the EU.

4.2.1. EU import patterns in timber products

This section provides an outline of the size and nature of flows of forest products into the EU in order to provide the context for trade-related elements of the Action Plan. The greater part of the trade in timber and timber products occurs between developed countries and is not unduly affected by illegal logging activities. For example, the EU has an important trade in temperate hardwood logs, veneers and sawnwood from North America. This trade involves lower volumes of timber than, for example, the trade with Russia, but has a higher value due to the type of product.

Intra-EU trade is also very important, accounting for around 80% of the total EU trade in timber. Nevertheless, the EU is an important market for both legal and illegally harvested timber entering international trade. Other important markets for internationally traded timber are Japan, China and the United States.

⁹ Throughout this document the term Tropical Forest Budget Line refers to funds made available under budget line B7-6200 (now 21 02 05) on the basis of Regulation (EC) No 2494/2000 of the European Parliament and of the Council of 7th November 2000 on measures to promote the conservation and sustainable management of tropical forest and other forests in developing countries.

¹⁰ OECD Environmental Outlook (Paris, 2001, page 122).

There are four key regions and countries within the scope of this Action Plan, which together contain nearly 60% of the world's forest and supply a large proportion of internationally traded timber – Central Africa, Russia, Tropical South America and Southeast Asia. Each region is characterised by specific trade patterns. Volumes of timber that are imported from Africa by the EU remain limited (less than 4% in value of world trade flows in wood products) but constitute an important trade for the region. In certain countries, most notably in Central Africa, exports of timber to the EU account for over 20% of their total trade with the EU.¹¹ The EU is an important market for timber from Russia – in particular from Northwest Russia – which is the largest supplier of roundwood to the EU. Exports to the EU from Russia are important in both absolute and relative terms.

EU imports from Asia and Latin America are less important. In the case of Asia which is the most important importer and exporter of tropical wood, the EU counts for only a minor part of exports. Summary trade data is presented in Annex 2. Unlike Russia and Africa, which export mainly roundwood or sawnwood, Asia and South America mainly trade in processed timber products with higher added value, such as mouldings, furniture and paper. The longer and more complex supply chain for these products raises some difficulties with respect to verifying legality of the raw materials. Firstly, such products are often made with wood from more than one source. Secondly, processing often takes place in an intermediary country before export to the final marketplace. This is particularly the case in Asia, where there are very strong indications that large volumes of wood are harvested illegally in Indonesia, Burma, and Cambodia and shipped to large manufacturing centres in other countries of the region. These products are then processed and sold onto major consumer markets, such as Europe, often at very competitive prices and frequently at prices which undermine legitimately produced goods.

Tracking products made of wood harvested in one country and processed in another is more complex than tracking primary and rough-processed products manufactured in the country where the raw material was harvested. According to the non-preferential rules of origin in the Community applying to timber, as set out in the EC Customs Code,¹² goods are deemed to originate in the country where they underwent their last, substantial, economically justified processing.

Given the place of the EU in the world market of wood products, important but not dominant, any measure targeting trade flows will be more efficient if extended to include collaboration with other importers (i.e. in a multilateral framework). When designing trade measures, attention has also to be paid to the specificity of each region and of the potential to divert trade flows to regions where demand is on the rise, such as Asia.

4.2.2. Developing the multilateral framework and international collaboration

An important element of the trade-related measures set out in this part of the Action Plan is to engage other major timber consumers and explore ways of working together towards a more comprehensive framework to restrict the volumes of illegally harvested timber entering their markets. This part of the Action Plan will build on a need for such collaboration highlighted by the G8.

¹¹ DG Trade: <http://europa.eu.int/comm/trade/bilateral/acp/acp.htm>

¹² Council Regulation (EEC) No 2913/92, OJ L 302, 19.10.1992, p.1-50 as last amended

Some initial exchanges of views amongst major consumer blocks have taken place. At the EU-Japan Summit in Tokyo on 8 July 2002, it was agreed to continue exchanging views and collaborating in order to combat illegal logging and the use of illegally harvested timber and related products as a priority under the EU-Japan Action Plan.¹³ At a high-level EU-US Task Force meeting held in Copenhagen, Denmark, on 15 July 2002, the US and EU delegates expressed great interest in working together on this issue.

The EU, the United States and Japan were all present at a side event on illegal logging hosted by the European Commission at the World Summit on Sustainable Development (WSSD) in Johannesburg, in August 2002. At the side event, which also included producer country governments, representatives of the private sector and non-government organisations, all parties expressed agreement on the need to work together to tackle illegal logging.

Co-operation between the EU, the US and Japan in this matter would account for a large part of the world market for timber and timber products. Efforts must also be made to engage other major wood-consuming nations, particularly China, in the expansion of the global FLEGT initiative.

Once a caucus of the main wood-producing and importing countries are working closely together to combat illegal logging and the associated trade, it may become appropriate to look at ways of transforming this step-by-step approach into a global process, whether by multilateral agreement or by a series of linked regional agreements.

To develop the multilateral framework and international collaboration, the Commission will:

- continue to build on contacts made with Japan and the US, widen this dialogue to include other major markets for timber and key timber-producing countries, and seek to build consensus amongst importing and exporting countries on the best way to tackle the problem;
- explore possibilities for collaboration on the issue with countries in the European Free Trade Area (EFTA);
- engage in dialogue, based on the ideas presented in the Action Plan, with other countries in appropriate international meetings, such as the UN Forum on Forests, International Tropical Timber Organisation, the regional FLEG processes, the Asia Forest Partnership and the Congo Basin Forest Partnership; and
- gather lessons from international efforts in other sectors, such as the Kimberley Process, an international initiative to restrict trade in conflict diamonds with a view to building effective conditions and a framework for multilateral actions.

These actions will be taken in close collaboration with other importing and exporting countries which share the EU's concerns about illegal logging.

4.2.3. Voluntary licensing of exports

Countries attempting to tackle illegal logging can find their efforts frustrated by the fact that once illegally harvested timber is shipped abroad there is no simple means to prevent it

¹³ See http://europa.eu.int/comm/external_relations/w28/1.htm, Annex 2, objective 3, final point

entering the supply chain and providing profits for those involved. Similarly, importers purchasing timber from countries alleged to have problems of illegal logging often are not able to ensure that they only purchase legally harvested timber, unless they operate a chain of custody system going back to the forest or purchase certified timber. The Commission thus proposes to launch a voluntary licensing scheme to ensure that only legal timber is imported from countries participating in the scheme.

Under this scheme, exports of timber from participating countries (FLEGT Partner Countries) to the EU would be accompanied by an export permit, which would be granted if the timber has been harvested in conformity with relevant national legislation. Timber originating in a FLEGT Partner Country and arriving at an EU point of import would not be released for free circulation in the EU without such a permit.

In order for the scheme to function properly, FLEGT Partner Countries would need to establish reliable and credible systems and structures to identify and certify timber harvested in conformity with national legislation and monitor its flow to the EU and elsewhere. Initially, a phasing-in period may be required.

The FLEGT partnership agreements would initially cover a limited range of solid wood products (roundwood and rough sawnwood) due to the difficulties of ascertaining the origin of processed timber products, but provision could be made to extend the scheme to other product categories, where practicable. This could involve development of a means of verifying that timber imports from third countries, which were then subject to further processing and exported to the EU, were harvested in conformity with national legislation in the country where the wood was logged. Such an approach would be facilitated if regional rather than national FLEGT partnership agreements were developed.

The main advantages for participating countries would be:

- increased market confidence for timber from participating countries;
- increased revenues from taxes and duties – indications are that these will more than cover the expenses associated with running a system to verify legality of harvesting and tracking;
- additional enforcement tools to combat illegal activities in the market of origin of the wood;
- once established, the mechanisms could be upgraded to support the tracking and verification of certified timber from sustainably managed forests; and
- priority for EC development assistance for FLEGT-related support measures, to be decided in the context of programming of the relevant country strategies.

The Commission will propose a Regulation to implement the scheme. The Regulation will define the products covered; describe the permit / licence required to verify that timber has been legally harvested; specify the nature and mandate of any advisory or management bodies set up to assist the Commission; and indicate the countries to which these controls apply as per the voluntary partnership agreements. It will also make provision for participating countries to nominate the competent authorities for issuing and verifying the licence and provide for administrative co-operation between EU and FLEGT partner country authorities.

Conditions in the forest sector, and the overall governance environment, vary sharply from country to country. The details of the systems and structures required to verify that timber has been legally harvested in the country of origin will be tailored to meet these different conditions, in consultation with potential partner countries. Detailed proposals will also be contingent on the results of studies underway. Licensing and associated schemes must be usable by industry and commerce and controllable by governments and other relevant services; licensing must be effective, cost-effective, reliable, publicly verifiable and not penalise legitimate business.

There will be some elements common to each agreement – notably that partner countries should have or be committed to developing credible legal and administrative structures and technical systems for the purpose of verifying the legality of wood production according to national laws. This implies:

- a commitment to ensure that the applicable forest law is consistent, understandable and enforceable and is supportive of sustainable forest management principles;
- developing technical and administrative systems to monitor logging operations and identify and track timber from the point of harvest to the market or point of export;
- building checks and balances into the tracking and licensing system, including the appointment of independent monitors, where this is considered necessary for the effective functioning of the scheme; and
- developing procedures to licence the export of legally harvested timber.

Box 2 below illustrates some of the steps to be considered for a hypothetical Partnership Agreement in a country wishing to establish a system with a third party monitoring element.

Box 2: An example of procedures under a hypothetical Forest Partnership Agreement

Step 1: The FLEGT Partner Country designates an accreditation body, which is empowered to appoint bodies to certify the legality of wood products.

Step 2: The FLEGT Partner Country designates an independent monitor and sets out a transparent dispute settlement mechanism.

Step 3: The EC confirms that the proposed system constitutes a credible system to verify that timber has been legally harvested.

Step 4: Certificates are issued for legally harvested timber, allowing customs authorities to clear legal shipments for export. Information derived from the permits may also be made available to the general public for inspection, for example through an electronic platform.

Step 5: The export permit denoting legal harvesting is produced at the Community port where timber is declared for free circulation in the EU, and checked by Member State customs authorities against the description of the consignment provided under pre-shipment notification.

Step 6: Customs only accept declarations for release for free circulation into the EU when timber is accompanied by the necessary export permit.

The EU will also seek to develop regional approaches to FLEGT partnerships in order to implement coherent and efficient trade measures within interregional frameworks.

For the Association of South East Asian Nations (ASEAN), an important timber-producing region where illegal logging presents a challenge to several member countries, the forestry sector has been identified as a potential priority area for enhanced future co-operation with the EU. As part of the strategy for building relations with Southeast Asia, the Commission will develop a trade action plan with the region – the Trans-Regional EU-ASEAN Trade Initiative (TREATI) – comprising dialogue and joint activities with the goal of facilitating trade and investment flows. Building on bilateral agreements, it is hoped that these activities may eventually lead to the establishment of a regional FLEGT Partnership Agreement with ASEAN.

If appropriate, interregional-FLEGT partnership agreements will be promoted by the EU in current regional trade negotiations with other regions, such as Central Africa, the wider group of Africa, Caribbean and Pacific (ACP) countries, and Mercosur as a contribution to sustainable development, in line with the overarching goal to promote sustainable development agreed by the EU and its third country partners in the WSSD.

To implement the voluntary licensing of exports, the Commission will:

- enter into discussions with interested countries and regional organisations on the elements of proposed FLEGT partnership agreements, and ensure broad stakeholder participation. This includes establishing a dialogue in the current frame of regional trade negotiations with a view to promote interregional FLEGT partnerships;
- in parallel with the above, request the authorisation from the Council, on the basis of article 133 of the TEC, to enter into negotiations on FLEGT Partnership Agreements with timber producing countries; and present to the Council and European Parliament a Regulation setting up the voluntary licensing scheme;
- negotiate with interested parties and regional organisations on the elements of proposed FLEGT partnership agreements
- sign Memoranda of Understanding¹⁴ to work towards a FLEGT partnership agreement with interested countries; and
- conclude FLEGT Partnership Agreements with interested countries.

The European Commission will use existing structures for dialogue with potential partner countries and also take advantage of forest-related international meetings and processes to engage with potential partner countries, in particular the regional FLEG processes co-ordinated by the World Bank. Where there is interest in taking the discussion further, funding for support activities such as workshops and studies will be provided within existing co-operation instruments. Collaboration with relevant EU Member States development co-operation programmes will be sought to strengthen the process.

¹⁴ Memoranda of Understanding will be brief statements of political intent to co-operate to address illegal logging, signed by the EC and potential partner countries. These MoU will help to harness existing political will to address illegal logging while the longer process of setting up voluntary agreements is ongoing.

4.2.4. *Additional legislative options*

In the EU there is currently no Community legislation prohibiting the import and marketing of timber or timber products produced in breach of the laws of the country of origin. For a variety of reasons, some important wood-producing countries may choose not to enter into FLEGT partnership agreements with the EU, despite the advantages outlined above in 4.2.3. The Commission will therefore review options for, and the impact of, further measures, including, in the absence of multilateral progress, the feasibility of legislation to control imports of illegally harvested timber into the EU, and report back to the Council on this work during 2004. Member States should also examine how the trafficking of illegally harvested timber is addressed under national laws.

There are legislative instruments and international processes which may help to inform the Commission's position in this regard, including the US Lacey Act, which applies to fish and wildlife products, and the Kimberly Process, an international initiative to control the trade in conflict diamonds. The UN Convention on Transnational Crime may also be a useful instrument for this aspect of the Action Plan.

On the legislative framework, the Commission will:

- undertake an analysis of the options for, and the impact of, further measures, including, in the absence of multilateral progress, the feasibility of legislation to control imports of illegally harvested timber into the EU, and report back to the Council on this work during 2004. Specific questions to be addressed will include the likely impact on customs services responsible for enforcing the rules and procedures for distinguishing legal from illegal timber arriving from countries which are not participating in the voluntary licensing scheme; and how to treat shipments of wood from non-partner countries which are suspected to be of illegal origin; and
- conduct consultations with forest sector stakeholders on the options for and the impact of further legislative controls to address the imports of illegally harvested timber.

4.3. Public procurement

European Community legislation on public procurement is governed by Directives 92/50/EEC (Services), 93/36/EEC (Supplies) and 93/37/EEC (Works) for the classical sectors and by Directive 93/38/EEC for the utilities sectors. The directives were last amended by Directive 97/52/EC for the classical directives and by Directive 98/4/EC for the utilities directive.

The above-mentioned directives are currently undergoing a complete revision. The Commission has put forward a proposal for a new joint directive for the classical sectors, combining the Services, Supplies and Works Directives, and has proposed a revised directive for the utilities sector. These proposals are currently going through a co-decision procedure with the Council and the European Parliament.

The current public procurement legislation, as well as the proposed future legislation, offers a number of possibilities for taking into account environmental considerations in public

procurement procedures. The Commission has recently presented a Communication which sets out the possibilities under the current legislation.¹⁵

In line with this Communication on public procurement and the environment, a Handbook on Green Procurement is being developed. This will present clear guidance and best practice examples on the utilisation of environmental considerations in public procurement procedures as part of the drive towards sustainable development.

On public procurement, the Commission will:

- use the Handbook on Green Procurement to show that under the public procurement directives it is possible to take into account legally harvested timber and products made from such timber. Environmental aspects of sustainable forest management can be taken into consideration in public procurement. Schemes that certify sustainable forest management cover environmental considerations and other issues including, usually, the legality of harvesting of the timber. Certification of sustainable forest management can therefore act as a means of proof of compliance with these environmental requirements and increase the likelihood that the public authority is being supplied with legally harvested timber. Such a request should be integrated into the definition of the subject matter of the contract and the technical specifications of the call for tender. This possibility will also apply in the proposed future procurement directives.
- draw the attention of Member State governments to the fact that illegal logging can be addressed through the adoption of procurement policies as described above.

Member States should make use of their competencies in this field. For example, both the present and the proposed future public procurement Directives mention the possibility of excluding a bidder from a contract for 'grave professional misconduct'. The definition of grave professional misconduct is an issue of Member State competence. For application of this exclusion criterion, Member States will have to examine whether deliberately handling illegally harvested timber would constitute grave professional misconduct according to their national law.

4.4. Private sector initiatives

A fourth theme which the Commission proposes to address through the Action Plan is that of private sector initiatives based on principles of corporate social responsibility. The private sector has a key role to play in combating illegal logging, and can exert a direct and positive influence through a network of business relationships extending from the forest to the market place. A recent Communication¹⁶ on corporate social responsibility defines the concept as when "companies integrate social and environmental concerns in their business operations and in their interactions with stakeholders on a voluntary basis".

This theme relies less on prescriptive policy measures and more on encouraging the private sector in the EU to work with the private sector in timber-producing countries according to voluntary codes of practice for timber harvesting and procurement, supplemented by rigorous voluntary independent audit of the supply chain. This approach is likely to be particularly

¹⁵ Commission Interpretative Communication on the Community law applicable to public procurement and the possibilities for integrating environmental considerations into public procurement, COM(2001) 274 final, see <http://simap.eu.int/EN/pub/src/welcome.htm>, under 'rules and guidelines'.

¹⁶ COM(2002) 347 final, 2 July 2002

effective in cases where the trade is dominated by relatively few suppliers and importers into the EU. The voluntary licensing scheme described in section 4.2 above will also greatly assist this type of initiative.

European businesses working in the forest sector are developing a number of initiatives to introduce more socially and environmentally responsive approaches into their business practices. One such scheme is being developed by the Tropical Forest Trust¹⁷ (Box 3).

A number of interesting initiatives outside the forest sector are also currently pushing forward the boundaries of corporate social responsibility. Notable among these is the Extractive Industries Transparency Initiative, which was launched at the World Summit on Sustainable Development and now being further developed by the G8. The initiative aims to address the key issue of governance of natural resources and the revenues flowing from their extraction. Although the initiative focuses on oil, gas, and mining and does not include timber, it nevertheless establishes interesting principles for co-operation between the private sector and producer and consumer countries which could be applicable in the context of the FLEGT programme.

Box 3: The Tropical Forest Trust approach

The TFT works by linking the wood supply chain from producers to suppliers and on to buyers who wish to procure sustainable and legal timber products.

Members participate in the scheme because they have neither time nor human resources within their own organisations to manage the very complex process of moving forests towards certification and ensuring a future supply of legal and sustainable timber. The TFT manages this process for them.

TFT members invest a fixed percentage of their product's gross margin to fund TFT activities. Members get a return on their investment by securing a more ethical wood supply. TFT members gain access to timber products generated by specific projects they are supporting – before the project achieves certification members have the security of knowing that their supply chain originates in a project that is demonstrably moving towards certification with TFT assistance and monitoring. Having established such a close relationship with these projects, TFT members have the opportunity to secure a long-term supply of certified timber products once the project is certified.

Activities initiated under the TFT scheme include:

1. Assistance with the development of codes of conduct / wood procurement policies;
2. Assistance with understanding the current situation on forest policy, stakeholder views, and producing country issues;
3. Assistance with the identification of legal sources that can progress towards sustainable and certified;
4. Baseline and on-going assessments of forest management;
5. Technical assistance to improve forest management; and
6. Audit of members performance.

On private sector initiatives, the Commission will:

- draw lessons from new initiatives for corporate social responsibility, and examine ways of applying these lessons in the forest sector;

¹⁷ The Tropical Forest Trust is an organisation established to assist purchasers of tropical timber to source from sustainably managed forests and build capacity for certification.

- promote private sector initiatives, including support for the establishment of co-ordinating bodies, the adoption of high standards in codes of conduct, transparency in private sector activities, and independent monitoring;
- provide support for capacity building in developing countries to initiate private sector initiatives, for example in forest monitoring; and
- encourage active private sector participation, including with a view to: providing technical and financial assistance to ensure legality throughout the supply chain; developing and implementing codes of conduct and supply chain management systems; using of internal and external audit to verify compliance with the supplier code of conduct; assisting with the third party verification of the supply chain from source to end user; and reporting publicly in an agreed format on progress towards ensuring legality of products.

4.5. Financing and investment

The fifth element of the Action Plan addresses the question of financing institutions and the investment of funds in projects which potentially encourage illegal logging.

4.5.1. Improved due diligence

Large-scale capital investments in the forest sector, such as pulp and paper mills, can have a high risk attached to them if they do not have clearly defined, legal and sustainable supplies of timber over the long-term. These operations are liable to disruption due to the environmental and social damage which they cause, but current practice in banks and financial institutions for screening and risk assessment of forest sector investments does not sufficiently take this into account.

Banks and financial institutions investing in forest sector operations should be encouraged to assess the risk attached to the social and environmental factors which could have a bearing on the viability of their investments. Social factors which are of relevance to forest sector investments include conflict over land and access to forest resources (for example, disputed land ownership, or contradictions between official and traditional land ownership rights). Relevant environmental factors include the lack of a long-term supply of legal and sustainable timber (in which case the company could come to have an implicit reliance on illegally harvested timber).

On improved due diligence, the Commission will:

- encourage banks and financial institutions to take environmental and social factors into account when conducting due diligence and assessing the viability of investments in the forest sector. Particular attention must be devoted to investigating the supply and source of timber available over the longer term;
- foster the development of specific procedures for environmental and social due diligence for Export Credit Agencies (ECAs), the European Investment Bank and the Cotonou Investment Facility, since these operate with public money. Project screening procedures should ensure there is no evidence or undue future risk of illegal forest sector activity; and
- identify ways to assist Export Credit Agencies and other public lending bodies to obtain better information about forest sector investments and the associated risks; and

4.6. Supporting the Action Plan with existing legislative instruments

4.6.1. Money laundering

Under Council Framework Decision of 26 June 2001 (2001/500/JHA),¹⁸ EU Member States agreed to criminalise the laundering of the proceeds of "serious offences". Such offences shall in any event include offences which are punishable by deprivation of liberty or a detention order for a maximum of more than one year or, as regards those states which have a minimum threshold for offences in their legal system, offences punishable by deprivation of liberty or detention order for a minimum of more than six months. The criminalisation of the laundering of the proceeds from illegal logging or related offences would thus depend on whether such activity constituted a serious offence in each Member State in accordance with the above-mentioned definition.

The EU anti-money laundering directive of 1991,¹⁹ as amended in 2001,²⁰ obliges Member States to act against money laundering, notably by requiring financial institutions to report any suspicions of money laundering. It covers the laundering of the proceeds from a wide range of serious crimes but does not define serious offences in the same way as in the Framework Decision referred to above. Article 1(E) of the amended Directive does, however, require an alignment of the Framework Decision definition of serious crime before 15 December 2004 on the basis of a Commission proposal. Under the 2001 amendment some crimes are listed while others fall under a general reference to offences generating substantial proceeds or carrying a severe term of imprisonment. Thus Member States could, if they wished, treat crimes relating to illegal logging as serious offences for the purposes of the Directive. Currently only a small number of Member States designate crimes relating to illegal logging under money laundering legislation. It should be noted that the Directive states that money laundering shall be regarded as such even where the activities which generated the property to be laundered were carried out in the territory of another Member State or in that of a third country.

On money laundering, the Commission will:

- undertake work to establish the extent to which existing Member State legislation for money laundering is applicable to forest sector crimes, and disseminate this information widely to banks, financial institutions, financial crimes units and non-government organisations in the European Union;
- encourage Member States to designate illegal logging as a crime for the purposes of EC Directive 97/2001 on money laundering;
- provide development co-operation assistance, where appropriate, to strengthen developing country capacity to deal with forest-related money laundering issues; and
- encourage information sharing between the financial crimes units of the EU Member States on forest-related crimes.

¹⁸ OJ L 182, 5.7.2001, p.1.

¹⁹ Directive 91/308/EEC, OJ L 166, 28.6.1991, p.77.

²⁰ Directive 2001/97/EC, OJ L 344, 28.12.2001, p. 76.

4.6.2. *The Convention on Trade in Endangered Species (CITES)*

The 1973 Convention on Trade in Endangered Species (CITES) has an important role to play in controlling trade in endangered tree species. All EC Member States are Parties to CITES, as are all the candidate countries. CITES is currently implemented in Community law through Council Regulation (EC) No 338/97 of 9 December 1996 and Commission Regulation (EC) No 1808/2001 of 30 August 2001. CITES has developed mechanisms to ensure that trade in listed species is both legal and sustainable.

Currently 19 tree species are listed in Appendices I and II of CITES. Such a listing means that timber products from these species can only be imported into the EU when accompanied by an export permit from the country of origin and an EU import permit. An export permit is valid only if the timber was harvested legally within the country of origin. An EU import permit can only be granted when it is established that the granting of such a permit would not have a detrimental effect on the survival of the species or the extent of the territory occupied by it. Furthermore one genus and three tree species are listed in Appendix III – where countries have unilaterally restricted exports of such species. Once again, export permits granted for such species are only valid if the timber has been harvested legally.

At the 12th CITES Conference of the Parties in 2002 it was agreed to place restrictions on trade in big leaf mahogany (by listing in Appendix II) due to concerns about over-exploitation, as well as on species of the *Guaiacum* genus (lignum vitae, tree of life). On the basis of scientific evidence it may be decided to add further tree species in future – there would appear to be a number of potential candidate species.

On the Convention in International Trade in Endangered Species (CITES), the Commission will:

- promote research on endangered timber species to justify their inclusion in Appendices I and II to CITES, and encourage wood-producing countries to use voluntary listing of timber species under Appendix III;
- work to address weaknesses in the permit system which regulates trade in species listed in the Appendices to the Convention; and
- encourage third countries to manage CITES-listed species sustainably in order to avoid potential import restrictions under Article 4 of Council Regulation 338/97.

4.6.3. *Other legislative instruments*

Member State legislation for stolen goods and other legislation may in some cases be applicable to illegal logging. This legislation would allow illegally harvested timber to be dealt with in consumer countries, rather than being stopped at the port of entry. Such legislation is a Member State competence.

The OECD Convention on Bribery and Corruption is also relevant, since illegal logging operations are virtually synonymous with bribery and corruption.

On other legislative instruments, the Commission will:

- Raise awareness, and encourage Member States to apply existing criminal legislation and other legislative instruments, including, where applicable, legislation for stolen goods, and compile and exchange relevant information.
- Encourage Member States to apply measures set out in the OECD Action Statement on Combating Bribery, including the refusal to approve credit, cover or other support where evidence is shown that bribery was involved in the award of an export contract.

4.7. Conflict timber

Conflict timber is loosely defined as timber traded by armed groups, the proceeds of which are used to fund armed conflicts. It is usually unauthorised by the relevant government agencies and therefore illegal, but can sometimes be “legal” if authorised by the government and taking place in an area under its control. The final report of the expert panel on the illegal exploitation of natural resources and other forms of wealth in the Democratic Republic of Congo²¹ recommended that an international definition of conflict timber be developed.

On conflict timber, the Commission will:

- support work to define conflict timber – a necessary starting point for any further action to be taken at the international level.
- follow up in relevant international fora any recommendations in this regard which the UN Security Council may make.
- work to recognise and address in its development co-operation programmes the role forests play in the context of conflicts, and address relevant issues including local and indigenous peoples’ rights to the forests they depend on for a living, and good governance in remote, sparsely populated forest areas; and
- initiate discussion with Member States, other donors and forested countries on the role of forests during conflicts and in pre- and post- conflict situations, and how this can best be taken into account in work related to forest law enforcement and governance.

5. CO-ORDINATION AND PROGRAMMING

As a cross-cutting issue, action on forest law enforcement, governance and trade requires a high level of co-ordination across different sectors and between different players. A co-ordination mechanism will be established within the Commission to:

- act as a central focal point for the FLEGT initiative, and facilitate the implementation of the FLEGT Action Plan, including through existing instruments;
- provide technical inputs for the development of partnership agreements with major wood-producing countries;

²¹ UN Security Council document S/2002/1146, 16 October 2002

- develop a detailed and co-ordinated work plan for the FLEGT Action Plan with EU Member States;
- support a process of consultation with major forest sector stakeholders and other relevant parties on the FLEGT initiative in the EU and in potential partner countries;
- co-ordinate the Commission's support to ongoing international initiatives to build political commitment to address illegal logging, in particular the Africa, Asia and proposed Latin America initiatives for forest law enforcement and governance, and co-ordinate Commission positions in relation to dialogue with G8 countries and China;
- ensure that the technical inputs and expertise required to implement the FLEGT programme are made available. Immediate short term technical inputs which are needed include:
 - investigation of the importance of illegal logging in international trade, and the potential for indirect and spill over effects from measures taken by the EU;
 - economic analysis of the impact of illegal logging to affected countries – where this does not already exist – and the global economy; and
 - follow-on technical development and technical assistance to introduce systems for log tracking and legality verification both in the EU and in FLEGT Partner Countries. (A scoping exercise for this is currently being financed by the Commission.)
- assist development of a strategy to expand the focus of the initiative to include other major wood-consuming markets; and
- monitor the evolving impact of the programme on forest sector stakeholders, including forest-based industries in the EU and wood-producing countries, and governments and local communities in wood-producing countries.

As an initial step, the inter-service co-ordination group established for the development of the Action Plan will be maintained as a mechanism to co-ordinate activities. The Tropical Forest budget line, as well as other development co-operation financial instruments, will contribute to the implementation of the Action Plan.

The Commission will work to implement the Action Plan jointly with Member States and partner countries. The Commission will encourage a joint approach with Member States, including through co-ordination through the European Tropical Forest Advisers Group (ETFAG),²² and similar in-country co-ordination fora. In the short term, operational funds to initiate the FLEGT Action Plan will mainly be provided from the Tropical Forest Budget Line (B7-6200). The funds will be used to perform the tasks identified as a priority for the initiation of the FLEGT programme, where these are eligible for funding under the Regulation governing the budget line and in line with the biannual programming of the budget line. It should be noted that the Tropical Forest Budget Line can only be used to fund activities of benefit to developing countries. The Regulation governing the Tropical Forest Budget Line will expire at the end of 2006. The need to ensure the availability of resources to fund

²² The European Tropical Forest Advisers Group (ETFAG) is a forum which exists to promote co-ordination between the Commission and Member States active in the forest sector.

FLEGT-related activities will be an important factor to be taken into account by the Commission when considering whether to propose a new Regulation.

Funds available under the budget line may be insufficient to support the programmes of technical assistance and capacity building required in wood-producing FLEGT partner countries. Where appropriate, the Commission will thus work to integrate the FLEGT programme into the EC's main country-based and regional development co-operation programmes. Interested Member States will also be encouraged to contribute resources or activities to a common work plan.

6. THE NEXT STEPS

The Council and European Parliament are asked to endorse the Commission's proposals to:

- enter into negotiations for FLEGT Partnership Agreements with wood producing countries;
- present a Regulation setting up the voluntary licensing scheme, in conjunction with wide stakeholder consultation; and
- review options for, and consider the impact of, further measures to support the Action Plan, including, in the absence of multilateral progress, the feasibility of legislation to control imports of illegally harvested timber, and report back to the Council on this work during 2004.
- Member States are also asked to identify relevant national legislation which could be applied to address the illegal logging issue, and to inform the Commission of their findings.

ANNEXES

ANNEX 1: ONGOING INITIATIVES FOR IMPROVED FOREST LAW ENFORCEMENT

A great deal of effort has been put into national, regional and international initiatives to raise commitment and initiate work programmes to tackle illegal logging. Many of these initiatives involve the European Commission and EU Member States, through delegations to multilateral processes, direct policy initiatives, and programmes of development co-operation. These initiatives are summarised below.

International initiatives

At an international level, the first major public pronouncement was made at the G8 summit in Birmingham in 1998. A working group set up after the Birmingham summit reported back to the G8 meeting in Canada in 2002. This report proposed measures for the identification and verification of legal production, timber tracking, labelling and certification, linked to measures denying market access to illegal products, public procurement policy, and assistance for capacity building and forest management. The G8 also stated a commitment to identifying actions in both producer and consumer countries.

Statements have also been made in other multilateral fora. In November 2001, the 31st session of the International Tropical Timber Council (ITTC) (ITTC-31) adopted a decision on forest law enforcement in the context of sustainable timber production and trade. In May 2002, the 32nd session of the ITTC (ITTC-32) adopted a decision on forest law enforcement in Africa to undertake data collection on forests in the Central African Republic, the Democratic Republic of Congo, and the Republic of Congo, aimed at improving forest concession management and ensuring conservation in protected areas.

In March 2002, the second session of the UN Forum on Forests (UNFF-2) developed a Ministerial Message to the World Summit on Sustainable Development (WSSD) that among other things calls for immediate action on domestic forest law enforcement and international trade in forest products. In addressing progress in combating deforestation and forest degradation, UNFF-2 also highlighted the vital role of initiatives to strengthen law enforcement, and urged governments to address law enforcement and illegal logging.

The Convention on Biological Diversity in 2002 adopted an Expanded Work Programme on Forest Biological Diversity, which includes proposed actions concerning the promotion of forest law enforcement and measures to address the related trade.

Regional initiatives

The World Bank is co-ordinating regional initiatives for forest law enforcement and governance in Asia and Africa.²³ In Asia a series of regional planning meetings culminated in a ministerial conference in Bali, Indonesia in September 2001. The meeting issued a Ministerial Declaration: "Recognising that all countries, exporting and importing, have a role and responsibility in combating forest crime, in particular the elimination of illegal logging

²³ Full details of these initiatives can be found at:
<http://lnweb18.worldbank.org/ESSD/essdext.nsf/14ByDocName/ForestGovernanceProgramMinisterialProcesses>

and associated illegal trade” (Annex 3). An Asian FLEG Task Force has been set up, with associated advisory bodies consisting of industry and non-government organisation representatives, and a substantial programme of work is now ongoing. Ministers are due to meet again to review progress later in 2003.

In Africa, a Ministerial Conference is due to take place in 2003. This meeting aims to galvanise commitment in Africa at a high political level to strengthen capacity for forest governance, in particular with regard to illegal logging. It is expected that participants will endorse a Ministerial Declaration and a follow-up programme of work will be launched.

The European Commission and a number of EU Member States have provided strong support to these processes in Asia and Africa – both through political support and financial contributions.

Illegal logging and governance also form a focus of two major type II partnerships launched at the World Summit on Sustainable Development (WSSD) – the Asia Forest Partnership, launched by Japan and Indonesia, and the Congo Basin Forest Partnership, launched by the United States and South Africa.

European Commission initiatives

The European Commission set out its intention to combat the illegal logging and the associated trade in its Communication to the Council and the European Parliament on a global partnership for sustainable development²⁴ and in the 6th Community Environmental Action Plan.²⁵

To assist with the preparation of this Action Plan, the Commission hosted an international workshop in Brussels from 22-24 April 2002. The workshop was attended by representatives of the EU Member States, the governments of several non-EU wood-producing and wood-importing countries, the forest industry, and non-government organisations.

The workshop examined methods of controlling the entry of illegally harvested timber into the EU, including through the use of legislation and a licence of legality; data exchange and collaboration between customs authorities; due diligence by financing institutions; and the role of public procurement policy. Further details of the workshop are available online at:

http://europa.eu.int:8082/comm/external_relations/flegt/intro/index.htm

The European Commission then hosted a side event on illegal logging at the World Summit on Sustainable Development (WSSD) in Johannesburg, in August 2002. The EU, the United States and Japan were all present. At the side event, which also included producer country governments, and representatives of the private sector and non-government organisations, all parties expressed agreement of the need to work together to tackle illegal logging.

EU Member State initiatives

EU Member States are undertaking many different actions to combat illegal logging and the associated trade. Without prejudice to their conformity with EU laws, the following paragraphs provide some examples of the types of activities which are ongoing.

²⁴ COM(2002) 82, 13.2.02

²⁵ Decision N° 1600/2002/EC of the European Parliament and the Council, 22 July 2002

Denmark, in its capacity as serving EU president, jointly hosted a side event on illegal logging at the World Summit on Sustainable Development (WSSD) with the European Commission in August 2002. The government places considerable priority on combating illegal logging and related trade, and among other actions already taken, Denmark is at an advanced stage of producing guidelines for public procurement of tropical timber, aiming to ensure that only legal and sustainable timber will be purchased by public institutions.

Finland is in the process of defining a strategy for forest development co-operation, and this may include a focus on illegal logging. The Finnish Forest Industries Federation have also issued a statement of their support for efforts to eradicate illegal logging, which is available at <http://english.forestindustries.fi/press/2002/081102.html>.

France is providing support to the Africa Forest Law Enforcement and Governance (AFLEG) process, in partnership with the US, UK, Switzerland and the Commission. Issues concerning illegal logging and trade will also be addressed in co-operation projects at the regional and national level through activities focused on capacity building, data collection and support for the control of forest activities. France is also working to encourage the commitment of the private sector, and in particular is encouraging French corporations to implement the code of conduct targeted at Forest Management.

A dialogue has been initiated within the National Working Group for Tropical Humid Forests in order to address the issue of illegal logging at the national level through awareness raising and the use of specific policy instruments, such as public procurement. A study on the impact of public procurement measures has been launched and is being managed by the ministries responsible for the environment and forests. The French Development Agency (AFD) is also working on the possible options to strengthen controls in the implementation of the Forest Management Plans supported by French Development Co-operation.

Germany in 2002 approved a new strategy for development co-operation in the forest sector. Combating illegal logging is amongst a number of priorities identified for German development co-operation in the sector. The strategy proposes to fight illegal logging and timber trafficking, as well as trade in other illegally harvested forest products (e.g. game and bush-meat), by addressing the following areas for action: Developing transparent procedures as a basis for issuing concessions and utilisation licences; establishing effective control and penalty mechanisms (law enforcement); ensuring civil society participation in these processes; creating incentives in import countries for public and private procurement of independently certified timber and wood products from sustainable forest management; and assisting partner countries with their efforts to implement and further develop the CITES endangered species convention (particularly protection of the endangered species listed and inclusion of further species in Annex 3). Action in these areas will be implemented through development co-operation programmes as and where appropriate.

The full strategy document is available in English online at:

http://www.gtz.de/forest-policy/download/Documents/German%20Government/BMZ_Forest_Sector_Concept_2002.pdf

The Netherlands does not have a specific policy on illegal logging, but some relevant actions are being taken within the Netherlands and overseas through development co-operation programmes. The subject is attracting increasing attention.

Within the Netherlands, listing in the appendices of the Convention on Trade in Endangered Species (CITES) is being used to control the illegal trade in endangered tree species. The Netherlands is also supporting a specific programme on the "Evaluation of tree species using the CITES listing criteria" to further the usefulness of the Convention in protecting endangered tree species. The Netherlands also actively promotes timber certification processes, which include a focus on the legality of sources in the country of origin.

Through development co-operation, by way of projects and the sectoral approach, the Netherlands is supporting initiatives to promote good governance in the forest sector in several developing countries, including Peru, Guatemala, Ecuador, and Surinam. The Netherlands is also financing a number of smaller relevant projects implemented by IUCN-Netherlands in a number of countries.

The United Kingdom is supporting both the Asia and Africa Ministerial Process for Forest Law Enforcement and Governance. The issue is addressed through both policy actions and country programmes in Indonesia, Cameroon and parts of Central America (among others). In April 2002 the United Kingdom signed a Memorandum of Understanding with the Government of Indonesia to combat illegal logging and the associated international trade in illegally logged timber and wood products. The MoU includes agreement to work together on legal and administrative reforms, legality verification systems, and financial and technical assistance. Both the process leading up to the signing of this MoU, and the issues which have subsequently arisen with respect to its implementation, offer valuable lessons for elements of the Action Plan which the European Commission is now preparing. The UK is also at an advanced stage of reforming public procurement policy to ensure that only legal and sustainable timber is purchased by public institutions.

ANNEX 2: A SUMMARY OF THE INTERNATIONAL TRADE IN TIMBER

The world market for the production, processing and trading of wood is largely dominated by the temperate zones and developed countries (US, EU, Canada, Japan). Tropical products account for a small proportion of total world exports of wood, namely 16% of industrial roundwood, 13% of sawnwood, pulp and paper and 39% of panels. Only plywood made of tropical hardwood accounts for a dominant proportion of the international market (71%).

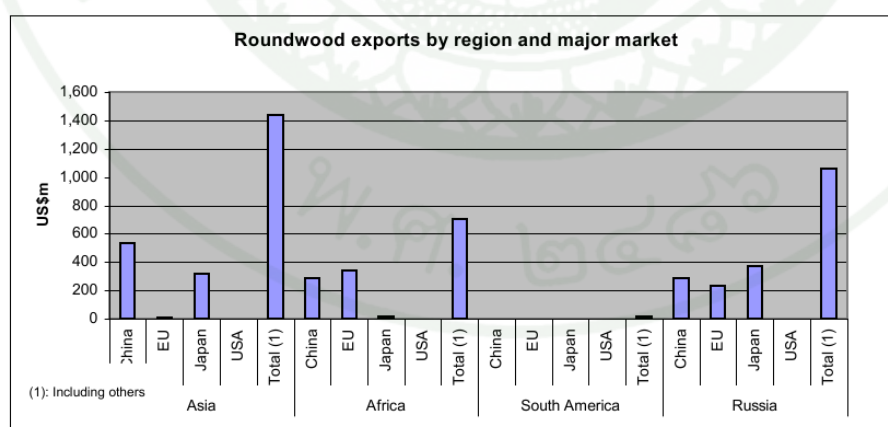
Another particularity of world trade in wood products is that much of the trade in forest products is within regions. According to the World Bank, 80% of Europe's trade is between European countries, 85% of exports from countries in Asia are to countries in the same region and 80% of North American imports come from within the region. The only major inter-regional trade flows (over US\$5 billion) are from North America to Europe and from North America and Europe to Asia and Oceania.²⁶

Nevertheless, the figures below confirm the potential for EU trade-based measures to exert an influence on the global trade in timber, and also highlights the importance of working towards wider collaboration on this issue with the other major wood consuming countries in the longer term.

Roundwood

Key points to note:

- Demand for roundwood from Asian producer countries is dominated by China and Japan.
- The EU is the largest importer of African roundwood by value.
- Trade in roundwood from South America is negligible.
- Imports of roundwood by China, Japan and the EU from Russia are of roughly equal value (although the EU is the largest importer by volume).

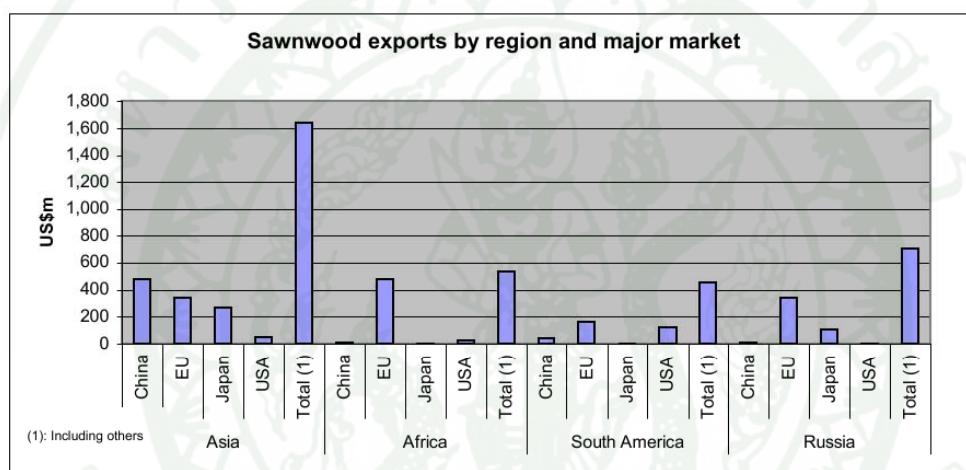
Source: FAO FAOSTAT online database

²⁶ World Bank. Future Developments in Forest Products Markets (1999).

Sawnwood

Key points to note:

- The EU is the second largest market for sawnwood from Asia, accounting for 21% of the trade with Asia by value.
- The EU is the largest importer of sawnwood from Africa, accounting for 91% of Africa's trade by value with the four major markets.
- The EU accounts for 38% of the value of sawnwood exports from South America.
- EU imports account for nearly half of Russia's trade in sawnwood.

Source: FAO FAOSTAT online database

Plywood

Key points to note:

- The EU is the second largest market for Asian plywood, accounting for 9% of trade by value.
- The EU is the largest importer of plywood from Africa, accounting for 43% of Africa's (very modest) trade by value.
- The EU accounts for 51% of the value of plywood exports from South America.
- EU imports account for nearly half of Russia's plywood exports.

Source: FAO FAOSTAT online database

ANNEX 3: THE BALI DECLARATION

FOREST LAW ENFORCEMENT AND GOVERNANCE

EAST ASIA MINISTERIAL CONFERENCE

Bali, Indonesia

11 – 13 September 2001

MINISTERIAL DECLARATION

Countries from the East Asian and other regions participating in this Ministerial Conference:

Understanding that forest ecosystems support human, animal and plant life, and provide humanity with a rich endowment of natural, renewable resources;

Deeply concerned with the serious global threat posed to this endowment by negative effects on the rule of law by violations of forest law and forest crime, in particular illegal logging and associated illegal trade;

Recognising that illegal logging and associated illegal trade directly threaten ecosystems and biodiversity in forests throughout Asia and the rest of our world;

Also recognising the resulting serious economic and social damage upon our nations, particularly on local communities, the poor and the disadvantaged;

Further recognising that the problem has many complex social, economic, cultural and political causes;

Convinced of the urgent need for, and importance of good governance to, a lasting solution to the problem of forest crime;

Recognising that all countries, exporting and importing, have a role and responsibility in combating forest crime, in particular the elimination of illegal logging and associated illegal trade;

Emphasising the urgent need for effective co-operation to address these problems simultaneously at the national and sub-national, regional and international levels;

Declare that we will:

Take immediate action to intensify national efforts, and to strengthen bilateral, regional and multilateral collaboration to address violations of forest law and forest crime, in particular illegal logging, associated illegal trade and corruption, and their negative effects on the rule of law ;

Develop mechanisms for effective exchange of experience and information;

Undertake actions, including co-operation among the law enforcement authorities within and among countries, to prevent the movement of illegal timber;

Explore ways in which the export and import of illegally harvested timber can be eliminated, including the possibility of a prior notification system for commercially traded timber;

Help raise awareness, through the media and other means, of forest crimes and the threats which forest destruction poses to our future environmental, economic and social well-being;

Improve forest-related governance in our countries in order to enforce forest law, inter alia to better enforce property rights and promote the independence of the judiciary;

Involve stakeholders, including local communities, in decision-making in the forestry sector, thereby promoting transparency, reducing the potential for corruption, ensuring greater equity, and minimising the undue influence of privileged groups;

Improve economic opportunities for those relying on forest resources to reduce the incentives for illegal logging and indiscriminate forest conversion, in order to contribute to sustainable forest management;

Review existing domestic forest policy frameworks and institute appropriate policy reforms, including those relating to granting and monitoring concessions, subsidies, and excess processing capacity, to prevent illegal practices;

Give priority to the most vulnerable transboundary areas, which require co-ordinated and responsible action;

Develop and expand at all appropriate levels work on monitoring and assessment of forest resources;

Undertake the demarcation, accurate and timely mapping, and precise allocation of forest areas, and make this information available to the public;

Strengthen the capacity within and among governments, private sector and civil society to prevent, detect and suppress forest crime.

Further, in order to give full effect to the intentions of this Declaration, and to proceed with urgency to explore timely implementation of significant indicative actions developed by technical experts at this meeting, we:

Undertake to create a regional task force on forest law enforcement and governance to advance the objectives of this Declaration;

Invite the representatives at this conference from NGOs, industry, civil society and other relevant stakeholders to consider forming an advisory group to the regional taskforce;

Decide to meet again at the Ministerial level in 2003 to review progress on first actions to implement these commitments, in co-operation with relevant international partners;

Request the ASEAN and APEC countries participating in this Conference to inform the next ASEAN and APEC Summits of the outcome of this Ministerial Conference and to invite their support;

Pledge to work to see that the issue of forest crime is given significant attention in future international fora, including by the World Summit on Sustainable Development (WSSD) and the United Nations Forum on Forests, and by the member organisations of the Collaborative Partnership on Forests;

Request the G-8 countries and other donors to consider further how they can join in the fight against forest crime, including through capacity building efforts;

Encourage other regions to consider creating similar regional initiatives to combat forest crime.

Bali, Indonesia

13 September 2001

I

(Acts whose publication is obligatory)

COUNCIL REGULATION (EC) No 2173/2005

of 20 December 2005

on the establishment of a FLEGT licensing scheme for imports of timber into the European Community

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty establishing the European Community, and in particular Article 133 thereof,

Having regard to the proposal from the Commission,

Whereas:

- (1) The Council and the European Parliament welcomed the Communication from the Commission to the Council and the European Parliament on an EU Action Plan for Forest Law Enforcement, Governance and Trade (FLEGT) as a first step towards tackling the urgent issue of illegal logging and associated trade.
- (2) The Action Plan puts emphasis on governance reforms and capacity building, supported by actions aimed at developing multilateral cooperation and complementary demand-side measures designed to reduce the consumption of illegally harvested timber and contributing to the wider objective of sustainable forest management in timber-producing countries.
- (3) The Action Plan identifies the setting up of a licensing scheme as a measure to ensure that only timber products that have been legally produced in accordance with the national legislation of the producing country may enter the Community, and emphasises that that licensing scheme should not impede legitimate trade.
- (4) Implementation of the licensing scheme requires that imports of relevant timber products into the Community be made subject to a system of checks and controls seeking to guarantee the legality of such products.
- (5) To this end the Community should conclude voluntary Partnership Agreements with countries and regional

organisations, which are to place a legally binding obligation on a partner country or regional organisation to implement the licensing scheme within the schedule stipulated in each Partnership Agreement.

- (6) Under the licensing scheme, certain timber products exported from a partner country and entering the Community at any customs point designated for release for free circulation should be covered by a licence issued by the partner country, stating that the timber products have been produced from domestic timber that was legally harvested or from timber that was legally imported into a partner country in accordance with national laws as set out in the respective Partnership Agreement. Compliance with those rules should be subject to third-party monitoring.
- (7) The competent authorities of the Member States should verify that each shipment is covered by a valid licence prior to releasing the shipment covered by that licence for free circulation in the Community.
- (8) Each Member State should determine the penalties applicable in the event of infringements of this Regulation.
- (9) The licensing scheme should initially cover a limited range of timber products. When agreed, the range of products could be extended to other product categories.
- (10) It is important to revise the Annexes specifying the countries and products covered by the licensing scheme promptly. Those revisions should take into account the progress in implementation of Partnership Agreements. A partner country may be added to Annex I after it has notified the Commission and the Commission has confirmed that this partner country has put in place all the controls needed to be able to issue licences for all the products listed in Annex II. A partner country may be removed from Annex I either when it has given one year's notice of its intention to terminate its Partnership Agreement or with immediate effect, in the case of suspension of its Partnership Agreement.

- (11) Annex II may be amended after the Commission and all partner countries have agreed to such amendment. Annex III may be amended after the Commission and the partner country concerned have agreed to such amendment.
- (12) The amendments to Annexes I, II and III would be implementing measures of technical nature and in order to simplify and expedite the procedure, their adoption should be entrusted to the Commission. Such amendments should comprise commodity codes, at four-digit heading level or six-digit subheading level of the current version of Annex I to the Harmonised Commodity Description and Coding System.
- (13) The measures necessary for the implementation of this Regulation should be adopted in accordance with Council Decision 1999/468/EC of 28 June 1999 laying down the procedures for the exercise of implementing powers conferred on the Commission⁽¹⁾ with a distinction being made between those measures which are subject to the regulatory committee procedure and those which are subject to the management committee procedure, the management committee procedure being in certain cases, with a view to increased efficiency, the more appropriate,
2. 'partner country' means any State or regional organisation that enters into a Partnership Agreement, as listed in Annex I;
3. 'Partnership Agreement' means an agreement between the Community and a partner country by which the Community and that partner country undertake to work together in support of the FLEGT Action Plan and to implement the FLEGT licensing scheme;
4. 'regional organisation' means an organisation consisting of sovereign states that have transferred competence to that organisation, granting it the capacity to enter into a Partnership Agreement on their behalf, in respect of matters governed by the FLEGT licensing scheme, as listed in Annex I;
5. 'FLEGT licence' means a shipment-based or market participant-based document of a standard format which is to be forgery-resistant, tamper-proof, and verifiable, and which refers to a shipment as being in compliance with the requirements of the FLEGT licensing scheme, duly issued and validated by a partner country's licensing authority. Systems for issuing, recording and communicating licences may be paper-based or based on electronic means, as appropriate;

HAS ADOPTED THIS REGULATION:

CHAPTER I

SUBJECT MATTER AND DEFINITIONS

Article 1

1. This Regulation establishes a Community set of rules for the import of certain timber products for the purposes of implementing the FLEGT licensing scheme.
2. The licensing scheme shall be implemented through Partnership Agreements with timber producing countries.
3. This Regulation shall apply to imports of timber products set out in Annexes II and III from partner countries listed in Annex I.
6. 'market participant' means an actor, private or public, involved in forestry or transformation or trade of timber products;
7. 'licensing authority(ies)' means the authority(ies) designated by a partner country to issue and validate FLEGT licences;
8. 'competent authority(ies)' means the authority(ies) designated by Member States to verify FLEGT licences;
9. 'timber products' means the products set out in Annexes II and III, to which the FLEGT licensing scheme applies, and which, when imported into the Community, cannot be qualified as 'goods of a non-commercial nature' as defined in point 6 of Article 1 of Commission Regulation (EEC) No 2454/93 of 2 July 1993 laying down provisions for the implementation of Council Regulation (EEC) No 2913/92 establishing the Community Customs Code⁽²⁾;

Article 2

For the purposes of this Regulation the following definitions shall apply:

1. 'Forest Law Enforcement, Governance and Trade licensing scheme' (hereinafter referred to as FLEGT licensing scheme) means the issuing of licences for timber products for export to the Community from partner countries and its implementation in the Community, in particular in Community provisions on border controls;
10. 'legally produced timber' means timber products produced from domestic timber that was legally harvested or timber that was legally imported into a partner country in accordance with national laws determined by that partner country as set out in the Partnership Agreement;

⁽¹⁾ OJ L 184, 17.7.1999, p. 23.

⁽²⁾ OJ L 253, 11.10.1993, p. 1. Regulation as last amended by Regulation (EC) No 883/2005 (OJ L 148, 11.6.2005, p. 5).

11. 'imports' means the release for free circulation of timber products within the meaning of Article 79 of Council Regulation (EEC) No 2913/1992 of 12 October 1992 establishing the Community Customs Code ⁽¹⁾

trade therein ⁽²⁾ shall be exempt from the requirement laid down in paragraph 1 of this Article. The Commission shall review this exemption, in accordance with the procedure referred to in Article 11(3), by 30 December 2010.

12. 'shipment' means a shipment of timber products;

Article 5

1. A FLEGT licence covering each shipment shall be available to the competent authority at the same time as the customs declaration for that shipment is presented for release for free circulation in the Community. The competent authorities shall keep a record — in electronic or paper format — of the original FLEGT licence together with the corresponding customs declaration.

13. 'export' means the physical leaving or taking out of timber products from any part of the geographical territory of a partner country to bring them into the Community;

14. 'third-party monitoring' means a system through which an organisation that is independent of a partner country's government authorities and its forest and timber sector monitors and reports on the operation of the FLEGT licensing scheme.

Import of timber products under a FLEGT licence issued to a market participant shall be accepted as long as the market participant's licence remains valid.

CHAPTER II

FLEGT LICENSING SCHEME

Article 3

1. The FLEGT licensing scheme shall apply only to imports from partner countries.

2. Each Partnership Agreement shall specify an agreed schedule for implementing the commitments entered into by that Agreement.

2. The competent authorities shall provide the Commission, or persons or bodies designated by the Commission, with access to the relevant documents and data, should problems arise which impair the effective operation of the FLEGT licensing scheme.

3. The competent authorities shall grant to the persons or bodies designated by partner countries as being responsible for the third party monitoring of the FLEGT licensing scheme access to the relevant documents and data, but the competent authorities shall not be required to provide any information which they are not permitted to communicate pursuant to their national law.

Article 4

1. Imports into the Community of timber products exported from partner countries shall be prohibited unless the shipment is covered by a FLEGT licence.

2. Existing schemes that guarantee the legality and reliable tracking of timber products exported from partner countries may form the basis of a FLEGT licence on condition that those schemes have been assessed and approved in accordance with the procedure referred to in Article 11(2), in order to provide the necessary assurance as to the legality of the timber products concerned.

4. The competent authorities shall decide on the need for further verification of shipments using a risk-based approach.

5. In case of doubt as to the validity of the licence, the competent authorities may ask the licensing authorities for additional verification and seek further clarification, as set out in the Partnership Agreement with the exporting partner country.

6. Member States may collect fees to cover the necessary expenses arising from official acts by competent authorities required for control purposes under this Article.

3. Timber products of species listed in Annexes A, B and C to Council Regulation (EC) No 338/97 of 9 December 1996 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating

7. Customs authorities may suspend the release of or detain timber products where they have reason to believe that the licence may not be valid. Costs incurred while the verification is completed shall be at the expense of the importer, except where the Member State concerned determines otherwise.

⁽¹⁾ OJ L 302, 19.10.1992, p. 1. Regulation as last amended by Regulation (EC) No 648/2005 of the European Parliament and of the Council (OJ L 117, 4.5.2005, p. 13);

⁽²⁾ OJ L 61, 3.3.1997, p. 1. Regulation as last amended by Commission Regulation (EC) No 1332/2005 (OJ L 215, 19.8.2005, p. 1).

8. Each Member State shall determine the penalties to be imposed where the provisions of this Regulation are infringed. Such penalties shall be effective, proportionate and dissuasive.

2. The Commission shall lay down a format for annual reports in order to facilitate monitoring of the FLEGT licensing scheme.

9. The Commission shall adopt detailed requirements for application of this Article in accordance with the procedure referred to in Article 11(3).

3. The Commission shall prepare by 30 June an annual synthesis report based on the information submitted by the Member States in their annual reports covering the previous calendar year and shall make it accessible to the public in accordance with Regulation (EC) No 1049/2001 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2001 regarding public access to European Parliament, Council and Commission documents ⁽¹⁾.

Article 6

1. If competent authorities establish that the requirement laid down in Article 4(1) is not fulfilled, they shall act in accordance with national legislation in force.

2. Member States shall notify the Commission of any information suggesting that the provisions of this Regulation are being, or have been, circumvented.

Article 7

1. Member States shall designate the competent authorities responsible for implementing this Regulation and for communicating with the Commission.

2. The Commission shall provide all competent authorities of the Member States with the names and other relevant details of the licensing authorities designated by partner countries, authenticated specimens of stamps and signatures attesting that a licence has been legally issued, and any other relevant information received in respect of licences.

Article 8

1. Member States shall be required to submit by 30 April an annual report covering the previous calendar year, which shall include the following:

- (a) quantities of timber products imported into the Member State under the FLEGT licensing scheme, as per HS Heading specified in Annexes II and III and per each partner country;
- (b) the number of FLEGT licences received, as per HS Heading specified in Annexes II and III and per each partner country;
- (c) the number of cases and quantities of timber products involved where Article 6(1) has been applied.

CHAPTER III

GENERAL PROVISIONS

Article 9

Two years after the entry into force of the first Partnership Agreement the Commission shall present the Council with a report on the implementation of this Regulation, based in particular on the synthesis reports referred to in Article 8(3) and on the reviews of Partnership Agreements. This report shall be accompanied, where appropriate, by proposals for improvement of the FLEGT licensing scheme.

Article 10

1. The Commission may amend the list of partner countries and their designated licensing authorities as set out in Annex I in accordance with the procedure referred to in Article 11(3).

2. The Commission may amend the list of timber products as set out in Annex II to which the FLEGT licensing scheme applies in accordance with the procedure referred to in Article 11(3). Those amendments shall be adopted by the Commission taking into account the implementation of the FLEGT Partnership Agreements. Such amendments shall comprise commodity codes, at four-digit heading level or six-digit subheading level of the current version of Annex I to the Harmonised Commodity Description and Coding System.

3. The Commission may amend the list of timber products as set out in Annex III to which the FLEGT licensing scheme applies in accordance with the procedure referred to in Article 11(3). Those amendments shall be adopted by the Commission taking into account the implementation of the FLEGT Partnership Agreements. Such amendments shall comprise commodity codes, at four-digit heading level or six-digit subheading level of the current version of Annex I to the Harmonised Commodity Description and Coding System and shall only apply in relation to the corresponding partner countries as set out in Annex III.

⁽¹⁾ OJ L 145, 31.5.2001, p. 43.

Article 11

1. The Commission shall be assisted by the Forest Law Enforcement Governance and Trade (FLEGT) Committee (hereinafter referred to as the Committee).

2. Where reference is made to this paragraph, Articles 4 and 7 of Decision 1999/468/EC shall apply.

3. Where reference is made to this paragraph, Articles 5 and 7 of Decision 1999/468/EC shall apply.

The period laid down in Article 5(6) of Decision 1999/468/EC shall be set at three months.

4. The Committee shall adopt its Rules of Procedure.

Article 12

The period laid down in Article 4(3) of Decision 1999/468/EC shall be set at three months.

This Regulation shall enter into force on the day of its publication in the *Official Journal of the European Union*.

This Regulation shall be binding in its entirety and directly applicable in all Member States.

Done at Brussels, 20 December 2005.

For the Council
The President
M. BECKETT

ANNEX I

PARTNER COUNTRIES AND THEIR DESIGNATED LICENSING AUTHORITIES

ANNEX II

Timber products to which the FLEGT licensing scheme applies irrespective of the partner country

HS heading	Description
4403	Wood in the rough, whether or not stripped of bark or sapwood, or roughly squared
4406	Railway or tramway sleepers (cross-ties) of wood
4407	Wood sawn or chipped lengthwise, sliced or peeled, whether or not planed, sanded or end-jointed, of a thickness exceeding 6 mm
4408	Sheets for veneering (including those obtained by slicing laminated wood), for plywood or for other similar laminated wood and other wood, sawn lengthwise, sliced or peeled, whether or not planed, sanded, spliced or end-jointed, of a thickness not exceeding 6 mm
4412	Plywood, veneered panels and similar laminated wood

ANNEX III

Timber products to which the FLEGT licensing scheme applies only in relation to the corresponding partner countries

Partner country	HS heading	Description

REGULATION (EU) No 995/2010 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL
of 20 October 2010
laying down the obligations of operators who place timber and timber products on the market
(Text with EEA relevance)

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty on the Functioning of the European Union, and in particular Article 192(1) thereof,

Having regard to the proposal from the European Commission,

Having regard to the opinion of the European Economic and Social Committee ⁽¹⁾,

After consulting the Committee of the Regions,

Acting in accordance with the ordinary legislative procedure ⁽²⁾,

Whereas:

- (1) Forests provide a broad variety of environmental, economic and social benefits including timber and non-timber forest products and environmental services essential for humankind, such as maintaining biodiversity and ecosystem functions and protecting the climate system.
- (2) Due to the growing demand for timber and timber products worldwide, in combination with the institutional and governance deficiencies that are present in the forest sector in a number of timber-producing countries, illegal logging and the associated trade have become matters of ever greater concern.
- (3) Illegal logging is a pervasive problem of major international concern. It poses a significant threat to forests as it contributes to the process of deforestation and forest degradation, which is responsible for about 20 % of global CO₂ emissions, threatens biodiversity, and undermines sustainable forest management and

development including the commercial viability of operators acting in accordance with applicable legislation. It also contributes to desertification and soil erosion and can exacerbate extreme weather events and flooding. In addition, it has social, political and economic implications, often undermining progress towards good governance and threatening the livelihood of local forest-dependent communities, and it can be linked to armed conflicts. Combating the problem of illegal logging in the context of this Regulation is expected to contribute to the Union's climate change mitigation efforts in a cost-effective manner and should be seen as complementary to Union action and commitments in the context of the United Nations Framework Convention on Climate Change.

- (4) Decision No 1600/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 22 July 2002 laying down the Sixth Community Environment Action Programme ⁽³⁾ identifies as a priority action the examination of the possibility of taking active measures to prevent and combat trade in illegally harvested wood and the continuation of the active participation of the Union and of Member States in the implementation of global and regional resolutions and agreements on forest-related issues.

- (5) The Commission Communication of 21 May 2003 entitled 'Forest Law Enforcement, Governance and Trade (FLEGT): Proposal for an EU Action Plan' proposed a package of measures to support international efforts to tackle the problem of illegal logging and associated trade in the context of overall efforts of the Union to achieve sustainable forest management.

- (6) The European Parliament and the Council welcomed that Communication and recognised the need for the Union to contribute to global efforts to address the problem of illegal logging.

- (7) In accordance with the aim of that Communication, namely to ensure that only timber products which have been produced in accordance with the national legislation of the timber-producing country enter the Union, the Union has been negotiating Voluntary Partnership Agreements (FLEGT VPAs) with timber-producing countries (partner countries), which create a legally binding obligation for the parties to implement a licensing scheme and to regulate trade in timber and timber products identified in those FLEGT VPAs.

⁽¹⁾ OJ C 318, 23.12.2009, p. 88.

⁽²⁾ Position of the European Parliament of 22 April 2009 (OJ C 184 E, 8.7.2010, p. 145), position of the Council at first reading of 1 March 2010 (OJ C 114 E, 4.5.2010, p. 17) and position of the European Parliament of 7 July 2010 (not yet published in the Official Journal).

⁽³⁾ OJ L 242, 10.9.2002, p. 1.

- (8) Given the major scale and urgency of the problem, it is necessary to support the fight against illegal logging and related trade actively, to complement and strengthen the FLEGT VPA initiative and to improve synergies between policies aimed at the conservation of forests and the achievement of a high level of environmental protection, including combating climate change and biodiversity loss.
- (9) The efforts made by countries which have concluded FLEGT VPAs with the Union and the principles incorporated in them, in particular with regard to the definition of legally produced timber, should be recognised and further encouragement for countries to conclude FLEGT VPAs should be given. It should be also taken into account that under the FLEGT licensing scheme only timber harvested in accordance with the relevant national legislation and timber products derived from such timber are exported into the Union. Therefore, timber embedded in timber products listed in Annexes II and III to Council Regulation (EC) No 2173/2005 of 20 December 2005 on the establishment of a FLEGT licensing scheme for imports of timber into the European Community⁽¹⁾, originating in partner countries listed in Annex I to that Regulation, should be considered to have been legally harvested provided those timber products comply with that Regulation and any implementing provisions.
- (10) Account should also be taken of the fact that the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) places a requirement on parties to CITES only to grant a CITES permit for export when a CITES-listed species has been harvested, inter alia, in compliance with national legislation in the exporting country. Therefore timber of species listed in Annex A, B or C to Council Regulation (EC) No 338/97 of 9 December 1996 on the protection of species of wild fauna and flora by regulating trade therein⁽²⁾ should be considered to have been legally harvested provided it complies with that Regulation and any implementing provisions.
- (11) Bearing in mind that the use of recycled timber and timber products should be encouraged, and that including such products in the scope of this Regulation would place a disproportionate burden on operators, used timber and timber products that have completed their lifecycle, and would otherwise be disposed of as waste, should be excluded from the scope of this Regulation.
- (12) The placing on the internal market for the first time of illegally harvested timber or timber products derived from such timber should be prohibited as one of the measures of this Regulation. Taking into account the complexity of illegal logging, its underlying causes and its impacts, specific measures should be taken, such as those that target the behaviour of operators.
- (13) In the context of the FLEGT Action Plan the Commission and, where appropriate, Member States may support and conduct studies and research on the levels and nature of illegal logging in different countries and make such information publicly available, as well as support the provision of practical guidance to operators on applicable legislation in timber-producing countries.
- (14) In the absence of an internationally agreed definition, the legislation of the country where the timber was harvested, including regulations as well as the implementation in that country of relevant international conventions to which that country is party, should be the basis for defining what constitutes illegal logging.
- (15) Many timber products undergo numerous processes before and after they are placed on the internal market for the first time. In order to avoid imposing any unnecessary administrative burden, only operators that place timber and timber products on the internal market for the first time should be subject to the due diligence system, while a trader in the supply chain should be required to provide basic information on its supplier and its buyer to enable the traceability of timber and timber products.
- (16) On the basis of a systemic approach, operators placing timber and timber products for the first time on the internal market should take the appropriate steps in order to ascertain that illegally harvested timber and timber products derived from such timber are not placed on the internal market. To that end, operators should exercise due diligence through a system of measures and procedures to minimise the risk of placing illegally harvested timber and timber products derived from such timber on the internal market.
- (17) The due diligence system includes three elements inherent to risk management: access to information, risk assessment and mitigation of the risk identified. The due diligence system should provide access to information about the sources and suppliers of the timber and timber products being placed on the internal market for the first time, including relevant information such as compliance with the applicable legislation, the country of harvest, species, quantity, and where applicable sub-national region and concession of harvest. On the basis of this information, operators should carry out a risk assessment. Where a risk is identified, operators should mitigate such risk in a manner proportionate to the risk identified, with a view to preventing illegally harvested timber and timber products derived from such timber from being placed on the internal market.
- ⁽¹⁾ OJ L 347, 30.12.2005, p. 1.
⁽²⁾ OJ L 61, 3.3.1997, p. 1.

- (18) In order to avoid any unnecessary administrative burden, operators already using systems or procedures which comply with the requirements of this Regulation should not be required to set up new systems.
- (19) In order to recognise good practice in the forestry sector, certification or other third party verified schemes that include verification of compliance with applicable legislation may be used in the risk assessment procedure.
- (20) The timber sector is of major importance for the economy of the Union. Organisations of operators are important actors in the sector as they represent the interests of the latter on a large scale and interact with a diverse range of stakeholders. Those organisations also have the expertise and capacity to analyse relevant legislation and facilitate the compliance of their members, but should not use this competence to dominate the market. In order to facilitate the implementation of this Regulation and to contribute to the development of good practices it is appropriate to recognise organisations which have developed due diligence systems meeting the requirements of this Regulation. Recognition and withdrawal of recognition of monitoring organisations should be performed in a fair and transparent manner. A list of such recognised organisations should be made public in order to enable operators to use them.
- (21) Competent authorities should carry out checks at regular intervals on monitoring organisations to verify that they effectively fulfil the obligations laid down in this Regulation. Moreover, competent authorities should endeavour to carry out checks when in possession of relevant information, including substantiated concerns from third parties.
- (22) Competent authorities should monitor that operators effectively fulfil the obligations laid down in this Regulation. For that purpose the competent authorities should carry out official checks, in accordance with a plan as appropriate, which may include checks on the premises of operators and field audits, and should be able to require operators to take remedial actions where necessary. Moreover, competent authorities should endeavour to carry out checks when in possession of relevant information, including substantiated concerns from third parties.
- (23) Competent authorities should keep records of the checks and the relevant information should be made available in accordance with Directive 2003/4/EC of the European Parliament and of the Council of 28 January 2003 on public access to environmental information⁽¹⁾.
- (24) Taking into account the international character of illegal logging and related trade, competent authorities should cooperate with each other and with the administrative authorities of third countries and the Commission.
- (25) In order to facilitate the ability of operators who place timber or timber products on the internal market to comply with the requirements of this Regulation, taking into account the situation of small and medium-sized enterprises, Member States, assisted by the Commission where appropriate, may provide operators with technical and other assistance and facilitate the exchange of information. Such assistance should not release operators from their obligation to exercise due diligence.
- (26) Traders and monitoring organisations should refrain from measures which could jeopardise the attainment of the objective of this Regulation.
- (27) Member States should ensure that infringements of this Regulation, including by operators, traders and monitoring organisations, are sanctioned by effective, proportionate and dissuasive penalties. National rules may provide that, after effective, proportionate and dissuasive penalties are applied for infringements of the prohibition of placing on the internal market of illegally harvested timber or timber products derived from such timber, such timber and timber products should not necessarily be destroyed but may instead be used or disposed of for public interest purposes.
- (28) The Commission should be empowered to adopt delegated acts in accordance with Article 290 of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU) concerning the procedures for the recognition and withdrawal of recognition of monitoring organisations, concerning further relevant risk assessment criteria that may be necessary to supplement those already provided for in this Regulation and concerning the list of timber and timber products to which this Regulation applies. It is of particular importance that the Commission carry out appropriate consultations during its preparatory work, including at expert level.
- (29) In order to ensure uniform conditions for implementation, implementing powers should be conferred on the Commission to adopt detailed rules with regard to the frequency and the nature of the checks by competent authorities on monitoring organisations and to the due diligence systems except as regards further relevant risk assessment criteria. In accordance with Article 291 TFEU, rules and general principles concerning mechanisms for the control by Member States of the Commission's exercise of implementing powers are to be laid down in advance by a regulation adopted in accordance with the ordinary legislative procedure. Pending the adoption

⁽¹⁾ OJ L 41, 14.2.2003, p. 26.

of that new regulation Council Decision 1999/468/EC of 28 June 1999 laying down the procedures for the exercise of implementing powers conferred on the Commission ⁽¹⁾ continues to apply, with the exception of the regulatory procedure with scrutiny, which is not applicable.

- (30) Operators and competent authorities should be given a reasonable period in order to prepare themselves to meet the requirements of this Regulation.
- (31) Since the objective of this Regulation, namely the fight against illegal logging and related trade, cannot be achieved by the Member States individually and can therefore, by reason of its scale, be better achieved at Union level, the Union may adopt measures, in accordance with the principle of subsidiarity as set out in Article 5 of the Treaty on European Union. In accordance with the principle of proportionality, as set out in that Article, this Regulation does not go beyond what is necessary in order to achieve that objective,

HAVE ADOPTED THIS REGULATION:

Article 1

Subject matter

This Regulation lays down the obligations of operators who place timber and timber products on the internal market for the first time, as well as the obligations of traders.

Article 2

Definitions

For the purposes of this Regulation, the following definitions shall apply:

- (a) 'timber and timber products' means the timber and timber products set out in the Annex, with the exception of timber products or components of such products manufactured from timber or timber products that have completed their lifecycle and would otherwise be disposed of as waste, as defined in Article 3(1) of Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste ⁽²⁾,
- (b) 'placing on the market' means the supply by any means, irrespective of the selling technique used, of timber or timber products for the first time on the internal market for distribution or use in the course of a commercial activity, whether in return for payment or free of charge. It also includes the supply by means of distance

communication as defined in Directive 97/7/EC of the European Parliament and of the Council of 20 May 1997 on the protection of consumers in respect of distance contracts ⁽³⁾. The supply on the internal market of timber products derived from timber or timber products already placed on the internal market shall not constitute 'placing on the market';

- (c) 'operator' means any natural or legal person that places timber or timber products on the market;
- (d) 'trader' means any natural or legal person who, in the course of a commercial activity, sells or buys on the internal market timber or timber products already placed on the internal market;
- (e) 'country of harvest' means the country or territory where the timber or the timber embedded in the timber products was harvested;
- (f) 'legally harvested' means harvested in accordance with the applicable legislation in the country of harvest;
- (g) 'illegally harvested' means harvested in contravention of the applicable legislation in the country of harvest;
- (h) 'applicable legislation' means the legislation in force in the country of harvest covering the following matters:
- rights to harvest timber within legally gazetted boundaries,
 - payments for harvest rights and timber including duties related to timber harvesting,
 - timber harvesting, including environmental and forest legislation including forest management and biodiversity conservation, where directly related to timber harvesting,
 - third parties' legal rights concerning use and tenure that are affected by timber harvesting, and
 - trade and customs, in so far as the forest sector is concerned.

Article 3

Status of timber and timber products covered by FLEGT and CITES

Timber embedded in timber products listed in Annexes II and III to Regulation (EC) No 2173/2005 which originate in partner countries listed in Annex I to that Regulation and which comply with that Regulation and its implementing provisions shall be considered to have been legally harvested for the purposes of this Regulation.

⁽¹⁾ OJ L 184, 17.7.1999, p. 23.

⁽²⁾ OJ L 312, 22.11.2008, p. 3.

⁽³⁾ OJ L 144, 4.6.1997, p. 19.

Timber of species listed in Annex A, B or C to Regulation (EC) No 338/97 and which complies with that Regulation and its implementing provisions shall be considered to have been legally harvested for the purposes of this Regulation.

— country of harvest, and where applicable:

(i) sub-national region where the timber was harvested; and

(ii) concession of harvest,

Article 4

Obligations of operators

1. The placing on the market of illegally harvested timber or timber products derived from such timber shall be prohibited.

— quantity (expressed in volume, weight or number of units),

2. Operators shall exercise due diligence when placing timber or timber products on the market. To that end, they shall use a framework of procedures and measures, hereinafter referred to as a 'due diligence system', as set out in Article 6.

— name and address of the supplier to the operator,

— name and address of the trader to whom the timber and timber products have been supplied,

3. Each operator shall maintain and regularly evaluate the due diligence system which it uses, except where the operator makes use of a due diligence system established by a monitoring organisation referred to in Article 8. Existing supervision systems under national legislation and any voluntary chain of custody mechanism which fulfil the requirements of this Regulation may be used as a basis for the due diligence system.

— documents or other information indicating compliance of those timber and timber products with the applicable legislation;

(b) risk assessment procedures enabling the operator to analyse and evaluate the risk of illegally harvested timber or timber products derived from such timber being placed on the market.

Article 5

Obligation of traceability

Traders shall, throughout the supply chain, be able to identify:

Such procedures shall take into account the information set out in point (a) as well as relevant risk assessment criteria, including:

(a) the operators or the traders who have supplied the timber and timber products; and

— assurance of compliance with applicable legislation, which may include certification or other third-party-verified schemes which cover compliance with applicable legislation,

(b) where applicable, the traders to whom they have supplied timber and timber products.

— prevalence of illegal harvesting of specific tree species,

Traders shall keep the information referred to in the first paragraph for at least five years and shall provide that information to competent authorities if they so request.

— prevalence of illegal harvesting or practices in the country of harvest and/or sub-national region where the timber was harvested, including consideration of the prevalence of armed conflict,

Article 6

Due diligence systems

1. The due diligence system referred to in Article 4(2) shall contain the following elements:

— sanctions imposed by the UN Security Council or the Council of the European Union on timber imports or exports,

— complexity of the supply chain of timber and timber products.

(a) measures and procedures providing access to the following information concerning the operator's supply of timber or timber products placed on the market:

(c) except where the risk identified in course of the risk assessment procedures referred to in point (b) is negligible, risk mitigation procedures which consist of a set of measures and procedures that are adequate and proportionate to minimise effectively that risk and which may include requiring additional information or documents and/or requiring third party verification.

— description, including the trade name and type of product as well as the common name of tree species and, where applicable, its full scientific name,

2. Detailed rules necessary to ensure the uniform implementation of paragraph 1, except as regards further relevant risk assessment criteria referred to in the second sentence of paragraph 1(b) of this Article, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure referred to in Article 18(2). Those rules shall be adopted by 3 June 2012.

3. Taking into account market developments and the experience gained in the implementation of this Regulation, in particular as identified through the exchange of information referred to in Article 13 and the reporting referred to in Article 20(3), the Commission may adopt delegated acts in accordance with Article 290 TFEU as regards further relevant risk assessment criteria that may be necessary to supplement those referred to in the second sentence of paragraph 1(b) of this Article with a view to ensuring the effectiveness of the due diligence system.

For the delegated acts referred to in this paragraph the procedures set out in Articles 15, 16 and 17 shall apply.

Article 7

Competent authorities

1. Each Member State shall designate one or more competent authorities responsible for the application of this Regulation.

Member States shall inform the Commission of the names and addresses of the competent authorities by 3 June 2011. Member States shall inform the Commission of any changes to the names or addresses of the competent authorities.

2. The Commission shall make publicly available, including on the Internet, a list of the competent authorities. The list shall be regularly updated.

Article 8

Monitoring organisations

1. A monitoring organisation shall:

- (a) maintain and regularly evaluate a due diligence system as set out in Article 6 and grant operators the right to use it;
- (b) verify the proper use of its due diligence system by such operators;

(c) take appropriate action in the event of failure by an operator to properly use its due diligence system, including notification of competent authorities in the event of significant or repeated failure by the operator.

2. An organisation may apply for recognition as a monitoring organisation if it complies with the following requirements:

- (a) it has legal personality and is legally established within the Union;
- (b) it has appropriate expertise and the capacity to exercise the functions referred to in paragraph 1; and
- (c) it ensures the absence of any conflict of interest in carrying out its functions.

3. The Commission, after consulting the Member State(s) concerned, shall recognise as a monitoring organisation an applicant that fulfils the requirements set out in paragraph 2.

The decision to grant recognition to a monitoring organisation shall be communicated by the Commission to the competent authorities of all the Member States.

4. The competent authorities shall carry out checks at regular intervals to verify that the monitoring organisations operating within the competent authorities' jurisdiction continue to fulfil the functions laid down in paragraph 1 and comply with the requirements laid down in paragraph 2. Checks may also be carried out when the competent authority of the Member State is in possession of relevant information, including substantiated concerns from third parties or when it has detected shortcomings in the implementation by operators of the due diligence system established by a monitoring organisation. A report of the checks shall be made available in accordance with Directive 2003/4/EC.

5. If a competent authority determines that a monitoring organisation either no longer fulfils the functions laid down in paragraph 1 or no longer complies with the requirements laid down in paragraph 2, it shall without delay inform the Commission.

6. The Commission shall withdraw recognition of a monitoring organisation when, in particular on the basis of the information provided pursuant to paragraph 5, it has determined that the monitoring organisation no longer fulfils the functions laid down in paragraph 1 or the requirements laid down in paragraph 2. Before withdrawing recognition of a monitoring organisation, the Commission shall inform the Member States concerned.

The decision to withdraw recognition of a monitoring organisation shall be communicated by the Commission to the competent authorities of all the Member States.

7. In order to supplement the procedural rules with regard to the recognition and withdrawal of recognition of monitoring organisations and, if experience so requires, to amend them, the Commission may adopt delegated acts in accordance with Article 290 TFEU, while ensuring that the recognition and withdrawal of recognition are performed in a fair and transparent manner.

For the delegated acts referred to in this paragraph the procedures set out in Articles 15, 16 and 17 shall apply. Those acts shall be adopted by 3 March 2012.

8. Detailed rules concerning the frequency and the nature of the checks referred to in paragraph 4, necessary to ensure the effective oversight of monitoring organisations and the uniform implementation of that paragraph, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure referred to in Article 18(2). Those rules shall be adopted by 3 June 2012.

Article 9

List of monitoring organisations

The Commission shall publish the list of the monitoring organisations in the *Official Journal of the European Union*, C series, and shall make it available on its website. The list shall be regularly updated.

Article 10

Checks on operators

1. The competent authorities shall carry out checks to verify if operators comply with the requirements set out in Articles 4 and 6.

2. The checks referred to in paragraph 1 shall be conducted in accordance with a periodically reviewed plan following a risk-based approach. In addition, checks may be conducted when a competent authority is in possession of relevant information, including on the basis of substantiated concerns provided by third parties, concerning compliance by an operator with this Regulation.

3. The checks referred to in paragraph 1 may include, inter alia:

- (a) examination of the due diligence system, including risk assessment and risk mitigation procedures;
- (b) examination of documentation and records that demonstrate the proper functioning of the due diligence system and procedures;
- (c) spot checks, including field audits.

4. Operators shall offer all assistance necessary to facilitate the performance of the checks referred to in paragraph 1, notably as regards access to premises and the presentation of documentation or records.

5. Without prejudice to Article 19, where, following the checks referred to in paragraph 1, shortcomings have been detected, the competent authorities may issue a notice of remedial actions to be taken by the operator. Additionally, depending on the nature of the shortcomings detected, Member States may take immediate interim measures, including inter alia:

- (a) seizure of timber and timber products;
- (b) prohibition of marketing of timber and timber products.

Article 11

Records of checks

1. The competent authorities shall keep records of the checks referred to in Article 10(1), indicating in particular their nature and results, as well as of any notice of remedial actions issued under Article 10(5). Records of all checks shall be kept for at least five years.

2. The information referred to in paragraph 1 shall be made available in accordance with Directive 2003/4/EC.

Article 12

Cooperation

1. Competent authorities shall cooperate with each other, with the administrative authorities of third countries and with the Commission in order to ensure compliance with this Regulation.

2. The competent authorities shall exchange information on serious shortcomings detected through the checks referred to in Articles 8(4) and 10(1) and on the types of penalties imposed in accordance with Article 19 with the competent authorities of other Member States and with the Commission.

Article 13

Technical assistance, guidance and exchange of information

1. Without prejudice to the operators' obligation to exercise due diligence under Article 4(2), Member States, assisted by the Commission where appropriate, may provide technical and other assistance and guidance to operators, taking into account the situation of small and medium-sized enterprises, in order to facilitate compliance with the requirements of this Regulation, in particular in relation to the implementation of a due diligence system in accordance with Article 6.

2. Member States, assisted by the Commission where appropriate, may facilitate the exchange and dissemination of relevant information on illegal logging, in particular with a view to assisting operators in assessing risk as set out in Article 6(1)(b), and on best practices regarding the implementation of this Regulation.

3. Assistance shall be provided in a manner which avoids compromising the responsibilities of competent authorities and preserves their independence in enforcing this Regulation.

Article 14

Amendments of the Annex

In order to take into account, on the one hand, the experience gained in the implementation of this Regulation, in particular as identified through the reporting referred to in Article 20(3) and (4) and through the exchange of information as referred to in Article 13, and, on the other hand, developments with regard to technical characteristics, end-users and production processes of timber and timber products, the Commission may adopt delegated acts in accordance with Article 290 TFEU by amending and supplementing the list of timber and timber products set out in the Annex. Such acts shall not create a disproportionate burden on operators.

For the delegated acts referred to in this Article the procedures set out in Articles 15, 16 and 17 shall apply.

Article 15

Exercise of the delegation

1. The power to adopt the delegated acts referred to in Articles 6(3), 8(7) and 14 shall be conferred on the Commission for a period of seven years from 2 December 2010. The Commission shall make a report in respect of the delegated powers not later than three months before the end of a three-year period after the date of application of this Regulation. The delegation of powers shall be automatically extended for periods of an identical duration, unless the European Parliament or the Council revokes it in accordance with Article 16.

2. As soon as it adopts a delegated act, the Commission shall notify it simultaneously to the European Parliament and to the Council.

3. The power to adopt delegated acts is conferred on the Commission subject to the conditions laid down in Articles 16 and 17.

Article 16

Revocation of the delegation

1. The delegation of powers referred to in Articles 6(3), 8(7) and 14 may be revoked at any time by the European Parliament or by the Council.

2. The institution which has commenced an internal procedure for deciding whether to revoke the delegation of powers shall endeavour to inform the other institution and the Commission within a reasonable time before the final decision is taken, indicating the delegated powers which could be subject to revocation and possible reasons for a revocation.

3. The decision of revocation shall put an end to the delegation of the powers specified in that decision. It shall take effect immediately or at a later date specified therein. It shall not affect the validity of the delegated acts already in force. It shall be published in the *Official Journal of the European Union*.

Article 17

Objections to delegated acts

1. The European Parliament or the Council may object to a delegated act within a period of two months from the date of notification. At the initiative of the European Parliament or the Council this period shall be extended by two months.

2. If, on expiry of that period, neither the European Parliament nor the Council has objected to the delegated act, it shall be published in the *Official Journal of the European Union* and shall enter into force on the date stated therein.

The delegated act may be published in the *Official Journal of the European Union* and enter into force before the expiry of that period if the European Parliament and the Council have both informed the Commission of their intention not to raise objections.

3. If the European Parliament or the Council objects to a delegated act, the act shall not enter into force. The institution which objects shall state the reasons for objecting to the delegated act.

Article 18

Committee

1. The Commission shall be assisted by the Forest Law Enforcement Governance and Trade (FLEGT) Committee established under Article 11 of Regulation (EC) No 2173/2005.

2. Where reference is made to this paragraph, Articles 5 and 7 of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article 8 thereof.

The period laid down in Article 5(6) of Decision 1999/468/EC shall be set at three months.

Article 19

Penalties

1. The Member States shall lay down the rules on penalties applicable to infringements of the provisions of this Regulation and shall take all measures necessary to ensure that they are implemented.

2. The penalties provided for must be effective, proportionate and dissuasive and may include, inter alia:

(a) fines proportionate to the environmental damage, the value of the timber or timber products concerned and the tax losses and economic detriment resulting from the infringement, calculating the level of such fines in such way as to make sure that they effectively deprive those responsible of the economic benefits derived from their serious infringements, without prejudice to the legitimate right to exercise a profession, and gradually increasing the level of such fines for repeated serious infringements;

(b) seizure of the timber and timber products concerned;

(c) immediate suspension of authorisation to trade.

3. The Member States shall notify those provisions to the Commission and shall notify it without delay of any subsequent amendments affecting them.

Article 20

Reporting

1. Member States shall submit to the Commission, by 30 April of every second year following 3 March 2013, a report on the application of this Regulation during the previous two years.

2. On the basis of those reports the Commission shall draw up a report to be submitted to the European Parliament and to the Council every two years. In preparing the report, the Commission shall have regard to the progress made in respect of the conclusion and operation of the FLEGT VPAs pursuant to Regulation (EC) No 2173/2005 and their contribution to minimising the presence of illegally harvested timber and timber products derived from such timber on the internal market.

3. By 3 December 2015 and every six years thereafter, the Commission shall, on the basis of reporting on and experience with the application of this Regulation, review the functioning and effectiveness of this Regulation, including in preventing illegally harvested timber or timber products derived from such timber being placed on the market. It shall in particular consider the administrative consequences for small and medium-sized enterprises and product coverage. The reports may be accompanied, if necessary, by appropriate legislative proposals.

4. The first of the reports referred to in paragraph 3 shall include an evaluation of the current Union economic and trade situation with regard to the products listed under Chapter 49 of the Combined Nomenclature, taking particularly into account the competitiveness of the relevant sectors, in order to consider their possible inclusion in the list of timber and timber products set out in the Annex to this Regulation.

The report referred to in the first subparagraph shall also include an assessment of the effectiveness of the prohibition of the placing on the market of illegally harvested timber and timber products derived from such timber as set out in Article 4(1) as well as of the due diligence systems set out in Article 6.

Article 21

Entry into force and application

This Regulation shall enter into force on the 20th day following its publication in the *Official Journal of the European Union*.

It shall apply as from 3 March 2013. However, Articles 6(2), 7(1), 8(7) and 8(8) shall apply as from 2 December 2010.

This Regulation shall be binding in its entirety and directly applicable in all Member States.

Done at Strasbourg, 20 October 2010.

For the European Parliament

The President

J. BUZEK

For the Council

The President

O. CHASTEL

ANNEX

Timber and timber products as classified in the Combined Nomenclature set out in Annex I to Council Regulation (EEC) No 2658/87 ⁽¹⁾, to which this Regulation applies

- 4401 Fuel wood, in logs, in billets, in twigs, in faggots or in similar forms; wood in chips or particles; sawdust and wood waste and scrap, whether or not agglomerated in logs, briquettes, pellets or similar forms
 - 4403 Wood in the rough, whether or not stripped of bark or sapwood, or roughly squared
 - 4406 Railway or tramway sleepers (cross-ties) of wood
 - 4407 Wood sawn or chipped lengthwise, sliced or peeled, whether or not planed, sanded or end-jointed, of a thickness exceeding 6 mm
 - 4408 Sheets for veneering (including those obtained by slicing laminated wood), for plywood or for other similar laminated wood and other wood, sawn lengthwise, sliced or peeled, whether or not planed, sanded, spliced or end-jointed, of a thickness not exceeding 6 mm
 - 4409 Wood (including strips and friezes for parquet flooring, not assembled) continuously shaped (tongued, grooved, rebated, chamfered, V-jointed, beaded, moulded, rounded or the like) along any of its edges, ends or faces, whether or not planed, sanded or end-jointed
 - 4410 Particle board, oriented strand board (OSB) and similar board (for example, waferboard) of wood or other ligneous materials, whether or not agglomerated with resins or other organic binding substances
 - 4411 Fibreboard of wood or other ligneous materials, whether or not bonded with resins or other organic substances
 - 4412 Plywood, veneered panels and similar laminated wood
 - 4413 00 00 Densified wood, in blocks, plates, strips or profile shapes
 - 4414 00 Wooden frames for paintings, photographs, mirrors or similar objects
 - 4415 Packing cases, boxes, crates, drums and similar packings, of wood; cable-drums of wood; pallets, box pallets and other load boards, of wood; pallet collars of wood
- (Not packing material used exclusively as packing material to support, protect or carry another product placed on the market.)
- 4416 00 00 Casks, barrels, vats, tubs and other coopers' products and parts thereof, of wood, including staves
 - 4418 Builders' joinery and carpentry of wood, including cellular wood panels, assembled flooring panels, shingles and shakes

⁽¹⁾ Council Regulation (EEC) No 2658/87 of 23 July 1987 on the tariff and statistical nomenclature and on the Common Customs Tariff (OJ L 256, 7.9.1987, p. 1).

- Pulp and paper of Chapters 47 and 48 of the Combined Nomenclature, with the exception of bamboo-based and recovered (waste and scrap) products
- 9403 30, 9403 40, 9403 50 00, 9403 60 and 9403 90 30 Wooden furniture
- 9406 00 20 Prefabricated buildings

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๔๐๔/๓๕๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง กรอบการเจรจาจัดทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPA) ในการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้า (FLEGT) ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรป (EU)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล)๒๕๖๗๓
ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณีกรอบการเจรจาจัดทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPA) ในการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้า (FLEGT) ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรป (EU) ที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีประมาณการว่าจะเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

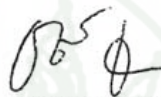
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณากรอบการเจรจาจัดทำข้อตกลงดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๑๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๔ และหลักเกณฑ์การพิจารณาความหมายและองค์ประกอบของหนังสือสัญญาตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖-๗/๒๕๕๑ แล้ว เห็นว่า ตามที่ประเทศไทยประสงค์จะเจรจากับสหภาพยุโรปเพื่อจัดทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจฯ ซึ่งมีสาระสำคัญเป็นการสร้างระบบการออกใบรับรองส่งออกสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ไปยังสหภาพยุโรป (FLEGT Licensing Scheme) เพื่อเป็นกลไกในการตรวจสอบว่าสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ได้มาโดยถูกกฎหมาย โดยมีผลผูกพันทางกฎหมาย (legally binding) ต่อคู่ภาคีในอันที่จะต้องดำเนินการให้มีการสร้างระบบรับรองดังกล่าวตามที่ระบุในคำปรารภของกฎคณะมนตรีแห่งประชาคมยุโรป ที่ ๒๑๗๓/๒๐๐๕ (Council Regulation (EC) No. 2173/2005 of 20 December 2005 on the establishment of a FLEGT licensing scheme for imports of timber into the European Community) ดังนั้น ข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจฯ ที่ประเทศไทยจะทำกับสหภาพยุโรปซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศ โดยมีผลผูกพันทางกฎหมาย

๒

ระหว่างกันตามกฎหมายระหว่างประเทศ จึงเข้าลักษณะเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๕๐ ของรัฐธรรมนูญฯ และโดยที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแจ้งว่า อาจต้องมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ อีกทั้งการกำหนดให้ต้องมีการรับรองว่าสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ได้มาโดยถูกกฎหมายอาจมีผลกระทบการส่งออกไม้ของประเทศซึ่งเกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมอย่างกว้างขวาง กรณีจึงเข้าลักษณะเป็นหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฯ ดังนั้น ก่อนดำเนินการเพื่อทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ จึงต้องมีการให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบตามมาตรา ๑๕๐ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญฯ ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัชพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักกฎหมายต่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๘๔๒๐-๓ ต่อ ๓๔๐๙ (นางสาวปรางทิพย์ฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๘๔๒๕

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

ณ นครหลวง

(นายวิเชียร คำชุม)

อธิบดีกรมการพิเศษ สำนักนิติธรรม

ครั้งที่ 49/2555 วันอังคาร ที่ 11 ธันวาคม 2555

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่องเพื่อพิจารณา (กษ. เสนอความเห็น/เกี่ยวข้อง)

เรื่อง/สารัตถะ/มติอื่นๆ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ/เจ้าของเรื่อง
111255 เรื่อง : กรอบการเจรจาจัดทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPA) ในการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติบาล และการค้า (FLEGT) ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรป (EU) สารัตถะ : ทส. เสนอ กรม. พิจารณาให้ความเห็นชอบกรอบการเจรจาจัดทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPA) ในการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติบาล และการค้า (FLEGT) ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรป (EU) สาระสำคัญของกรอบการเจรจาสรุปได้ ดังนี้ 1. การกำหนดค่านิยามและการอุปสินค้าประเภทไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของประเทศไทย 2. กำหนดการรับรองแหล่งที่มาของไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ที่ประเทศไทยส่งออกสู่ตลาดสหภาพยุโรป 3. การปรับปรุงและกำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติในการรับรองแหล่งที่มาของไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ ไม่สร้างภาระต้นทุนที่ไม่เหมาะสมและอำนวยความสะดวกทางการค้าเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย รวมทั้งลดอุปสรรคทางการค้าของสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของประเทศไทยให้มากที่สุดเพื่อขยายการส่งออกสินค้าประเภทนี้ของไทยอย่างยั่งยืน 4. ให้มีมาตรการป้องกันและเยียวยาสำหรับผู้ประกอบอุตสาหกรรมไม้ประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากกฎระเบียบการทำ VPA 5. ให้มีกลไกการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6. ให้มีมาตรการช่วยเหลือจากสหภาพยุโรป เช่น การสนับสนุนจากสหภาพยุโรปให้ใช้สินค้าไม้ของประเทศไทยผ่านทางการจัดตั้งจ้างที่ค้ำประกันถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 7. ให้มีการเจรจาเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในภาพรวม ความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : กษ. พิจารณาแล้วเห็นชอบ มติ กรม. : เห็นชอบตามที่ ทส. เสนอ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ : ทส./กษ.(สกต.) ภารกิจที่ต้องดำเนินการ ประโยชน์ที่ได้รับ เพื่อเตรียมความพร้อมและช่วยอำนวยความสะดวกด้านการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของประเทศไทยโดยได้มีการรับรองแหล่งที่มาของไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ อันเป็นการป้องกันการค้านำไม้ที่ผิดกฎหมาย กำหนดรายงานผลการปฏิบัติเพื่อเสนอ กรม.

ผลการประชุมคณะรัฐมนตรี

ห้อง ร.ปท.ทส. (สุรพล ปิตตานี)
รับที่ 24 S.A. 2555
วันที่ 09.16.96
เวลา

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๗๗/๐๖๔

สำนักงานรัฐมนตรี ทส.
รับที่ 7256
วันที่ 7 S.A. 2555
เวลา ๐๙.๓๙

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง กรอบการเจรจาจัดทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPA) ในการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้า (FLEGT) ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรป (EU)
เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๒๔๖๒๒ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕

สำนักงานปลัดกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
รับที่ ๓๔๔๐๗
วันที่ 19.6.2555
เวลา 13.42 น.

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตามบัญชีเอกสารแนบท้าย

ห้อง บกท.ทส.
เลขที่ 1819 S.A. 2555
วันที่ 19.6.2555
เวลา ๑๖.๐๒

ตามที่แจ้งว่าได้ขอให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาเสนอความเห็น เรื่อง กรอบการเจรจาจัดทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPA) ในการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้า (FLEGT) ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรป (EU) เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นั้น

กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ลงมติ

๑. เห็นชอบตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ วันที่ 20 S.A. 2555

๒. มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการด้วย

๓. เห็นชอบตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายปลอดประสพ สุรัสวดี) เสนอ โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการป่าไม้เชิงอนุรักษ์ ป่าไม้เชิงพาณิชย์ และป่าไม้ชุมชนเพื่อรองรับการดำเนินการตามกรอบเจรจาดังกล่าวโดยให้ดำเนินการ ๘๐๐ ล้านกล้า ๘๐ พรรษามหาราชาินี มาร่วมพิจารณาด้วย

จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรดพิจารณาดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในข้อ ๒ และข้อ ๓ ต่อไป ทั้งนี้ ได้เสนอกรอบการเจรจา ฯ ในเรื่องนี้ไปเพื่อรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไปแล้ว และขอได้โปรดจัดส่งกรอบการเจรจา ฯ จำนวน ๑,๕๐๐ ชุด ให้รัฐสภาโดยตรงด้วย จักขอบคุณยิ่ง

② เรียน ปลร.ทส.
เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

๑. ๒

(นายอำนาจ พัวเวส)

ผู้อำนวยการสำนักนิติธรรม รักษาการในตำแหน่ง

ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๐๑๐๐/๖๖๒ 18 S.A. 2555
๑ ปกท.ทส. ดำเนินการ

รองปลัด
ทส. ทส.
18.12.55
2
18.12.55

(นายไฉไล ตราวุฒ)

ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๙ (直通)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (F581/0/๓)

(นางสาวสมหญิง พงษ์สมุทร)
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

(นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บันทึกการประชุมร่วมกันของรัฐสภา
ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)
วันอังคารที่ ๒๙ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๖
ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๕๗ นาฬิกา

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ ประธานรัฐสภา ขึ้นบัลลังก์และกล่าวเปิดประชุม จากนั้นได้มีสมาชิกฯ เสนอญัตติขอเปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม โดยขอนำระเบียบวาระตามลำดับดังต่อไปนี้ขึ้นมาพิจารณาก่อน ซึ่งที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบ คือ

๑. ร่างความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับสำนักเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES) เกี่ยวกับการประชุมสมัยสามัญภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES) ครั้งที่ ๑๖ และการประชุมคณะกรรมการบริหาร ครั้งที่ ๖๓ และ ๖๔ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย วันที่ ๒ - ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖ ซึ่ง คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (ในระเบียบวาระเรื่องด่วนที่ ๒๓)

๒. กรอบการเจรจาจัดทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (Voluntary Partnership Agreement : VPA) ในการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติบาล และการค้า (FLEGT) ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรป (EU) ซึ่ง คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (ในระเบียบวาระเรื่องด่วนที่ ๒๕)

๓. ร่างกรอบการเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป ซึ่ง คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (ในระเบียบวาระเรื่องด่วนที่ ๒๔)

- ๒ -

๔. รายการความตกลงและพิธีสารด้านเศรษฐกิจของอาเซียนที่จะถูกแทนที่ภายใต้ข้อ ๙๑ (๒) ของความตกลงอาทีก้า และพิธีสารเพื่อแก้ไขความตกลงทางเศรษฐกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้าของอาเซียน ซึ่ง คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (ในระเบียบวาระเรื่องด่วนที่ ๑๙)

๕. บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลของภาคีสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ที่เข้าร่วมในโครงการนำร่องที่สอง สำหรับการดำเนินการระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของภูมิภาค และภาคผนวกระเบียบปฏิบัติในการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า ซึ่ง คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (ในระเบียบวาระเรื่องด่วนที่ ๑๘)

๖. ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า และหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (FORM D) ของอาเซียน ซึ่ง คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (ในระเบียบวาระเรื่องด่วนที่ ๒๐)

๗. กรอบการเจรจาของประเทศไทยสำหรับการประชุมกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๑๘ และกรอบการเจรจาของประเทศไทยสำหรับการประชุมรัฐภาคีพิธีสารเกียวโต สมัยที่ ๘ ซึ่ง คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (ในระเบียบวาระเรื่องด่วนที่ ๒๑)

๘. ความตกลงการค้าเสรีระหว่างรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐชิลีและรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่ง คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (ในระเบียบวาระเรื่องด่วนที่ ๒๒)

๙. ขอให้รัฐสภามีมติให้วุฒิสภาพิจารณาเรื่อง รายงานแสดงผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รายงานของคณะกรรมการและญาติติ ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติได้ ตามมาตรา ๑๓๖ (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่ง วุฒิสภา เป็นผู้เสนอ (ในระเบียบวาระเรื่องที่เสนอใหม่)

- ๓ -

ต่อจากนั้น ประธานรัฐสภาได้เสนอให้ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันอังคารที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้รับรองรายงานการประชุมครั้งดังกล่าว

ต่อมา ประธานรัฐสภาได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาระเบียบวาระตามที่ที่ประชุมมีมติ ตามลำดับ คือ

๑. ร่างความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับสำนักเลขาธิการอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES) เกี่ยวกับการประชุมสมัยสามัญภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES) ครั้งที่ ๑๖ และการประชุมคณะกรรมการบริหาร ครั้งที่ ๖๓ และ ๖๔ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย วันที่ ๒ - ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๖ ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (ในระเบียบวาระเรื่องด่วนที่ ๒๓)

เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข) ได้แถลงเหตุผล มีสมาชิกฯ อภิปราย โดยมีรองประธานรัฐสภาได้ผลักดันเปลี่ยนปฏิบัติหน้าที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตอบชี้แจงจนได้เวลาพอสมควรแล้ว ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบกับร่างความตกลงฯ ตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอ

๒. กรอบการเจรจาจัดทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (Voluntary Partnership Agreement : VPA) ในการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติบาล และการค้า (FLEGT) ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรป (EU) ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (ในระเบียบวาระเรื่องด่วนที่ ๒๕)

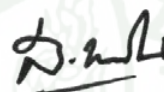
เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข) ได้แถลงเหตุผล มีสมาชิกฯ อภิปราย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตอบชี้แจงจนได้เวลาพอสมควรแล้ว ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบกับกรอบการเจรจา ตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอ

- ๔ -

๓. ร่างกรอบการเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป ซึ่ง คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (ในระเบียบวาระเรื่องด่วนที่ ๒๔)

เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายบุญทรง เตริยาภิรมย์) ได้แถลงเหตุผล มีสมาชิกฯ อภิปราย โดยมีประธานรัฐสภาและรองประธานรัฐสภา ได้ผลัดเปลี่ยนกันดำเนินการประชุม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ตอบชี้แจง จนได้เวลาพอสมควรแล้ว ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบกับร่างกรอบการเจรจาฯ ตามที่ คณะรัฐมนตรีเสนอ

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๓๖ นาฬิกา

(นายสุวิจักขณ์ นาควัชรชัย)

เลขาธิการรัฐสภา

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข

กลุ่มงานรายงานการประชุม

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๗๓, ๐ ๒๒๔๔ ๑๓๑๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๗๒

www.parliament.go.th

สำเนา

คำสั่งกรมป่าไม้

ที่ 568 /๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อรองรับ
การบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติบาล และการค้า จากต่างประเทศ

ตามคำสั่งกรมป่าไม้ ที่ ๘๒๖/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ แต่งตั้ง
คณะกรรมการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อรองรับการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติบาล
และการค้า จากต่างประเทศ เพื่อรับผิดชอบดูแลด้านการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติบาล และ
การค้า จากต่างประเทศ นั้น

กรมป่าไม้พิจารณาแล้ว เพื่อให้การเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานรองรับการบังคับใช้
กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติบาล และการค้า จากต่างประเทศ (Forest Law Enforcement, Governance and
Trade : FLEGT) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสอดคล้องกับหน่วยงานที่รับผิดชอบที่มีการเปลี่ยนแปลง
จึงให้ยกเลิกคำสั่งกรมป่าไม้ ที่ ๘๒๖/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ และให้ใช้คำสั่งนี้แทน
โดยให้คณะกรรมการชุดนี้มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

๑. รองอธิบดีกรมป่าไม้ (ที่กำกับดูแลสำนักรับรองการป่าไม้)	ประธานกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการสำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า	กรรมการ
๓. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้	กรรมการ
๔. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการปลูกป่า	กรรมการ
๕. ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและสารสนเทศ	กรรมการ
๖. ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง	กรรมการ
๗. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักความร่วมมือด้านการป่าไม้ระหว่างประเทศ	กรรมการ
๙. ผู้อำนวยการสำนักด้านป่าไม้	กรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการกลุ่มงานเศรษฐกิจป่าไม้	กรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ	กรรมการ

/๑๒. ผู้อำนวยการ

-๒-

๑๒. ผู้อำนวยการส่วนประชาสัมพันธ์และเผยแพร่	กรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการส่วนวิเทศสัมพันธ์	กรรมการ
สำนักความร่วมมือด้านป่าไม้ระหว่างประเทศ	
๑๔. ผู้อำนวยการส่วนการรับรองการป่าไม้	กรรมการและ
	เลขานุการ
๑๕. ผู้อำนวยการส่วนการรับรองไม้	กรรมการและผู้ช่วย
สำนักการรับรองการป่าไม้	เลขานุการ
๑๖. นางสาวนิศาภัทร์ ไต้นุช	กรรมการและผู้ช่วย
นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ	เลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. พิจารณา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเจรจาทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (Voluntary Partnership Agreement : VPA) ตามแผนการปฏิบัติการ ในการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติบาล และการค้า (FLEGT)
 ๒. กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อรองรับการดำเนินการจัดทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPA) ตามแผนปฏิบัติการในการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติบาล และการค้า (FLEGT)
 ๓. ประสานงานกับองค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศด้านความร่วมมือ การปฏิบัติตามระเบียบและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการส่งสินค้าไม้ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ
 ๔. แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงสุด
 ๕. ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมป่าไม้
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

สำเนาถูกต้อง

Thade

(นายธาดา สุวรรณวิมล)
นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ

(นายณ) ๒ เวียงชัย ประชุม

(นายเรียงชัย ประชุม)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมป่าไม้

ที่ นร ๐๕๐๖/๙๔๙๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง "การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยต่อการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้าของสหภาพยุโรป"

เรียน เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ สศ ๐๐๐๑/๑๔๔๐
ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ด่วนที่สุด ที่ ทส ๑๖๑๕.๒/๖๖๕ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๖

ตามที่ได้ออกความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง "การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยต่อการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้าของสหภาพยุโรป" ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอผลการพิจารณาและผลการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๖ ว่า

๑. รับทราบความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒. รับทราบความเห็น ผลการพิจารณา และผลการดำเนินการของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สมาคมธุรกิจไม้ และสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทราบด้วยแล้ว และได้เผยแพร่ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพร้อมความเห็นและผลการพิจารณาของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบ และขอขอบคุณสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔ www.cabinet.thaigov.go.th L14-03-56/พิมพ์ที่

รองเลขาธิการฯ *ส.พ.ช.*
 ผอ.สวอ. *9 9 เม.ย. 56*
 ผอ.ก.ย. *9 เม.ย. 56*
 ผอ.ก.ย. *9 เม.ย. 56*
 นวค. *9 เม.ย. 56*
 ผอ.ก.ย. *9 เม.ย. 56*
 - ๙ ๙ เม.ย. ๒๕๕๖ (๙๖)

**เรื่อง รายงานผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี
กรณีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี
เรื่อง "การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยต่อการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ
และการค้าของสหภาพยุโรป"**

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เรื่อง "การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยต่อการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้าของสหภาพยุโรป" ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้แจ้งผลการพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสมาคมธุรกิจไม้ได้เสนอความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการต่อความเห็นของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนี้

ความเห็น/ข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑. มาตรการระยะเร่งด่วน เร่งดำเนินการเปิดเจรจาระหว่างผู้แทนประเทศไทยกับผู้แทนสหภาพยุโรปเพื่อรับทราบแนวทางการทำข้อตกลงการเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (Voluntary Partnership Agreements (VPAs) เพื่อลดผลกระทบจากมาตรการที่จะมีผลบังคับใช้ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจ รับหน้าที่ในการขับเคลื่อน เร่งรัด การดำเนินงานของคณะกรรมการเจรจา EU-FLEGT อย่างเร่งด่วนเพื่อให้ทันต่อการบังคับใช้	๑. ให้ ทส. นำร่างกรอบเจรจา ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการเจรจาการทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้า (FLEGT) ระหว่างประเทศไทยกับสหภาพยุโรป (คำสั่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ๑๘๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔) ที่มีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕ และได้เวียนให้คณะกรรมการปรับปรุงแก้ไขแล้ว และประสานให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาขอความเห็นชอบจากรัฐสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๐ ในโอกาสแรก

/ภายใน ...

ความเห็น/ข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ภายในสมัยประชุม (ก่อน ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕) ปัจจุบันคณะรัฐมนตรีพิจารณาเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ให้นำกรอบเจรจาเสนอขอความเห็นชอบจากรัฐสภา ซึ่งรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๖ ๒. ระหว่างการเสนอกรอบการเจรจา ให้รัฐสภาเห็นชอบ และให้หน่วยงานที่ต้องเจรจาดำเนินการข้อมูลสำหรับการเจรจา ๓. หลังจากที่มีการเจรจาได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว ให้เริ่มเจรจากับ EU โดยเร็ว ในโอกาสแรกที่จะกระทำได้ ๔. ปรับแก้เรื่องกำหนดเวลาของมาตรการเร่งด่วน เนื่องจากเลยกำหนดเวลาแล้ว โดยตัดคำว่า “ระยะเวลา ๒ เดือน (สิงหาคม – กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕)” ออก <u>หมายเหตุ</u> ในการนำเสนอรองนายกรัฐมนตรี กิตติรัตน์ ธารทอง ขอให้กรมป่าไม้เกริ่นนำด้วยว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๐ วรรคสาม จึงขอให้ช่วยสนับสนุนการนำเสนอคณะรัฐมนตรีเร่งรัดนำเข้าที่ประชุมสภาเพื่อให้ความเห็นชอบกรอบการเจรจา
๒. มาตรการระยะกลาง ในระยะ ๒ เดือน (ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕-มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖) ๒.๑ ยกย่องความสำคัญให้คณะทำงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเจรจาทำข้อตกลง ให้เป็นภารกิจเร่งด่วน มีบุคลากรเหมาะสมและมีความต่อเนื่องในการดำเนินการ ๒.๒ มอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ ทส. โดยกรมป่าไม้ กษ. โดยสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง พณ. โดยกรมการค้าต่างประเทศ และกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ เร่งดำเนินการให้ข้อตกลง VPA มีผลใช้บังคับ ๒.๓ สนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยงานที่ต้องดำเนินการมีงบประมาณเพียงพอในการปฏิบัติงานสำหรับการเจรจาและการปฏิบัติงานตามข้อเจรจา	เห็นชอบตามที่สภาที่ปรึกษาฯ เสนอแต่อาจจะต้องขยายระยะเวลาในการดำเนินงานจากที่สภาที่ปรึกษาฯ กำหนดไว้ เห็นชอบตามที่สภาที่ปรึกษาฯ เสนอ (แก้ไขในช่วงท้าย จากเดิม “เร่งปฏิบัติตามข้อเจรจา” แก้ไขเป็น “เร่งดำเนินการให้ข้อตกลง VPA มีผลใช้บังคับ”) เห็นชอบตามที่สภาที่ปรึกษาฯ เสนอ

/๒.๔ ...

- ๓ -

ความเห็น/ข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒.๔ ส่งเสริมให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องรับทราบและเข้าใจสาระสำคัญของข้อตกลง สามารถนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด	เห็นชอบตามที่สภาที่ปรึกษา เสนอ
๓. มาตรการระยะยาว (ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป) ๓.๑ เตรียมความพร้อมของประเทศไทยให้พร้อมรับมาตรการที่ประเทศคู่ค้าในภูมิภาคต่างๆ ที่นอกเหนือจากสหภาพยุโรปจะกำหนดมาตรการในลักษณะเดียวกันมาบังคับใช้ เพื่อให้ประเทศไทยคงศักยภาพในการแข่งขันในธุรกิจไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ได้ยั่งยืน ๓.๒ ภาครัฐต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดเพื่อคุ้มครองและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้อยั่งยืนต่อไป	เห็นชอบตามที่สภาที่ปรึกษา เสนอ เห็นชอบตามที่สภาที่ปรึกษา เสนอ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๖ ว่า

๑. รับทราบความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. รับทราบความเห็น ผลการพิจารณา และผลการดำเนินการของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สมาคมธุรกิจไม้ และสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

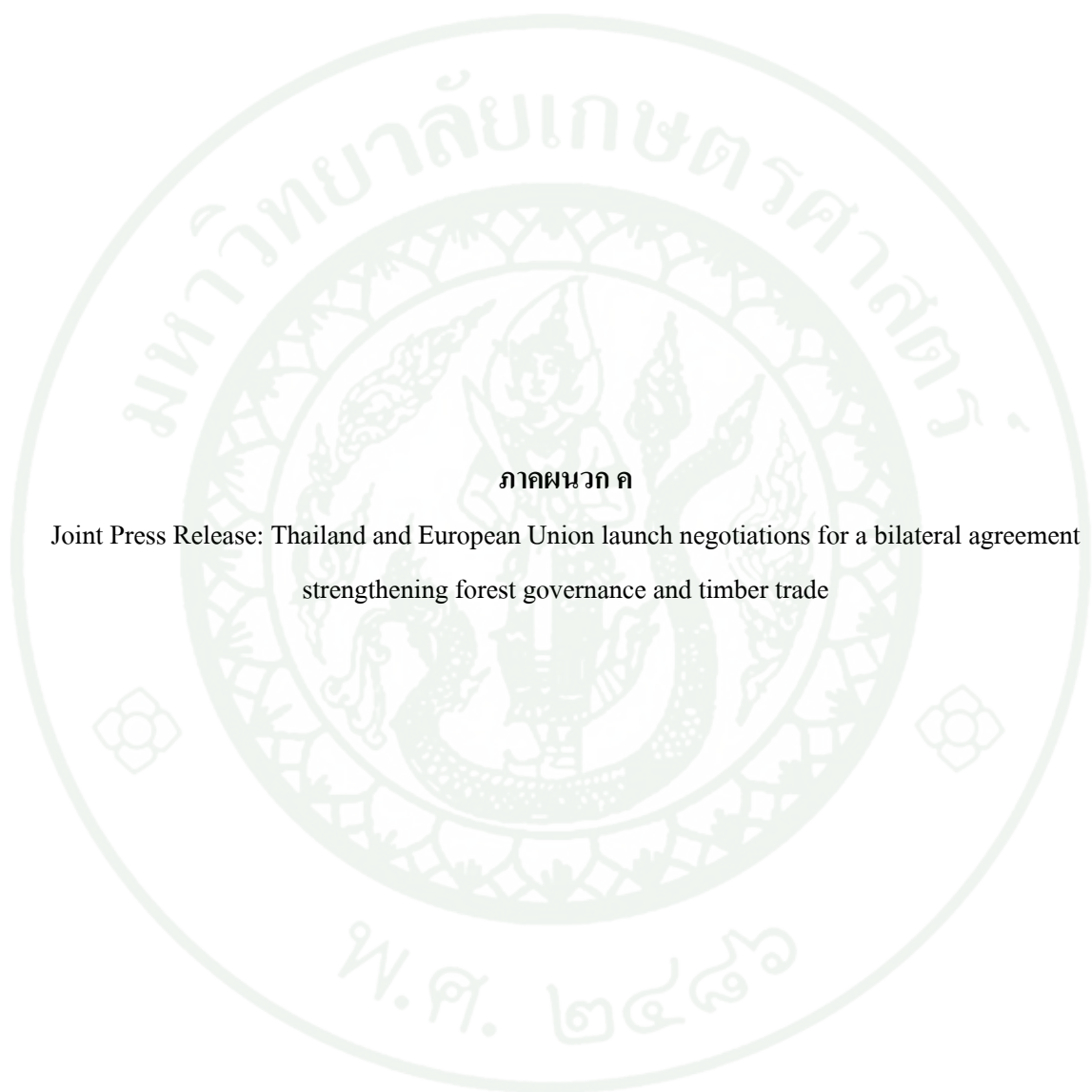
ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รอง ลคร. C - ส.ส. ๕
ผอ.สวด. ๙ ๙ เม.ย. ๕๖
ผช. กรมป่าไม้ ๙ เม.ย. ๕๖
ผอ.กลุ่ม ส.ส. ๕ ๙ เม.ย. ๕๖
นวด ๙ เม.ย. ๕๖
ผู้พิมพ์ ๙ เม.ย. ๕๖

ภาคผนวก ค

Joint Press Release: Thailand and European Union launch negotiations for a bilateral agreement
strengthening forest governance and timber trade

Joint Press Release

Thailand and European Union launch negotiations for a bilateral agreement strengthening forest governance and timber trade

Bangkok, 11/09/2013 –The Kingdom of Thailand and the European Union (EU) launched formal negotiations today for a Forest Law Enforcement, Governance and Trade (FLEGT) Voluntary Partnership Agreement (VPA). Thailand is an important manufacturing hub for wood products in the region and a major supplier of wood furniture and other timber products to important consumer markets. In 2012, Thai exports to the EU of timber and timber products covered by the Timber Regulation totalled around 145 million Euros or 5.8 billion Thai Baht.

VPAs are bilateral trade agreements between the EU and countries exporting timber and timber products. These agreements help to promote trade in legally harvested timber and timber products, while at the same time strengthening forest law enforcement and governance. At the heart of these agreements are timber legality assurance systems that set out procedures by which timber-exporting countries will ensure that timber and timber products originate from legal sources. Stakeholder involvement is a central element of VPA negotiations, and Thailand has already begun the process of bringing stakeholders from industry, civil society and government to the table.

The opening of these negotiations underlines the commitment on the part of Thailand and the European Union to jointly respond to the problem of illegal logging and related trade by linking the implementation of a timber legality assurance system in Thailand with the leverage offered by the EU market for timber and timber products.

The ceremony was opened by Chote Trachu, Permanent Secretary of the Ministry of Natural Resources and Environment, who leads Thailand's negotiation delegation, which includes representatives of the Royal Forest Department, Ministry of Trade, Ministry of Foreign Affairs, Customs, Forest Industry Organisation and the Thai Timber Association. The Ministry of Natural Resources and Environment has also established three intergovernmental subcommittees to coordinate VPA negotiation support, develop implementation mechanisms, and coordinate with stakeholders.

At the ceremony, Mr Chote Trachu, Permanent-Secretary of the Minister of Natural Resources and Environment, and Mr Antonio Berenguer Reguant, Head of Trade and Economic Section of the EU Delegation to Thailand reaffirmed their mutual interest in concluding an agreement as soon as possible.

Mr. Chot Trachu said, *"the Ministry will support every relevant authority to move forward the Forest Law Enforcement and Government Trade (FLEGT) Voluntary Partnership Agreement (VPA) with the European Union as the agreement is beneficial to Thailand. The launching of the negotiations of the VPA is to officially announce the policy intention for this agreement to the general public. This FLEGT VPA with the EU will increase Thailand's image in preserving the natural resource in accordance to the international level, especially the cooperation with the EU in promoting for legal timber and product timber trade, eliminating illegal logging and including all stakeholders in Thailand to be informed of and participating in this important*

process. This will enhance the success of the VPA negotiations, which will sustain and equip Thailand's timber and product timber trade with the international standard in preparation for the AEC in the coming years."

Mr Berenguer added, "a VPA is a credible process to address market changes but also an opportunity to initiate a balanced discussion amongst stakeholders about the forest and timber sector in Thailand. Undoubtedly such process will strengthen Thailand's reputation in international timber markets, increase the visibility of its efforts towards tackling illegal logging, and reinforce efforts in neighbouring ASEAN countries to improve forest law enforcement and governance".

The Thailand-EU VPA is expected to help maintain and expand EU market demand for timber and timber products exported by Thai enterprises. As the VPA sets up systems to assure the legality of its timber and timber products, Thai authorities can then issue FLEGT-licences on exports to the EU. FLEGT-licensed timber is compliant with a new EU Timber Regulation which entered into force on the 3 March 2013, and which now prohibit the sale of illegally harvested timber and timber products in the EU.

Thailand has been preparing for these negotiations since 2011. In December 2012 the Thai parliament and the Cabinet took the decision to begin negotiations. Preparations have included joint studies and workshops by the Royal Forest Department, the EU FLEGT Facility and other stakeholders.

Thailand joins thirteen countries already implementing or negotiating a VPA with the EU, including Vietnam, Malaysia and Indonesia.

Background

In 2003 the Europe Union adopted the Action Plan for Forest Law Enforcement, Governance and Trade (FLEGT) which aims to develop a set of integrated demand- and supply-side measures to combat trade in illegal timber. At the core of the EU FLEGT Action Plan are Voluntary Partnership Agreements (VPAs) with timber-producing countries that wish to eliminate illegal timber from their trade with the EU. The VPAs allow for the licensing of legally harvested timber. So far the EU has signed FLEGT VPAs with Cameroon, the Central African Republic, Congo, Ghana, Indonesia and Liberia; and in the region, negotiations are on-going with Laos, Malaysia, and Vietnam.

Thailand has an established forest products sector, and most of Thailand's remaining natural forests are now protected. Thailand therefore uses either on-farm trees or timber imported from third countries; in particular, neighbouring countries which still have natural forests, such as Laos, Cambodia and Myanmar. A VPA with Thailand would therefore have strong regional implications, since Thailand would need to develop systems to ensure the legality of its significant timber imports from the neighbouring Mekong countries.

For further information on the Forest Law Enforcement Governance and Trade initiative:

www.euflegt.efi.int

For more information and interviews please contact:

- Forest Certification Office, Royal Forest Department, Ministry of Natural Resources and Environment: bj250311@hotmail.com; Tel: 02-5614292-3 Ext.5248, 5249
- Delegation of the European Union to Thailand: Kullwadee.SUMALNOP@eeas.europa.eu 02.305.2644, 08.1917.5602

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างเอกสารของอินโดนีเซีย

ORIENT OVERSEAS CONTAINER LINE

ORIGINAL

BILL OF LADING

(Non Negotiable Unless Consigned to Order)

SHIPPER/EXPORTER (COMPLETE NAME AND ADDRESS) [REDACTED] INDONESIA		BOOKING NO. 2526095560		BILL OF LADING NO. OOLU2526095560	
CONSIGNEE (COMPLETE NAME AND ADDRESS) TO ORDER		FORWARDING AGENT REFERENCES PMC NO.			
NOTIFY PARTY (COMPLETE NAME AND ADDRESS) (It is agreed that no responsibility shall be attached to the Carrier or its Agents for failure to notify (see Clause 13 on reverse)) [REDACTED] THE NETHERLANDS EORI : NL809[REDACTED]		ALSO NOTIFY PARTY-ROUTING & INSTRUCTIONS			
PRE-CARRIAGE BY		PLACE OF RECEIPT SURABAYA, INDONESIA			
VESSEL/VOYAGE/FLAG SINGAPORE BRIDGE 015		PORT OF LOADING SURABAYA, INDONESIA		LOADING PIER / TERMINAL ORIGINALS TO BE RELEASED AT SURABAYA	
PORT OF DISCHARGE ROTTERDAM, NETHERLANDS		PLACE OF DELIVERY ROTTERDAM, NETHERLANDS		TYPE OF MOVEMENT (IF MIXED, USE DESCRIPTION OF PACKAGES AND GOODS FIELD) FCL / FCL CY/CY	
(CHECK "IM" COLUMN IF HAZARDOUS MATERIAL) PARTICULARS DECLARED BY SHIPPER BUT NOT ACKNOWLEDGED BY THE CARRIER					
CONTR. NOS. W/SEAL NOS. MARKS & NUMBERS	QUANTITY (HOW PLUSTHREE DECLARATION ONLY)	IN M	DESCRIPTION OF GOODS	GROSS WEIGHT	MEASUREMENT
TGHU9725042 /BCN9859	/		12 PACKAGES /FCL / FCL	/40HQ/	
	12 PACKAGES		12 PLTS = 784 PCS = 44.5251 M3 OF DRM FJ E4E CERTIFICATE NO. VLK00015 VALID FROM MARCH 25TH, 2011 UNTIL MARCH 24TH, 2014 MEAS: 44.5251 CBM	22900.000KGS NET WEIGHT 21900.000KGS	
OCEAN FREIGHT PREPAID TOTAL NO. OF CONTAINERS/PACKAGES RECEIVED & ACKNOWLEDGED BY CARRIER FOR THE PURPOSE OF CALCULATION OF PACKAGE LIMITATION (IF APPLICABLE): 1 CONTAINER(S)/PACKAGE(S) DESTINATION CHARGES COLLECT PER LINE TARIFF, AND TO BE COLLECTED FROM THE PARTY WHO LAWFULLY DEMANDS DELIVERY OF THE CARGO. SHIPPER LOAD AND COUNT, CONTAINER(S) SEALED BY SHIPPER CARGO INTENDED TO CONNECT TO MV APL PORTUGAL V.005W OR SUBSTITUTE VESSEL					
NOTICE 1: For carriage to or from the United States of America, (1) Clauses 4 and 23 on the reverse side limit the Carrier's liability to a maximum of U.S.\$500 per package or customary freight unit by virtue of incorporation of the U.S. Carriage of Goods by Sea Act ("COGSA"), unless the Merchant declares a higher cargo value below and pays the Carrier's additional freight charge; and (2) if carried on deck at Merchant's risk as to perils inherent in such carriage but in all other respects subject to the provisions of COGSA. NOTICE 2: See Clause 28 on the reverse side limit: Notice to Endorsee under Holder and/or Transferee. NOTICE 3: If Goods carried on deck at Merchant's risk without responsibility for loss or damage hereunder waived. Declared Cargo Value US\$. If Merchant enters a value, Carrier's limitation of liability shall not apply and the ad valorem rate will be charged.					
FREIGHT & CHARGES PAYABLE AT / BY:		SERVICE CONTRACT NO.	DOC FORM NO.	COMMODITY CODE	
CODE	TARIFF ITEM	FREIGHTED AS	RATE	PREPAID	COLLECT
The printed terms and conditions appearing on the face and reverse side of this Bill of Lading are available at www.oocl.com, in OOC's published US tariffs, and in pamphlet form. * STRIKE OUT FOR ON BOARD VESSEL BILL OF LADING * SEE CLAUSE 1 ON REVERSE SIDE * SEE CLAUSE 2 ON REVERSE SIDE OP001 HQD 01/01				SIGNED PT KARANA LINE BY: <i>[Signature]</i> ORIENT OVERSEAS CONTAINER LINE LIMITED, AS CARRIER	

ภาพผนวกที่ 1 ใบแสดงสินค้าและการบรรทุก
ที่ท่า: EU FLEGT Facility (2013)

intertrend

PT. INTERTREND UTAMA

Factory: Industri Street No. 28 - Buduran - Sidoarjo 61252 - East Java - Indonesia

Phone: (+62-31) 8949491 - 2, 8928376 Fax: (+62-31) 8928377 E-mail: marketing@intertrendfurniture.co.id

INVOICE

FOR ACCOUNT OF MESSRS : [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] NETHERLANDS		INVOICE NO. : ITR/0136/X/2012 DATED : OCT 17, 2012 PACKING LIST NO. : ITR/0136/X/2012 PAYMENT : BY TT DOCUMENT BY E-MAIL				
NOTIFY PARTY : [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] NETHERLANDS		PAYMENT BANK AND ACCOUNT No.: BANK UOB INDONESIA JL. MANYAR KERTOARJO NO. 50 SURABAYA 60116 INDONESIA ACC. NO. : 6905000163 SWIFT CODE : BBJIDJA (FULL AMOUNT)				
VESSEL & VOYAGE : MAERSK ABERDEEN V. 1214 SAILING ON OR ABOUT : OCT 22, 2012 B/L NO : 4904-0238-210.014 PO NO. : 2012/JM/303 VENDOR CERTIFICATE CODE : SW-COC-000310 FSC LICENSE CODE : FSC-C013627 FSC CERTIFICATE CLAIM : FSC 100%		SHIPPED FROM : SURABAYA, INDONESIA SHIPPED TO : ROTTERDAM, NETHERLANDS TEU : 1 X 20' CONTAINER NO. : PONU 2028954 SEAL NO : ML-ID1258650				
NO.	PO NO.	DESCRIPTION OF GOODS	QTY PCS	VOLUME M3	PRICE/M3 USD	AMOUNT USD
1	2012/JM/303	SHOREA KD HARDWOOD DOWEL 27 X 27 X 820-970 MM	33,600	23.1474	[REDACTED]	[REDACTED]
TOTAL FOB : (24 PACKAGES - FSC 100%)			33,600	23.1474		[REDACTED]

COUNTRY OF ORIGIN : INDONESIA

TOTAL : USD 21,990,03

IN WORDS : USD TWENTY ONE THOUSAND NINE HUNDRED AND NINETY 03/100 ONLY

PT. INTERTREND UTAMA

MEITY LIN LIN
AUTHORIZED SIGNATURE

ภาพผนวกที่ 2 ใบ Invoice

ที่มา: EU FLEGT Facility (2013)

CV. KAYU MULTIGUNA INDONESIA
Wood Working Industry

Office : Jl. Kupang Indah XVIII No. 3 Surabaya 60225 Indonesia
Phone : 62-31-7348882 (Hunting) Fax. 62-31-7349882
E-mail : kmg_i_sby@yahoo.com, kmg_i_sby@rad.net.id
Factory : Jl. Veteran Segoromadu Kel. Gending, Kec. Kebomas Gresik 61123 Indonesia

Certificate No. : VLK 00015

Komite Akreditasi Nasional
Lembaga Sertifikasi Sistem Mutu
Lembaga Verifikasi Legalitas Kayu
LVLK - 002 - IDN

PACKING LIST

NO. : 006/VIII/KMGI/EXP/PL/12

AUGUST 07, 2012

SELLER :

CV. KAYU MULTIGUNA INDONESIA
JL. VETERAN SEGOROMADU
KEL. GENDING, KEC. KEBOMAS
GRESIK 61123 INDONESIA

MESSRS :

THE NETHERLANDS

VESSEL AND VOYAGE NO : SINGAPORE BRIDGE 015 / MV APL PORTUGAL V.005W
SHIPPED ON BOARD : AUGUST 13, 2012
PORT OF SHIPMENT : SURABAYA, INDONESIA
PORT OF DESTINATION : ROTTERDAM, NETHERLANDS
THE FOLLOWING GOODS : **44.5251 M3** OF DRM FJ E4E
CERTIFICATE NO. VLK 00015
VALID FROM MARCH 25TH, 2011 UNTIL MARCH 24TH, 2014
EORI NUMBER : NL809488905

NO. PLTS		SIZE						PCS	M3	
CONTAINER NO. TGHU 9725042 & SEAL NO. BCN 9859										
DRM FJ E4E NON KOMO										
NHL 0270	72	mm	X	120	mm	X	5,900	mm	72	3.6703
NHL 0271	72	mm	X	120	mm	X	5,900	mm	72	3.6703
NHL 0272	72	mm	X	120	mm	X	5,900	mm	72	3.6703
NHL 0273	72	mm	X	120	mm	X	5,900	mm	72	3.6703
NHL 0274	72	mm	X	120	mm	X	5,900	mm	72	3.6703
NHL 0275	72	mm	X	120	mm	X	5,900	mm	72	3.6703
NHL 0276	72	mm	X	120	mm	X	5,900	mm	72	3.6703
SUB TOTAL		: 7 PLTS						504	25.6921	
KOMO										
HL 0196	95	mm	X	120	mm	X	5,900	mm	56	3.7666
HL 0197	95	mm	X	120	mm	X	5,900	mm	56	3.7666
HL 0198	95	mm	X	120	mm	X	5,900	mm	56	3.7666
HL 0199	95	mm	X	120	mm	X	5,900	mm	56	3.7666
HL 0200	95	mm	X	120	mm	X	5,900	mm	56	3.7666
SUB TOTAL		: 5 PLTS						280	18.8330	
GRAND TOTAL		: 12 PLTS						784	44.5251	

N.W. : 21,900.00 KGS

G.W. : 22,900.00 KGS

CV. KAYU MULTIGUNA INDONESIA
GRESIK
SUCIYATI D.

ภาพผนวกที่ 3 ใบแสดงรายการ Packing

ที่มา: EU FLEGT Facility (2013)

Original

7303401032

1. Goods consigned from (exporter's business name, address, country) [REDACTED] GRESIK 61123 INDONESIA		Reference No. : 0076125/SBY/2012 GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES CERTIFICATE OF ORIGIN (Combined declaration and certificate) FORM A Issued in INDONESIA (country) See notes overleaf			
2. Goods consigned to (consignee's name, address, country) [REDACTED] THE NETHERLANDS					
3. Means of transport and route (as far as known) SHIPPED BY : SINGAPORE BRIDGE 015 FROM : SURABAYA, INDONESIA TO : ROTTERDAM, NETHERLANDS DATE OF SHIPMENT : AUGUST 13, 2012		4. For official use "ISSUED RETROSPECTIVELY"			
5. Item number	6. Marks and numbers of packages	7. Number and kind of packages; description of goods	8. Origin criterion (see notes overleaf)	9. Gross weight or other quantity	10. Number and date of invoices
1		12 PLTS = 784 PCS = 44.5251 M3 OF DRM FJ E4E	P	22,900.00 KGM	008/VIII/KMGVEX P/INV/12 AUGUST 7, 2012
11. Certification It is hereby certified, on the basis of control carried out, that the declaration by the exporter is correct. PROVINCIAL OFFICE IN SURABAYA SURABAYA, AUGUST 16, 2012 Place and date, signature and stamp of certifying authority			12. Declaration by the exporter The undersigned hereby declares that the above details and statements are correct; that all the goods were produced in INDONESIA (country) and that they comply with the origin requirements specified for those goods in the generalized system of preferences for goods exported to NETHERLANDS (importing country) GRESIK, AUGUST 16, 2012 Place and date, signature of authorized signatory		

Page 1 / 1

Form A Serial : A - AAN - 3221

ภาพผนวกที่ 4 ใบแสดงถิ่นกำเนิด

ที่มา: EU FLEGT Facility (2013)

PT. EKA MANUNGGA SEJAHTERA
 Jl. Tuban Raya No. 41
 Surabaya 60171
 Telp. (031) 3532675, 3536034
 Fax. (031) 3532671

ISPM # 15 Services Provider (ID 096)

EMS.08.0098

ISPM # 15 CERTIFICATE **TREATMENT : HT**

CONSIGNMENT : 1 x 40'HQ Container S.T.C :
 12 PLTS = 784 PCS = 44.5251 M3 OF DRM FJ E4E
 CERTIFICATE NO. VLK 00015
 VALID FROM MARCH 25TH, 2011 UNTIL MARCH 24TH, 2014
 GW : 22,900.00 Kgs NW : 21,900.00 Kgs

SHIPPER : CV. KAYU MULTIGUNA INDONESIA
 JL. VETERAN SEGOROMADU
 KEL. GENDING, KEC. KEBOMAS
 GRESIK 61123 INDONESIA

CONSIGNEE : TO ORDER

NOTIFY PARTY : [REDACTED]
 [REDACTED]
 [REDACTED]
 THE NETHERLANDS
 EORI : NL8094 [REDACTED]

VESSEL : SINGAPORE BRIDGE 015

CONTAINER / SEAL No. : TGHU 9725042 / BCN 9859

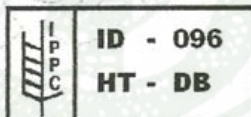
DESTINATION : ROTTERDAM, NETHERLANDS

THIS IS CERTIFY THAT WOOD PAC ROTTERDAM, NETHERLANDS
 TREATED IN ACCORDANCE WITH ISPM # 15 ANNEX I :

TYPE OF WOOD PACKAGING : WOODEN PALLET
QUANTITY : 12 WOODEN PALLETS
TREATMENT : HEAT TREATMENT
DESCRIPTION OF TREATMENT : WOOD CORE TEMPERATURE : 56° C
 EXPOSURE TIME : 30 MINUTES

ALL WOOD PACKAGING MATERIAL HAS BEEN DEBARKING BEFORE THE TREATMENT

MARKING :

SEALS ON WOOD PACKING : 186069 - 186080

Surabaya, August 08, 2012

AUTHORIZED SIGNATURE
PT. EKA MANUNGGA SEJAHTERA

Heri Suroso

ภาพผนวกที่ 5 ใบรับรองสุขอนามัยพืช

ที่มา: EU FLEGT Facility (2013)

ภาคผนวก จ
บทสัมภาษณ์

บทสัมภาษณ์

คำถามข้อ 1 หน่วยงานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสียในเวทีเจรจาข้อตกลงความเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ หรือ VPAs (Voluntary Partnership Agreements) อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
1. ผู้แทนคณะทำงานเจรจาการทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายอียู	เราเป็นหนึ่งในคู่เจรจา
2. ผู้แทนประธานคณะกรรมการการเจรจาทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย	ท่านปลัดกระทรวงเป็นประธานในการเจรจาระหว่างเรากับอียู
3. ผู้แทนอธิบดีกรมป่าไม้	กรมป่าไม้ โดยสำนักรับรองการป่าไม้ รับผิดชอบการดำเนินงานตามกรอบการเจรจาข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ ของประเทศไทยกับอียู
4. ผู้แทนอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ	กรมการค้าต่างประเทศเป็นหน่วยงานกำกับดูแลการนำเข้า-ส่งออกไม้โดยนำกฎหมายมาบังคับใช้ และกรม ฯ มีส่วนร่วมในการประชุมหารือ ให้ความเห็นในกรณีต่าง ๆ
5. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ)	กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเป็นหนึ่งในคณะกรรมการการเจรจา VPAs
6. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุโรป)	กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเป็นหนึ่งในคณะกรรมการการเจรจา VPAs และกรม ฯ ยังน่าจะสามารมีส่วนช่วยสนับสนุนหน่วยงานรับผิดชอบหลักของการเจรจาข้อตกลง VPAs โดยใช้เครือข่ายการประสานงานที่กรม ฯ มีอยู่ ในการช่วยเผยแพร่ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
6. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุโรป) (ต่อ)	ประชาสัมพันธ์ และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับทุกภาคส่วนทั้งรัฐและเอกชน หรือภาคประชาสังคม ให้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นได้
7. ผู้แทนอธิบดีกรมยุโรปและกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	เราไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง แต่ช่วยในเรื่องการประสานงาน ณ จุดติดต่อสหภาพยุโรป กรุงบรัสเซลล์ ในด้านข้อมูล ข้อกำหนด และประกาศต่าง ๆ จากอียู
8. นายกสมาคมธุรกิจไม้ยางพาราไทย	เข้าร่วมให้ข้อคิดเห็น เสนอแนะ และผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับไม้ยางพารา
9. ผู้แทนประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	หน่วยงานภาครัฐอาจมาดูแลในส่วนของเอกชนรายย่อยที่อาจมีต้นทุนเพิ่ม แต่รายใหญ่ก็มีใบรับรอง (Certificate) ที่จำเป็นพร้อมอยู่แล้ว

คำถามข้อ 2 เนื่องจาก EU Timber Regulation ของสหภาพยุโรปมีผลบังคับใช้แล้ว วันที่ 3 มีนาคม 2556 โดยประเทศไทยไม่สามารถเจรจา VPAs ได้ทันก่อนวันที่มีผลบังคับใช้ หน่วยงานมีความเห็นเรื่องผลกระทบในขณะนี้อย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
1. ผู้แทนคณะทำงานเจรจาการค้า ข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายอียู	ช่วงที่การเจรจา VPAs ยังไม่มีความตกลง คู่ค้าฝั่งยุโรป อาจถามซัพพลายเออร์ฝั่งไทยว่ามีเอกสารที่ยืนยันความถูกต้องทางกฎหมายหรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นการตอบสนองแบบธุรกิจต่อธุรกิจ (Business to Business)
2. ผู้แทนประธานคณะกรรมการการเจรจาการค้าข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย	กฎระเบียบต่าง ๆ ในการรับรองไม้ คิดว่าตอนนี้ในภาพรวมอียูเองยังผ่อนผันพอสมควร ทั้งนี้ บริษัทใหญ่ยังคงปรับตัวได้ โดยการเจรจาจะต้องอาศัยความร่วมมือของหลายภาคส่วน
3. ผู้แทนอธิบดีกรมป่าไม้	ขณะนี้เท่าที่ได้พูดคุยกับผู้ประกอบการ เรายังไม่พบการร้องเรียนเรื่องผลกระทบใด ๆ

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
4. ผู้แทนอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ	จากข้อมูลที่ได้แลกเปลี่ยนกับอียู พบว่ายังคงส่งออกไม้ไค้ได้อยู่ เพียงแต่จะมีการตรวจสอบที่เข้มงวดมากขึ้นหากทางอียูไม่แน่ใจว่าไม้ นั้น ๆ ได้มาอย่างถูกต้องหรือไม่ ซึ่งอาจมีผลกระทบกับผู้ส่งออก SME แต่เรายังไม่พบการร้องเรียนปัญหาด้านผลกระทบ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการของอียูอาจหันไปซื้อผลิตภัณฑ์จากแหล่งที่ภาคธุรกิจมั่นใจ
5. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ)	ช่วงนี้อียูน่าจะผ่อนปรนอยู่บ้าง เรายังไม่พบการร้องเรียนปัญหาด้านผลกระทบ
6. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุโรป)	อาจเกิดผลกระทบต่อความมั่นใจของผู้นำเข้าของอียู ซึ่งมีหน้าที่ต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับไม้ ผู้นำเข้าของอียู อาจจะป้องกันความเสี่ยงโดยการหันไปซื้อสินค้าจากประเทศที่ได้เจรจาข้อตกลง VPAs เสร็จสิ้นแล้ว เช่น อินโดนีเซีย โดยในปัจจุบันไทยยังเจรจา VPAs ไม่เสร็จ ผู้ประกอบการที่ต้องการจะส่งสินค้าไม้ไปยังอียู จึงจะต้องพยายามจัดเตรียมข้อมูล หลักฐานต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องพิสูจน์ว่าสินค้าของตนเป็นสินค้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคและต้นทุนที่เพิ่มขึ้น ทำให้สินค้าของไทยเข้าสู่ตลาดอียูได้ยากขึ้น และทำให้เสียเปรียบในการแข่งขันกับสินค้าของประเทศอื่นที่มีข้อตกลง VPAs หรือสามารถออกใบอนุญาต FLEGT ได้ก่อนไทย นอกจากนี้ EUTR ยังส่งผลกระทบต่อการนำเข้าวัตถุดิบของไทย เนื่องจากไทยนำเข้าไม้จากประเทศเพื่อนบ้านจำนวนมากเพื่อผลิตเฟอร์นิเจอร์และอื่น ๆ ซึ่งหากวัตถุดิบที่นำเข้ามาเพื่อผลิตต่อ ไม่สามารถพิสูจน์หรือมีหลักฐานเรื่องความถูกต้องตามกฎหมายจากประเทศต้นกำเนิดได้ ก็ส่งผลกระทบต่อเนื้อไม้ส่งออกไปยังอียูด้วย

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
7. ผู้แทนอธิบดีกรมยุโรปและกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	ผู้ผลิตอาจมีต้นทุนที่เพิ่มขึ้น
8. นายกสมาคมธุรกิจไม้ยางพาราไทย	เนื่องจากมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากพอสมควร การเจรจาจึงต้องใช้เวลา และต้องไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการส่งออกและข้อจำกัดของผู้ส่งออกรวมถึงผู้ผลิต
9. ผู้แทนประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	ไม้ที่ปลูกโดยเกษตรกรรายย่อยอาจมีต้นทุนที่เพิ่มขึ้น รวมถึงเรื่องที่ว่ารายย่อยต้องมีความรู้ความเข้าใจกฎระเบียบของอียู

คำถามข้อ 3 จากการเข้าร่วมเจรจา VPAs ของรัฐบาลไทย ในมุมมองของหน่วยงาน
หน่วยงานมีความเห็นว่ากฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับด้านการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทย
ในประเด็นใดบ้าง ที่ควรมีการเปลี่ยนแปลง และควรเปลี่ยนแปลงอย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
1. ผู้แทนคณะทำงานเจรจาการทำ ข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัคร ใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายอียู	ขั้นแรกของการเจรจา VPAs ก็คือการยอมรับคำนิยาม ความถูกต้องตามกฎหมายว่า “ไม่ถูกกฎหมาย” คืออะไร นี่เป็นเรื่องที่สำคัญมาก และนี่คือขั้นแรกสุดของการ เจรจา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น รัฐบาล ภาคประชา สังคม ภาคเอกชน ทุกภาคส่วนต้องตกลงนิยามเรื่อง “ความถูกต้องตามกฎหมาย” ให้ชัดเจน อะไรคือ “ไม่ ถูกกฎหมาย” และอะไรคือ “ผลิตภัณฑ์ไม้” และเมื่อ นิยามแล้ว คำนิยามเหล่านั้นจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป โดยไปสู่การระบุว่า ช่องว่างในแง่กฎหมายและ กฎระเบียบอยู่ที่ไหน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับแก้กฎหมาย และกฎระเบียบเหล่านั้น แล้ว...เรื่องการบอกว่าอะไร จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงนั้น ไม่ใช่สำหรับอียูที่จะบอก คิดันจะกล่าวว่าในกรอบการเจรจามันมีความสำคัญ สำหรับเราเรื่องการนิยามความถูกต้องตามกฎหมายใน แง่ของการตัดฟัน การแปรรูปไม้ การขนส่ง และการ ส่งออก รวมถึงเรายังคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความ รับผิดชอบต่อสังคม และชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย การ เปลี่ยนแปลงกฎหมายและระเบียบเป็นเรื่องของผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียที่จะต้องทำให้เกิดขึ้น คือเราเปิดเจรจา VPAs กับประเทศไทยอย่างเป็นทางการเมื่อเดือน กันยายนนี้เอง มีการประชุมในกรมป่าไม้ แต่ยังไม่มี การเจรจาในทางปฏิบัติ สิ่งที่เราอยากคือ ให้ผู้มีส่วนได้ส่วน เสียได้ตกลงกันเรื่องนิยาม ซึ่งจะต้องปรึกษากันและ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ ซึ่งตอนนี้ภาครัฐก็ช้า เพราะมีปัจจัยความรุนแรงทางการเมืองในประเทศไทย

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
2. ผู้แทนประธานคณะกรรมการการเจรจาการค้าตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย	การเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีนี้นั้น คิดว่าจำเป็นและเข้ามาตรา 190 วรรค 2 (เรื่องการค้า การลงทุน) โดยอียูจะให้ทำนิยามไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดว่ามีจุดอ่อน มีช่องว่างตรงไหนบ้าง ซึ่งไทยอาจต้องจัดสรรงบประมาณบางส่วนเพื่อทำในส่วนนี้
3. ผู้แทนอธิบดีกรมป่าไม้	การปรับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ยังไม่น่าจะมี เพราะเรากำลังคุยกับผู้ประกอบการ เขาบอกว่าเราก็กฎหมายที่เข้มงวด ไม่ว่าจะเป็น พ.ร.บ. และอื่น ๆ ซึ่งอียูเขาบอกโอเค ซึ่งอียูจะเน้นการนิยามไม้ถูกกฎหมายให้ชัดและการตรวจสอบย้อนกลับมากกว่า โดยระหว่างนี้เรายังไม่มีการตรวจสอบย้อนกลับ (Trace Back)
4. ผู้แทนอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ	ในขณะนี้ยังไม่ได้เริ่มเจรจา VPAs ในทางปฏิบัติ เราอยากให้อียูมาดูระบบเราก่อนหรือว่าแค่ปรับนิดหน่อยเพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบของอียู คือว่าการแก้ประกาศต่าง ๆ มันค่อนข้างซับซ้อนและนาน ทางเรายังไม่ทราบว่าเราอาจจะต้องแก้ไขกฎหมายน้อยขนาดไหน และหน่วยงานใดจะเป็นดำเนินการบ้าง เรายังไม่เห็นภาพ แต่ถ้าเป็นส่วนของเราทำแล้วเกิดความสะดวกสามารถส่งออกอย่างคล่องตัว เป็นระบบ และยังสามารถกำกับดูแลได้ก็ยินดี เพราะอย่างขณะนี้เราควบคุมการส่งออกไม้และไม้แปรรูป ซึ่งหมายถึงแค่ช่วงท่อนกับไม้แผ่นแปรรูป โดยถ้าอียูจะควบคุมทุกอย่างเลยรวมถึงสินค้า ผลิตภัณฑ์ และกระดาษด้วย เราอาจจะต้องออกประกาศเพิ่ม เช่น ถ้าส่งไปอียู จะต้องมาขอใบอันนี้ ๆ แต่ถ้าส่งไปญี่ปุ่น อเมริกา จีน ก็คงไม่ต้อง เพราะทางปลายทางไม่ได้บังคับไว้ ไม่อย่างนั้นผู้ส่งออกที่ไม่มีตลาดอียูก็จะอาจจะบอกว่า เขาไม่มีตลาดนี้จะต้องเข้ามาในระบบนี้หรือไม่ ก็ต้องรับฟังความเห็นเพิ่มเติม

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
5. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ)	VPAs ไม่ได้บังคับให้เราเปลี่ยนกฎหมาย แต่อยู่บนกระบวนการที่ชัดเจน และต้องทำให้แน่ใจว่าชัดเจนและถูกกฎหมาย ดิฉันคิดว่ากฎหมายของไทยมีเยอะ แต่มันมีข้อทับซ้อน เช่น กฎหมายที่ดูแลเรื่องไม้ยางพาราไปอยู่ที่กระทรวงเกษตร ขณะที่ไม้อื่น ๆ ส่วนใหญ่ไปอยู่กรมป่าไม้ เพราะไทยมองว่าไม้ยางพาราเป็นไม้เพื่อการพาณิชย์ โดยพิกัดศุลกากรไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นไม้ยางหรือไม้อื่น ทำให้ระเบียบไม่สอดคล้องกันทีเดียว ซึ่งถ้าจะทำให้เป็นระบบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหารือกัน ดิฉันคิดว่าสามารถคงกฎหมายเดิมไว้ได้ (ผู้ให้ข้อมูลได้มอบเอกสาร “ผลการวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ EU FLEGT” โดย ศศ.อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ พบว่า “ผลการวิเคราะห์ไม่พบช่องว่าง ความขัดกัน หรือไม่เสมอกันของกฎหมายที่มีอยู่” อย่างไรก็ตาม มีหมายเหตุท้ายเอกสารว่า “ยังไม่แนะนำให้นำไปอ้างอิง”)
6. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุโรป)	จากการเข้าร่วมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย พบว่าปัญหาหนึ่งของไทยคือปัญหาไม้ภาคเกษตร ตัวอย่างเช่นผู้ประกอบการจำนวนมากมีความกังวลต่อกรณีไม้ยางพารา ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกสำคัญ และมีผู้ประกอบการจำนวนมาก ทั้งที่เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่และเกษตรกรรายย่อย เนื่องจากยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับกฎหมายที่ใช้กำกับดูแล รวมถึงแนวทางในการรับรองความถูกต้องของกฎหมาย
7. ผู้แทนอธิบดีกรมยุโรปและกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	คิดว่ากฎระเบียบที่ต้องปรับมีพอสมควร เท่าที่เห็นคือกรมป่าไม้ตั้งใจเป็นอย่างมาก เรื่องนี้เป็นเรื่องทางเทคนิคและต้องดูว่าระเบียบเราครบตามที่อยูกำหนดหรือไม่
8. นายกษมาคมธุรกิจไม้ยางพาราไทย	ไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายของไทย แต่ควรทบทวน ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ บางฉบับ

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
9. ผู้แทนประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	คือตัวถูกระเบียบเป็นเรื่องของภาครัฐ แต่สำหรับเอกชน ถ้าพูดถึงเอกชนขนาดใหญ่ นั้น ก็มีความพร้อมอยู่แล้ว ทางราชการขอความเห็นในบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ว่าทำอะไรบ้าง ตรงนี้ขึ้นอยู่กับหน่วยงานของรัฐเองที่ต้องทำให้มีเอกภาพ ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวกับไม่มีหลายหน่วยงาน ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะบ้านเรามีความแตกต่างหลากหลายพอสมควร ขณะนี้ กฎหมายเราเป็น พ.ร.บ. ป่าไม้ 2484 ซึ่งในยุคนั้นไม่มี GPS ซึ่งระเบียบเก่า ๆ อาจต้องมีการปฏิรูปทบทวน เพราะโลกมันเปลี่ยนไป ทางอียูจะมีการตรวจสอบย้อนกลับไม่ได้ด้วย เช่น กระดาษที่ถืออยู่ใช้ไม้อะไรในการผลิตและไม้มันมีการจัดการอย่างไร

อนึ่ง การสัมภาษณ์ในข้อ 3 มีผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า พ.ร.บ. ป่าไม้ 2484 มีศัพท์ที่เป็นภาษาโบราณ และตัวผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สามารถอ่านให้เข้าใจทั้งฉบับได้ จึงควรเขียนใหม่ให้อ่านได้เข้าใจ ทั้งนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวโดยไม่ประสงค์เปิดเผยตัวบุคคล

คำถามข้อ 4 หน่วยงานมีความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับ
จะมีส่วนบรรเทาปัญหาการลักลอบตัดไม้ผิดกฎหมายในประเทศไทยหรือไม่

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
1. ผู้แทนคณะทำงานเจรจาการค้า ข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายอียู	(ผู้ให้ข้อมูลขอให้ระบุว่าเป็นเพียงความเห็นส่วนตัว) ดิฉันเชื่อว่าการทำนิยามให้ชัดเจน และการปรับแก้กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ สามารถช่วยได้ แต่มันไม่เพียงพอ เนื่องจากคุณอาจมีกฎหมายและข้อบังคับที่กินวงกว้างอย่างมาก ซึ่งมันอาจไม่ได้ถูกดำเนินการอย่างเหมาะสม ดังนั้นผลที่ได้มันจะไม่ดี มันต้องไม่เพียงแค่แก้ไขกฎหมาย กฎเกณฑ์เท่านั้น แต่ต้องมีการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ ดิฉันเชื่อว่าเมื่อคุณมีกระบวนการ มีความโปร่งใส ไม่เพียงแต่ภาครัฐ แต่เป็นผู้เกี่ยวข้องทั้งระบบ โดยสรุป การนิยามให้ชัด เจนว่าอะไรถูกกฎหมายและอะไรผิดกฎหมายเป็นเรื่องสำคัญ แต่ไม่เพียงพอ ต้องมีการตรวจสอบ และบังคับใช้ที่ดี รวมถึงการลงโทษ ความเห็นคือ การค้าของผิดกฎหมายในประเทศไทยมีอัตราโทษน้อย จึงควรคำนึงถึงประเด็นนี้ด้วย
2. ผู้แทนประธานคณะกรรมการการ เจรจาการค้าข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วย ความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย	การเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบนี้ก็โอเค แต่ดิฉันคิดว่าเรื่องคน เป็นปัจจัยที่สำคัญ คือความตระหนักของทั้งสังคม เราจะต้องทำให้ตรงจุดนี้มันเกิดการตระหนักขึ้น คือทุกวันนี้สื่อค่อนข้างเร็ว เพราะฉะนั้นการทำลายป่าขนาดใหญ่อาจจะยากขึ้น แต่เป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดการเสื่อมโทรมลงทีละน้อย
3. ผู้แทนอธิบดีกรมป่าไม้	(เนื่องจากข้อ 3 ตอบว่า ไม่น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับ ข้อนี้จึงไม่มีคำตอบ)
4. ผู้แทนอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ	(ผู้ให้ข้อมูลขอให้ระบุว่าเป็นเพียงความเห็นส่วนตัว) เราเป็นปลายทาง คนที่ดูแลเรื่องนี้จริง ๆ ในเรื่องของการบังคับใช้นั้น เป็นพวกทหาร ตำรวจ ในภาคสนาม

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
5. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ)	การบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจนน่าจะมีผลให้การลักลอบตัดไม้ลดลง
6. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุโรป)	การปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับ รวมถึงแนวทางปฏิบัติให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น จะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามปัญหาการลักลอบตัดไม้ รวมถึงช่วยส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ดี จะต้องมีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพควบคู่ไปด้วย และจะต้องมีปัจจัยอื่นสนับสนุนเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายประสบความสำเร็จ เช่น จำนวนบุคลากรและงบประมาณ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน
7. ผู้แทนกรมยุโรปและกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	(ขอไม่ตอบ)
8. นายกษมาคมธุรกิจไม้ยางพาราไทย	เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ไม่มีส่วนบรรเทาปัญหาการลักลอบตัดไม้ผิดกฎหมาย
9. ผู้แทนประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	การเปลี่ยนแปลง กฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับ น่าจะมีผลบรรเทาปัญหากับไม้ที่โตช้าและไม่อยู่ในป่าที่มีมูลค่าสูง

อนึ่ง การสัมภาษณ์ในข้อ 4 มีผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่า จิตสำนึกเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายของคนบางกลุ่มยังเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายของทางราชการ และผู้ให้สัมภาษณ์อีกท่านหนึ่งกล่าวว่า เมื่อเร็ว ๆ นี้ได้คุยกับทหารที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในบริเวณชายแดน พบว่ายังมีการลักลอบนำไม้ที่ตัดโดยผิดกฎหมายเข้ามาในบริเวณชายแดน ไทย-พม่า และไทย-กัมพูชา เป็นจำนวนพอสมควร ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลขอให้งดเปิดเผยตัวบุคคล

คำถามข้อ 5 หน่วยงานเห็นว่าปัจจัยใดที่จะทำให้ความร่วมมือในการเจรจา VPAs กับ สหภาพยุโรปประสบผลสำเร็จได้เร็วที่สุด

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
1. ผู้แทนคณะทำงานเจรจาการทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายอียู	ขึ้นอยู่กับ การเจรจาระหว่างกันเป็นพื้นฐาน และเราสามารถแสดงให้เห็นได้ร่วมกันว่าเราได้ร่วมปรึกษาหารือกันในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกส่วนไม่ว่าจะเป็นภาคเอกชน ภาคประชาสังคม หรือชุมชน จากนั้น VPAs จึงจะสำเร็จได้ นั่นเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับไทยและอียู
2. ผู้แทนประธานคณะกรรมการการเจรจาทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย	ขึ้นอยู่กับความพร้อมของหน่วยงานหลัก เพราะกลไกสำคัญในขณะนี้ เป็นกลไกเจรจา หน่วยงานหลักคือ กรมป่าไม้
3. ผู้แทนอธิบดีกรมป่าไม้	เราเริ่มเจรจากันครั้งหนึ่งแล้ว ก็จะต้องดูท่าทีของอียู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งในขณะนี้กำลังดำเนินการเรื่องคำนิยามไม้ถูกกฎหมาย
4. ผู้แทนอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ	ก็ต้องช่วยกันทุกภาคส่วน ทั้งภาคราชการและเอกชน และก็เป็นเรื่องที่อัตราค่าส่งที่แต่ละหน่วยจะจัดสรร
5. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ)	มองว่าเรื่องนี้ทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ภาครัฐ-ภาครัฐ ที่ถูกระเบียบก็ไม่ได้ตรงกันเสียทีเดียว และก็ เป็นเรื่องของเอกชนกับเอกชนในประเทศ นอกจากนั้นยังมีเรื่องภาคเอกชนกับภาคเอกชนของทางอียู ที่เขาจะต้องคุยกันว่าจะต้องค้าขายอย่างไรถ้ายังไม่มี VPAs จึงมองว่ามันเกี่ยวไปทุก ๆ ส่วน รวมไปถึงผู้ปลูกป่าชุมชน

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
6. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุโรป)	ฝ่ายไทยควรมีข้อมูลประกอบการเจรจาที่ครบถ้วนเพื่อที่จะสามารถใช้สื่อสารและทำความเข้าใจกับฝ่ายอียูได้ราบรื่น ฝ่ายอียูก็ต้องพร้อมที่จะให้ความยืดหยุ่นแก่ฝ่ายไทย โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ รวมถึงระดับความพร้อมและการพัฒนาของไทยด้วย และทั้งสองฝ่ายควรร่วมมือกันในการเจรจาเพื่อจัดทำ VPAs ให้สำเร็จอย่างรวดเร็ว โดยต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันในภาพรวม เพราะหากปล่อยให้เกิดอุปสรรคทางการค้าระหว่างสองประเทศ ผลกระทบที่เกิดขึ้น จะไม่ได้เกิดกับผู้ส่งออกสินค้าของฝ่ายไทยเท่านั้น แต่จะมีผลกระทบต่อผู้นำเข้าและผู้ประกอบการที่ต้องการวัตถุดิบภายในอียูเองด้วย
7. ผู้แทนกรมยุโรปและกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเจรจาของประเทศ ในกรณีนี้กระทรวงสามารถสนับสนุนด้านกฎหมายระหว่างประเทศ ส่วนการประชาสัมพันธ์นั้น เห็นกรมป่าไม้ได้ทำเต็มที่แล้ว และอาจมีความร่วมมือกันในลำดับต่อไป
8. นายกสุมาคมธุรกิจไม้ยางพาราไทย	การเข้ามามีส่วนร่วมและความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนอย่างจริงจัง
9. ผู้แทนประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	คงต้องเป็นการทำต่อเนื่อง เพราะถ้าไม่ต่อเนื่องก็จะซ้ำ อาจจะเป็นเรื่องการเมืองทำให้ล่าช้าด้วยหรือไม่ ไม่น่าจะ แต่ตอนนี้จุดที่สำคัญอยู่ที่หน่วยงานรัฐต้องเป็นปึกแผ่นและมีความรวดเร็วในการดำเนินการ

อนึ่ง การสัมภาษณ์ในข้อ 5 มีผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่ง กล่าวถึงปัญหาของระบบราชการว่า เมื่อไม่มีผู้ใหญ่ให้ความสนใจ เช่น ผู้นำ หรือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องไม่สั่งให้เร่งรัด ก็จะทำให้ดำเนินการล่าช้าและหน่วยงานราชการที่มีส่วนได้ส่วนเสียยังมีความขัดแย้งทางความเห็นกันเอง รวมถึงความเห็นขัดแย้งกันเองของภาคเอกชนก็ยังมีอยู่ ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลขอให้คงเปิดเผยตัวบุคคล

คำถามข้อ 6 หน่วยงานเห็นว่าเมื่อประเทศไทยได้รับใบอนุญาต FLEGT แล้ว จะส่งผลต่อการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยกับสหภาพยุโรปอย่างไร

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
1. ผู้แทนคณะทำงานเจรจาการค้า ข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายอียู	เกิดโอกาสทางตลาด เพราะผู้ประกอบการอียูจะไม่ติดขัดในการนำเข้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้จากไทย ดังนั้นถ้าในอนาคต สมมุติว่า จีนเป็นผู้ประกอบการในอียู จีนจะมีทางเลือกกว่าจะปวดศีรษะกับสินค้าที่ไม่มีใบอนุญาต หรือจะซื้อสินค้าประเภทเดียวกัน คุณภาพเท่ากันจากประเทศที่มีใบอนุญาตถูกต้อง เราเชื่อว่าเมื่อไทยได้รับใบอนุญาต สำหรับสินค้าไม้และส่งออกไปยังตลาดอียู มันเป็นใบเปิดทาง (Green Lane) มันทำให้มั่นใจสำหรับการเพิ่มปริมาณการค้าโดยตรง (Direct Trade) มันเป็นหนึ่งในที่ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ
2. ผู้แทนประธานคณะกรรมการการ เจรจาการค้าข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความ สมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย	เนื่องจากอียูเป็นตลาดที่ต้องการคุณภาพในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการคำนึงถึงชุมชนและสิ่งแวดล้อม คิดว่าความร่วมมือตรงนี้หากประสบความสำเร็จจะทำให้เรามีร่วมมือกันได้อย่างยืน เมื่อพัฒนาระบบแล้วเราจะมีเงินทุนเพียงพอที่จะดูแลป่าชุมชน (การช่วยเหลือสนับสนุนตามนโยบายอียู) ป่าไม้เป็นแหล่งอาหารและน้ำ ซึ่งถ้าทำตาม FLEGT จะทำให้เกิดความยั่งยืน
3. ผู้แทนอธิบดีกรมป่าไม้	การทำตาม EUTR เป็นสิ่งที่ดี ทำให้อียูซื้อไม้เยอะขึ้น เป็นเรื่องทางการค้า ถ้าเรามีใบอนุญาตก็จะขายง่ายกว่า
4. ผู้แทนอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ	ไทยส่งออกไม้เยอะ และถ้าได้ใบอนุญาตก็จะอำนวยความสะดวก น่าจะทำให้ส่งออกสะดวกขึ้น เป็นผลดีต่อผู้ประกอบการ เพิ่มช่องทางทางการค้า ขณะเดียวกันก็ต้องดูด้วยว่าขณะนี้เศรษฐกิจอียูชะลอตัว เราต้องดูด้วยว่าเมื่อได้ใบอนุญาตแล้วตอนนั้นเศรษฐกิจอียูชะลอตัวหรือไม่ เป็นปัจจัยที่ต้องพิจารณาอีกปัจจัยหนึ่ง

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
5. สำนักพัฒนาการค้าและธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ	หากประเทศไทยสามารถเจรจา VPAs กับอียูสำเร็จ และได้รับใบอนุญาต FELGT ซึ่งจะทำให้ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้บางประเภทที่จะส่งออกป้ออียูได้รับการยกเว้นจากขั้นตอนการพิสูจน์สถานะที่จะมีตาม EUTR จะเป็นผลดีอย่างมากต่อการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยไปยังอียูเนื่องจากการได้รับใบอนุญาต จะเป็นเครื่องมือสำคัญทางการตลาดที่ช่วยเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการไทย ตลอดจนสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ทำให้สินค้าไทยเป็นที่ยอมรับจากผู้บริโภคมากขึ้น โดยเฉพาะผู้บริโภคในอียูซึ่งเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม เน้นการใช้สินค้าเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-friendly Products) โดยผู้นำเข้าอียูจะหันมาเลือกซื้อสินค้าจากไทยซึ่งมีใบอนุญาตหรือจากประเทศที่สามารถแสดงเอกสารรับรองความถูกต้องตามกฎหมายของไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ได้ แทนการนำเข้าจากประเทศที่ไม่มีใบอนุญาต ทำให้สินค้าไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยอียูมีแนวโน้มหันมานำเข้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้จากไทยมากขึ้น ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้จากไทยไปยังตลาดอียูขยายตัวเพิ่มขึ้น
6. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ)	ดิฉันคิดว่ามันต้องดีขึ้นเพราะความต้องการไม้ไทยจะมากขึ้น เพราะเราไป Support เขาได้ ก็เหมือนกับเรา Green แล้ว และประเทศคู่ค้าของเรายังไม่ได้ทำ เขาก็ต้องเลือกเราก่อนเพราะระบบของเราดีกว่า มีความเชื่อมั่นมากกว่า ไม่มีการลักลอบ ดิฉันคิดว่ามันจะเป็นโอกาสของเราด้วย

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
7. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุโรป)	เมื่อไทยสามารถสรุปผลข้อตกลง VPAs กับอียู และเริ่มใช้ระบบใบอนุญาตได้แล้ว จะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทย ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเป็นเครื่องมือในการรับประกันว่าสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยที่ได้รับใบอนุญาตเป็นสินค้าที่ดีและถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำเข้าของอียู หันมาสั่งซื้อสินค้าจากไทยมากขึ้น แทนการสั่งสินค้าแหล่งอื่นที่ยังไม่มีการออกใบอนุญาต อีกทั้งจะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มและเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันให้กับสินค้าไทยทั้งสำหรับตลาดอียู และตลาดอื่น ๆ ที่มีความต้องการสินค้าที่ดีและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ จะช่วยอำนวยความสะดวกต่อสินค้าไทยในการเข้าสู่ตลาดอียู เนื่องจากจะได้รับความเชื่อถือในการนำเข้าและสามารถผ่านกระบวนการศุลกากรอียูได้สะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น
8. ผู้แทนกรมยุโรปและกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	ทำให้ส่งออกดีขึ้น โดยต้องมีการตรวจสอบและบังคับใช้ โดยปกติแล้วเวลาอียูจะขอให้ประเทศใดเปลี่ยนมาตรฐาน อียูจะเข้ามาพร้อมความช่วยเหลือ
9. นายกสภมกรธุรกิจไม้ยางพาราไทย	ลดข้อจำกัดทางการค้าและทำให้ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้เป็นไปตามข้อกำหนดของอียู
10. ผู้แทนประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	ก็ทำให้การส่งออกดีขึ้น เป็นโอกาส เป็นผลดีกับไทย ไม่ว่าในเรื่องกฎหมาย เรื่องสังคม เรื่องเศรษฐกิจ

อนึ่ง การสัมภาษณ์ในข้อ 6 มีผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า คุณธรรมของคนบางส่วนของไทยยังไม่ดี โดยเฉพาะเรื่องจิตสำนึกต่อสังคมและกระทบต่อเรื่องป่าไม้ด้วย เหตุที่ป่าไม้ลดลงเป็นเพราะคนกลุ่มนี้ หากไปอยู่ในประเทศที่ไม่ยอมรับการคอร์รัปชันและไม่มีปัญหาด้านความมั่นคงจะเห็นว่า พื้นที่ป่าไม้ของเขาไม่ลดลงมา เป็นเวลานานแล้ว หากประเทศไทยทำตาม

EUTR ซึ่งเกือบจะเป็นอุดมคติได้ก็เป็นเรื่องดี ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลขอให้งดเปิดเผยตัวบุคคล

คำถามข้อ 7 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการเจรจา VPAs เพื่อให้ได้รับใบอนุญาต FLEGT ในครั้งนี้ (ถ้ามี)

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
1. ผู้แทนคณะทำงานเจรจาการทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายอียู	เรามีความร่วมมือที่ดีมาก ๆ กับรัฐบาลไทย เราได้มีการพูดคุยกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เราได้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ EUTR เพราะเราต้องการทำให้มั่นใจว่าภาคธุรกิจตระหนักเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับ แต่ว่าการเจรจาล่าช้าเล็กน้อย คือมันใช้เวลาสำหรับไทยในการเจรจา ในความเห็นส่วนตัวฉันคิดว่าถึงแม้จะล่าช้าเล็กน้อย เราก็สามารถพูดคุยได้ต่อเนื่องเกี่ยวกับเรื่องจากเทคนิค และต่อไปถ้าการเมืองมีเสถียรภาพมากกว่านี้ และรัฐบาลสามารถสานต่อการเจรจาได้ เราก็จะมีการเจรจายกแรก (First Round Negotiation)
2. ผู้แทนประธานคณะกรรมการเจรจาการทำข้อตกลงเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPAs) ในกรอบ FLEGT ฝ่ายไทย	การเจรจาควรดูให้เกิดประโยชน์กันทั้ง 2 ฝ่าย
3. ผู้แทนอธิบดีกรมป่าไม้	(ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม)
4. ผู้แทนอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ	(ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม)
5. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุทธศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ)	ในส่วนของกฎระเบียบตัวนี้ของอียู ถ้าทุกหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความสำคัญและทำความเข้าใจกฎระเบียบของอียูและประสานงานกันเพื่อความเข้าใจในทิศทางเดียวกันก็จะเกิดประโยชน์ต่อทั้งหน่วยงานนั้น ๆ และหน่วยงานที่ต้องติดต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนก็ตาม

ผู้ให้ข้อมูล	คำตอบ
6. ผู้แทนอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (สำนักยุโรป)	เนื่องจากอียูแจ้งว่าวัตถุประสงค์ของการเจรจาเพื่อจัดทำข้อตกลง VPAs ก็เพื่อให้มีการติดตามตรวจสอบย้อนกลับถึงความถูกต้องตามกฎหมายของสินค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ตามกฎหมายภายในประเทศ ดังนั้น ไทยควรเจรจาให้เกิดผลกระทบกับฝ่ายไทยน้อยที่สุด ยึดกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติของไทยในปัจจุบัน เพื่อไม่ให้เป็นการสร้างภาระในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ และเพิ่มต้นทุนสร้างข้อยุ่งยาก หรือเพิ่มอุปสรรคในการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน และในการเจรจา ภาครัฐที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบการเจรจา ควรต้องให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และต้องมีการประสานงานกับผู้มีส่วนได้เสียอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดการกำหนดยุทธศาสตร์และท่าทีในการเจรจาที่บูรณาการและเป็นประโยชน์กับฝ่ายไทยในภาพรวม โดยต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุก ๆ ภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคเอกชน
7. ผู้แทนกรมยุโรปและกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	(ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม)
8. นายกสมาคมธุรกิจไม้ยางพาราไทย	(ไม่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม)
9. ผู้แทนประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	ก็ขอให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการไม้ยางพารา ไม้สัก เกษตรกรรายย่อย พวกที่ใช้ไม้เป็นวัตถุดิบ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีการประสานงานกันใกล้ชิด และเตรียมมาตรการหรือแผน เพราะบริษัทใหญ่ที่มีใบ Certificate ไม่กระทบมาก กลุ่มรายย่อยรัฐควรมีมาตรการมีช่วยเหลือที่จะไปพร้อม ๆ กันได้ภายใต้กติกาเดียวกัน แต่ว่าทำเหมือนกับรายใหญ่ก็จะยากนิดหนึ่ง เพราะขนาดมีความต่างกัน

อนึ่ง การสัมภาษณ์ในข้อ 7 มีผู้ให้สัมภาษณ์ 3 ท่านให้ข้อเสนอแนะในประเด็นที่ไม่ประสงค์เปิดเผยตัวบุคคล สามารถสรุปได้ดังนี้

ท่านที่ 1 และ 2 กล่าวตรงกัน ในประเด็นเดียวกัน ว่าการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารฝ่ายการเมืองบ่อยครั้ง เป็นผลให้การทำงานไม่ต่อเนื่องราบรื่น และอาจส่งผลให้การเจรจาทำความตกลงระหว่างไทยและอียูเกิดความล่าช้า

ท่านที่ 2 กล่าวว่าประเทศที่อียูกำลังเจรจา VPAs หรือประเทศที่เจรจา VPAs สำเร็จแล้วนั้น ทั้งหมดเป็นประเทศที่ต้องพึ่งพาการค้ากับอียู และอียูนั้นมีเครือข่ายที่ใหญ่มาก จึงไม่แน่ใจว่าเป็นการกีดกันทางการค้าที่มีใช้อยู่ (NTBs) หรือไม่

ท่านที่ 2 กล่าวอีกประเด็นหนึ่งว่า ขณะนี้ประเทศไทยค่อนข้างช้าเมื่อเทียบกับประเทศอื่น และอยากให้กรมป่าไม้เชิญประชุมผู้เกี่ยวข้องหลังจากหยุดไป (ผู้ให้ข้อมูลไม่ได้กล่าวว่าหยุดไปจากสาเหตุ หรือปัจจัยใด) เพราะต้องการรู้ทิศทางเพื่อจะได้เตรียมตัว เนื่องจากกระบวนการของไทยค่อนข้างยาวและต้องใช้เวลา

ท่านที่ 3 มีความเห็นว่าตลาดอียูเป็นตลาดของคนรวย และมีประเทศที่เจรจาสำเร็จแล้วค่อนข้างน้อย การที่จะมีความเข้มงวดมากเกินไปอาจทำให้แทบไม่เหลือประเทศใดเป็นคู่ค้า ดังนั้นควรผ่อนปรนและคำนึงถึงความแตกต่างของประเทศได้พอสมควร เอกชนขนาดใหญ่ที่มีมาตรฐานเพียงพอเป็นแค่ส่วนน้อยเท่านั้น จึงควรมองข้อจำกัดของธุรกิจขนาดเล็กด้วย อีกทั้งธุรกิจไม้ของไทยไม่ได้ส่งออกไปยังอียูเพียงแห่งเดียว แต่ยังมีตลาดอื่นรองรับ ซึ่งควรมองในระดับ Macro ด้วย

ท่านที่ 3 กล่าวอีกประเด็นหนึ่งว่า มีความเห็นว่าสำหรับภาคเอกชนขนาดกลางและขนาดเล็กนั้น ไม่ควรรอภาครัฐเจรจาเพียงฝ่ายเดียว แต่ควรพัฒนาระบบของตนเองให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทำให้เกิดระบบที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างหนังสือจากประธานสาขาวิชาการจัดการความขัดแย้ง ถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ที่ ศธ๐๕๑๓.๑๑๒๑๑/๐๐๖

โครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการความขัดแย้ง
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ จามวงศ์วาน เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์
เรียน รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๒ ชุด

ด้วย นายธนพนธ์ ภัคดี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการความขัดแย้ง (ภาคพิเศษ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความร่วมมือทางการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ไทย – สหภาพยุโรป กรณี EU Timber Regulation” โดยมีประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์.ดร.กึ่งกนก ขวลิตรารัง ประธานกรรมการที่ปรึกษา

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงขอความอนุเคราะห์ให้นายธนพนธ์ ภัคดี ทำการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยจากท่านรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หรือผู้แทน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดกรุณาอนุญาตให้นิสิตได้ทำการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย โดยมีหัวข้อการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่แนบมานี้

โครงการปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการความขัดแย้ง (ภาคพิเศษ) ใคร่ขออนุญาตให้นิสิตทำการเก็บข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ หากเกิดข้อสงสัยประการใดกรุณาติดต่อนายธนพนธ์ ภัคดี หมายเลข ๐๘๗-๐๕๗-๖๖๔๔ หรือติดต่อคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการความขัดแย้ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หมายเลข ๐๒-๕๖๑๓๔๘๐ ต่อ ๕๐๘

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสวัตรี ณ ถลาง)

ประธานสาขาวิชาการจัดการความขัดแย้ง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง “ความร่วมมือทางการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ไทย – สหภาพยุโรป กรณี EU Timber Regulation”

โดย นายธนพนธ์ ภัคดี นิสิตปริญญาโท

สาขาวิชาการจัดการความขัดแย้ง (ภาคพิเศษ)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. หน่วยงานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสียในเวทีเจรจาข้อตกลงความเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ หรือ VPAs (Voluntary Partnership Agreements) อย่างไร
2. เนื่องจาก EU Timber Regulation ของสหภาพยุโรปมีผลบังคับใช้แล้ว วันที่ 3 มีนาคม 2556 โดยประเทศไทยไม่สามารถเจรจา VPAs ได้ทันก่อนวันที่มีผลบังคับใช้ หน่วยงานมีความเห็นเรื่องผลกระทบในขณะนี้ อย่างไร
3. จากการเข้าร่วมเจรจา VPAs ของรัฐบาลไทย ในมุมมองของหน่วยงาน หน่วยงานมีความเห็นว่ากฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับด้านการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยในประเด็นใดบ้าง ที่ควรมีการเปลี่ยนแปลง และควรเปลี่ยนแปลงอย่างไร
4. หน่วยงานมีความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับ จะมีส่วนบรรเทาปัญหาการลักลอบตัดไม้ผิดกฎหมายในประเทศไทยหรือไม่
5. หน่วยงานเห็นว่าปัจจัยใดที่จะทำให้ความร่วมมือในการเจรจา VPAs กับสหภาพยุโรป ประสบผลสำเร็จได้เร็วที่สุด
6. หน่วยงานเห็นว่าเมื่อประเทศไทยได้รับใบอนุญาต FLEGT แล้ว จะส่งผลต่อการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ของไทยกับสหภาพยุโรปอย่างไร
7. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการเจรจา VPAs เพื่อให้ได้รับใบอนุญาต FLEGT ในครั้งนี้ (ถ้ามี)

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล

นายธนพนธ์ ภัคดี

วัน เดือน ปี ที่เกิด

3 มกราคม 2529

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

